

آزمون

کارنامه رتبه‌های برتر

رتبه‌های ۱ تا ۳۰۰۰

جزوه

فیلم

مشاوره

www.
arefonline.ir

مرکز مشاوره عارف

گروه آزمایشی علوم انسانی

آزمون ماز | پایه یازدهم

مرور و تثبیت پایه دهم

ویژه دانش آموزان پایه یازدهم

دفترچه شماره ۱

پنجشنبه ۳۰ مردادماه ۱۴۰۴

ملاحظات	مدت زمان پاسخ گویی	شماره سؤال		تعداد سؤال	ماده امتحانی	ردیف
		تا	از			
۵۰ سؤال ۵۰ دقیقه	۲۲ دقیقه	۱۵	۱	۱۵	ریاضی	۱
	۲۰ دقیقه	۳۵	۱۶	۲۰	زبان و ادبیات فارسی	۲
	۸ دقیقه	۴۵	۳۶	۱۰	علوم اجتماعی	۳

برای شباهت حداکثری به کنکور، صفحه آرای، فونت و حتی اندازه متن در تمامی آزمون های ماز، کاملاً یکسان با استاندارد دفترچه های کنکور در نظر گرفته می شود.

بودجه بندی دروس این آزمون

علوم اجتماعی

زندگی اجتماعی
(ارزیابی جهان‌های اجتماعی)
هویت (هویت)
صفحه‌های ۵۵ تا ۷۸

سهم در کنکور: ۱ سؤال

زبان و ادبیات فارسی

سبک و سبک‌شناسی
(سبک خراسانی)
وزن شعر فارسی
موازنه و ترصیع و کارگاه تحلیل فصل
درس‌های ۷ تا ۹
صفحه‌های ۵۹ تا ۷۸

سهم در کنکور: ۲ سؤال

ریاضی

تابع
فصل ۲: درس‌های ۳ و ۴
صفحه‌های ۵۶ تا ۷۰

سهم در کنکور: ۲ سؤال

اقتصاد

رکود، بیکاری و فقر
تورم و کاهش قدرت خرید
درس‌های ۸ و ۹
صفحه‌های ۸۱ تا ۱۰۴

سهم در کنکور: ۳ سؤال

منطق

اقسام استدلال استقرایی
قضیه حمله
درس‌های ۵ و ۶
صفحه‌های ۳۹ تا ۶۱

سهم در کنکور: ۲ سؤال

تاریخ و جغرافیا

تاریخ: درس‌های ۷ تا ۱۰
صفحه‌های ۶۲ تا ۹۸
جغرافیا: درس‌های ۵ و ۶
صفحه‌های ۳۴ تا ۶۲

سهم در کنکور: ۲ سؤال

زبان عربی

هذا خلق الله / المعالم الخلابه
درس‌های ۵ و ۶
صفحه‌های ۶۷ تا ۹۲

سهم در کنکور: ۲ سؤال

استراتژی و هدف گذاری با ماز در تابستان ۱۴۰۴

مرور، جمع‌بندی و تثبیت مباحث پایه دهم

یک آزمون تعیین سطح و ارزیابی پایه دهم

پنج آزمون مرور / تثبیت مباحث پایه دهم
(مطالعه عمیق، مرور / تثبیت: هر آزمون ۲۰ درصد از مطالب پایه دهم)

یک آزمون جمع‌بندی و ارزیابی پیشرفت تابستانی

- شما می‌توانید به صورت اختیاری به سؤالات دفترچه ۳ (پیش‌خوانی پایه یازدهم) پاسخ دهید.
- در صورت پاسخ‌دهی به دفترچه ۳، تراز و کارنامه جدا برای مباحث پایه یازدهم دریافت می‌کنید.

ویژه دانش‌آموزان پیش‌نماز

۱- در تابع خطی به فرم $f(x) = 3x - 2$ مجموع مقادیر شیب، طول از مبدأ و عرض از مبدأ کدام است؟

- (۱) $\frac{2}{3}$ (۲) ۱ (۳) $\frac{4}{3}$ (۴) $\frac{5}{3}$

۲- تابع $f(x) = 3x + m - 2$ فقط از دو ناحیه دستگاه مختصات عبور می‌کند. در این صورت تابع $g(x) = mx + m - 4$ از کدام ناحیه عبور نمی‌کند؟

- (۱) اول (۲) دوم (۳) سوم (۴) چهارم

۳- سه نقطه $\begin{bmatrix} 4 \\ b+5 \end{bmatrix}$ و $\begin{bmatrix} a+2 \\ b+3 \end{bmatrix}$ ، $\begin{bmatrix} 2a \\ 5 \end{bmatrix}$ روی نمودار تابع خطی f قرار دارند. اگر $f(a) = b - 1$ باشد، مقدار a کدام است؟

- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۴- رابطه بین درجه دما برحسب سانتی‌گراد و فارنهایت به صورت $F = \frac{9}{5}C + 32$ است. دمای جسمی ۱۵ درجه سانتی‌گراد کاهش یافته است. دمای آن چند درجه فارنهایت کم شده است؟

- (۱) ۱۵ (۲) ۲۷ (۳) ۳۲ (۴) ۳۰

۵- برد تابع خطی $f(x) = -2x - 3$ به صورت $B = \{y \in \mathbb{R} \mid 5 \leq y \leq 9\}$ است. دامنه آن کدام است؟

- (۱) $A = \{x \in \mathbb{R} \mid -6 \leq x \leq -4\}$ (۲) $A = \{x \in \mathbb{R} \mid -21 \leq x \leq -13\}$
(۳) $A = \{x \in \mathbb{R} \mid -21 \leq x \leq 0\}$ (۴) $A = \{x \in \mathbb{R} \mid -13 \leq x \leq -6\}$

۶- رأس سهمی به معادله $y = x^2 - 8x - 1$ در کدام ناحیه از صفحه مختصات قرار دارد؟

- (۱) اول (۲) دوم (۳) سوم (۴) چهارم

۷- نمودار سهمی $y = x^2 - 4$ و $y = 4 - x^2$ در چند نقطه تلاقی (برخورد) دارند؟

- (۱) هیچ (۲) یک (۳) دو (۴) سه

۸- سهمی $y = x^2 + 2mx - 1$ در نقطه‌ای به طول ۴- مینیمم دارد. مقدار مینیمم کدام است؟

- (۱) -۱۷ (۲) ۱۶ (۳) -۱۸ (۴) -۱

۹- اگر $4x - y = 200$ باشد، حداقل مقدار $2xy$ چقدر است؟

- (۱) -۵۰۰۰ (۲) -۶۰۰۰ (۳) -۵۵۰۰ (۴) -۶۵۰۰

محل انجام محاسبات

۱۰- سهمی $y = -2x^2 + (k-1)x + m$ با خط $y = x - 1$ در نقطه A به طول ۱ و در نقطه B به عرض ۱ متقاطع اند. عرض رأس سهمی کدام است؟

- (۱) $\frac{9}{8}$ (۲) $\frac{11}{8}$ (۳) $\frac{17}{8}$ (۴) $\frac{13}{8}$

۱۱- نمودار تابع خطی $f(x) = ax + b$ محور xها را در نقطه ای به طول ۳- قطع می کند و $f(2a) = a^2 + a - 1$ است. مقدار $f(3)$ کدام است؟

- (۱) ۲ (۲) -۶ (۳) ۴ (۴) -۴

۱۲- کدام گزینه در مورد سهمی به معادله $y = 2x^2 - 8x + 9$ نادرست است؟

- (۱) سهمی دارای کمترین مقدار است.
(۲) مختصات رأس سهمی (۲, ۱) است.
(۳) محور تقارن سهمی خط $x = -2$ است.
(۴) نقطه (۰, ۹)، محل برخورد سهمی با محور yها است.

۱۳- برد تابع $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ شامل چند عدد طبیعی است؟
 $f(x) = -\frac{x^2}{2} + 2x + 6$

- (۱) ۸ (۲) ۹ (۳) ۱۰ (۴) بی شمار

۱۴- تابع درآمد و تابع هزینه به ازای تولید x واحد کالا به ترتیب به صورت $y = -\frac{1}{4}x^2 + 24x$ و $y = 12x + 40$ می باشد. ماکزیمم مقدار سود کدام است؟

- (۱) ۳۶ (۲) ۲۲ (۳) ۳۲ (۴) ۱۲

۱۵- تابع درآمد و هزینه در یک شرکت به ترتیب برابر با $R(x) = 10x - x^2$ و $C(x) = 10 + 2x$ می باشند (x تعداد کالاها می باشد) بیشترین سود شرکت با تولید چه مقدار کالا بدست می آید؟

- (۱) ۳ (۲) ۴ (۳) ۶ (۴) ۵

محل انجام محاسبات

۱۶- کدام عبارت با توضیح مقابل آن مغایرت دارد؟

- (۱) و چون ابرهه (را) چشم بر عبدالمطلب افتاد، حالی حرمت او را از تخت فرو آمد و بنشست با عبدالمطلب، و او را گفت که یا پیر، حاجت خواه. (ترجمه تفسیر طبری - دوره سامانی)
- (۲) مرا حکایت کردند که بدین شهر زلزله افتاد. بعضی از شهر خراب شده بود و بعضی دیگر را آسیبی نرسیده بود. (سفرنامه - دوره غزنوی و سلجوقی)
- (۳) پرسید که مه چیز پس که داند؟ بوذرجمهر گفت: «همه چیز را همگان دانند و همگان هنوز از مادر زاده نشده‌اند». (قابوس‌نامه - دوره سامانی)
- (۴) و بدان که نخستین چیزی که حق تعالی آفرید، قلم را آفرید؛ چنان که پیغامبر علیه‌السلام فرمود: «أَوَّلُ مَا خَلَقَ اللَّهُ تَعَالَى الْقَلَمَ». (تاریخ بلعمی - دوره سامانی)

۱۷- نوع طبقه‌بندی سبک‌ها (براساس نظریه ارسطو)، در کدام گروه «همگی» درست است؟

- (۱) (سبک تعلیمی: براساس هدف) - (سبک علمی: به تناسب مخاطب)
- (۲) (سبک بیهقی: براساس نام نویسنده) - (سبک فکاهی: براساس قلمرو دانشی)
- (۳) (سبک حماسی: براساس قلمرو دانشی) - (سبک خراسانی: براساس محیط جغرافیایی)
- (۴) (سبک عامیانه: به تناسب مخاطب) - (سبک عرفانی: براساس موضوع و نوع)

۱۸- در کدام ابیات، لغات کهنه و مهجور سبک خراسانی دیده می‌شود؟

الف: سپر نفکند شیر غران ز جنگ	ب: ز بالا پیاده به پیمان برفت	ج: شکستند چنگ و گسستند رود	د: گرمی دلها بود از ناله جانسوز من	ه: الا تا نرگس خوبان همی بر مشتری تابد
(۱) «الف» و «ج»	(۲) «ب» و «ه»	(۳) «د» و «ه»	(۴) «الف» و «ب»	

۱۹- همه موارد کدام گزینه، بیانگر ویژگی‌های نثر «دوره غزنوی و سلجوقی» است؟

- (۱) حذف افعال به قرینه - تمثیل و استشهداد به آیات، احادیث و اشعار
- (۲) افزایش کاربرد نشانه‌های جمع فارسی بر جمع عربی - افزایش کاربرد لغات عربی
- (۳) اطناب - تکرار فعل یا اسم به حکم ضرورت معنی
- (۴) ایجاز و اختصار در لفظ و معنا - علمی بودن محتوای نثر

۲۰- از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام یک از قسمت‌های مشخص شده نادرست است؟

«نخستین آثار نظم زبان فارسی بعد از اسلام، ابتدا در سیستان و سپس در خراسان بزرگ پدید آمد. به سبک این آثار، «سبک خراسانی» گفته‌اند و به علت آنکه اوج آن در زمان سامانیان بوده است، آن را «سبک سامانی» هم نامیده‌اند. سبک دوره غزنوی را باید «بینابین» نام نهاد.»

۱ (۱)	۲ (۲)	۳ (۳)	۴ (۴)

۲۱- در چند واژه زیر، همزه حذف شده است؟

- «هفت آسمان (- U - U) / کلوخ‌انداز (U - - - U) / رند آسا (- - -) / زلف آشفته (- U - - U) / بام قصراندا (- - - U) / زراندوده (- - - U) / بیخ‌آور (- U - -)»
- (۱) پنج (۲) سه (۳) دو (۴) چهار

۲۲- مصراع «که چون فرهاد باید شست دست از جان شیرینم» به ترتیب چند هجای کوتاه، چند هجای بلند و چند هجای کشیده دارد؟

(۱) یک - ده - سه (۲) دو - ده - دو (۳) دو - یازده - دو (۴) دو - دوازده - سه

۲۳- در کدام گزینه به تقطیع هجایی بیت زیر به درستی اشاره شده است؟
«آن جا که تویی رفتن ما سود ندارد آلا به کرم پیش نهد لطف تو گامی»

(۱) --- UU - - - - UU - - (۲) - - UU - - - - UU - -
(۳) - UU - - UU - - UU - - (۴) - UU - - UU - - UU - -

۲۴- کدام گزینه با مصراع «اگر کاری کنی مزدی ستانی» هم وزن است؟

(۱) بکوشیم فرجام کار آن بود (۲) به پایش جوی آبی می کشانم
(۳) به زیر آوری چرخ نیلوفری را (۴) نیست بازی کار حق، خود را مباد

۲۵- علامت هجایی کدام گزینه به شکل «U - - U - - U - - U - -» نیست؟

(۱) برد هر کسی بار در خورد زور (۲) کجا گم شود خیر با نیکمرد؟
(۳) به شمشیر باید گرفتن مر او را (۴) که داور گناهان از او عفو کرد

۲۶- در چند بیت آرایه «موازنه» به کار رفته است؟

الف: از ننگ چه پرسى که مرا نام ز ننگ است
ب: به مردان راهت که راهی بد
پ: به حقت که چشمم ز باطل بدوز
ت: نیابد سخن گفت ناساخته
ث: چگونه عطر تو در عمق لحظه ها جاریست

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

وز نام چه پرسى که مرا ننگ ز نام است
وز این دشمنانم پناهی بده
ب: به نورت که فردا به نارم مسوز
نشاید بریدن نینداخته
چگونه عکس تو در برق شیشه ها پیداست

۲۷- در همه ابیات زیر، آرایه «ترصیع» مشهود است، به جز:

(۱) تو شیرینی و گفتار تو شیرین
(۲) چنان وزید ز بستان نسیم فصل بهار
(۳) کز ایشان بود تخت شاهی به پای
(۴) صفای صفوت رویت صفات گلستان دارد

۲۸- در کدام ابیات آرایه ترصیع یافت می شود؟

الف: صورت او نصیب دار آمد
ب: درج ها پر ز در آمید است
ج: نیمی از بحر جان دوازده درج
د: رحمت را کرانه پیدا نیست
ه: این سرای از برای رنج و نیاز
و: همه ارزانیان حلیم شده

سیرت او نصیب یار آمد
برج ها پر ز ماه و خورشید است
نیمی از چرخ دین دوازده برج
نعمت را میانه پیدا نیست
وان سرای از برای نعمت و نیاز
همه زندانیان علم شده

(۱) «الف» - «د» - «و» (۲) «ب» - «ج» - «ه»
(۳) «و» - «ج» - «ب» (۴) «د» - «الف» - «ه»

۲۹-

ترتیب ابیات زیر از لحاظ داشتن آرایه‌های «موازنه، سجع، ترصیع، واج آرایی، واژه آرایی» کدام است؟

الف: مستی که شد مهمان من جان منست و آن من
ب: صلابت تو نگردد ضعیف از آفت و شور
ج: کجاست بارشی از ابر مهربان صدایت
د: دل نکته‌ای بیان ز لبش کرد و من ز شوق
ه: بی‌زبانان زبان او گویند

(۱) «ب»، «ه»، «الف»، «د»، «ج»

(۲) «ه»، «الف»، «ب»، «ج»، «د»

(۳) «ب»، «الف»، «ه»، «ج»، «د»

(۴) «ه»، «ب»، «ج»، «د»، «الف»

۳۰- در کدام گزینه آرایه موازنه وجود دارد؟

(۱) گهی ماننده دودی مسطح بر هوا شکش
(۲) بی شمع رخت شمع فلک تاب ندارد
(۳) نقشی نگاشت خطش از مشک سوده بر گل
(۴) هرگاه یک نگاه به بیگانه می‌کنی

(۱) گهی ماننده دودی مسطح بر هوا شکش
(۲) بی شمع رخت شمع فلک تاب ندارد
(۳) نقشی نگاشت خطش از مشک سوده بر گل
(۴) هرگاه یک نگاه به بیگانه می‌کنی

۳۱- کدام گزینه با بیت «یا بزرگی و عز و نعمت و جاه / یا چو مردانت مرگ رویاروی» تقابل مفهومی دارد؟

(۱) می‌شود قیمت یوسف به غریبی افزون
(۲) خواری است قسمت گل بی‌خار بیشتر
(۳) از سری جوی سعادت که ز دولت گذرد
(۴) خواری به عزیزان بود از مرگ گران‌تر

(۱) می‌شود قیمت یوسف به غریبی افزون
(۲) خواری است قسمت گل بی‌خار بیشتر
(۳) از سری جوی سعادت که ز دولت گذرد
(۴) خواری به عزیزان بود از مرگ گران‌تر

۳۲- کدام گزینه با بیت «طاعت آن نیست که بر خاک نهی پیشانی / صدق پیش آر که اخلاص به پیشانی نیست» تناسب مفهومی ندارد؟

(۱) طاعات ریایی است کلید در دوزخ
(۲) نیست امیدم به جنت کز قبول مردمان
(۳) زاهد ساده‌دل ما چه قدر مرحوم است
(۴) خرقة تزویر از باد غرور آبستن است

(۱) طاعات ریایی است کلید در دوزخ
(۲) نیست امیدم به جنت کز قبول مردمان
(۳) زاهد ساده‌دل ما چه قدر مرحوم است
(۴) خرقة تزویر از باد غرور آبستن است

۳۳- کدام بیت مفهومی متفاوت با سایر ابیات دارد؟

(۱) به کس می‌پسند رنجی کز برای خویش نپسندی
(۲) تو سود کردی بنده را من جان دادم به تو
(۳) آن چه بر خود می‌پسندی بر کسان آن را پسند
(۴) مر مرا آنچه نخواهی که بخری مفروش

(۱) به کس می‌پسند رنجی کز برای خویش نپسندی
(۲) تو سود کردی بنده را من جان دادم به تو
(۳) آن چه بر خود می‌پسندی بر کسان آن را پسند
(۴) مر مرا آنچه نخواهی که بخری مفروش

۳۴- کدام گزینه با بیت «کی رفته‌ای ز دل که تمنا کنم تو را / کی بوده‌ای نهفته که پیدا کنم تو را» تناسب مفهومی دارد؟

(۱) پنهان اگرچه داری چون من هزار مونس
(۲) خواهم که راز عشقت پنهان کنم ز یاران
(۳) عشق سعدی نه حدیثی است که پنهان ماند
(۴) چه شوی ز دیده پنهان که چو روز می‌نماید

(۱) پنهان اگرچه داری چون من هزار مونس
(۲) خواهم که راز عشقت پنهان کنم ز یاران
(۳) عشق سعدی نه حدیثی است که پنهان ماند
(۴) چه شوی ز دیده پنهان که چو روز می‌نماید

۳۵- ابیات کدام گزینه با بیت زیر تناسب معنایی دارند؟

«هر که تأمل نکند در جواب
الف: تأمل‌کنان در خطا و صواب
ب: چشم در سر به چه کار آید و جان در تن شخص
ج: تیر از کمان چو رفت نیاید به شست باز
د: تأمل در آیین دل کنی

«هر که تأمل نکند در جواب
الف: تأمل‌کنان در خطا و صواب
ب: چشم در سر به چه کار آید و جان در تن شخص
ج: تیر از کمان چو رفت نیاید به شست باز
د: تأمل در آیین دل کنی

(۱) «الف» - «ب»

(۲) «ج» - «د»

(۳) «الف» - «ج»

(۴) «الف» - «د»

۳۶- دو معلم در رابطه با «قلمرو آرمانی و واقعی جهان اجتماعی»، در کلاس مباحثی را مطرح کردند، به ترتیب هر یک از آرای ارائه شده از سوی معلمان، بیانگر کدام مفهوم است؟

«ارزش‌هایی که مردم رعایت آن‌ها را لازم می‌دانند»، «ارزش‌هایی که مردم به آن عمل می‌کنند»، «ارزش‌هایی که مردم یک جامعه از آن جانب‌داری می‌کنند» و «ارزش‌هایی که ممکن است مردم در عمل آن را نادیده بگیرند».

(۱) آرمانی - آرمانی - آرمانی - واقعی (۲) آرمانی - واقعی - واقعی - آرمانی

(۳) واقعی - واقعی - آرمانی - آرمانی (۴) آرمانی - واقعی - آرمانی - آرمانی

۳۷- «ویژگی مشترک مردمی که در یک جهان اجتماعی زندگی می‌کنند»، «راهنمای کنش اعضای جهان اجتماعی» و «علت تبدیل ارزش‌ها به واقعیت» به ترتیب در کدام گزینه به درستی آمده است؟

(۱) وجود اهداف و ارزش‌های مشترک - ارزش‌ها - عمل کردن مردم بر اساس ارزش‌ها

(۲) وجود ارزش‌ها و هنجارهای مشترک - هنجارها - عمل کردن مردم بر اساس ارزش‌ها و هنجارها

(۳) وجود ارزش‌ها و هنجارهای مشترک - ارزش‌ها - عمل کردن مردم بر اساس هنجارها

(۴) وجود اهداف و ارزش‌های مشترک - هنجارها - عمل کردن مردم بر اساس ارزش‌ها و هنجارها

۳۸- کدام یک از موارد زیر در مورد «با دیگران سخن گفتن» و ارتباط آن با قلمرو واقعی و آرمانی درست است؟

(۱) کنش اجتماعی است و اگر افراد آنچه می‌گویند را در عمل اجرا کنند، ارزش‌ها از قلمرو آرمانی به حوزه قلمرو واقعی می‌آیند.

(۲) کنش فردی است و آنگاه که افراد به آنچه می‌گویند، متعهد باشند، به کنش اجتماعی تبدیل می‌شود.

(۳) کنش بیرونی است و اگر افراد آنچه فکر می‌کنند را در عمل اجرا کنند، ارزش‌ها از قلمرو آرمانی به حوزه قلمرو واقعی می‌آیند.

(۴) کنش فردی است و آنگاه که افراد به آنچه می‌گویند، متعهد باشند، ارزش‌ها از قلمرو آرمانی به قلمرو واقعی می‌آیند.

۳۹- به ترتیب، «حرام بودن ربا»، «آشنا کردن افراد نسبت به حقوق دیگران»، «تکاثر» و «تقدیس حیوانات در هندوستان» بیانگر کدام مفهوم است؟

(۱) هنجار اقتصادی - جامعه‌پذیری - قلمرو آرمانی فرهنگ باطل - فرهنگ آرمانی

(۲) هنجار اقتصادی - کنترل اجتماعی - فرهنگ واقعی - فرهنگ آرمانی

(۳) ارزش اقتصادی - ارزش حق - فرهنگ باطل - درون فرهنگ واقعی

(۴) خرده فرهنگ اقتصادی - جامعه‌پذیری - فرهنگ آرمانی - بیرون فرهنگ واقعی

۴۰- به ترتیب «نظام معیار جهان اجتماعی»، «استکبارستیزی در جامعه ایران» و «شناخته شدن حق و باطل هر لایه از جهان اجتماعی» با مفاهیم کدام گزینه در ارتباط است؟

(۱) واقعیت‌ها و قلمرو واقعی - بیرون از قلمرو واقعی - با علم متناسب با همان لایه

(۲) واقعیت‌ها و قلمرو واقعی - درون قلمرو واقعی - با فنون و روش‌های اجرایی

(۳) آرمان‌ها و قلمرو آرمانی - بیرون قلمرو واقعی - با فنون و روش‌های اجرایی

(۴) آرمان‌ها و قلمرو آرمانی - درون قلمرو واقعی - با علم متناسب با همان لایه

۴۱- ویژگی‌های «گروه خونی»، «وزن» و «پشتکار داشتن» به ترتیب مربوط به کدام یک از ابعاد هویتی انسان هستند؟

- (۱) انتسابی، فردی و متغیر - انتسابی، فردی و متغیر - اکتسابی، اجتماعی و متغیر
- (۲) اکتسابی، فردی و ثابت - انتسابی، فردی و ثابت - انتسابی، فردی و متغیر
- (۳) انتسابی، فردی و ثابت - اکتسابی، فردی و ثابت - انتسابی، فردی و متغیر
- (۴) انتسابی، فردی و ثابت - اکتسابی، فردی و متغیر - اکتسابی، فردی و متغیر

۴۲- در جامعهٔ قبیله‌ای هویت اجتماعی افراد بر اساس آنان مشخص می‌شود، در جامعهٔ دینی هویت اجتماعی افراد بر اساس تعیین می‌گردد و در جامعهٔ سرمایه‌داری هویت افراد بر اساس معین می‌گردد.

- (۱) ثروت فردی - ثروت خانواده - عقاید و ارزش‌هایی که دین محترم می‌شمارد.
- (۲) جایگاه قبیله‌ای - ثروت خانواده - اعتقاد به عناصر فرهنگ سکولار
- (۳) جایگاه قبیله‌ای - عقاید و ارزش‌هایی که دین محترم می‌شمارد - ثروت و توان اقتصادی آن‌ها
- (۴) ثروت فردی - عقاید و ارزش‌هایی که دین محترم می‌شمارد - ثروت فردی آن‌ها

۴۳- به ترتیب، گزاره‌های «عوامل شکل‌گیری هویت جهان اجتماعی»، «محل شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد»، «هویت فردی مورد تمجید اسلام» و «طبیعت از منظر اسلام» در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (۱) عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های کلان - درون جهان اجتماعی - هویت افراد باتقوا - خلق شده برای هر نوع استفادهٔ انسان
- (۲) تعامل ابعاد سه‌گانه نفس، بدن و نقش اجتماعی - بیرون جهان اجتماعی - هویت افراد مسلمان - خلق شده برای استفادهٔ انسان
- (۳) تعامل ابعاد سه‌گانه نفس، بدن و نقش اجتماعی - بیرون جهان اجتماعی - هویت افراد مسلمان - موجودی زنده و نشانهٔ خداوند
- (۴) عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های کلان - درون جهان اجتماعی - هویت افراد باتقوا - موجودی زنده و نشانهٔ خداوند

۴۴- در متن زیر، ویژگی‌های هویتی موارد مشخص شده به ترتیب کدام است؟
«ستایش متولد تهران است. او دانش‌آموز باهوشی است که در مدرسه استعدادهای درخشان درس می‌خواند.»

- (۱) ثابت - اکتسابی - متغیر
- (۲) فردی - متغیر - اکتسابی
- (۳) انتسابی - اجتماعی - فردی
- (۴) اکتسابی - متغیر - ثابت

۴۵- کدام یک در رابطه با هویت اجتماعی درست است؟

- (۱) هویت هر جهان اجتماعی براساس عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های کلان آن جهان اجتماعی شکل می‌گیرد و قواعد، هنجارها و نمادهای آن متناسب با عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌ها سامان می‌یابند.
- (۲) هر جهان اجتماعی بر اساس هویت خود، با طبیعت و بدن آدمی تعامل می‌کند. نگاه دنیوی جهان متجدد و ارزش‌های آن به گونه‌ای است که هر دخل و تصرفی را در طبیعت مجاز نمی‌داند.
- (۳) هر جهان اجتماعی بنا به هویت خود، با نوع خاصی از هویت اخلاقی و روانی افراد سازگار است و زمینهٔ پیدایش و رشد همان هویت و امکان پیدایش و رشد انواع دیگر را فراهم می‌آورد.
- (۴) هویت فرهنگی جهان متجدد با هویت روانی و اخلاقی معنوی ناسازگار است اما هویت اخلاقی و الهی انسان می‌تواند با هویت دنیوی جهان متجدد سازگاری داشته باشد.

گروه آزمایشی علوم انسانی

آزمون ماز | پایه یازدهم

مرور و تثبیت پایه دهم

ویژه دانش آموزان پایه یازدهم

دفترچه شماره ۲

پنجشنبه ۳۰ مردادماه ۱۴۰۴

ردیف	ماده امتحانی	تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت زمان پاسخ گویی	ملاحظات
			از	تا		
۱	زبان عربی	۱۵	۴۶	۶۰	۱۵ دقیقه	۵۵ سؤال ۵۰ دقیقه
۲	تاریخ	۱۰	۶۱	۷۰	۱۵ دقیقه	
۳	جغرافیا	۱۰	۷۱	۸۰		
۴	منطق	۱۰	۸۱	۹۰	۱۰ دقیقه	
۵	اقتصاد	۱۰	۹۱	۱۰۰	۱۰ دقیقه	

برای شباهت حداکثری به کنکور، صفحه آرای، فونت و حتی اندازه متن در تمامی آزمون های ماز، کاملاً یکسان با استاندارد دفترچه های کنکور در نظر گرفته می شود.

بودجه بندی دروس این آزمون

علوم اجتماعی

زندگی اجتماعی
(ارزیابی جهان‌های اجتماعی)
هویت (هویت)
صفحه‌های ۵۵ تا ۷۸

سهم در کنکور: ۱ سؤال

زبان و ادبیات فارسی

سبک و سبک‌شناسی
(سبک خراسانی)
وزن شعر فارسی
موازنه و ترصیع و کارگاه تحلیل فصل
درس‌های ۷ تا ۹
صفحه‌های ۵۹ تا ۷۸

سهم در کنکور: ۲ سؤال

ریاضی

تابع
فصل ۲: درس‌های ۳ و ۴
صفحه‌های ۵۶ تا ۷۰

سهم در کنکور: ۲ سؤال

اقتصاد

رکود، بیکاری و فقر
تورم و کاهش قدرت خرید
درس‌های ۸ و ۹
صفحه‌های ۸۱ تا ۱۰۴

سهم در کنکور: ۳ سؤال

منطق

اقسام استدلال استقرایی
قضیه حمله
درس‌های ۵ و ۶
صفحه‌های ۳۹ تا ۶۱

سهم در کنکور: ۲ سؤال

تاریخ و جغرافیا

تاریخ: درس‌های ۷ تا ۱۰
صفحه‌های ۶۲ تا ۹۸
جغرافیا: درس‌های ۵ و ۶
صفحه‌های ۳۴ تا ۶۲

سهم در کنکور: ۲ سؤال

زبان عربی

هذا خلق الله / المعالم الخلابه
درس‌های ۵ و ۶
صفحه‌های ۶۷ تا ۹۲

سهم در کنکور: ۲ سؤال

استراتژی و هدف گذاری با ماز در تابستان ۱۴۰۴

مرور، جمع‌بندی و تثبیت مباحث پایه دهم

یک آزمون تعیین سطح و ارزیابی پایه دهم

پنج آزمون مرور / تثبیت مباحث پایه دهم
(مطالعه عمیق، مرور / تثبیت: هر آزمون ۲۰ درصد از مطالب پایه دهم)

یک آزمون جمع‌بندی و ارزیابی پیشرفت تابستانی

- شما می‌توانید به صورت اختیاری به سؤالات دفترچه ۳ (پیش‌خوانی پایه یازدهم) پاسخ دهید.
- در صورت پاسخ‌دهی به دفترچه ۳، تراز و کارنامه جدا برای مباحث پایه یازدهم دریافت می‌کنید.

ویژه دانش‌آموزان پیش‌نماز

■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (٤٦ - ٥١)

٤٦- ﴿قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ﴾:

- (١) بگو در زمین بگردید پس بنگرید چگونه آفرینش را آغاز کرد.
- (٢) گفت در زمین گشتند پس نگرستند چطور خلقت را شروع کرد.
- (٣) بگو در زمین سیر کنید پس نگاه کنید چگونه آفرینشش آغاز شد.
- (٤) گفت در زمین سیر کنید پس نگاه کنید چطور خلقت شروع شد.

٤٧- «لَا تَقْدِرُ الْيَوْمَةَ أَنْ تُحَرِّكَ عَيْنَهَا لَكِنَّهَا تَدِيرُ رَأْسَهَا مَنَّتَيْنِ وَ سَبْعِينَ دَرَجَةً فَتُعَوِّضُ نَقْصَهَا!»:

- (١) جغد قادر نیست چشمش را حرکت دهد ولی سرش صد و هفتاد درجه می چرخد پس نقص خود را جبران می کند!
- (٢) جغد قادر به حرکت دادن چشمهایش نیست ولی سرش را دویست و هفتاد درجه می چرخاند پس این نقصش را جبران می کند!

- (٣) جغد نمی تواند چشمان خود را حرکت دهد ولی سرش را دویست و هفتاد درجه می چرخاند پس نقصش را جبران می کند!
- (٤) جغد نمی تواند چشمانش را حرکت دهد پس سرش را دویست و هفتاد درجه می چرخاند تا نقصش جبران شود!

٤٨- «لِهَذِهِ الْحَيَوَانَاتِ دَوْرٌ رَئِيسِيٌّ فِي صَحَّةِ الْمَرْضَى الشَّبَابِ لِأَنَّهَا قَدْ دَلَّتِ الْعُلَمَاءُ عَلَى الْخَوَاصِّ الْعِلَاجِيَّةِ لِلنَّبَاتَاتِ حَتَّى يَسْتَعِينُوا بِهَا لِلْوَقَايَةِ مِنَ الْأَمْرَاضِ الْمُخْتَلِفَةِ!»:

- (١) این حیوانات نقشی اساسی در سلامتی بیماران جوان دارند چرا که دانشمندان را به خواص درمانی گیاهان راهنمایی کرده اند تا از آن برای پیشگیری از بیماری های مختلف یاری بجویند!
- (٢) این حیوانات نقشی اساسی در صحت بیماران جوان دارند زیرا علما را به خاصیت های درمانی گیاهان مختلف راهنمایی کرده اند تا از آن برای پیشگیری از بیماری ها کمک بگیرند!
- (٣) این حیوانات دارای نقشی اساسی در صحت جوانان بیمار می باشند چون که گاهی دانشمندان را به خاصیت های درمانی گیاهان راهنمایی می کنند تا از آن برای پیشگیری از امراض مختلف یاری بجویند!
- (٤) این حیوانات دارای نقشی اساسی در تندرستی بیماری جوانان هستند زیرا که دانشمندان را به خواص درمانی گیاهان راهنمایی کردند تا از آن برای پیشگیری از امراض مختلف کمک بگیرند!

٤٩- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

- (١) تستطيع الحيوانات أن يساعد بعضها بعضاً عند الخطر و الغراب خير مثاله: حيوانات می توانند به یکدیگر هنگام خطر کمک کنند و بهترین مثال برایش کلاغ است!
- (٢) في كثير من المدن في كلِّ العالم يستعين الشرطي بالكلاب في حفظ أمن المدينة: در بسیاری از شهرها در تمام دنیا، پلیس در حفظ امنیت شهر از سگ ها کمک می گیرد!
- (٣) في عصرنا الحاضر ينبعث الجنود المسلمون إلى ميادين الحرب للدِّفاع عن البلاد أمام عدوان الظَّالِمِينَ: در عصر کنونی ما سربازان مسلمانان را برای دفاع از کشور مقابل دشمنان ستمگر به میدان های جنگ می فرستند!
- (٤) لا يُؤَثِّرُ الْمَاءُ عَلَى جِسْمِ هَذَا الْبَطِّ لِأَنَّ لَهُ خَزَانَاتٍ طَبِيعِيَّةً تَحْتَوِي زَيْتًا خَاصًّا يَنْتَشِرُ عَلَى جَسَدِهِ دَائِمًا: بدن این اردک از آب تأثیر نمی پذیرد زیرا انبارهایی طبیعی دارد که روغنی خاص را در بر دارد که همواره روی بدنش پخش می شود!

٥٠- «دو پلیس در ابتدای میدان اوّل ایستادند!»:

- (١) الشَّرْطِيَّانِ وَقَفَا فِي بَدَايَةِ السَّاحَةِ الْأُولَى!
- (٢) وَقَفَا الشَّرْطِيَّانِ فِي بَدَايَةِ السَّاحَةِ الْأُولَى!
- (٣) وَقَفَ الشَّرْطِيَّانِ فِي بَدَايَةِ السَّاحَةِ الْوَاحِدَةِ!
- (٤) الشَّرْطِيَّانِ وَقَفَا فِي بَدَايَةِ أَحَدِ السَّاحَاتِ!

٥١- عَيْنُ الْخَطَا فِي الْمَفْهُومِ: «الحسدُ يأكلُ الحسنات، كما تأكلُ النَّارُ الحطبَ»:

- (١) الحسد حبس الروح!
- (٢) الحاسد يضرُّ بنفسه قبل أن يضرَّ الآخرين!
- (٣) ما أعدل الحسد! يقتلُ صاحبه في البداية!
- (٤) إن الأعمال الحسنة يذهبن السيئات دائماً!

■ ■ اقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (٥٢ - ٥٥) بِمَا يَنْسَبُ النَّصِّ:

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ: ﴿... سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ﴾. السَّيَاحَةُ وَالْمُسَافَرَةُ مِنَ الْأُمُورِ الْمُهْمَّةِ الَّتِي عَلَيْنَا أَنْ نَلْتَزِمَ بِهَا. فِي إِيرَانَ كَثِيرٌ مِنَ الْمَنَاطِقِ الْجَذِبِ السَّيَاحِي. نَرَى فِي هَمْدَانَ كَهْفَ عَلِيِّ صَدْرٍ وَهُوَ مِنْ أَطْوَلِ الْكَهُوفِ الْمَائِيَّةِ وَ أَيْضاً مَرْقَدَ ابْنِ سِينَا وَ فِي تَبْرِيزٍ أَكْبَرُ سُوقٍ مُسَقَّفَةٍ فِي الْعَالَمِ وَ غَابَاتٍ حَرَا فِي مُحَافَظَةِ بوشهر. تَوْجَدُ فِي كَرْمَانَ عِمَارَةٌ أَثَرِيَّةٌ بِاسْمِ «حَمَامِ كَنْجَعَلِي خَان». هَذِهِ الْمُحَافَظَةُ مَشْهُورَةٌ بِإِنْتِاجِ الْفُسْتَقِ وَ السَّجَادِ وَ تُشَجِّعُ السَّائِحِينَ إِلَى السَّفَرِ إِلَيْهَا.

٥٢- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

- (١) أَمَرْنَا الْقُرْآنَ بِالسَّيَاحَةِ وَ رُؤْيَةِ الْمُدُنِ وَ الْبِلَادِ.
- (٢) مُحَافَظَةُ هَمْدَانَ مَشْهُورَةٌ بِإِنْتِاجِ الْفُسْتَقِ.
- (٣) فِي إِيرَانَ عَدَدٌ قَلِيلٌ مِنْ مَنَاطِقِ الْجَذِبِ السَّيَاحِي.
- (٤) نَرَى الْعِمَارَاتِ الْإِثْرِيَّةَ الْمُخْتَلِفَةَ فِي إِصْفَهَانَ كَحَمَامِ كَنْجَعَلِي خَان.

٥٣- عَيْنُ الْخَطَا:

- (١) عَلَى حَسَبِ النَّصِّ يَجِبُ عَلَيْنَا أَنْ نَلْتَزِمَ بِالسَّيَاحَةِ وَ الْمُسَافَرَةِ.
- (٢) كَهْفَ عَلِيِّ صَدْرٍ هُوَ أَطْوَلُ الْكَهُوفِ الْمَائِيَّةِ.
- (٣) حَمَامِ كَنْجَعَلِي خَان يَقَعُ فِي مُحَافَظَةِ مَشْهُورَةٍ بِإِنْتِاجِ السَّجَادِ.
- (٤) يَقَعُ مَرْقَدُ ابْنِ سِينَا وَ كَهْفَ عَلِيِّ صَدْرٍ فِي مُحَافَظَةِ وَاجِدَةِ.

■ عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (٥٤ وَ ٥٥)

٥٤- «سُوقٌ»:

- (١) جَمْعُ تَكْسِيرٍ - مَعْرَبٍ / مَوْصُوفٍ وَ صِفَتِهِ «أَكْبَرُ»
- (٢) مُؤَنَّثٌ - مَبْنِيٌّ - جَمْعُ تَكْسِيرٍ / مِضَافٌ إِلَيْهِ وَ مِضَافُهُ «أَكْبَرُ»
- (٣) اِسْمٌ - مَفْرُودٌ - مَعْرَبٌ / مِضَافٌ إِلَيْهِ وَ مِضَافُهُ «أَكْبَرُ»
- (٤) اِسْمٌ - مَفْرُودٌ - مَبْنِيٌّ / مَوْصُوفٍ وَ صِفَتِهِ «أَكْبَرُ»

٥٥- «السَّائِحِينَ»:

- (١) جَمْعٌ - مَذْكَرٌ - مَبْنِيٌّ - مَفْرُودُهُ «السَّائِحُ» / مَفْعُولٌ وَ مَنْصُوبٌ بِالْفَتْحَةِ
- (٢) اِسْمٌ - مِثْنَى - مَعْرَبٌ / مَبْتَدَأٌ وَ مَرْفُوعٌ بِالْيَاءِ
- (٣) جَمْعٌ سَالِمٌ - مُؤَنَّثٌ - مَبْنِيٌّ - مَفْرُودُهُ «السَّائِحَةُ» / مَبْتَدَأٌ وَ مَنْصُوبٌ بِالْيَاءِ
- (٤) اِسْمٌ - جَمْعٌ سَالِمٌ لِلْمَذْكَرِ - مَعْرَبٌ / مَفْعُولٌ وَ مَنْصُوبٌ بِالْيَاءِ

■ ■ عَيْنُ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (٥٦ - ٦٠)

٥٦- عَيْنُ الْخَطَا فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (١) الدَّنْبُ عَضْوٌ فِي جِسْمِ الْحَيَوَانِ يُحَرِّكُهُ غَالِباً لِطَرْدِ الْحَشَرَاتِ!
- (٢) خَيْرُكُمْ، خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ وَ أَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي!
- (٣) أَيُّ صِنَاعَةٍ إِيرَانِيَّةٍ تَجْذِبُ السَّائِحِينَ مِنْ كُلِّ الْعَالَمِ!
- (٤) لَا يُصَدِّقُ الْعَاقِلُ قَوْلَ الَّذِي يَكْذِبُ كَثِيراً!

- ٥٧- عین عبارة لیست فیها جملة اسمیة:
- (١) الغواصون الذین ذهبوا إلى الأعماق شاهدوا المصابیح!
 - (٢) فی الصیف یزرع الفلاح المجدُّ أشجار التفاح!
 - (٣) أحسنُ الكلام ما قلَّ و دلَّ!
 - (٤) الغواصون ذهبوا إلى أعماق المحيط لیلاً!
- ٥٨- عین الخطأ فی تعیین نوع الخبر:
- (١) الحسدُ یأكل الحسنات کما تأكل النار الحطب: جملة فعلیه
 - (٢) الصّین أوّل دولة فی العالم استخدمت نقوداً ورقیةً: اسم
 - (٣) فللغراب صوتٌ یحدّرُ به بقیةُ الحيوانات: جملة فعلیه
 - (٤) القائد رئیس البلاد، الذی یأمر المسؤولين و ینصحهم: اسم
- ٥٩- عین الفاعل اسماً مبنيّاً:
- (١) لا یحسن عمله هذا کسول فی المدرسة!
 - (٢) لا یحزنکم قول هؤلاء الجاهلین فکونوا صابرين!
 - (٣) یمیت قلب الإنسان الحسد فإِنَّه أخطر الداء للقلب!
 - (٤) کان قد أنشد هذه الأشعار الخلابة شاعران لا یعرفهما الحضار!
- ٦٠- عین الصّحیح فی تعیین المحلّ الإعرابیّ للكلمات المعیّنة:
- (١) اکتشف بعضُ الغواصین أمکنة عجیبة فی أعماق ظلام البحر! (فاعل)
 - (٢) المقاتلون الذین یحاربون الکفار فی الحرب المفروضة محبوبون عند الله! (فاعل)
 - (٣) قد درّس معلّمنا المشفق الموضوعات الحديثة الّتی لم یکن یعرفها بعض الطّلاب! (مضاف الیه)
 - (٤) عندما یشاهد الغراب بقیة الحيوانات فی منطقة الخطر یخبرها بما شاهدہ! (مضاف الیه)

۶۱- کدام مورد، عامل زمینه‌ساز برای فراهم آمدن تدریجی انجام کاوش‌های باستان‌شناسی در ایران است؟

- (۱) خارج شدن کاوش‌های باستانی‌شناسی از انحصار فرانسویان
- (۲) خوانده شدن خط میخی و ترجمه کتیبه بیستون
- (۳) کشفیات باستان‌شناسی و کمک به تاریخ‌نگاری
- (۴) گسترش روابط سیاسی و اقتصادی ایران و اروپا

۶۲- کدام گزینه دربارهٔ دین و اعتقادات دورهٔ ایلامیان، درست است؟

- (۱) اینشوشیناک، خدای خدایان و خالق جهان و زندگی بود.
- (۲) الهه‌های مادر ایلام باستان بسیار مقدس بودند و مقام رفیعی در سلسله‌مراتب خدایان ایلامی داشتند.
- (۳) در ایلام، کاهنان آداب و تشریفات دینی را زیر نظر پادشاه انجام می‌دادند.
- (۴) معبد چغازنبیل، به معنای خدای شهر انشان، ستایشگاه خدای اینشوشیناک بود.

۶۳- کدام عبارات دربارهٔ خدای‌نامه‌ها درست است؟

- الف - تا حدود دو قرن پیش مورخان ایرانی بر پایهٔ ترجمهٔ خدای‌نامه‌ها و داستان‌های شاهنامه فردوسی، تاریخ ایران در عهد باستان را می‌نوشتند.
- ب - در قرون نخستین هجری، مورخان ایرانی مانند طبری و دینوری، خدای‌نامه‌ها را به زبان عربی ترجمه کرده‌اند.
- ج - خدای‌نامه‌ها، بازگوکننده تاریخ عمومی ایران از آغاز آفرینش تا اوایل حکومت ساسانی هستند.
- د - محتوای خدای‌نامه‌ها، آمیخته با افسانه و قصه‌های کهن است و مطالب راجع به دورهٔ ساسانی در آن‌ها با واقعیات تاریخی مطابقت دارد.

(۱) «الف» - «ج» (۲) «ب» - «د» (۳) «الف» - «د» (۴) «ب» - «ج»

۶۴- با توجه به متن زیر، کدام گزینه می‌تواند درست‌ترین مطلب پیرامون آن باشد؟

- «ساکنان نواحی غربی و جنوب غربی فلات ایران، یعنی جلگه خوزستان و کوهپایه‌های زاگرس، با توجه به ارتباطشان با مردمان بین‌النهرین که دارای خط بودند، زودتر از سایر نواحی وارد دورهٔ تاریخی شدند. آگاهی مختصری که از آغاز دوران تاریخی نواحی مذکور داریم، اغلب متکی بر منابع بین‌النهرین به‌ویژه گل‌نوشته‌های آنجاست.»
- (۱) مهم‌ترین مدارک باقی‌مانده از زبان فارسی باستان، سنگ‌نوشته‌های هخامنشی به خط میخی است.
 - (۲) ماجرای فتح صلح‌آمیز بابل به فرمان کورش بر لوحی گلی و استوانه‌ای به زبان بابلی نوشته شد.
 - (۳) برای اولین بار در قرن ۹ ق.م در سالنامه‌های آشوری به حضور هخامنشیان در ایران اشاره شده است.
 - (۴) دوران تاریخی فلات ایران با تاریخ ایلام، که اطلاعات مکتوبی دربارهٔ آن وجود دارد، آغاز می‌شود.

۶۵- هر یک از توضیحات زیر به ترتیب با کدام مورد به لحاظ تاریخی همخوانی دارد؟

- الف - در دوران فرمانروایی آنها معماری پیشرفت چشمگیری یافت و استفاده از آجر در ساختن بناها رایج شد.
 - ب - این سکونتگاه‌ها از مراکز عمدهٔ تولید و صدور سنگ صابون به مناطق دور و نزدیک بوده‌اند.
 - ج - کهن‌ترین نشانه و آثار حضور انسان در ایران مربوط به این منطقه است.
 - د - سیمش از شهرهای این حکومت است که احتمالاً بر جای خرم‌آباد کنونی قرار داشته است.
- (۱) آشور - جیرفت کرمان - چغاگلان - بابل
 - (۲) بابل - تپه زاغه قزوین - کشف رود در نزدیکی مشهد - آشور
 - (۳) ایلام - شهداد کرمان - شهر سوخته سیستان - ایلام
 - (۴) ایلام - تپه یحیی در استان کرمان - کشف رود در نزدیکی مشهد - ایلام

۶۶- بر اساس کدامیک از منابع زیر، به جایگاه زنان در دوران تمدن ایلام پی می‌بریم؟

- (۱) سالنامه‌های آشوری و منابع نوشتاری بین‌النهرین
- (۲) لوح‌های گلی باقی‌مانده از معبد چغازنبیل
- (۳) اشاره مورخان یونانی به حضور زنان ایلامی در جامعه
- (۴) نقوش و پیکره‌های برجای‌مانده از این دوره

۶۷- شورش کورش کوچک در آسیای صغیر، هم‌زمان با حکومت کدامیک از شاهان هخامنشی بود؟

- (۱) اردشیر دوم
- (۲) داریوش سوم
- (۳) اردشیر سوم
- (۴) خشایارشا

۶۸- کدام مورد درباره مقایسه جنگ‌های مکرر «اشکانیان و روم» و «ساسانیان و روم» درست است؟

- (۱) دسترسی به منابع طبیعی ایران
- (۲) کشته شدن امپراتور روم توسط سپاه ایران
- (۳) تسلط بر هند و چین
- (۴) تسلط بر ارمنستان و سرزمین‌های مرزی

۶۹- کدامیک از عبارات زیر مربوط به موقعیت آشوریان در آستانه تأسیس حکومت ماد است؟

- (۱) حکومت نسبتاً نیرومندی در شمال بین‌النهرین بود که برای به دست آوردن ملزومات خود به سرزمین‌های همسایه لشکرکشی می‌کرد.
- (۲) حکومت تقریباً ضعیفی در جنوب ایلام بود که برای شکست دادن دشمنان خود از مادها حمایت می‌کرد.
- (۳) حکومت نیمه‌مستقلی در شرق فلات ایران بود که برای توسعه قلمرو خود ناچار بود که به مناطق غربی دست‌درازی کند.
- (۴) حکومت مقتدر و مستقلی در غرب بین‌النهرین بود که برای تأمین آسایش و نیازهای خود با مادها متحد شد.

۷۰- نوع حکومت ساسانی در کدام گزینه به‌درستی مطرح شده است؟

- (۱) متمرکز و قدرتمند
- (۲) ملوک‌طوایفی
- (۳) جمهوری
- (۴) نیمه‌متمرکز

۷۱- با بررسی موارد «الف» و «ب»، کدام گزینه با شرایط شکل‌گیری و جغرافیای بارش‌ها در کشور ما مطابقت دارد؟
الف - جهت رشته‌کوه‌های بلند کشور، در پراکندگی جغرافیایی بارش‌ها اثر دارد.

ب - اقیانوس‌ها، دریاها و دریاچه‌ها منبع رطوبت لازم برای تشکیل ابر و وقوع بارش هستند.

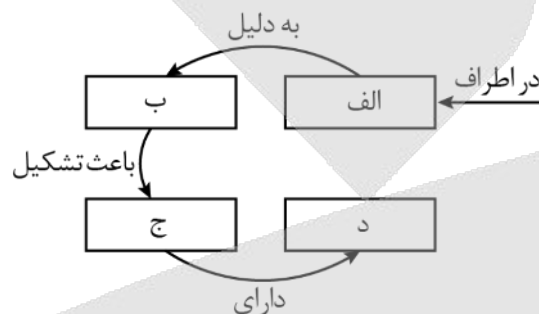
(۱) اگر «الف» زاگرس و «ب» دریای مدیترانه باشد، وقوع بارش‌های بیشتر در شرق «الف» مورد انتظار است.

(۲) اگر «الف» زاگرس و «ب» دریای مدیترانه باشد، وقوع بارش‌های بیشتر در غرب «الف» مورد انتظار است.

(۳) اگر «الف» البرز و «ب» خلیج فارس باشد، وقوع بارش‌های بیشتر در جنوب «الف» مورد انتظار است.

(۴) اگر «الف» البرز و «ب» دریای خزر باشد، وقوع بارش‌های بیشتر در جنوب «الف» مورد انتظار است.

۷۲- کدام عبارت، موارد «الف»، «ب»، «ج»، «د» در تصویر زیر را به ترتیب، کامل می‌کند؟

(۱) خط استوا - صعود هوا - کمربند پرفشار - آب‌وهوای گرم و مرطوب

(۲) خط استوا - فرونشینی هوا - کمربند کم‌فشار - آب‌وهوای گرم و خشک

(۳) مدار رأس‌السرطان - صعود هوا - کمربند کم‌فشار - آب‌وهوای گرم و مرطوب

(۴) مدار رأس‌الجدی - فرونشینی هوا - کمربند پرفشار - آب‌وهوای گرم و خشک

۷۳- با توجه به شکل زیر که انواع توده‌های هوایی که به ایران وارد می‌شود را نشان می‌دهد، کدام عبارت درست است؟

(۱) «الف» همانند «ب» در دوره سرد سال وارد کشور می‌شود و «ج» رطوبت دریای سرخ را وارد کشور ما می‌کند.

(۲) «ب» برخلاف «الف» در دوره گرم سال وارد کشور می‌شود و «ج» رطوبت اقیانوس اطلس را وارد ایران می‌کند.

(۳) «ج» برخلاف «ب» در دوره گرم سال وارد کشور می‌شود و «الف» مهم‌ترین سامانه بارشی در ایران است.

(۴) «ج» همانند «الف» در دوره سرد سال وارد کشور می‌شود و «ب» هوای گرم را از عربستان وارد کشور می‌کند.

۷۴- زمانی که توده هوای وارد کشور می شود، احتمال وقوع پدیده کاهش می یابد.

- (۱) موسمی - وارونگی دما در جنوب غرب کشور
- (۲) سودانی - ریزگردها در شرق کشور
- (۳) سودانی - وارونگی دما در شمال شرق کشور
- (۴) غربی - ریزگردها در غرب کشور

۷۵- کدام گزینه دلیل مناسبی برای پرسش زیر ارائه می دهد؟

«چرا در نواحی جنوبی کشور ما که نزدیک آب های خلیج فارس و دریای عمان قرار دارد، بارش بسیار کم است؟»

- (۱) مجاورت با مدارهای رأس السرطان و رأس الجدی
- (۲) شکل گیری کمربند پرفشار جنب حاره در این نواحی
- (۳) عدم صعود هوا و تشکیل ابرها به دلیل کمبود رطوبت
- (۴) شکل گیری کمربند کم فشار حاره ای در این نواحی

۷۶- بر اساس متن زیر کدام عبارت درست است؟

«در شمال و جنوب کشورمان دریاهای مهمی قرار دارد. در شمال «الف» و در جنوب «ب» و «ج». دریاها از این نظر که ما را به سایر نقاط جهان متصل می کنند اهمیت دارند، به گونه ای که ما در جنوب کشور از طریق «ب» با اقیانوس هند ارتباط داریم.»

- (۱) «الف» باقیمانده یک دریای قدیمی است و «ب» در اثر پیشروی آب های آزاد از طریق «ج» ایجاد شده است.
- (۲) «ب» دارای عمق مناسب برای عبور کشتی های عظیم است و گستردگی طولی و عرضی «ج» کمتر از «الف» است.
- (۳) «ج» همانند «ب» هم سطح با تراز آب دریاهای آزاد است و سطح آب دریاهای آزاد پایین تر از «الف» است.
- (۴) «الف» همانند «ج» دارای امتداد شمالی - جنوبی است و تنها بندر اقیانوسی ایران در شمال «ب» قرار دارد.

۷۷- با توجه به موارد زیر در رابطه با دریاها و دریاچه های ایران کدام گزینه درست است؟

- الف - طول آن حدود ۹۰۰ کیلومتر و عرض متوسط آن ۲۵۰ کیلومتر می باشد.
- ب - طول آن حدود ۱۲۰۰ کیلومتر و عرض متوسط آن ۳۰۰ کیلومتر است.

- (۱) رود کورا و اترک از جنوب شرق به «ب» می ریزد و به خلیج های کوچک در اطراف سواحل «الف» خور گفته می شود.
- (۲) «ب» از طریق کانال دن - ولگا به آب های آزاد راه پیدا کرده است و رود اورال و دالکی از مهم ترین رودهای «الف» می باشند.
- (۳) تنها رود قابل کشتی رانی ایران به «الف» می ریزد و «ب» از بقایای دریای عظیم تتیس از حدود ۶۰ میلیون سال پیش می باشد.
- (۴) سطح آب «الف» از دریای آزاد حدود ۲۸ متر پایین تر است و «ب» از مهم ترین مراکز صید و پرورش مروارید جهان می باشد.

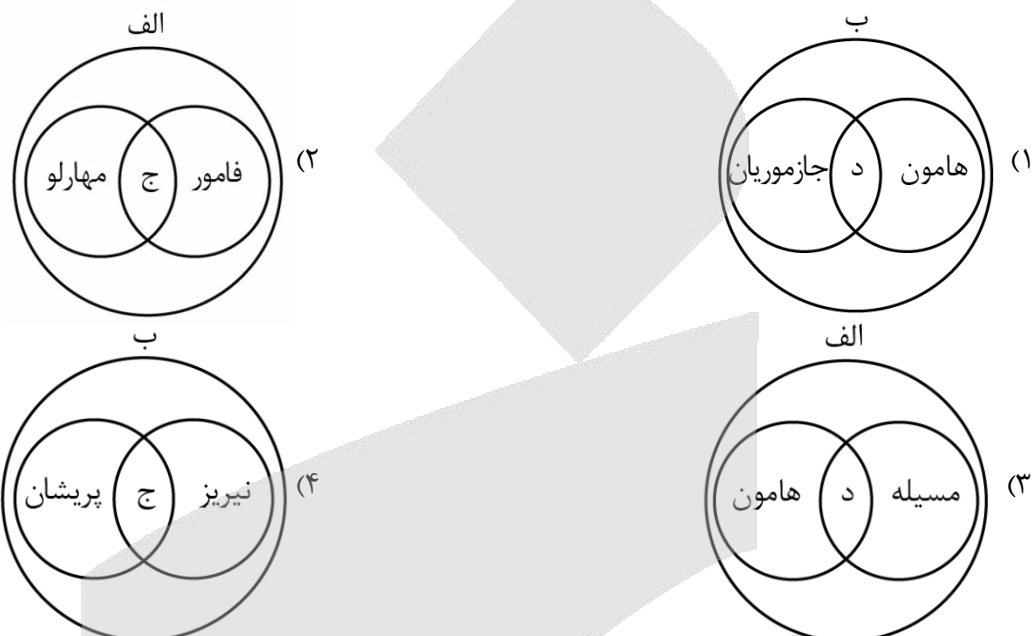
۷۸- با توجه به خصوصیات دریاچه‌های ایران و موارد زیر، کدام تصویر به‌درستی ترسیم شده است؟

الف - در دسته دریاچه‌های دائمی جای می‌گیرد.

ب - در دسته دریاچه‌های فصلی جای می‌گیرد.

ج - در داخل مرزهای اداری استان فارس واقع شده است.

د - در داخل مرزهای اداری استان سیستان و بلوچستان واقع شده است.

۷۹- موارد «الف»، «ب» و «ج» به‌ترتیب به کدام یک از مشخصات دریاچه‌های مرزی کشورمان اشاره دارد؟

الف - مهم‌ترین رودهایی که به این پهنه آبی وارد می‌شوند، عبارت‌اند از: کرخه، دالکی، مند و ...

ب - از جمله دلایل اهمیت این دریا، وجود مراکز صید و پرورش مروارید و میگو و تجارت دریایی آن است.

ج - طولانی‌ترین رودهایی که به‌ترتیب از سمت شمال و جنوب به این دریا وارد می‌شود، عبارت‌اند از: رود اورال و هراز

(۲) خلیج فارس - دریای خزر - خلیج فارس - دریای خزر

(۱) دریای عمان - دریای خزر - خلیج فارس

(۴) خلیج فارس - دریای خزر - دریای عمان

(۳) دریای عمان - خلیج فارس - دریای خزر

۸۰- مهم‌ترین دلایل کاهش آب دریاچه ارومیه کدام‌اند؟

الف - تغییر اقلیم و هجوم ریزگردها

ب - افزایش شوری آب و افت تراز دریاچه

ج - تخلیه مواد شیمیایی، معدنی و رادیواکتیو

د - افزایش جمعیت شهرها و روستاهای اطراف

ه - فقدان یک برنامه آمایش و مدیریت یکپارچه

(۲) «د» و «ه»

(۱) «الف» و «ب»

(۴) «ب»، «د» و «ه»

(۳) «الف»، «ج» و «د»

۸۱-

بر اساس حمایت مقدمات از نتیجه کدام استدلال با دیگر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) در یکی از سفرهای خارجی، دوستم را دیدم، او هم باید مانند من پاسپورت گرفته باشد.
- (۲) چون کد ملی‌ام را فراموش کرده بودم، نمی‌توانستم در سایت برای کلاس ثبت‌نام کنم.
- (۳) از تخفیف بیمه امسال و سال آینده هم می‌توانم استفاده کنم، چون تصادف نخواهم کرد.
- (۴) چون اینترنت قطع بود، نتوانستم برای دوستم ایمیل بفرستم و با او در ارتباط باشم.

۸۲-

در کدام یک از بیت‌های زیر از استقرای تمثیلی استفاده نشده است؟

- (۱) غم عشق آمد و غم‌های دگر پاک برد / سوزنی باید کز پای برآرد خاری
- (۲) عیب پاکان زود بر مردم هویدا می‌شود / در میان شیر خالص موی رسوا می‌شود
- (۳) در سخن گفتن خطای جاهلان پیدا شود / تیر کج چون از کمان بیرون رود رسوا شود
- (۴) من اگر کامروا گشتم و خوشدل نه عجب / مستحق بودم و این‌ها به زکاتم دادند

۸۳-

کدام گزینه استقرای تعمیمی بوده و از سایرین قوی‌تر است؟

- (۱) با اندازه گرفتن قد همه دانش‌آموزان مدرسه روستا به این نتیجه رسیدیم که میانگین قدی مردم روستای مذکور خوب است.
- (۲) درپوش بطری‌های نوشابه در حال سوختن و آب شدن است؛ با قطعیت می‌توان گفت که جنس آن‌ها نمی‌تواند فلزی باشد.
- (۳) حداقل ۷۰ درصد خوابگاه برای اخراج حسن، امضا جمع کرده‌اند؛ می‌توان گفت که خوابگاهیان رابطه خوبی با او ندارند.
- (۴) بارش باران در آبان ماه امسال نشان می‌دهد سال بسیار خوبی از نظر میزان بارش در انتظار مردم ایران خواهد بود.

۸۴-

نوع کدام استدلال مشابه عبارت زیر است؟

«آب در دمای ۱۰۰ درجه می‌جوشد؛ این قانون در همه جا صادق است»

- (۱) گیاهان مانند همه جانداران، برای ادامه حیات نیازمند تنفس هستند؛ پس اگر هوا به آن‌ها نرسد، خشک می‌شوند.
- (۲) فاطمه زهرا از منظم و با قاعده بودن جهان هستی به این پی برد که این نظم، از ناظمی حکیم، عاقل و متعالی نشأت گرفته است.
- (۳) معلم فلسفه و منطق مدرسه ما، هیچ‌وقت این مقدار تأخیر نداشته است؛ پس یا دچار بیماری سختی شده یا در ترافیک تهران مانده است.
- (۴) در بازی فوتبال، تیم رئال مادرید گل اول را خورده است؛ اما محمد گفت: «مگر گل زدن همیشگی راموس در دقایق پایانی را فراموش کرده‌اید؟»

۸۵-

کدام گزینه استنتاج بهترین تبیین است؟

- (۱) چهارده روز گذشته در شهرستان ما باران آمد؛ به نظر می‌رسد که سیل در راه باشد.
- (۲) برگه امتحانی این دو دانش‌آموز شبیه به یکدیگر است؛ به نظر می‌رسد که تقلب کرده باشند.
- (۳) برای ثبت‌نام یا کارت ملی نیاز است یا شناسنامه؛ کارت ملی که ندارم. پس باید از شناسنامه استفاده کنم.
- (۴) در این شهر از هرکس که آدرس می‌پرسم، جواب من را نمی‌دهد؛ به نظر می‌رسد که مردم مهمان‌نوازی نباشند.

۸۶-

چرا صرفاً جملات خبری در دانش منطق بررسی می‌شوند؟

- (۱) لزوماً مطابق با واقعیت خارجی هستند.
- (۲) دارای نسبت ایجابی یا سلبی هستند.
- (۳) امکان وقوع مغالطه در آنها وجود دارد.
- (۴) فقط جملات خبری دارای معنا هستند.

۸۷- کدام عبارت قضیه بوده و قابلیت بررسی در دانش منطق را دارد؟

- (۱) می‌باش به عمر خود سحرخیز / وز خواب سحرگهان بپرهیز
- (۲) آی خط خوردگی صفحهٔ پیشانی / این همه خط خطا را به که بایدگفت؟
- (۳) به نام ایزد چونان شده‌ست هیبت او / که نیست کس را کردن خلاف او یارا
- (۴) چه عجیب است به این محفل تنهایی من دل دادی! / چه عجیب است به این شام غریبانۀ من نان دادی!

۸۸- کدام قضیه شخصییه نیست؟

- (۱) برج میلاد، بلند است.
- (۲) امروز، هوای شهر تهران آلوده است.
- (۳) او ناگهان وارد اتاق شد.
- (۴) کتاب‌های کتابخانه، دو هزار جلد است.

۸۹- کدام یک از گزاره‌های زیر یک قضیهٔ «سالبهٔ جزئیه» محسوب می‌شود؟

- (۱) ای کاش بعضی‌ها بی‌دلیل از زندگی نمی‌رنجیدند.
- (۲) من، با برخی از رویاهای بی‌ریشهٔ پدرم کنار نیامدم.
- (۳) هیچ استادی شوق دانستن را از دانشجو نمی‌گیرد.
- (۴) خرد هر انسانی پاسخگوی مشکلات نیست.

۹۰- کدام عبارت درست است؟

- (۱) عبارت «بسوخت حافظ و در شرط عشق‌بازی او / هنوز به سر عهد وفای خویشتن است» یک قضیهٔ شرطی به کار رفته است.
- (۲) در بیت «استاده‌اند بر سر پا شعله‌ها تمام / امشب کدام سوخته مهمان آتش است؟» هیچ قضیهٔ منطقی به کار نرفته است.
- (۳) در بیت «شیرینی فراق کم از شور وصل نیست / گر عشق مقصد است، خوش لذت مسیر» تنها یک قضیهٔ منطقی موجه وجود دارد.
- (۴) در بیت «آن کس که در این زمانه او را غم نیست / یا آدم نیست یا در این عالم نیست» تنها یک قضیه با حکم مشروط وجود دارد.

۹۱- به ترتیب هریک از عبارات زیر به کدام نوع از بیکاری اشاره دارد؟

«این نوع بیکاری کوتاه‌مدت است و در همه کشورها وجود دارد.» «نیروی کار ساده در اقتصاد وجود دارد؛ ولی نیروی کار متخصص مورد نیاز است.» «بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد.» «بیکاری برخی کارگران ساختمانی و کشاورزان در فصل زمستان»

(۱) اصطکاکي - دوره‌ای - فصلی - ساختاری

(۲) اصطکاکي - ساختاری - دوره‌ای - فصلی

۹۲- اطلاعات جمعیتی زیر مربوط به جامعه X با ۳۶ میلیون نفر جمعیت و نرخ اشتغال ۷۶ درصد است:

جمعیت افراد زیر ۱۵ سال: ۱۱ میلیون نفر

مجموع افراد شاغل و بیکار: ۶۰ درصد جمعیت کل کشور

با توجه به اطلاعات فوق:

الف - جمعیت بیکار این جامعه چند نفر است؟

ب - جمعیت افراد غیرفعال در این جامعه کدام است؟

ج - چه تعداد از افراد بیکار این جامعه باید شاغل شوند تا نرخ بیکاری ۵ درصد کاهش یابد؟

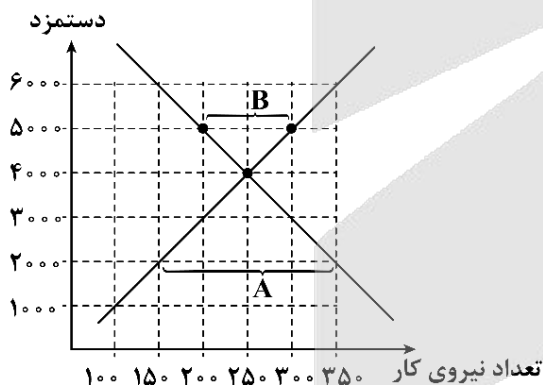
(۱) الف: ۱۴/۴۱۶ میلیون نفر ب: ۴/۳ میلیون نفر ج: ۱/۸ میلیون نفر

(۲) الف: ۵/۱۸۴ میلیون نفر ب: ۴/۳ میلیون نفر ج: ۱/۰۸ میلیون نفر

(۳) الف: ۵/۱۸۴ میلیون نفر ب: ۳/۴ میلیون نفر ج: ۱/۰۸ میلیون نفر

(۴) الف: ۱۴/۴۱۶ میلیون نفر ب: ۳/۴ میلیون نفر ج: ۱/۸ میلیون نفر

۹۳- نمودار مقابل وضعیت نیروی کار را در یک جامعه فرضی نشان می‌دهد. با توجه به آن، پاسخ صحیح سؤالات زیر کدام است؟

الف - تولیدکنندگان چه سطحی از دستمزد را باید پیشنهاد

بدهند تا بازار نیروی کار به تعادل برسد؟

ب - در سطح دستمزد ۳۰۰۰، حداکثر چه تعداد نیروی کار حاضر

به کار می‌شوند؟

ج - در محدوده A چه وضعیتی در بازار وجود دارد و چه عاملی

می‌تواند آن را به سمت تعادل بکشاند؟

(۱) ۴۰۰۰ - ۲۰۰ - کمبود عرضه (مازاد تقاضا) / ۲۰۰۰ واحد پولی افزایش دستمزد

(۲) ۶۰۰۰ - ۳۰۰ - کمبود تقاضا (مازاد عرضه) / ۲۰۰۰ واحد پولی کاهش دستمزد

(۳) ۴۰۰۰ - ۳۰۰ - کمبود تقاضا (مازاد عرضه) / ۴۰۰۰ واحد پولی کاهش دستمزد

(۴) ۶۰۰۰ - ۲۰۰ - کمبود عرضه (مازاد تقاضا) / ۴۰۰۰ واحد پولی افزایش دستمزد

محل انجام محاسبات

۹۴- کدام گزینه از جمله اقداماتی است که دولت ها برای مبارزه با فقر و بیکاری به کار می‌برند؟

- (۱) تاسیس صندوق های قرض الحسنه - ایجاد نهادهای توانمند سازی
- (۲) حمایت از شرکت های تولیدی - مبارزه با فساد
- (۳) فعالیت های جهادی - خیریه ها و کمک های مردمی
- (۴) ایجاد نهادهای توانمندسازی - حمایت از شرکت های تولیدی

۹۵- کدام گزینه مبین پاسخ درست پرسش های زیر است؟

الف - در روسیه و تبت به ترتیب کدام یک از کالاها به عنوان پول مورد استفاده قرار می‌گرفت؟

ب - انتخاب به عنوان پول موجب گسترش و رونق شد.

ج - مطابق علم اقتصاد چه کسی شاغل محسوب می‌شود؟

(۱) پوست سمور، چای - فلزات، حمل و نقل - کسانی که بالاتر از ۱۵ سال دارند و در ازای کاری که انجام می‌دهند دستمزد یا حقوق می‌گیرند.

(۲) چای، صدف - رسیده ها، حمل و نقل - کسانی که بالاتر از ۱۵ سال دارند و در ازای کاری که انجام می‌دهند دستمزد یا حقوق می‌گیرند.

(۳) چای، صدف - فلزات، تجارت - تمام کسانی که بیکار نیستند و کاری برای انجام دادن دارند.

(۴) پوست سمور، چای - رسیده ها، تجارت - افرادی که در سن کار (بالای ۱۵ سال) قرار دارند؛ مانند دانش آموزان بالای ۱۵ سال، دانشجویان، بازنشستگان و خانه دارها.

۹۶- کدام گزینه دربردارنده پاسخ درست پرسش های زیر است؟

الف - کدام گزینه تعریفی درست در خصوص نرخ تورم ارائه داده است؟

ب - کدام گزینه، به علت بروز تورم در کشورها اشاره ندارد؟

ج - در بازار نیروی کار، عرضه کننده و تقاضاکننده هستند.

(۱) تغییر در سطح عمومی قیمت ها - فزونی تقاضا بر عرضه که به صورت افزایش قیمت ها بروز می‌کند. - کارفرمایان، کارگران

(۲) درصد افزایش سالانه سطح عمومی قیمت ها - عدم هماهنگی افزایش نقدینگی با افزایش تولید - کارفرمایان، کارگران

(۳) تغییر در سطح عمومی قیمت ها - بروز شرایط خاص در کشورها مانند جنگ، سیل و ... که تولید و عرضه محصولات را کم می‌کند. - کارگران، کارفرمایان

(۴) درصد افزایش سالانه سطح عمومی قیمت ها - افزایش واردات کالاهای خارجی - کارگران، کارفرمایان

۹۷- پاسخ درست پرسش های زیر در کدام گزینه آمده است؟

الف - چگونه نقدینگی در جامعه موجب بروز تورم می‌شود؟

ب - «رد و بدل کردن حواله های بانکی»، مربوط به کدام وظیفه پول است؟

(۱) افزایش نقدینگی با افزایش تولید هماهنگ نباشد. - وسیله سنجش ارزش

(۲) کاهش نقدینگی با افزایش تولید هماهنگ نباشد. - وسیله پرداخت های آینده

(۳) کاهش نقدینگی با افزایش تولید هماهنگ نباشد. - وسیله سنجش ارزش

(۴) افزایش نقدینگی با افزایش تولید هماهنگ نباشد. - وسیله پرداخت های آینده

۹۸- با توجه به ارقام مندرج در جدول روبه‌رو:

الف - حجم پول چقدر است؟

ب - شبه پول کدام است؟

ج - نقدینگی چقدر است؟

د - نسبت اسکناس به نقدینگی چند درصد است؟

ردیف	بخش	میزان آن (میلیارد تومان)
۱	اسکناس	۳۰۰
۲	مسکوکات	نصف اسکناس
۳	سپرده‌های دیداری	دو برابر مسکوکات
۴	چک پول	نصف سپرده‌های دیداری
۵	سپرده‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت	۱۰۰
۶	سپرده‌های پس‌انداز بلندمدت	۱۰۰ واحد کمتر از ردیف ۳

(۱) ۹۰۰ - ۳۰۰ - ۱۲۰۰ - ۲۰ درصد

(۳) ۹۰۰ - ۳۰۰ - ۱۲۰۰ - ۲۵ درصد

(۲) ۱۲۰۰ - ۲۰۰ - ۱۹۰۰ - ۲۰ درصد

(۴) ۱۲۰۰ - ۲۰۰ - ۱۹۰۰ - ۲۵ درصد

۹۹- کدام یک از موارد زیر نادرست است؟

الف - در حالت رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش می‌یابد، بانک مرکزی می‌تواند با خرید اوراق مشارکت در دست مردم به طور مستقیم نقدینگی بیشتری را به جامعه تزریق کند.

ب - میزان تورم با قدرت خرید پول، رابطه مستقیم دارد.

ج - افزایش مقدار نقدینگی کشورها حاصل عملکرد مردم

د - مطابق معیار بانک جهانی، افرادی که زیر ۱/۹ دلار در روز درآمد دارند فقیر مطلق‌اند.

هـ - وجود منابع بیکار باعث می‌شود، کشور خارج از مرز امکانات تولید قرار بگیرد.

(۲) «ب» - «ج» - «د»

(۱) «الف» - «ج»

(۴) «ب» - «ج» - «ه»

(۳) «الف» - «ب»

۱۰۰- با توجه به اطلاعات ارائه شده پیرامون سطح عمومی قیمت‌ها در یک سال مشخص برای ۳ کشور A، B و C، سطح

عمومی قیمت‌ها در انتهای سال برای کشور A و سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال برای کشور B، به ترتیب از

راست به چپ چند واحد پولی است؟

کشور	قیمت	ابتدای سال (واحد پولی)	انتهای سال (واحد پولی)	نرخ تورم
A	۶۰۰	؟	۵۰ درصد نرخ تورم کشور C	
B	؟	۴۲۰	۲ برابر نرخ تورم کشور C	
C	۳۵۰	۴۶۹	؟	

(۲) ۷۰۴ - ۲۵۰

(۴) ۷۰۴ - ۵۲۰

(۱) ۷۰۲ - ۲۵۰

(۳) ۷۰۲ - ۵۲۰

محل انجام محاسبات

بودجه بندی دروس آزمون بعد...

تاریخ برگزاری: ۱۳ شهریورماه

جامعه شناسی ۱

هویت (باز تولید هویت اجتماعی،
تغییرات هویت اجتماعی،
تحولات هویتی جهان اجتماعی
«علل درونی»، تحولات هویتی جهان
اجتماعی «علل بیرونی»
صفحه های ۷۹ تا ۱۰۷

علوم و فنون ادبی ۱

زبان و ادبیات فارسی در سده های
پنجم و ششم و ویژگی های
سبکی آن / قافیه
درس های ۱۰ و ۱۱
صفحه های ۷۹ تا ۹۶

ریاضی و آمار ۱

کار با داده های آماری
فصل ۳: درس های ۱ تا ۳
صفحه های ۷۱ تا ۹۸

اقتصاد

مقاوم سازی اقتصاد
رشد و پیشرفت اقتصادی
درس های ۱۰ و ۱۱
صفحه های ۱۰۵ تا ۱۲۸

منطق

احکام قضایا
قیاس اقترانی
درس های ۷ و ۸
صفحه های ۶۲ تا ۸۲

تاریخ و جغرافیا ۱

تاریخ: درس های ۱۱ تا ۱۳
صفحه های ۹۹ تا ۱۲۷
جغرافیا: درس های ۷ و ۸
صفحه های ۶۳ تا ۸۲

زبان عربی ۱

صناعة النفط
درس ۷
صفحه های ۹۳ تا ۱۰۴

اختیاری - ویژه دانش آموزان پیشتاز

علوم و فنون ادبی ۲

فصل یکم
«تا ابتدای کارگاه تحلیل فصل یکم»
درس های ۱ تا ۳
صفحه های ۱۰ تا ۳۳

ریاضی و آمار ۲

آشنایی با منطق و استدلال ریاضی
گزاره ها و ترکیب گزاره ها، استدلال ریاضی
تا پایان «مغالطه»
صفحه های ۱ تا ۱۵

فلسفه ۱

فلسفه و ابعاد آن
درس های ۱ و ۲
صفحه های ۱ تا ۱۸

زبان عربی ۲

مواعظ قيمة / صناعة التلميع في الأدب الفارسي
درس های ۱ و ۲
صفحه های ۲۰ تا ۲۰

گروه آزمایشی علوم انسانی

آزمون ماز | پایه یازدهم

پیش خوانی پایه یازدهم

ویژه دانش آموزان پایه یازدهم

دفترچه شماره ۳

پنجشنبه ۳۰ مردادماه ۱۴۰۴

ملاحظات	مدت زمان پاسخ گویی	شماره سؤال		تعداد سؤال	ماده امتحانی	ردیف
		تا	از			
۴۰ سؤال ۴۵ دقیقه	۱۵ دقیقه	۱۰	۱	۱۰	ریاضی	۱
	۱۰ دقیقه	۲۰	۱۱	۱۰	زبان و ادبیات فارسی	۲
	۱۰ دقیقه	۳۰	۲۱	۱۰	زبان عربی	۳
	۱۰ دقیقه	۴۰	۳۱	۱۰	فلسفه	۴

برای شباهت حداکثری به کنکور، صفحه آرای، فونت و حتی اندازه متن در تمامی آزمون های ماز، کاملاً یکسان با استاندارد دفترچه های کنکور در نظر گرفته می شود.

بودجه بندی دروس این آزمون

فلسفه ۱

فلسفه و ابعاد آن
درس ۱
درس ۲: تا قبل از فلسفه های
مضاف و علوم
صفحه های ۱ تا ۱۵

سهم در کنکور: ۱ سؤال

زبان عربی ۲

مواعظ قیمه
کل درس ۱
صفحه های ۱ تا ۱۶

سهم در کنکور: ۱ سؤال

زبان و ادبیات فارسی ۲

تاریخ ادبیات فارسی در قرن های
هفتم، هشتم و نهم
پایه های آوایی
درس های ۱ و ۲
صفحه های ۱۰ تا ۲۵

سهم در کنکور: ۲-۱ سؤال

ریاضی ۲

آشنایی با منطق و استدلال ریاضی
گزاره ها و ترکیب گزاره ها
تا پایان «ترکیب دو شرطی»
صفحه های ۱ تا ۱۱

سهم در کنکور: ۱ سؤال

استراتژی و هدف گذاری با ماز در تابستان ۱۴۰۴

پیش خوانی ۲۵ درصد از مباحث یازدهم

پنج آزمون پیش خوانی (در هر آزمون ۵ درصد پیشروی بیشتر)

یک آزمون جمع بندی و ارزیابی پیشرفت تابستانی

- شما می توانید به صورت اختیاری به سؤالات این دفترچه (پیش خوانی پایه یازدهم) پاسخ دهید.
- در صورت پاسخ دهی به این دفترچه، تراز و کارنامه جدا برای مباحث پایه یازدهم دریافت می کنید.

ویژه دانش آموزان پیششار

- ۱- کدام یک از گزینه‌های زیر در مورد ترکیب فصلی دو گزاره درست است؟
- (۱) ترکیب فصلی دو گزاره p و q زمانی نادرست است که حداقل یکی از آن‌ها نادرست باشد.
- (۲) ترکیب فصلی دو گزاره p و q زمانی درست است که هر دوی آن‌ها نادرست باشند.
- (۳) ترکیب فصلی دو گزاره p و q زمانی درست است که حداقل یکی از آن‌ها درست باشد.
- (۴) جدول ارزشی ترکیب فصلی دو گزاره p و q در دو حالت، نتیجه نادرست و در دو حالت، نتیجه درست دارد.
- ۲- اگر درستی یک گزاره را با T (True) و نادرستی آن را با F (False) نمایش دهیم، کدام گزینه درست است؟
- (۱) $p \wedge T \equiv T$ (۲) $p \wedge F \equiv F$ (۳) $p \vee F \equiv F$ (۴) $p \vee T \equiv p$
- ۳- در کدام گزینه نقیض گزاره به درستی نوشته نشده است؟
- (۱) گزاره: هر لوزی یک مربع است. نقیض گزاره: هر لوزی یک مربع نیست.
- (۲) گزاره: تمام اعداد اول فرد هستند. نقیض گزاره: تمام اعداد اول فرد نیستند.
- (۳) گزاره: $7 \times 5 + 2 - 1 > 20$ نقیض گزاره: $7 \times 5 + 2 - 1 \leq 20$
- (۴) گزاره: a عددی مرکب است. نقیض گزاره: a عددی اول است.
- ۴- ارزش گزاره $(p \vee \sim q) \wedge (r \wedge \sim r)$ ، و ارزش گزاره $p \Rightarrow (r \vee \sim r)$ است.
- (۱) درست - نادرست (۲) نادرست - درست
- (۳) به r بستگی دارد - درست (۴) به p و q بستگی دارد - نادرست
- ۵- اگر p گزاره‌ای درست، q گزاره‌ای نادرست و r گزاره دلخواهی باشد، ارزش کدام گزاره با $\sim r$ هم‌ارزش است؟
- (۱) $(p \vee r) \Rightarrow q$ (۲) $(p \wedge r) \Rightarrow \sim q$
- (۳) $(p \wedge \sim q) \Rightarrow r$ (۴) $(\sim p \Rightarrow \sim q) \Rightarrow \sim r$
- ۶- اگر گزاره $p: \left(\frac{1}{3}\right)^3 < \left(\frac{1}{3}\right)^2$ و گزاره $q: 9$ مربع کامل است. باشند، کدام گزاره زیر درست است؟
- (۱) $p \Leftrightarrow q$ (۲) $\sim q \Rightarrow p$ (۳) $p \vee \sim q$ (۴) $p \wedge \sim q$

محل انجام محاسبات

۷- چند تا از هم‌ارزی‌های زیر درست است؟ (T: همواره درست، F: همواره نادرست)

الف: $\sim(p \Leftrightarrow q) \equiv \sim p \Leftrightarrow q$ ب: $p \vee (p \wedge q) \equiv p$

ج: $(p \Rightarrow q) \equiv \sim q \Rightarrow \sim p$ د: $(p \wedge \sim p) \vee (q \vee \sim q) \equiv F$

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۸- اگر p گزاره‌ای درست، q گزاره‌ای نادرست و r گزاره‌ای دلخواه باشد، ارزش کدام گزاره همواره درست است؟

(۱) $(p \vee q) \Rightarrow r$ (۲) $(p \wedge \sim q) \Leftrightarrow r$

(۳) $(p \Rightarrow r) \Rightarrow q$ (۴) $(p \Rightarrow q) \Rightarrow r$

۹- کدام یک از گزاره‌های زیر درست است؟

(۱) اگر ۲ فرد است آنگاه ۸ عددی اول است و برعکس.

(۲) یک چهارضلعی مربع است، اگر و تنها اگر آن چهارضلعی لوزی باشد.

(۳) اگر دو عدد فرد باشند آنگاه مجموع آنها زوج است و برعکس.

(۴) $\sqrt{2}$ عددی گنگ است، اگر و تنها اگر معادله $x + 1 = 0$ ریشه نداشته باشد.

۱۰- اگر p و q هر دو درست باشند، کدام یک از گزاره‌های زیر دارای ارزش نادرست است؟

(۱) $(\sim p \wedge q) \Leftrightarrow (p \wedge \sim q)$ (۲) $(\sim p \vee q) \Leftrightarrow (p \vee \sim q)$

(۳) $(\sim p \vee \sim q) \Leftrightarrow \sim(\sim p \wedge q)$ (۴) $\sim(p \wedge \sim q) \Leftrightarrow (\sim p \vee q)$

محل انجام محاسبات

- ۱۱- چند مورد از گزاره‌های زیر در ارتباط با «سبک عراقی» نادرست است؟
 - سبک عراقی از اوایل قرن هفتم تا اواسط قرن دهم به مدت ۳۰۰ سال، سبک غالب متون ادب فارسی بود.
 - شعر این عصر نرم و دلنشین و برخوردار از معانی عمیق زمینی و آسمانی شد.
 - برخی از عوامل فرهنگی و اجتماعی، زمینه‌های تغییر سبک را در متون زبان فارسی پدید آورد.
 - دلیل نام‌گذاری این سبک به عراقی، انتقال کانون‌های فرهنگی از خراسان به عراق عجم بود.
 - در این دوره، اکثر شاعران از حاکمان روی برتافتند.
- (۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک
- ۱۲- از دیدگاه تاریخ ادبیات، در متن زیر چند خطا دیده می‌شود؟
 «فخرالدین عراقی از شاعران نام‌آور قرن هشتم و صاحب غزل‌های عرفانی زیبا است. او در هر فصل از مثنوی عشاق‌نامه به یکی از مباحث اخلاقی پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان رسانده است. همچنین در کتاب لمعات خود سیر و سلوک عارفانه را در قالب نظم بیان کرده است.»
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار
- ۱۳- هریک از موارد زیر کدام شاعر یا نویسنده را معرفی می‌کند؟
 الف: قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است.
 ب: در غزل او، فرهنگ گذشته ایران با همه کمال ایرانی - اسلامی خود رخ می‌نماید.
 ج: در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته است.
 د: وی وزیر مقتدر غازان خان و اولجایتو بود.
- (۱) سلمان ساوجی - سعدی - ابن یمین - عطاملک جوینی
 (۲) ابن یمین - سعدی - سلمان ساوجی - عطاملک جوینی
 (۳) سلمان ساوجی - حافظ - ابن یمین - خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی
 (۴) ابن یمین - حافظ - سلمان ساوجی - خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی
- ۱۴- علائم هجایی مربوط به کدام مصراع درست نیست؟
 (۱) لشکر عشق سعدیا غارت عقل می‌کند: - UU - U / - U - U / - UU -
 (۲) نه مرا طاقت غربت نه تو را خاطر قربت: UU / - - UU / - - UU / - -
 (۳) سرو روان ندیده‌ام جز تو به هیچ کشوری: - UU - U / - UU - U / - UU -
 (۴) رفتنش دل می‌رباید گفتنش جان می‌فزاید: - U - / - - U - / - - U - / - - U -
- ۱۵- با توجه به وزن بیت و نظم پایه‌های آوایی، کدام واژه‌ها برای کامل کردن جاهای خالی مناسب است؟
 «هر که را با عیش می‌افتد
 گو غنیمت دان که دیگر افتد شکاری»
- (۱) دلبری - صباحی - گاه‌گاه
 (۲) دوستانی - دو روزی - گاه‌گاهی
 (۳) معشوقی - روزگاری - زود زود
 (۴) دلستانی - زمانی - دیر دیر
- ۱۶- در همه گزینیه‌ها تقطیع هجایی واژه‌ها تماماً با استفاده از اختیارات زبانی صورت گرفته است، به جز:
 (۱) (راحت جان ← - U -)، (پُرآشَم ← U - U -)، (همه کس ← - U -)، (سر مویی ← - U - -)
 (۲) (سوخته ← - U -)، (خم‌چوگان ← UU - -)، (بلای عشق ← U - - - U)، (اندام تو ← - U - -)
 (۳) (آهوی دشت ← - U - U U)، (برگ گل ← - - -)، (صبر از دلم ← - U - -)، (ز آب روان ← UU - -)
 (۴) (باده و گل ← - U - -)، (روز فراق ← - U - U)، (حریم عشق ← - U - - - U)، (نه تخت جم ← - U - - -)

- ۱۷- تعداد پایه‌های آوایی کدام مصراع به درستی در مقابل آن نوشته شده است؟
- (۱) که تو را نزد غریبان گذر افتاد (۴)
 (۲) بنی آدم اعضای یکدیگرند (۳)
 (۳) نه بلندیست به صورت که تو معلوم کنی (۴)
 (۴) جانا چنین بیگانگی با ما مکن (۴)
- ۱۸- کدام گزینه برای تکمیل پایه‌های آوایی بیت زیر با توجه به وزن آن، مناسب نیست؟
- «نیست باک از دل به آفت بسته را فارغ از تشویش دارد دسته را»
- (۱) موج دریا - خصم عاجز
 (۲) لب خندان - شعله شمع
 (۳) حُسن یکتا - رنگ مژگان
 (۴) زین شبستان - هر دو عالم
- ۱۹- مفهوم کدام گزینه با عبارت «آتش خشم اول در خداوند خشم افتد؛ پس آنگه زبانه به خصم رسد یا نرسد» تناسب دارد؟
- (۱) فروخور آتش خشم سبکسر را که هر خاری
 (۲) گر شرار خشم تو بر ابر و باران درفتد
 (۳) کارفرمای غضب را خشم می‌سوزد نخست
 (۴) هر که بر خشم و آز قاهرتر
- ۲۰- مفهوم کدام گزینه با بیت «گاهی که سنگ حادثه از آسمان رسد / اول بلا به مرغ بلندآشیان رسد» متناسب است؟
- (۱) آنچه روزی در تنم دل داشت نام
 (۲) بلا از آسمان گردید بر اهل زمین نازل
 (۳) دعوی عشق نشاید که کند آن بدعهد
 (۴) لاجرم هر کس که بالاتر نشست
- بس که سختی دید، امروز آهن است
 زمین بگذاشتند آن‌ها چو حکم آسمانی را
 که چو سختی رسیدش سست کند پیمان را
 استخوانش سخت‌تر خواهد شکست

■ عَيْنِ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (٢١ - ٢٣)

٢١- ﴿فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ﴾: پس ...

- (١) خدا آرامش را بر پیامبرش و بر مؤمنان نازل کرد!
- (٢) خداوند آرامش را بر پیامبر و بر مؤمنانش فرو می‌فرستد!
- (٣) آرامش خداوند بر پیامبرش و بر مؤمنان فرو فرستاده شد!
- (٤) خدا آرامش خود را بر پیامبرش و بر مؤمنان فرو فرستاد!

٢٢- عَيْنِ الصَّحِيحِ:

- (١) ليس شيء أثقل في الميزان من الخلق الحسن! چیز سنگین تری از اخلاق نیکو در ترازو، نبوده است!
- (٢) كانت هذه المكتبة من أكبر المكاتب في العالم! این کتابخانه بزرگ‌ترین کتابخانه در جهان بوده است!
- (٣) لا تتكبر لأن الحكمة لا تعمّر في قلب المتكبر! تکبر نورز؛ چرا که دانش در دل [انسان] تکبرکننده ماندگار نمی‌شود!
- (٤) الله لا يحب من يمشي في الأرض مراحاً و فخوراً! خداوند کسی را که در زمین با ناز و خودپسندی و زورگویی قدم می‌زند، دوست نخواهد داشت!

٢٣- «محبوب ترین بندگان خدا، سودمندترینشان برای مردم است»:

- (١) محبوب عباد الله أنفع الناس لهم! (٢) أحبّ عباد الله أنفعهم للناس!
- (٣) أحبّ عبد الله أنفع لهم للناس! (٤) أحبّ عباد الله نافعهم للناس!

■ اقرأ النص التالي بدقة ثم أجب عن الأسئلة (٢٤ - ٢٧) بما يناسب النص:

كثيرٌ منكم ذهبت إلى السوق حتى الآن و اشتريتم ما قد طلبتم. في السوق توجد متاجرٌ مختلفة و كثيرة. في بعضها توجد البسةٌ بألوان مختلفة و في بعضها توجد فواكه و غير ذلك. اليوم نرى في المدين بعض المتاجر الكبيرة جداً و فيها توجد أنواع مختلفة من الأشياء التي يحتاج الناس إليها. أنتم تدخلون فيها و تشترون كل ما تحتاجون إليه في شهر واحد مثلاً. نحن غالباً نرجح أن نشترى من المتاجر الكبيرة لأنها تعطي كل ما نحتاج و هكذا نستطيع أن نستفيد من وقتنا أكثر. فقط علينا أن ننتبه إلى بعض المتاجر الصغيرة التي توجد في بعض الشوارع و نشترى منها لأن صاحبها يرتزق من ذلك المتجر و علينا أن ننفق الآخرين.

٢٤- عَيْنِ الصَّحِيحِ:

- (١) نشترى من متجر صغير كل ما نحتاج إليه في شهر واحد!
- (٢) علينا أن نشترى من المتاجر الكبيرة دائماً!
- (٣) الانتباه إلى الآخرين و إلى معيشتهم لازم علينا!
- (٤) نستطيع أن نستفيد من وقتنا أكثر بالشراء من المتاجر الصغيرة!

٢٥- عَيْنِ سَوَالٍ لَيْسَ جَوَابُهُ فِي النَّصِّ:

- (١) ماذا توجد في السوق؟ (٢) من أين نرجح أن نشترى غالباً؟
- (٣) لماذا توجد متاجر كبيرة في المدين؟ (٤) ماذا توجد في المتاجر الكبيرة؟

■ عَيْنِ الْخَطَأِ فِي التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ وَ الْمَحَلِّ الْإِعْرَابِيِّ (٢٦ و ٢٧)

٢٦- «كثيرٌ - السوق - بعض - متاجر»

- (١) كثيرٌ: اسم - مفرد - مذکر - معرب / مبتدأ و مرفوع
- (٢) السوق: اسم مكان - مفرد - معرب / مجرور بحرف الجر
- (٣) بعض: اسم - مفرد - معرب / مفعول و منصوب و مضاف للمضاف إليه «المتاجر»
- (٤) متاجر: اسم - جمع تكسير و مفرد «متجر» و اسم مكان - مذکر - معرب / نائب فاعل و مرفوع

- ٢٧- «الْآخَرِينَ - نَنْتَبِه - الشَّوَارِع - نُرَجِّح»
 (١) الْآخَرِينَ: اسم تفضيل - جمع سالم للمذكر - معرب / مفعول و منصوب
 (٢) نَنْتَبِه: فعل مضارع - للمتكلم الجمع - له حرفان زائدان من باب «انفعال»
 (٣) الشَّوَارِع: اسم - جمع تكسير و مفردة «الشَّارِع» - مذكر - معرب / مضاف إليه و مجرور
 (٤) نُرَجِّح: فعل - له حرف زائد - للمتكلم مع الغير - من باب «تفعيل» و مصدره «ترجيح»

■ ■ عَيْنُ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (٢٨ - ٣٠)

- ٢٨- عَيْنُ الْخَطَا فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:
 (١) عَلَيْكُمْ بِالْاِقْتِصَادِ فِي اسْتِهْلَاكِ الْمَاءِ وَ الْكَهْرَبَاءِ!
 (٢) هَذَا نَمُودَجٌ تَرْبَوِيٌّ لِيَهْتَدِيَ بِهِ الشَّبَابُ!
 (٣) أَحْسَنُ زِينَةِ الرَّجُلِ السَّكِينَةُ مَعَ الْإِيمَانِ!
 (٤) ذَلِكَ الْمُصْنَعُ مِنْ أَكْبَرِ الْمَصَانِعِ فِي الْمَدِينَةِ!
- ٢٩- عَيْنُ مَا لَيْسَ فِيهِ اسْمُ التَّفْضِيلِ:
 (١) يَا صَدِيقِي مَا عَلِمْتُ أَنَّي أَصْغَرُ مِنْكَ سِنًا!
 (٢) إِنَّ اللَّهَ يُرِيدُ الْخَيْرَ لِعِبَادِهِ الصَّالِحِينَ!
 (٣) شَرَّ النَّاسِ مَنْ لَا يَعْتَقِدُ الْأَمَانَةَ!
 (٤) قَالَ الْأُسْتَاذُ: مَنْ هُوَ أَحْسَنُكُمْ فِي الصَّفِّ دَرْسًا!
- ٣٠- عَيْنُ مَا فِيهِ اسْمُ الْمَكَانِ وَ اسْمُ التَّفْضِيلِ مَعًا:
 (١) لِأَكْثَرِ الْعُمَالِ مَوَانِعَ كَثِيرَةٌ لَا يَقْدِرُونَ عَلَى حَلِّهَا بَوَحْدِهِمْ!
 (٢) مَلَاعِبُ هَذِهِ الْمُحَافِظَةِ كَبِيرَةٌ وَ يَذْهَبُ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ إِلَيْهَا!
 (٣) فِي مَكْتَبَتِنَا الْوَاسِعَةِ نَجِدُ أَفْضَلَ الْكُتُبِ الْعِلْمِيَّةِ حَقًّا!
 (٤) أَسْعَارُ هَذِهِ السُّوقِ أَرْخَصُ مِنْ جَمِيعِ الْأَسْوَاقِ!

۳۱- با توجه به دیدگاه‌های ملاصدرا، کدام گزینه میان فطرت اول و فطرت ثانی مشترک است؟

- (۱) استفاده از روش عقلی و قیاسی در آن‌ها لازم است.
- (۲) شروع هردو در نتیجه برخورد با مجهولات است.
- (۳) موضوعات به کار رفته در آن‌ها مشترک است.
- (۴) مباحث فکری هردو اساسی و بنیادی است.

۳۲- به ترتیب هر یک از موارد زیر مربوط به کدام مرتبه از تفکر است؟

الف - مسائل پیچیده ریاضی

ب - مسائل پیچیده علوم تجربی

ج - مسائل پیچیده فلسفی

- (۱) فطرت اول - فطرت اول - فطرت اول
- (۲) فطرت اول - فطرت اول - فطرت ثانی
- (۳) فطرت ثانی - فطرت ثانی - فطرت ثانی
- (۴) فطرت ثانی - فطرت اول - فطرت ثانی

۳۳- کدام گزینه درباره سرگذشت واژه فلسفه درست است؟

- (۱) با گذشت زمان و پیشرفت دانش‌های مختلف، فلسفه به تدریج در معنای «مطلق دانش» به کار رفت.
- (۲) رفته‌رفته کلمه فلسفه به مفهوم «دانشمند» ارتقا پیدا کرد و کلمه فیلسوف نیز مترادف با «دانش» شد.
- (۳) واژه فلسفه در زمان گذشته، همه دانش‌ها را شامل می‌شد و شاید اولین بار فیثاغورس آن را به کار برد.
- (۴) واژه «فیلسوف» عربی‌شده کلمه «فیلسوفیا» است که به معنی دوستداری دانایی به کار می‌رود.

۳۴- معنای ابتدایی هریک از واژگان زیر به ترتیب در کدام گزینه مشخص شده است؟

فیلسوفیا - سوفیست - فیلسوفوس

- (۱) دوستداری دانایی - مغالطه‌کار - دانشمند
- (۲) دوستداری دانایی - دانشمند - دوست‌دار دانش
- (۳) دوست‌دار دانش - دانشمند - دوست‌دار دانایی
- (۴) دوست‌دار دانش - مغالطه‌کار - دانشمند

۳۵- کدام گزاره نمی‌تواند عقیده یک سوفیست باشد؟

- (۱) حقیقتی واحد در جهان هستی وجود ندارد.
- (۲) حق و باطل مفاهیمی قراردادی هستند.
- (۳) درک انسان‌ها از حقیقت واحد، خطاپذیر است.
- (۴) حقیقت در جهان هستی، دارای تکثر است.

۳۶- کدام یک از عبارت‌های زیر درست هستند؟

الف - فلسفه در موضوع با سایر دانش‌ها مشترک است.

ب - هر علمی در مورد موضوع خاصی بحث می‌کند و فلسفه نیز چنین است.

ج - فلسفه روش انحصاری خود را دارد که در سایر دانش‌ها نمی‌تواند کاربرد داشته باشد.

د - فلسفه به بررسی ویژگی‌هایی از موجودات می‌پردازد که مربوط به حقیقت وجود آن‌ها است.

- (۱) «ب» - «د»
- (۲) «ج» - «د»
- (۳) «الف» - «ب»
- (۴) «الف» - «ج»

۳۷- اصلی‌ترین دلیلی که فیلسوفان می‌خواهند بدانند بشر چگونه و با چه ابزاری می‌تواند به شناخت هستی بپردازد در

کدام گزینه بیان شده است؟

- (۱) می‌خواهند توانایی انسان در شناخت هستی را نیز بررسی کنند.
- (۲) «انسان و توانایی‌های آن» مهم‌ترین موضوع اندیشه آنان است.
- (۳) معرفت به هستی و وجود، فرع بر امکان شناخت آن است.
- (۴) فلسفه از بخش‌های فرعی متعددی تشکیل شده است.

۳۸- همه پرسش‌های زیر در بخش ریشه‌ای فلسفه قرار دارند؛ حیطة کدام یک متفاوت است؟

- (۱) حواس انسان در مراحل شناخت جهان، خطاپذیر است.
- (۲) میان سلسله علت و معلول‌های جهان، نظم برقرار است.
- (۳) برای رسیدن به علم از استقراء و قیاس استفاده می‌شود.
- (۴) درک واقعیت‌های هستی به کمک شهود امکان‌پذیر است.

۳۹- کدام عبارت درست است؟

- (۱) فیلسوف ابتدا باید وضعیت اعتقاد خودش را به امکان شناخت مشخص کند و سپس به مطالعه و تبیین هستی و وجود بپردازد.
- (۲) در طول تاریخ، تلاش فیلسوفان همواره این بوده است که قوانین و احکامی را که مربوط به ویژگی‌های طبیعت است، به دست آورند.
- (۳) کسی که در انسان‌شناسی، معتقد به دو بعد مادی و مجرد برای انسان باشد، در وجودشناسی نیز قائل به دو بعد مادی و مجرد خواهد بود.
- (۴) هر رشته از علم و دانش، دارای شاخه‌ای از فلسفه نیز هست که قوانین بنیادی هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی را به دست آورده و تحلیل می‌کند.

۴۰- کدام گزینه درباره بخش ریشه‌ای و شاخه‌های فلسفه درست است؟

- (۱) بخش ریشه‌ای شامل هستی‌شناسی است؛ اما معرفت‌شناسی از شاخه‌های فلسفه محسوب می‌شود.
- (۲) هستی‌شناسی به عنوان بخش اصلی و ریشه‌ای فلسفه، درباره قوانین و احکام موجودات طبیعی بحث می‌کند.
- (۳) با تأمل فیلسوفانه در حوزه‌هایی مانند فلسفه اخلاق و فلسفه دین و فلسفه طبیعت، شاخه‌های فلسفه شکل می‌گیرند.
- (۴) فلسفه‌های مضاف همواره ناظر به رشته‌های تخصصی علمی نیستند و می‌توانند ناظر به یک پدیده خاص شکل بگیرند.

بودجه بندی دروس آزمون بعد...

تاریخ برگزاری: ۱۳ شهریورماه

جامعه شناسی ۱

هویت (باز تولید هویت اجتماعی،
تغییرات هویت اجتماعی،
تحولات هویتی جهان اجتماعی
«علل درونی»، تحولات هویتی جهان
اجتماعی «علل بیرونی»
صفحه های ۷۹ تا ۱۰۷

علوم و فنون ادبی ۱

زبان و ادبیات فارسی در سده های
پنجم و ششم و ویژگی های
سبکی آن / قافیه
درس های ۱۰ و ۱۱
صفحه های ۷۹ تا ۹۶

ریاضی و آمار ۱

کار با داده های آماری
فصل ۳: درس های ۱ تا ۳
صفحه های ۷۱ تا ۹۸

اقتصاد

مقاوم سازی اقتصاد
رشد و پیشرفت اقتصادی
درس های ۱۰ و ۱۱
صفحه های ۱۰۵ تا ۱۲۸

منطق

احکام قضایا
قیاس اقترانی
درس های ۷ و ۸
صفحه های ۶۲ تا ۸۲

تاریخ و جغرافیا ۱

تاریخ: درس های ۱۱ تا ۱۳
صفحه های ۹۹ تا ۱۲۷
جغرافیا: درس های ۷ و ۸
صفحه های ۶۳ تا ۸۲

زبان عربی ۱

صناعة النفط
درس ۷
صفحه های ۹۳ تا ۱۰۴

اختیاری - ویژه دانش آموزان پیشتاز

علوم و فنون ادبی ۲

فصل یکم
«تا ابتدای کارگاه تحلیل فصل یکم»
درس های ۱ تا ۳
صفحه های ۱۰ تا ۳۳

ریاضی و آمار ۲

آشنایی با منطق و استدلال ریاضی
گزاره ها و ترکیب گزاره ها، استدلال ریاضی
تا پایان «مغالطه»
صفحه های ۱ تا ۱۵

فلسفه ۱

فلسفه و ابعاد آن
درس های ۱ و ۲
صفحه های ۱ تا ۱۸

زبان عربی ۲

مواعظ قيمة / صناعة التلميع في الأدب الفارسي
درس های ۱ و ۲
صفحه های ۲۰ تا ۲۰

آزمون

کارنامه رتبه‌های برتر

رتبه‌های ۱ تا ۳۰۰۰

جزوه

فیلم

مشاوره

[www.
arefonline.ir](http://www.arefonline.ir)

مرکز مشاوره عارف

گروه آزمایشی علوم انسانی

آزمون ماز | پایه یازدهم

مرور و تثبیت پایه دهم

ویژه دانش آموزان پایه یازدهم

دفترچه پاسخ

پنجشنبه ۳۰ مرداد ماه ۱۴۰۴

- ✓ پاسخنامه سریع؛ برای بررسی فوری بعد از آزمون
- ✓ تحلیل تمام گزینه های هر سؤال؛ برای بررسی سؤالاتی که پاسخ نادرست داده اید
- ✓ نکات و درسنامه های آموزشی؛ برای یادگیری کامل مباحث هر سؤال
- ✓ مشاوره تستی؛ برای یادگیری انواع روش های حل تست
- ✓ استراتژی آزمون؛ برای یادگیری مدیریت زمان و مدیریت جلسه آزمون

دُرس	مَسْئول دُرس	طراحان	ویراستاران
ریاضی	محمد نوربخش	محمد نوربخش - سعید عزیزخانی - امیر زراندوز محمد یگانه - حمیدرضا سجودی	ریحانه تک - نرجس تیمناک داوود بوالحسنی - علی فلاح
زبان و ادبیات فارسی	حسن وسکری	حسن وسکری - مهدی ضیایی - علی امیر سلیمانی افشین محی الدین - مجتبی بلاغتی ابوالفضل غلامی - مهران قندی - فاطمه حمیدی	فاطمه عباسی - اعظم نوری نیا محمد رزمی - محمد جواد بانسی
علوم اجتماعی	الهام میرزایی	الهام میرزایی - فروغ تیموریان - آزاده میرزایی الهام رضایی - بهزاد اندرز	آزاده میرزایی - کوثر رعدی محمد حسین هاشمی
زبان عربی	هاله کریمی	هاله کریمی - کاظم غلامی - محمدعلی تابانفر محمدعلی کاظمی نصرآبادی - روح الله گلشن	مریم آقاییاری - کیارش پورمهدی سید دانیال محمدی نیا
تاریخ	علیرضا کاهیدوند	علیرضا کاهیدوند - منصوره حاجی زاده کیان کیانی دوست - رویا بهیاد	سارا خداوردیان - مریم خسروی سیدمهدی کیانفر - محمدرسانی
جغرافیا	آزاده میرزایی	فرشید مشعرپور - سیدمصطفی دهنوی کیان کیانی دوست	زهرا فروغی - مریم خسروی عرفان جمشیدی
فلسفه و منطق	امیرمحمد نصیری	امیرمحمد نصیری - حسن صدری - کیمیا طهماسبی الهه فاضلی - محمد قربانی - محمد کشوری	کیمیا طهماسبی - حسن صدری ساناز نامداری
اقتصاد	آرش بدری	سارا شریفی - آرش بدری - کوثر رعدی احمد منصوری - امیر محمدبیگی	فاطمه ایزی - آفرین ساجدی فاطمه شوشتری - کیمیا یوسفیان

تیم اجرایی و تولید آزمون

آتنا عبدالرحیم زاده
سرپرست آزمون: فائزه زارع

یگانه پورابراهیم

مرضیه بنیانی

یک تیم با بیش از ۵۰۰ نفر در حال کار هستن تا آزمون‌های ماز با حداکثر کیفیت حاضر بشن و به شما کمک کنن و مسیر موفقیت رو براتون ساده‌تر کنن. همیشه از نظرات و کامنت‌های خوبتون انرژی می‌گیریم. مرسی که همراهمون هستین. راستی! حتماً در نظرسنجی آزمون شرکت کنین و نظرات و پیشنهاداتتون رو برامون بنویسین.

دکتر رسول خنجری - واحد آزمون ماز

توی مقاله قبلی یاد گرفتیم چطور زمان آزمون رو بین درس‌ها تقسیم کنی و سؤالات رو توی دو دور جواب بدی. حالا وقتشه یک مهارت دیگه یاد بگیریم: **اولویت‌بندی حرفه‌ای سؤال‌ها**. یعنی بدونی کدوم سؤال‌ها رو اول بزنی تا با همون زمان و انرژی، درصد بیشتری بگیریم.

یک باور اشتباه درباره سؤال‌های سخت

بعضیا فکر می‌کنن اگه به یک سؤال خیلی سخت و وقت‌گیر جواب بدن، خیلی از بقیه جلو می‌افتن. ولی واقعیت اینه که توی کنکور، سخت یا آسون بودن سؤال، هیچ تأثیری روی درصد نداره.

مثلاً اگه یک درس ۲۰ سؤال داشته باشه و تو ۱۴ تا رو جواب بدی که ۳ تا غلط باشه، یکی از درست‌ها حریف می‌شه و درصدت همیشه:

$$50\% = 20 \div 40$$

فرقی نمی‌کنه سؤال سخت زده باشی یا آسون؛ آخرش تعداد درست‌ها مهمه. پس باید دنبال سؤال‌های آسون‌تر و سریع‌تر بگردی تا بیشترین درست رو توی کمترین زمان بزنی.

چطور سؤال‌های سریع‌تر رو پیدا کنیم؟

این مهارت یک شبه به دست نیامد، اما با تمرین و چند تا نکته می‌تونیم زودتر یادش بگیریم:

■ سؤالات محاسباتی یا غیرمحاسباتی؟

سؤالای محاسباتی معمولاً وقت بیشتری می‌گیرن. البته گاهی ظاهر سؤال محاسباتیه ولی جواب‌ها عدد نیستن یا راه‌حل کوتاهیه، اینا رو سریع‌تر میشه زد.

■ طول سؤال و گزینه‌ها

سؤالای کوتاه و تعریفی رو یا می‌دونیم یا نمی‌دونیم؛ تکلیفشون تو همون چند ثانیه مشخص میشه. اما سؤالای بلند با متن پیچیده یا گزینه‌های طولانی، معمولاً وقت‌گیرترن.

■ سؤالای تحلیلی

سؤالایی که باید چند مورد رو مقایسه یا بررسی کنی، زمان بیشتری می‌خوان. اگه دیدی باید چند بار برگردی و اطلاعات رو تطبیق بدی، بذارش برای دور دوم.

■ گیر نکن!

وقتی سؤال رو می‌خونی، اگه راه‌حل واضح و سریع تو ذهنت اومد، احتمالاً سؤال سریع‌ه. ولی اگه توی ۳۰-۴۵ ثانیه حس کردی داری گیر می‌کنی یا زمان می‌پره، ردش کن و علامت بزن برای بعد.

■ اسکن سریع

وقتی وقتت محدوده، اول سؤالای یک درس رو سریع با چشم اسکن کن. سؤالای کوتاه و ساده‌تر رو علامت بزن تا توی دور اول به سراغشون بری.

یادت باشه:

«سؤال سریع» لزوماً «آسون» نیست! ممکنه یک سؤال مفهومی عمیق باشه ولی سریع جواب بدی، و یک سؤال ساده رو به خاطر محاسبات طولانی دیر حل کنی. سرعت فقط به سؤال ربط نداره، به تمرکز و دقت هم بستگی داره.

تمرین کن تا چشم‌هات تیز بشه!

بهترین راه برای قوی شدن توی این مهارت، تمرینه. موقع تست زدن توی خونه یا آزمون‌های آزمایشی:

■ با زمان واقعی تمرین کن:

وقتی توی خونه تست میزنی، تایمر بذار. برای هر سؤال، مثل جلسه آزمون، ۴۵-۵۰ ثانیه برای دروس خوندنی و ۶۰-۷۰ ثانیه برای دروس محاسباتی وقت داشته باش. این کار باعث میشه ذهنت یاد بگیره سرعت لازم رو پیدا کنه و بفهمی کدوم سؤال ارزش وقت گذاشتن داره.

■ بعد از آزمون، تحلیل کن:

فقط درست یا غلط بودن رو نگاه نکن. از خودت پرس:

چرا این سؤال رو سریع حل کردم؟

چرا روی این سؤال وقت تلف شد؟

آیا سؤال وقت گیر رو اشتباهی در دور اول انتخاب کردم؟

چه نشونه‌هایی باعث شد سؤالی رو سریعی تشخیص بدم؟

■ دفترچه نشونه‌ها بساز:

تو یه دفتر جداگانه، نشونه‌های سؤالات سریع تر رو بنویس. مثلاً:

سؤالات کوتاه + گزینه‌های مشخص = سریع تر

سؤالات تحلیلی + متن طولانی = وقت گیر

سؤال محاسباتی ساده با اعداد راحت = سریع تر

این دفترچه کم کم تبدیل به مرجع شخصی تو میشه و چشمت رو تیزتر می‌کنه.

با تکرار این کار، کم کم چشم‌هات تیز میشه و توی جلسه کنکور می‌تونی سؤالات سریع تر رو شکار کنی و زمانت رو برای سؤالات وقت گیرتر نگه داری.

جمع‌بندی آخر...

● همه سؤال‌ها ارزش پکسای دارن، پس دنبال سختی و سخت‌تر بودن نرو.

● سؤالاتی رو اول جواب بده که سریع‌تر می‌تونی حل کنی.

● سؤالاتی وقت گیر رو برای دور دوم بذارتا چیزی از دستت درنره.

● با قدرین زیاد، سرعت تشخیصت بالا میره و استرست توی جلسه کمتر میشه.

هر آزمون آزمایشی فرصتیه برای قوی‌تر شدن توی این مهارت. آله پاره‌ها و پاره‌ها قهرنش کنی، روژ لکوره‌ی تویی بدون استرس، بهترین درصد ممکن رو بگیری.

برای دیدن پاسخ نامه ویدئویی آزمون
QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

[پاسخ نامه ویدئویی آزمون](#)

فصل دوم: تابع (نمودار تابع خطی، نمودار تابع درجه ۲)
صفحه‌های ۵۶ تا ۷۰

بودجه‌بندی
این آزمون

درس‌های سوم و چهارم فصل دوم هر کدام با ۱ تست، در مجموع ۲ تست از ۲۰ تست
کنکور را پوشش داده‌اند.

سهم در
کنکور

۱- در تابع خطی به فرم $f(x) = 3x - 2$ مجموع مقادیر شیب، طول از مبدأ و عرض از مبدأ کدام است؟

- (۱) $\frac{2}{3}$ (۲) ۱ (۳) $\frac{4}{3}$ (۴) $\frac{5}{3}$

(آسان - تابع خطی - محاسباتی - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۴

در تابع خطی به فرم $f(x) = mx + h$ داریم:

m = شیب

h = عرض از مبدأ

$-\frac{h}{m}$ = طول از مبدأ

عرض از مبدأ نقطه‌ای است که خط محور y را قطع می‌کند ($x = 0$) و طول از مبدأ نقطه‌ای است که خط محور x را قطع می‌کند ($y = 0$).
با توجه به ضابطه تابع $f(x) = 3x - 2$ داریم:

$$\begin{cases} \text{شیب} = x = 3 \\ \text{عرض از مبدأ} = -2 \rightarrow \text{مجموع} = 3 - 2 + \frac{2}{3} = \frac{5}{3} \\ \text{طول از مبدأ} = \frac{2}{3} \end{cases}$$

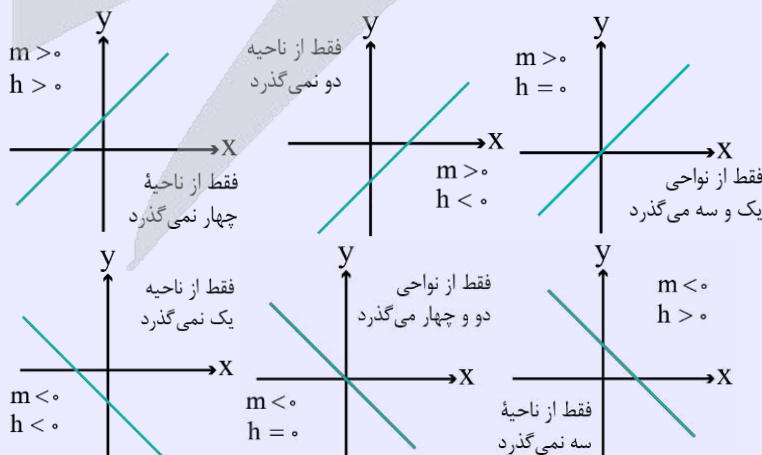
۲- تابع $f(x) = 3x + m - 2$ فقط از دو ناحیه دستگاه مختصات عبور می‌کند. در این صورت تابع $g(x) = mx + m - 4$ از کدام ناحیه عبور نمی‌کند؟

- (۱) اول (۲) دوم (۳) سوم (۴) چهارم

(متوسط - تابع خطی - مفهومی - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۲

در تابع خطی $f(x) = mx + h$ شیب را با m و عرض از مبدأ را با h نمایش می‌دهیم و داریم:

تابع f فقط از دو ناحیه می‌گذرد بنابراین عرض از مبدأ آن صفر است:

$$m - 2 = 0 \Rightarrow m = 2$$

مقدار $m=2$ را در تابع g جای گذاری می کنیم:

$$g(x) = 2x - 2$$

با توجه به اینکه در تابع g مقدار شیب مثبت و مقدار عرض از مبدأ منفی است بنابراین فقط از ناحیه دوم نمی گذرد.

- ۳- سه نقطه $\begin{bmatrix} 4 \\ b+5 \end{bmatrix}$ و $\begin{bmatrix} a+2 \\ b+3 \end{bmatrix}$ ، $\begin{bmatrix} 2a \\ 5 \end{bmatrix}$ روی نمودار تابع خطی f قرار دارند. اگر $f(a) = b - 1$ باشد، مقدار a کدام است؟
- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

(دشوار - تابع خطی - محاسباتی / پارامتری - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۱

اگر سه نقطه C و B و A روی نمودار یک تابع خطی باشند، آن گاه:

$$\frac{y_A - y_B}{x_A - x_B} = \frac{y_A - y_C}{x_A - x_C} = \frac{y_B - y_C}{x_B - x_C}$$

یعنی شیب خط را از هر دو نقطه ای که به دست آوریم، مقداری ثابت است.

$$\left. \begin{aligned} \frac{b+5-b-3}{4-a-2} &= \frac{2}{2-a} \\ \frac{b+5-5}{4-2a} &= \frac{b}{2(2-a)} \end{aligned} \right\} \Rightarrow \frac{4}{2(2-a)} = \frac{b}{2(2-a)} \xrightarrow{a \neq 2} b = 4$$

$$\Rightarrow \text{شیب خط} = \frac{b}{2(2-a)} \xrightarrow{b=4} \frac{4}{2(2-a)} = \frac{2}{2-a} \quad (I)$$

$$f(a) = b - 1 \xrightarrow{b=4} f(a) = 3 \Rightarrow \begin{bmatrix} a \\ 3 \end{bmatrix} \in f$$

$$\begin{bmatrix} a \\ 3 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 2a \\ 5 \end{bmatrix} \Rightarrow \text{شیب} = \frac{5-3}{2a-a} = \frac{2}{a} \xrightarrow{(I)} \frac{2}{a} = \frac{2}{2-a} \Rightarrow a = 1$$

- ۴- رابطه بین درجه دما برحسب سانتی گراد و فارنهایت به صورت $F = \frac{9}{5}C + 32$ است. دمای جسمی ۱۵ درجه سانتی گراد کاهش یافته است. دمای آن چند درجه فارنهایت کم شده است؟
- (۱) ۱۵ (۲) ۲۷ (۳) ۳۲ (۴) ۳۰

(آسان - تابع خطی - محاسباتی - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۲

رابطه بین درجه دما برحسب سانتی گراد و فارنهایت به صورت $F = \frac{9}{5}C + 32$ است که با توجه به آن داریم:

$$\text{تغییرات دما برحسب سانتی گراد} \times \frac{9}{5} = \text{تغییرات دما برحسب فارنهایت}$$

روش اول

با توجه به اینکه دمای جسم ۱۵ درجه سانتی گراد کاهش یافته دمای اولیه جسم را ۱۵ و دمای ثانویه جسم را صفر درجه سانتی گراد فرض می کنیم و داریم:

$$C_1 = 15 \Rightarrow F_1 = \frac{9}{5}C_1 + 32 = \frac{9}{5}(15) + 32 = 27 + 32 = 59$$

$$C_2 = 0 \Rightarrow F_2 = \frac{9}{5}C_2 + 32 = \frac{9}{5}(0) + 32 = 32$$

در نهایت تغییرات دمای جسم برحسب فارنهایت به صورت زیر است:

$$F_2 - F_1 = 32 - 59 = -27$$

یعنی دما ۲۷ درجه فارنهایت کاهش یافته است.

روش دوم

با استفاده از رابطه زیر سؤال را حل می‌کنیم:

(تغییرات دما برحسب سانتی‌گراد) $\times \frac{9}{5}$ = تغییرات دما برحسب فارنهایت

$$\text{تغییرات دما برحسب فارنهایت} = \frac{9}{5} \times (-15) = (-27)$$

۵- برد تابع خطی $f(x) = -2x - 3$ به صورت $B = \{y \in \mathbb{R} \mid 5 \leq y \leq 9\}$ است. دامنه آن کدام است؟

(۲) $A = \{x \in \mathbb{R} \mid -21 \leq x \leq -13\}$

(۱) $A = \{x \in \mathbb{R} \mid -6 \leq x \leq -4\}$

(۴) $A = \{x \in \mathbb{R} \mid -13 \leq x \leq -6\}$

(۳) $A = \{x \in \mathbb{R} \mid -21 \leq x \leq 0\}$

(متوسط - تابع خطی - محاسباتی - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۱

اگر دامنه تابع خطی f به صورت $a \leq x \leq b$ باشد، برد آن به صورت $f(a) \leq y \leq f(b)$ یا $f(b) \leq y \leq f(a)$ خواهد بود.

اگر دو سر دامنه تابع f را a و b فرض کنیم، دو سر برد آن $f(a)$ و $f(b)$ خواهد بود. بنابراین:

$$f(a) = 5 \Rightarrow -2a - 3 = 5 \Rightarrow -2a = 8 \Rightarrow a = -4$$

$$f(b) = 9 \Rightarrow -2b - 3 = 9 \Rightarrow -2b = 12 \Rightarrow b = -6$$

در نتیجه دامنه تابع f به صورت زیر است:

$$-6 \leq x \leq -4$$

۶- رأس سهمی به معادله $y = x^2 - 8x - 1$ در کدام ناحیه از صفحه مختصات قرار دارد؟

(۴) چهارم

(۳) سوم

(۲) دوم

(۱) اول

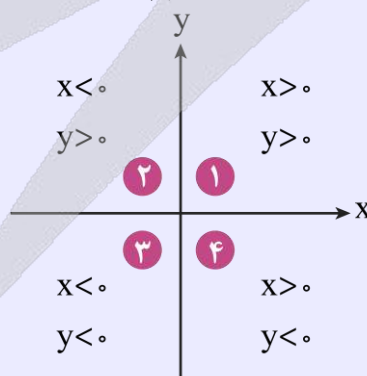
(متوسط - نمودار تابع درجه ۲ - مفهومی - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۴

۱) طول رأس سهمی $f(x) = ax^2 + bx + c$ از رابطه $x_S = \frac{-b}{2a}$ به دست می‌آید. عرض رأس هم برابر است با $y_S = f(x_S)$.

البته می‌توانیم عرض را از فرمول $y_S = \frac{-\Delta}{4a}$ هم محاسبه کنیم.

۲) وضعیت طول و عرض نقاط در نواحی چهارگانه در صفحه مختصات به شکل زیر است:

$$y = x^2 - 8x - 1 \Rightarrow x_S = \frac{-(-8)}{2(1)} = \frac{8}{2} = 4 \text{ طول رأس}$$

$$y = x^2 - 8x - 1 \Rightarrow y_S = 4^2 - 8(4) - 1 = 16 - 32 - 1 = -17 \text{ عرض رأس}$$

واضح است که نقطه $S \begin{vmatrix} 4 \\ -17 \end{vmatrix}$ در ناحیه چهارم صفحه مختصات قرار دارد. چون طول آن مثبت و عرضش منفی است.

۷- نمودار سهمی $y = x^2 - 4$ و $y = 4 - x^2$ در چند نقطه تلاقی (برخورد) دارند؟

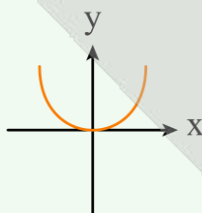
- (۱) هیچ (۲) یک (۳) دو (۴) سه

(متوسط - نمودار تابع درجه ۲ - مفهومی / کاربردی - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۳

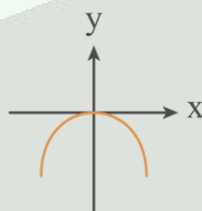

۱- برای رسم نمودار $y = x^2 + k$ اگر k مثبت باشد نمودار $y = x^2$ را k واحد به بالا و اگر k منفی باشد نمودار $y = x^2$ را k واحد به پایین منتقل می‌کنیم.

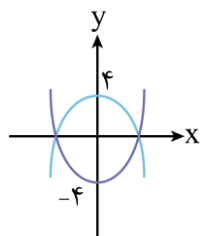

ضمناً نمودار $y = x^2$ به شکل مقابل است:

۲- برای رسم نمودار $y = -x^2 + k$ هم مشابه قسمت (۱) عمل می‌کنیم فقط در اینجا باید نمودار $y = -x^2$ را به بالا یا پایین حرکت دهیم. نمودار تابع $y = -x^2$ هم به شکل مقابل است:

برای رسم نمودار $y = x^2 - 4$ باید نمودار $y = x^2$ را ۴ واحد به پایین حرکت دهیم. برای رسم نمودار $y = -x^2 + 4$ هم باید نمودار $y = -x^2$ را ۴ واحد به بالا منتقل کنیم.

۲ نقطه برخورد وجود دارد. $\Rightarrow$

۸- سهمی $y = x^2 + 2mx - 1$ در نقطه‌ای به طول ۴- مینیمم دارد. مقدار مینیمم کدام است؟

- (۱) -۱۷ (۲) ۱۶ (۳) -۱۸ (۴) -۱

(متوسط - نمودار تابع درجه ۲ - محاسباتی - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۱

در سهمی به معادله $y = ax^2 + bx + c$ ($a \neq 0$) با توجه به مقدار a دو حالت داریم:

علامت a	وضعیت دهانه سهمی	شکل فرضی	وضعیت رأس سهمی
$a > 0$ a مثبت است	رو به بالا		رأس سهمی همان مینیمم است.
$a < 0$ a منفی است	رو به پایین		رأس سهمی همان ماکزیمم است.

سهمی، دارای مینیمم است؛ بنابراین دهانه سهمی رو به بالا است. از طرفی مینیمم سهمی همان رأس سهمی است و با توجه به اینکه طول مینیمم برابر ۴- است، پس طول رأس سهمی نیز برابر ۴- است. از طرفی با توجه به معادله سهمی داریم: $a=1$, $b=2m^2$, $c=-1$

$$m^2 = 4 \Rightarrow \frac{-b}{2a} = -4 \Rightarrow \frac{-2m^2}{2(1)} = -4 \Rightarrow m^2 = 4$$

مقدار $m^2 = 4$ را جایگذاری می‌کنیم و معادله سهمی را بازنویسی می‌کنیم:

$$y = x^2 + 2m^2x - 1 \xrightarrow{m^2=4} y = x^2 + 8x - 1$$

مقدار مینیمم همان مقدار عرض رأس سهمی است که با جایگذاری $x = -4$ (طول رأس) می‌توانیم آن را به دست بیاوریم:

$$y = x^2 + 8x - 1 \xrightarrow{x=-4} y = (-4)^2 + 8(-4) - 1 = 16 - 32 - 1 = -17$$

مشابه این سؤال در کنکور سراسری ۱۴۰۱ خارج کشور آمده است.

به ازای چند مقدار m ، تابع $y = (1-18m)x^2 + 8(m^2+1)x + 11$ در نقطه‌ای به طول $\frac{1}{4}$ دارای ماکسیمم است؟

- ۱) ۲ ۲) هیچ مقدار m ۳) تمام مقادیر m ۴) ۲

پاسخ: گزینه ۲

۹- اگر $4x - y = 200$ باشد، حداقل مقدار $2xy$ چقدر است؟

- ۱) ۵۰۰۰ ۲) ۶۰۰۰ ۳) ۵۵۰۰ ۴) ۶۵۰۰

(متوسط - نمودار تابع درجه ۲ - کاربردی - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۱

روش اول

ابتدا از رابطه $4x - y = 200$ مقدار یکی از متغیرها را برحسب دیگری به دست می‌آوریم، مثلاً ما مقدار y را برحسب x می‌نویسیم:

$$4x - y = 200 \Rightarrow y = 4x - 200$$

$$\text{عبارت مطلوب} = 2x \cdot y = 2x(4x - 200) = 8x^2 - 400x$$

$$x = \frac{-b}{2a} = \frac{400}{2(8)} = \frac{200}{8} = 25$$

$$\text{عبارت مطلوب} = 8(25)^2 - 400(25) = 5000 - 10000 = -5000$$

روش دوم

$$4x = -y = \frac{200}{2} \Rightarrow \begin{cases} 4x = 100 \Rightarrow 2x = 50 \\ -y = 100 \Rightarrow y = -100 \end{cases} \Rightarrow 2xy = -5000$$

مشابه این سؤال در کنکور سراسری سال ۹۹ داخل کشور طراحی شده است.

اگر $2x + 3y = 60$ باشد، ماکزیمم مقدار xy کدام است؟

- ۱) ۱۲۰ ۲) ۱۵۰ ۳) ۲۰۰ ۴) ۳۰۰

پاسخ: گزینه ۲

۱۰- سهمی $y = -2x^2 + (k-1)x + m$ با خط $y = x - 1$ در نقطه A به طول ۱ و در نقطه B به عرض ۱ متقاطع‌اند. عرض رأس سهمی کدام است؟

- ۱) $\frac{9}{8}$ ۲) $\frac{11}{8}$ ۳) $\frac{17}{8}$ ۴) $\frac{13}{8}$

۱۲- کدام گزینه در مورد سهمی به معادله $y = 2x^2 - 8x + 9$ نادرست است؟

- (۱) سهمی دارای کمترین مقدار است.
- (۲) مختصات رأس سهمی $(2, 1)$ است.
- (۳) محور تقارن سهمی خط $x = -2$ است.
- (۴) نقطه $(0, 9)$ ، محل برخورد سهمی با محور y ها است.

پاسخ: گزینه ۳

بررسی گزینه‌ها:

۱ سهمی دارای کمترین مقدار است، زیرا $a = 2 > 0$ ، یعنی سهمی مینیمم دارد و به شکل $\cup$ است. ✓

۲ برای تعیین مختصات رأس سهمی، ابتدا طول رأس را می‌یابیم:

$$y = f(x) = 2x^2 - 8x + 9 \Rightarrow a = 2, b = -8, c = 9$$

$$\begin{cases} \text{طول رأس: } x_s = \frac{-b}{2a} = \frac{-(-8)}{2(2)} = \frac{8}{4} = 2 \end{cases}$$

✓ مختصات رأس سهمی $S(2, 1)$

$$\begin{cases} \text{عرض رأس: } y_s = f(2) = 2(2)^2 - 8(2) + 9 = 8 - 16 + 9 = 1 \end{cases}$$

۳ معادله محور تقارن سهمی همانند طول رأس سهمی از رابطه زیر به دست می‌آید:

$$\text{محور تقارن: } x_s = \frac{-b}{2a} = \frac{-(-8)}{2(2)} = \frac{8}{4} = 2 \quad \times$$

۴ برای تعیین محل برخورد سهمی با محور y ها، کافی است در معادله سهمی به جای x ، صفر را قرار دهیم:

$$y = f(x) = 2x^2 - 8x + 9 \Rightarrow f(0) = \underbrace{2(0)^2}_{=0} - \underbrace{8(0)}_{=0} + 9 = 9 \Rightarrow A(0, 9) \quad \checkmark$$

بنابراین گزینه ۳ نادرست است و محور تقارن سهمی $x = 2$ می‌باشد.

در سهمی به معادله $y = ax^2 + bx + c$ خواهیم داشت:

$$x_s = -\frac{b}{2a}, y_s = f\left(-\frac{b}{2a}\right) \Rightarrow S(x_s, y_s) \text{ مختصات رأس سهمی}$$

$$x = -\frac{b}{2a} \text{ معادله محور تقارن سهمی (طول رأس)}$$

سهمی ماکزیمم دارد (بیشترین مقدار) $a < 0$ و سهمی مینیمم دارد (کمترین مقدار) $a > 0$

$$13- \text{برد تابع } \begin{cases} f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R} \\ f(x) = -\frac{x^2}{4} + 2x + 6 \end{cases} \text{ شامل چند عدد طبیعی است؟}$$

(۴) بی‌شمار

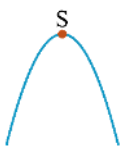
(۳) ۱۰

(۲) ۹

(۱) ۸

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - نمودار تابع درجه ۲ - محاسباتی - ۱۰۰۲)

تابع f یک سهمی با دامنه $\mathbb{R}$ و ضابطه $f(x) = -\frac{x^2}{4} + 2x + 6$ است.

چون ضریب x^2 منفی است، پس دهانه سهمی رو به پایین است:

برد این سهمی شامل تمامی اعداد کوچک‌تر یا مساوی y_s می‌شود.

عرض رأس سهمی $y = \frac{-1}{2}x^2 + 2x + 6$ را پیدا می‌کنیم:

$$y_S = -\frac{\Delta}{4a} = -\frac{b^2 - 4ac}{4a} = -\frac{2^2 - 4\left(\frac{-1}{2}\right)(6)}{4\left(\frac{-1}{2}\right)} = -\frac{4 + 12}{-2} = \frac{16}{2} = 8$$

پس برد سهمی به صورت $y \leq 8$ می‌باشد که شامل ۸ عدد طبیعی (۱ تا ۸) می‌باشد.

۱۴- تابع درآمد و تابع هزینه به ازای تولید x واحد کالا به ترتیب به صورت $y = -\frac{1}{2}x^2 + 24x$ و $y = 12x + 40$ می‌باشد. ماکزیمم مقدار

سود کدام است؟

۱۲ (۴)

۳۲ (۳)

۲۲ (۲)

۳۶ (۱)

(آسان - نمودار تابع درجه ۲ - محاسباتی - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۳

تابع سود را می‌نویسیم:

$$\text{سود} = \text{درآمد} - \text{هزینه} = \left(\frac{-1}{2}x^2 + 24x\right) - (12x + 40) = \frac{-1}{2}x^2 + 12x - 40$$

طول رأس در سهمی سود برابر است با:

$$x_S = \frac{-b}{2a} = \frac{-12}{2\left(\frac{-1}{2}\right)} = \frac{-12}{-1} = 12$$

مقدار سود به ازای تولید ۱۲ کالا (سود ماکزیمم) را حساب می‌کنیم:

$$-\frac{1}{2}(12^2) + 12(12) - 40 = -72 + 144 - 40 = 32$$

۱۵- تابع درآمد و هزینه در یک شرکت به ترتیب برابر با $R(x) = 10x - x^2$ و $C(x) = 10 + 2x$ می‌باشند (x تعداد کالاها می‌باشد) بیشترین سود شرکت با تولید چه مقدار کالا بدست می‌آید؟

۵ (۴)

۶ (۳)

۴ (۲)

۳ (۱)

(آسان - نمودار تابع درجه ۲ - محاسباتی - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۲

نکته ۱

تابع سود هر شرکت از رابطه زیر بدست می‌آید:

$$P(x) = R(x) - C(x)$$

نکته ۲

اگر تابع سود به صورت $P(x) = ax^2 + bx + c$ باشد، بیشترین سود شرکت با تولید $x = \frac{-b}{2a}$ کالا ایجاد خواهد شد. اگر مقدار این سود خواسته شود عدد $\frac{-b}{2a}$ را در تابع سود به جای x ها می‌گذاریم.

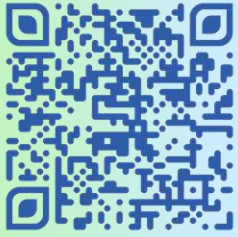
با توجه به نکات، ابتدا تابع سود را تشکیل می‌دهیم سپس از فرمول $x = \frac{-b}{2a}$ استفاده می‌کنیم:

$$P(x) = R(x) - C(x) = (10x - x^2) - (10 + 2x) = -x^2 + 8x - 10$$

$$x = \frac{-b}{2a} = \frac{-8}{2(-1)} = \frac{8}{2} = 4$$

مقدار کالایی که سود را ماکزیمم می‌کند.

برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخنامه ویدئویی آزمون

فصل سوم (درس‌های ۷ تا ۹) + کارگاه تحلیل فصل سوم
صفحه‌های ۵۹ تا ۷۸

بودجه‌بندی
این آزمون

فصل سوم حدوداً ۲ الی ۳ تست از ۳۰ تست کنکور را پوشش داده است.

سهم در
کنکور

۱۶- کدام عبارت با توضیح مقابل آن مغایرت دارد؟

- ۱) و چون ابرهه (را) چشم بر عبدالمطلب افتاد، حالی حرمت او را از تخت فرو آمد و بنشست با عبدالمطلب، و او را گفت که یا پیر، حاجت خواه. (ترجمه تفسیر طبری - دوره سامانی)
- ۲) مرا حکایت کردند که بدین شهر زلزله افتاد. بعضی از شهر خراب شده بود و بعضی دیگر را آسیبی نرسیده بود. (سفرنامه - دوره غزنوی و سلجوقی)
- ۳) پرسید که مه چیز پس که داند؟ بوذرجمهر گفت: «همه چیز را همگان دانند و همگان هنوز از مادر زاده نشده‌اند». (قابوس‌نامه - دوره سامانی)
- ۴) و بدان که نخستین چیزی که حق تعالی آفرید، قلم را آفرید؛ چنان که پیغامبر علیه‌السلام فرمود: **أَوَّلُ مَا خَلَقَ اللَّهُ تَعَالَى الْقَلَمَ**. (تاریخ بلعمی - دوره سامانی)

پاسخ: گزینه ۳

(دشوار - سبک خراسانی - خط به خط - ۱۰۰۷)

بررسی موارد نادرست:

متن مذکور متعلق به کتاب «قابوس‌نامه» از آثار دوره غزنوی و سلجوقی است.

راهنمای مسیرت

برای پاسخ‌گویی به چنین سؤالات، باید شعر و نثرهایی را که در متن کتاب درسی آمده را حفظ کنید. به عبارتی، بدانید شعر یا متن مربوط به کدام شاعر یا نویسنده است و در کدام دوره نگارش یافته است.

۱۷- نوع طبقه‌بندی سبک‌ها (براساس نظریه ارسطو)، در کدام گروه «همگی» درست است؟

- ۱) (سبک تعلیمی: براساس هدف) - (سبک علمی: به تناسب مخاطب)
- ۲) (سبک بیهقی: براساس نام نویسنده) - (سبک فکاهی: براساس قلمرو دانشی)
- ۳) (سبک حماسی: براساس قلمرو دانشی) - (سبک خراسانی: براساس محیط جغرافیایی)
- ۴) (سبک عامیانه: به تناسب مخاطب) - (سبک عرفانی: براساس موضوع و نوع)

پاسخ: گزینه ۴

(دشوار - سبک خراسانی - خط به خط - ۱۰۰۷)

سبک عامیانه: به تناسب مخاطب سبک عرفانی: براساس موضوع و نوع

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) سبک علمی براساس قلمرو دانشی طبقه‌بندی شده است.
- ۲) سبک فکاهی براساس قلمرو دانشی طبقه‌بندی شده است.
- ۳) سبک حماسی براساس موضوع و نوع طبقه‌بندی شده است.

طبقه‌بندی سبک‌ها بر اساس نظریهٔ ارسطو

بر اساس نام شاعر یا نویسنده	بر اساس زمان و دورهٔ اثر	بر اساس موضوع و نوع	بر اساس محیط جغرافیایی	به تناسب مخاطب	بر اساس هدف	بر اساس قلمرو دانشی
سبک فردوسی	سبک دورهٔ غزنوی	سبک عرفانی	سبک آذربایجانی	سبک عامیانه	سبک تعلیمی	علمی
سبک بیهقی	سبک دورهٔ مشروطه	سبک حماسی	سبک خراسانی	سبک عالمانه	سبک فکاهی	فلسفی

۱۸- در کدام ابیات، لغات کهنه و مهجور سبک خراسانی دیده می‌شود؟

نیندیشد از تیغ برآن پلنگ
سوی رود با گبر و شمشیر تفت
به در کرد گوینده از سر سرود
خندهٔ گلها بود از گریهٔ مستانه‌ام
بودشان در شکنج زلف رخ چون ماه جوشن ور
(۳) «د» و «ه» (۴) «الف» و «ب»

الف: سپر نفکند شیر غرآن ز جنگ
ب: ز بالا پیاده به پیمان برفت
ج: شکستند چنگ و گسستند رود
د: گرمی دلها بود از نالهٔ جانسوز من
ه: الا تا نرگس خوبان همی بر مشتری تابد
(۱) «الف» و «ج» (۲) «ب» و «ه»

(متوسط - سبک خراسانی - خط به خط - ۱۰۰۷)

پاسخ: گزینهٔ ۲

واژه‌هایی همچون «گبر و جوشن» از لغاتی هستند که در سبک خراسانی در مقایسه با دوره‌های بعد کهنه و مهجور به‌شمار می‌روند.

بررسی سایر موارد:

در سایر ابیات لغات مهجور دیده نمی‌شود.

کهنه و مهجور بودن بخشی از لغات در مقایسه با دوره‌های بعد

در قیاس با واژه‌های دوره‌های بعد، می‌توان دید که بخشی از لغات به‌کاررفته در متون خراسانی بسیار مهجور و دشوار هستند. این واژه‌ها یا در همان قرون رواج داشتند یا از زبان‌های کهن دیگری تا آن دوره باقی مانده بودند. به‌هرحال، در زبان فارسی امروز باقی نمانده‌اند؛ بنابراین ممکن است برای مخاطب امروزی دشوار باشند.

۱۹- همهٔ موارد کدام گزینه، بیانگر ویژگی‌های نثر «دورهٔ غزنوی و سلجوقی» است؟

- (۱) حذف افعال به قرینه - تمثیل و استشهاد به آیات، احادیث و اشعار
- (۲) افزایش کاربرد نشانه‌های جمع فارسی بر جمع عربی - افزایش کاربرد لغات عربی
- (۳) اطناب - تکرار فعل یا اسم به حکم ضرورت معنی
- (۴) ایجاز و اختصار در لفظ و معنا - علمی بودن محتوای نثر

(آسان - سبک خراسانی - خط به خط - ۱۰۰۷)

پاسخ: گزینهٔ ۱

حذف افعال به قرینه - تمثیل و استشهاد به آیات، احادیث و اشعار

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲- نثر دورهٔ سامانی - نثر دورهٔ غزنوی و سلجوقی

۳- نثر دورهٔ غزنوی و سلجوقی - نثر دورهٔ سامانی

۴- نثر دورهٔ سامانی - نثر دورهٔ سامانی

ویژگی‌های نثر دورهٔ غزنوی و سلجوقی عبارت‌اند از:

- اطناب (جمله‌ها معمولاً طولانی هستند)
- تمثیل و استشهاد به آیات، احادیث و اشعار
- حذف افعال به قرینه
- افزایش کاربرد لغات عربی (نسبت به دورهٔ قبل)

نثر دوره سامانی

مثال

ترجمه تفسیری طبری
تاریخ بلعمی
التفهیم
شاهنامه منتور ابومنصوری

افزایش نشانه‌های جمع فارسی به جای عربی

بهره‌گیری کمتر از لغات عربی

ایجاز و اختصار در لفظ و معنا

تکرار اسم و فعل به ضرورت معنی

لغات کم‌کاربرد فارسی در مقایسه با دوره‌های بعد

نکته:

محتوای نثرهای این دوره بیشتر علمی است و گاهی نثرهای حماسی-تاریخی و دینی هم دیده می‌شود.

نثر دوره غزنوی و سلجوقی

مثال

تاریخ بیهقی
قاپوس‌نامه
سفرنامه ناصر خسرو
کیمیای سعادت
کشف‌المحجوب
سیاست‌نامه

اطناب (جمله‌های طولانی‌تر)

تمثیل و استشهاد به آیات، احادیث و اشعار

حذف افعال به قرینه

افزایش کاربرد لغات عربی

۲۰- از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام یک از قسمت‌های مشخص شده نادرست است؟

«نخستین آثار نظم زبان فارسی بعد از اسلام، ابتدا در سیستان و سپس در خراسان بزرگ پدید آمد. به سبک این آثار، «سبک خراسانی» گفته‌اند و به علت آنکه اوج آن در زمان سامانیان بوده است، آن را «سبک سامانی» هم نامیده‌اند. سبک دوره غزنوی را باید «بینابین» نام نهاد.»

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

(متوسط - سبک خراسانی - خط به خط - ۱۰۰۷)

پاسخ: گزینه ۴

سبک دوره سلجوقی را باید «بینابین» نام نهاد؛ زیرا [علاوه بر ویژگی‌های سبک خراسانی] ویژگی‌های سبک عراقی نیز در آن به چشم می‌خورد.

۲۱- در چند واژه زیر، همزه حذف شده است؟

«هفت آسمان (- U - U -) / رندآسا (- - -) / زلف آشفته (- U - U) / بام قصراندا (- U - -) / زرانوده (- - - U) / بیخ آور (- - U -)»

چهار (۴)

دو (۳)

سه (۲)

پنج (۱)

(متوسط - وزن شعر فارسی - خط به خط - ۱۰۰۸)

پاسخ: گزینه ۲

واژه‌هایی که با حذف همزه تلفظ شده‌اند:

- کلوخ‌انداز (U - - - U): کُ (U) + لو (-) + خَن (-) + داز (- U)
- رندآسا (- - -): رَن (-) + دا (-) + سا (-)
- بام قصراندا (- U - -): با (-) + م (U) + قَص (-) + رَن (-) + دا (-)

قلیش رو یاد بگیر!

اگر پیش از همزه آغاز هجا صامتی بیاید، می‌توان آن را حذف کرد. به عبارتی، اگر همزه بین یک صامت و یک مصوت قرار بگیرد، قابل حذف است.

۲۲- مصراع «که چون فرهاد باید شست دست از جان شیرینم» به ترتیب چند هجای کوتاه، چند هجای بلند و چند هجای کشیده دارد؟

سه (۴) دو - دوازده - سه

دو (۳) دو - یازده - دو

دو (۲) ده - دو

یک (۱) ده - سه

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - وزن شعر فارسی - خط به خط - ۱۰۰۸)

علائم هجایی مصراع:

ک (U) + چُن (-) + فَر (-) + هاد (U -) + با (-) + یَد (-) + شُست (U -) + دَس (-) + تَز (-) + جا (-) + نِ (U) + شی (-) + ری (-) + نَم (-) + هجاهای کوتاه: ک (U)، نِ (U)

هجاهای بلند: چُن (-)، فَر (-)، با (-)، یَد (-)، دَس (-)، تَز (-)، جا (-)، شی (-)، ری (-)، نَم (-)

هجاهای کشیده: هاد (U -)، شُست (U -)

الگوی هجایی زبان فارسی

عنوان هجا	نحوه قرار گرفتن	نشانه	مثال
کوتاه	صامت + مصوَّت کوتاه	U	چو (چ)، که (ک)، و
بلند	الف) صامت + مصوَّت کوتاه + صامت ب) صامت + مصوَّت بلند	-	گل، سَر، دِل پا، سی، مو
کشیده	الف) صامت + مصوَّت کوتاه + دو صامت ب) صامت + مصوَّت بلند + یک یا دو صامت	U - U -	بُرد، سبِز، چهر دوست، آب، سیب

۲۳- در کدام گزینه به تقطیع هجایی بیت زیر به درستی اشاره شده است؟

«آن جا که تویی رفتن ما سود ندارد»

آا به کرم پیش نهد لطف تو گامی»
 (۲) -- U - U --- U - U --
 (۴) -- U U -- U U -- U U --

(۱) --- U U --- U U --
 (۳) - U U -- U U -- U U --

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - وزن شعر فارسی - خط به خط - ۱۰۰۸)

تقطیع هجایی بیت:

آن	جا	ک	ت	یی	رَف	ت	ن	ما	سو	د	ن	دا	رَد
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
اَل	لا	ب	ک	رَم	پی	ش	ن	هَد	لُط	ف	ت	گا	می
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
مستفعل				مستفعل				مستفعل				مُسْتَف	

یا: «- U / U - - U / U - - U / U - - : مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن»

۲۴- کدام گزینه با مصراع «اگر کاری کنی مزدی ستانی» هم وزن است؟

(۲) به پایش جوی آبی می کشانم
 (۴) نیست بازی کار حق، خود را مبارز

(۱) بکوشیم فرجام کار آن بود
 (۳) به زیر آوری چرخ نیلوفری را

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - وزن شعر فارسی - خط به خط - ۱۰۰۸)

تقطیع مصراع صورت سوال:

ا	گر	کا	ری	ک	نی	مُز	دی	س	تا	نی
-	-	-	U	-	-	-	-	-	-	U

تقطیع گزینه «۲»:

ب	پا	یش	جو	ی	آ	بی	می	ک	شا	نم
-	-	-	U	-	-	-	-	-	-	U

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) ب کو شی م فر جا م کا ران بُ وَد
- U - - U - - U - - U -
- ۳) ب زی را و ری چَر خ نی لو ف ری را
- U - - U - - U - - U -
- ۴) نی ست با زی کا ر حَق خُد را م باز
- U - - U - - U - - U -

۲۵- علامت هجایی کدام گزینه به شکل «U - - U - - U - - U» نیست؟

- ۱) برد هر کسی بار در خورد زور
۲) کجا گم شود خیر با نیکمرد؟
۳) به شمشیر باید گرفتن مر او را
۴) که داور گناهان از او عفو کرد

پاسخ: گزینه ۳

(آسان - وزن شعر فارسی - خط به خط - ۱۰۰۸)

تمامی گزینه‌ها به جز گزینه «۳»، از نشانه‌های هجایی «U - - U - - U - - U» تشکیل شده است.
مصراع گزینه «۳» از نشانه‌های هجایی «U - - U - - U - - U» ساخته شده است:

ب شَم شی ر با یَد گ رِف تَن م رو را
- U - - U - - U - - U -

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) ب رَد هَر ک سی با ر دَر خُر د زور
- U - - U - - U - - U -
- ۲) ک جا گُم ش ود خِی ر با نی ک مَرَد
- U - - U - - U - - U -
- ۴) ک دا وَر گ نا هان آ زو عَف و کَرَد
- U - - U - - U - - U -

۲۶- در چند بیت آرایه «موازنه» به کار رفته است؟

- الف: از ننگ چه پرسی که مرا نام ز ننگ است
ب: به مردان راهت که راهی بد
پ: به حقت که چشمم ز باطل بدوز
ت: نباید سخن گفت ناساخته
ث: چگونه عطر تو در عمق لحظه‌ها جاریست
(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

- وز نام چه پرسی که مرا ننگ ز نام است
وز ایمن دشمنانم پناهی بده
ببه نورت که فردا به نارم مسوز
نشاید بریدن نینداخته
چگونه عکس تو در برق شیشه‌ها پیداست
(۳) چهار (۴) پنج

پاسخ: گزینه ۲

(آسان - موازنه و ترصیع - ترکیبی - ۱۰۰۹)

بیت‌های شماره «ب» و شماره «ت» موازنه ندارند.

الف:	از	ننگ	چه	پرسی	که	مرا	نام	ز	ننگ	است
پ:	به	حقت	که	چشمم	ز	باطل	بدوز	به	نورت	است
ث:	چگونه	عطر	تو	در	عمق	لحظه‌ها	جاریست	چگونه	عکس	پیداست

۲۷- در همه ابیات زیر، آرایه «ترصیع» مشهود است، به جز:

- (۱) تو شیرینی و گفتار تو شیرین
- (۲) چنان وزید ز بستان نسیم فصل بهار
- (۳) کز ایشان بود تخت شاهی به پای
- (۴) صفای صفوت رویت صفات گلستان دارد

(آسان - موازنه و ترصیع - ترکیبی - ۱۰۰۹)

پاسخ: گزینه ۳

تقابل سجع‌های متوازی در دو مصراع در تمام گزینه‌ها، به جز گزینه «۳»، آرایه ترصیع را به وجود آورده است. در بیت گزینه «۳» بین «تخت» و «نام» سجع متوازن وجود دارد و بیت دارای موازنه است.

۲۸- در کدام ابیات آرایه ترصیع یافت می‌شود؟

- الف: صورت او نصیب دار آمد
ب: دُرْج‌ها پُر ز دُرْ آمید است
ج: نیمی از بحر جان دوازده دُرْج
د: رحمت را کرانه پیدا نیست
ه: این سرای از برای رنج و نیاز
و: همه ارزانیان حلم شده

(۱) «الف» - «د» - «و»

(۳) «و» - «ج» - «ب»

- سیرت او نصیب یار آمد
برج‌ها پر ز ماه و خورشید است
نیمی از چرخ دین دوازده بُرج
نعمت را میانه پیدا نیست
وان سرای از برای نعمت و نیاز
همه زندانیان علم شده

(۲) «ب» - «ج» - «ه»

(۴) «د» - «الف» - «ه»

(متوسط - موازنه و ترصیع - مفهومی - ۱۰۰۹)

پاسخ: گزینه ۱

بررسی موارد:

تمام کلمات در دو مصراع ابیات گزینه «۱» دارای سجع متوازی هستند:

«الف»:	صورت	او	نصیب	دار	آمد
	سیرت	او	نصیب	یار	آمد
«د»:	رحمت	را	کرانه	پیدا	نیست
	نعمت	را	میانه	پیدا	نیست
«و»:	همه	ارزانیان	حلم	شده	شده
	همه	زندانان	علم	شده	شده

«ب»: «دُرْ» با «ماه» سجع متوازی ندارد.

«ج»: «بحر جان» با «چرخ دین» سجع متوازی ندارند.

«ه»: «رنج و نیاز» با «نعمت و ناز» سجع متوازی ندارند.

۲۹- ترتیب ابیات زیر از لحاظ داشتن آرایه‌های «موازنه، سجع، ترصیع، واج آرای، واژه آرای» کدام است؟

- الف: مستی که شد مهمان من جان منست و آن من
ب: صلابت تو نگرده ضعیف از آفت و شور
ج: کجاست بارشی از ابر مهربان صدایت
د: دل نکته‌ای بیان ز لبش کرد و من ز شوق
ه: بی‌زبانان زبان او گویند

(۲) «ه»، «الف»، «ب»، «ج»، «د»

(۴) «ه»، «ب»، «ج»، «د»، «الف»

- الف: مستی که شد مهمان من جان منست و آن من
ب: صلابت تو نگرده ضعیف از آفت و شور
ج: کجاست بارشی از ابر مهربان صدایت
د: دل نکته‌ای بیان ز لبش کرد و من ز شوق
ه: بی‌زبانان زبان او گویند

(۱) «ب»، «ه»، «الف»، «د»، «ج»

(۳) «ب»، «الف»، «ه»، «ج»، «د»

قَلَقْش رو یاد بگیر!

با رد گزینه خیلی راحت تر می توان به جواب رسید: از بین آرایه های صورت سؤال یک آرایه را انتخاب می کنیم (آرایه ای که مطمئن تر و قطعی تر هست و ما هم در آن قوی تریم).

مثلاً در این تست، آرایه «موازنه» را انتخاب می کنیم که با توجه به گزینه ها، رد پای این آرایه در ابیات «ب» و «ه» دیده می شود:

«ب»:

صلابت	تو	نگردد	ضعیف	از	آفت	و	شور
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
سیاست	تو	نگردد	فگار	از	آتش	و	آب

در این گزینه آرایه موازنه وجود دارد.

«ه»:

بی زبانه	زبان	او	گویند
↓	↓	↓	↓
بی نشانان	نشان	او	جویند

در این بیت موازنه وجود ندارد؛ بلکه آرایه «ترصیع» دیده می شود. ← رد گزینه های «۲» و «۴»

حالا با هم آرایه ترصیع رو بررسی می کنیم:

با توجه به آرایه های صورت سؤال و گزینه ها، رد پای این آرایه در ابیات «الف» و «ه» در گزینه های «۱» و «۳» دیده می شود:

«ه»: اثبات کردیم که ترصیع دارد، اما در بیت (الف) ترصیعی وجود ندارد. ← رد گزینه «۱»

«الف»: بین کلمات مهمان، آن و سلطان، آرایه سجع وجود دارد.

«ج»: صامت (ب) در مصراع اول و مصوت بلند (ا) در مصراع دوم واج آرایی ایجاد کرده است.

«د»: واژه (دل) در دو مصراع آرایه واژه آرایی ایجاد کرده است.

۳۰- در کدام گزینه آرایه موازنه وجود دارد؟

گهی ماننده کوهی معلق گشته اندروا
بی رنگ لبست زاده کان آب ندارد
دامن فکند زلفش بر روز روشن از شب
خون مرا دوباره به پیمانه می کنی

۱) گهی ماننده دودی مسطح بر هوا شکلش
۲) بی شمع رخت شمع فلک تاب ندارد
۳) نقشی نگاشت خطش از مشک سوده بر گل
۴) هرگاه یک نگاه به بیگانه می کنی

تمام واژه های دو مصراع در گزینه «۳» یک به یک با هم سجع متوازن دارند.

نقشی	نگاشت	خطش	از	مشک	سوده	بر	گل
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
دامن	فکند	زلفش	بر	روز	روشن	از	شب

بررسی سایر گزینه ها:

گهی	ماننده	دودی	مسطح	بر	هوا	شکلش
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
گهی	ماننده	کوهی	معلق	گشته	اندروا	

مصراع دوم یک کلمه نسبت به مصراع اول کمتر دارد و همچنین بین کلمات «بر» و «گشته» / «هوا» و «اندروا» سجع متوازی یا متوازن برقرار نیست.

۲

بی	شمع	رخت	شمع	فلک	تاب	ندارد
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
بی	رنگ	لبت	زاده	کان	آب	ندارد

بین کلمات متقابل «شمع» و «زاده» و نیز «فلک» و «کان» سجع متوازی یا متوازن برقرار نیست.

۴

هرگاه	یک	نگاه	به	بیگانه	می‌کنی
↓	↓	↓	↓	↓	↓
خون	مرا	دوباره	به	پیمانه	می‌کنی

همان‌طور که می‌بینید بین ۳ کلمه اول از دو مصراع هیچ سجع متوازی یا متوازن برقرار نیست.

سوتی‌های پرتکرار

گاهی طراحان سوال بیتی را برمی‌گزینند که تنها یکی از جفت کلمات آن سجع ندارد و تشخیص آن بیت بدون خواندن دقیق کلمات دشوار است. همیشه در سوال‌های موازنه و ترصیع کلمات را به‌دقت بررسی کنید.

۳۱- کدام گزینه با بیت «یا بزرگی و عز و نعمت و جاه / یا چو مردانت مرگ رویاروی» تقابل مفهومی دارد؟

با غریبان جهان خواری غربت چه کند؟
هرکس ز حسن خلق خود آزار می‌کشد
تن به خواری دهد از افسر عزت گذرد
اندیشه سر، شمع سحر هیچ ندارد

(۱) می‌شود قیمت یوسف به غریبی افزون
(۲) خواری است قسمت گل بی‌خار بیشتر
(۳) از سری جوی سعادت که ز دولت گذرد
(۴) خواری به عزیزان بود از مرگ گران‌تر

(متوسط - کارگاه تحلیل فصل سوم - خط به خط - ۱۰۰۹)

پاسخ: گزینه ۳

مفهوم صورت سؤال این است که «مرگ بهتر از زندگی با خواری و ذلت است»، اما این گزینه در تقابل با صورت سؤال می‌گوید: سعادت را در کسی جست‌وجو کن که از جاه و عزت می‌گذرد و تن به خواری می‌دهد!

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) قیمت یوسف در غربت بیشتر می‌شود (اشاره به داستان حضرت یوسف) با انسان‌هایی که به این جهان دلبستگی ندارند ذلت غربت بی‌تأثیر است.

۲) انسان‌های نیک که مانند گل بدون خار هستند، بیشتر گرفتار خواری می‌شوند! دنیا انسان‌های خوش‌رفتار را بیشتر آزار می‌دهد!

۴) برای انسان‌های عزتمند، مرگ بهتر از زندگی با ذلت است؛ هم‌چنان که شمع در هنگام صبح ترسی از مرگ و خاموشی ندارد!

۳۲- کدام گزینه با بیت «طاعت آن نیست که بر خاک نهی پیشانی / صدق پیش آر که اخلاص به پیشانی نیست» تناسب مفهومی ندارد؟

زاهد به چه سرمایه خریدار بهشت است؟
مزد خود اینجا ز طاعات ریایی یافتم
جنت امید ز طاعات ریایی دارد
حق پرستی در لباس اطلس و دیبا خوش است

(۱) طاعات ریایی است کلید در دوزخ
(۲) نیست امیدم به جنت کز قبول مردمان
(۳) زاهد ساده‌دل ما چه قدر مرحوم است
(۴) خرقة تزویر از باد غرور آبستن است

(متوسط - کارگاه تحلیل فصل سوم - خط به خط - ۱۰۰۹)

پاسخ: گزینه ۲

مفهوم صورت سؤال و سایر گزینه‌ها «پرهیز از ریا» است، اما در گزینه «۲» شاعر می‌گوید: امیدی به رفتن به بهشت ندارم؛ زیرا در این دنیا پاداش خود را عبادت‌های ریایی گرفته‌ام!

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) عبادت از روی ریا، کلید در جهنم است! پس زاهد ریاکار با کدام سرمایه به دنبال رسیدن به بهشت است؟

۳ زاهد ساده لوح چقدر مورد ترحم است! که با این عبادات ربایی امید بهشت دارد!

۴ ریاکاری با لباس کهنه و وصله دار، موجب غرور و خودپسندی است! پرستش خدا با لباس های گران بها و زیبا نیکوست!

۳۳- کدام بیت مفهومی متفاوت با سایر ابیات دارد؟

به دوش کس منه باری که خود بردنش نتوانی
مپسند بهر سود خود چندین زیان دیگران
آنچه از خود چشم داری آن ز مردم چشم دار
بر تنم آنچه تننت را نپسندی مپسند

۱) به کس مپسند رنجی کز برای خویش نپسندی
۲) تو سود کردی بنده را من جان زیان دادم به تو
۳) آن چه بر خود می پسندی بر کسان آن را پسند
۴) مرا آنچه نخواهی که بخری مفروش

(متوسط - کارگاه تحلیل فصل سوم - خط به خط - ۱۰۰۹)

پاسخ: گزینه ۲

در تمام گزینه ها سخن از این است که «آنچه برای خود نمی پسندی برای دیگران هم نپسند»، اما در این بیت می گوید: من جانم را به تو باختم و تو مرا سود کردی! برای سود خود زیان دیگران را نخواه!

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱) رنجی را که برای خود نمی پسندی برای دیگران هم نپسند و باری که خودت نمی توانی برداری بر دوش دیگران نگذار.
۳) هر چه برای خود می پسندی برای دیگران هم بپسند و آنچه برای خودت انتظار داری برای دیگران هم انتظار داشته باش.
۴) چیزی را که خودت نمی خواهی بخری به دیگران نفروش و لباسی را که دوست نداری بپوشی برای من هم نخواه!

۳۴- کدام گزینه با بیت «کی رفته ای ز دل که تمنا کنم تو را / کی بوده ای نهفته که پیدا کنم تو را» تناسب مفهومی دارد؟

من جز تو کس ندارم پنهان و آشکارا
صحرای آب و آتش پنهان چگونه باشد؟
داستانی است که در هر سر بازاری هست
رخ همچو آفتابست ز نقاب آسمانی

۱) پنهان اگر چه داری چون من هزار مونس
۲) خواهم که راز عشقت پنهان کنم ز یاران
۳) عشق سعدی نه حدیثی است که پنهان ماند
۴) چه شوی ز دیده پنهان که چو روز می نماید

(متوسط - کارگاه تحلیل فصل سوم - خط به خط - ۱۰۰۹)

پاسخ: گزینه ۴

این بیت همانند صورت سؤال درباره «آشکار بودن معشوق در جان عاشق» است و می گوید: چگونه می توانی از چشم پنهان شوی در حالی که مانند خورشید در نقاب آسمان هم آشکاری!

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱) هر چند که تو مخفیانه هزاران دوست مثل من داری، اما یار آشکار و پنهان من تو هستی!
۲) می خواهم که عشقت را مثل راز در دلم مخفی کنم؛ اما عشق مانند صحرای آب و آتش تو قابل پنهان کردن نیست.
۳) عشق سعدی قابل پنهان کردن نیست و همه مردم شهر از قصه آن باخبرند!

۳۵- ابیات کدام گزینه با بیت زیر تناسب معنایی دارند؟

بیشتر آید سخنش ناصواب
بسه از ژاژ خایان حاضر جواب
گر تأمل نکند صورت جان آسایت
پس واجبست در همه کاری تأملی
صفایی به تدریج حاصل کنی

«هر که تأمل نکند در جواب
الف: تأمل کنان در خطا و صواب
ب: چشم در سر به چه کار آید و جان در تن شخص
ج: تیر از کمان چو رفت نیاید به شست باز
د: تأمل در آیینۀ دل کنی

۳) «الف» - «ج» ۴) «الف» - «د»

۱) «الف» - «ب» ۲) «ج» - «د»

بیت صورت سؤال بر «ضرورت تأمل و اندیشیدن قبل از انجام کاری» اشاره دارد. این پیام در ابیات گزینه «۳» نیز دیده می‌شود:

بیت صورت سؤال: هرکس که در پاسخ اندیشه نکند قطعاً سخنان نادرست در کلام او بیشتر دیده می‌شود.

«الف»: اگر در درستی یا نادرستی کلام اندیشه کنی، بهتر از این است که حاضر جواب بیهوده‌گو باشی.

«ج»: بهتر است قبل از انجام هر کار اندیشه کنی؛ زیرا همان‌طور که پس از رها شدن تیر کار از کار گذشته است، بعد از انجام عمل و سخن گفتن بی جا نیز فرصت اصلاح، فراهم نیست.

بررسی سایر موارد:

«ب»: چشم و جان من فایده‌ای برای من نخواهند داشت مگر این که تو را ببینند و برای تو فدا شوند.

«د»: برای به دست آوردن صفای معنوی نیاز است که با خود اندیشه کنی و گرد و غبار گناه و معصیت را از دل بزدایی.

بودجه‌بندی
این آزمون

زندگی اجتماعی (درس هفتم: ارزیابی جهان‌های اجتماعی) / هویت (درس هشتم: هویت)
صفحه‌های ۵۵ تا ۷۸

سهم در
کنکور

درس‌های هفتم و هشتم، در مجموع ۱۰ آلی ۱ تست از ۱۵ تست کنکور را پوشش داده‌اند.

۳۶- دو معلم در رابطه با «قلمرو آرمانی و واقعی جهان اجتماعی»، در کلاس مباحثی را مطرح کردند، به ترتیب هر یک از آرای ارائه‌شده از سوی معلمان، بیانگر کدام مفهوم است؟

«ارزش‌هایی که مردم رعایت آن‌ها را لازم می‌دانند»، «ارزش‌هایی که مردم به آن عمل می‌کنند»، «ارزش‌هایی که مردم یک جامعه از آن جانب‌داری می‌کنند» و «ارزش‌هایی که ممکن است مردم در عمل آن را نادیده بگیرند».

(۲) آرمانی - واقعی - آرمانی - واقعی

(۱) آرمانی - آرمانی - آرمانی - واقعی

(۴) آرمانی - واقعی - آرمانی - آرمانی

(۳) واقعی - واقعی - آرمانی - آرمانی

(متوسط - قلمرو واقعی و آرمانی - خط به خط - ۱۰۰۷)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی موارد:

- ارزش‌هایی که مردم یک جامعه از آن جانب‌داری می‌کنند و رعایت آن‌ها را لازم می‌دانند اما در عمل ممکن است برخی از آن‌ها را نادیده بگیرند، قلمرو آرمانی جهان اجتماعی را تشکیل می‌دهد.
- ارزش‌هایی که مردم به آن عمل می‌کنند، قلمرو واقعی جهان اجتماعی را می‌سازد.

نکته

قلمرو واقعی و آرمانی جهان اجتماعی به روی یکدیگر گشوده‌اند و مرز آن‌ها بر اساس عمل مردم تغییر می‌کند. هر اندازه مردم مطابق ارزش‌ها عمل کنند، به همان اندازه آرمان‌ها وارد قلمرو واقعی جهان اجتماعی می‌شوند، اما اگر مردم به ارزش‌هایی که در قلمرو آرمانی جامعه رعایت آن‌ها را لازم می‌دانند، عمل نکنند، قلمرو واقعی از آرمان‌ها فاصله می‌گیرد.

۳۷- «ویژگی مشترک مردمی که در یک جهان اجتماعی زندگی می‌کنند»، «راهنمای کنش اعضای جهان اجتماعی» و «علت تبدیل ارزش‌ها به واقعیت» به ترتیب در کدام گزینه به درستی آمده است؟

(۱) وجود اهداف و ارزش‌های مشترک - ارزش‌ها - عمل کردن مردم بر اساس ارزش‌ها

(۲) وجود ارزش‌ها و هنجارهای مشترک - هنجارها - عمل کردن مردم بر اساس ارزش‌ها و هنجارها

(۳) وجود ارزش‌ها و هنجارهای مشترک - ارزش‌ها - عمل کردن مردم بر اساس هنجارها

(۴) وجود اهداف و ارزش‌های مشترک - هنجارها - عمل کردن مردم بر اساس ارزش‌ها و هنجارها

(متوسط - قلمرو واقعی و آرمانی - خط به خط - ۱۰۰۷)

پاسخ: گزینه ۱

- ویژگی مشترک مردمی که در یک جهان اجتماعی زندگی می‌کنند: اهداف و ارزش‌های مشترک
- راهنمای کنش اعضای جهان اجتماعی: ارزش‌ها
- علت تبدیل ارزش‌ها به واقعیت: عمل کردن مردم بر اساس ارزش‌ها

نکته

اعضای یک جهان اجتماعی اهداف و ارزش‌های مشترکی را دنبال می‌کنند که هر کدام برای تحقق آن وظیفه‌ای بر عهده دارند. آرمان اجتماعی، به مجموعه اهداف و ارزش‌های مشترکی گفته می‌شود که اعضای یک جهان اجتماعی، خواهان رسیدن به آن هستند. آرمان اجتماعی تصور اعضای جهان اجتماعی از وضعیت مطلوب فرهنگ، سیاست، اقتصاد و خانواده است.

۳۸- کدام یک از موارد زیر در مورد «با دیگران سخن گفتن» و ارتباط آن با قلمرو واقعی و آرمانی درست است؟

- (۱) کنش اجتماعی است و اگر افراد آنچه می‌گویند را در عمل اجرا کنند، ارزش‌ها از قلمرو آرمانی به حوزه قلمرو واقعی می‌آیند.
- (۲) کنش فردی است و آنگاه که افراد به آنچه می‌گویند، متعهد باشند، به کنش اجتماعی تبدیل می‌شود.
- (۳) کنش بیرونی است و اگر افراد آنچه فکر می‌کنند را در عمل اجرا کنند، ارزش‌ها از قلمرو آرمانی به حوزه قلمرو واقعی می‌آیند.
- (۴) کنش فردی است و آنگاه که افراد به آنچه می‌گویند، متعهد باشند، ارزش‌ها از قلمرو آرمانی به قلمرو واقعی می‌آیند.

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - قلمرو واقعی و آرمانی - مفهومی - ۱۰۰۷)

سخن گفتن با دیگران کنش اجتماعی و بیرونی است و اگر افراد آنچه می‌گویند را در عمل اجرا کنند، ارزش‌ها از قلمرو آرمانی به قلمرو واقعی می‌آیند.

برنامه‌ریزان فرهنگی هر جامعه، همواره تلاش می‌کنند تا از طریق تعلیم و تربیت، زمینه تحقق بیشتر آرمان‌ها و ورود آن‌ها به قلمرو واقعی جهان اجتماعی را فراهم کنند.

۳۹- به ترتیب، «حرام بودن ربا»، «آشنا کردن افراد نسبت به حقوق دیگران»، «تکاثّر» و «تقدیس حیوانات در هندوستان» بیانگر کدام مفهوم است؟

- (۱) هنجار اقتصادی - جامعه‌پذیری - قلمرو آرمانی فرهنگ باطل - فرهنگ آرمانی
- (۲) هنجار اقتصادی - کنترل اجتماعی - فرهنگ واقعی - فرهنگ آرمانی
- (۳) ارزش اقتصادی - ارزش حق - فرهنگ باطل - درون فرهنگ واقعی
- (۴) خرده‌فرهنگ اقتصادی - جامعه‌پذیری - فرهنگ آرمانی - بیرون فرهنگ واقعی

پاسخ: گزینه ۱

(دشوار - حق و باطل - مفهومی - ۱۰۰۷)

- ربا از هنجارهای مورد پذیرش غرب و حرام بودن ربا از هنجارهای مورد پذیرش اسلام است؛ پس گزینه ۱ یا ۲ درست است.
- آشنا کردن افراد نسبت به حقوق دیگران به آموزش اشاره دارد و در حوزه جامعه‌پذیری است.
- تکاثّر پدیده باطلی است که در قلمرو آرمانی و واقعی فرهنگ باطل قرار دارد.
- تقدیس حیوانات در فرهنگ باطل جزء فرهنگ آرمانی است، چرا که در عمل ممکن است آن را نادیده بگیرند.

ارزش‌هایی که مردم یک جامعه از آن جانب‌داری می‌کنند و رعایت آن‌ها را لازم می‌دانند اما در عمل ممکن است برخی از آن‌ها را نادیده بگیرند.

قلمرو آرمانی جهان اجتماعی

ارزش‌هایی که مردم به آن عمل می‌کنند.

قلمرو واقعی جهان اجتماعی

۴۰- به ترتیب «نظام معیار جهان اجتماعی»، «استکبارستیزی در جامعه ایران» و «شناخته شدن حق و باطل هر لایه از جهان اجتماعی» با مفاهیم کدام گزینه در ارتباط است؟

- (۱) واقعیت‌ها و قلمرو واقعی - بیرون از قلمرو واقعی - با علم متناسب با همان لایه
- (۲) واقعیت‌ها و قلمرو واقعی - درون قلمرو واقعی - با فنون و روش‌های اجرایی
- (۳) آرمان‌ها و قلمرو آرمانی - بیرون قلمرو واقعی - با فنون و روش‌های اجرایی
- (۴) آرمان‌ها و قلمرو آرمانی - درون قلمرو واقعی - با علم متناسب با همان لایه

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - قلمرو واقعی و آرمانی - خط به خط - ۱۰۰۷)

- آرمان‌ها و قلمرو آرمانی همان نظام معیار جهان اجتماعی است که بسیاری کم و بیش به آن عمل می‌کنند و برخی هم آن را مراعات نمی‌کنند.
- استکبارستیزی، درون قلمرو واقعی جامعه ایران قرار دارد.
- حق و باطل بودن هر لایه از جهان اجتماعی با علم متناسب با همان لایه شناخته می‌شود.

به مجموعه اهداف و ارزش‌های مشترکی که اعضای یک جهان اجتماعی خواهان رسیدن به آن هستند «آرمان اجتماعی» می‌گویند. آرمان اجتماعی تصور اعضای جهان اجتماعی از وضعیت مطلوب فرهنگ، سیاست، اقتصاد، خانواده و ... است.

۴۱- ویژگی‌های «گروه خونی»، «وزن» و «پشتکار داشتن» به ترتیب مربوط به کدام یک از ابعاد هویتی انسان هستند؟

- (۱) انتسابی، فردی و متغیر - انتسابی، فردی و متغیر - اکتسابی، اجتماعی و متغیر
- (۲) اکتسابی، فردی و ثابت - انتسابی، فردی و ثابت - انتسابی، فردی و متغیر
- (۳) انتسابی، فردی و ثابت - اکتسابی، فردی و ثابت - انتسابی، فردی و متغیر
- (۴) انتسابی، فردی و ثابت - اکتسابی، فردی و متغیر - اکتسابی، فردی و متغیر

(آسان - مقدمه هویت - مفهومی - ۱۰۰۸)

پاسخ: گزینه ۴

- گروه خونی، انتسابی، فردی و ثابت است.
- وزن، اکتسابی، فردی و متغیر است.
- پشتکار داشتن اکتسابی، فردی و متغیر است.

۴۲- در جامعهٔ قبیله‌ای هویت اجتماعی افراد بر اساس آنان مشخص می‌شود، در جامعهٔ دینی هویت اجتماعی افراد بر اساس تعیین می‌گردد و در جامعهٔ سرمایه‌داری هویت افراد بر اساس معین می‌گردد.

- (۱) ثروت فردی - ثروت خانواده - عقاید و ارزش‌هایی که دین محترم می‌شمارد.
- (۲) جایگاه قبیله‌ای - ثروت خانواده - اعتقاد به عناصر فرهنگ سکولار
- (۳) جایگاه قبیله‌ای - عقاید و ارزش‌هایی که دین محترم می‌شمارد. - ثروت و توان اقتصادی آن‌ها
- (۴) ثروت فردی - عقاید و ارزش‌هایی که دین محترم می‌شمارد. - ثروت فردی آن‌ها

(آسان - هویت فردی و اجتماعی - خط به خط - ۱۰۰۸)

پاسخ: گزینه ۳

- در جامعهٔ قبیله‌ای، هویت اجتماعی افراد بر اساس جایگاه قبیله‌ای آنان مشخص می‌شود.
- در جامعهٔ دینی، هویت افراد بر اساس عقاید و ارزش‌هایی که دین محترم می‌شمارد، تعیین می‌گردد.
- در جامعهٔ سرمایه‌داری، هویت اجتماعی افراد بر اساس ثروت و توان اقتصادی آن‌ها معین می‌شود.

هویت اجتماعی هر فرد، درون جهان اجتماعی و بر اساس عقاید و ارزش‌های آن شکل می‌گیرد. در جامعه دینی، هویت اجتماعی افراد بر اساس عقاید و ارزش‌هایی است که آن دین محترم می‌شمارد؛ مثلاً اسلام هویت افراد را با تقوا، علم و عدالت ارزیابی می‌کند.

۴۳- به ترتیب، گزاره‌های «عوامل شکل‌گیری هویت جهان اجتماعی»، «محل شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد»، «هویت فردی مورد

تمجید اسلام» و «طبیعت از منظر اسلام» در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (۱) عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های کلان - درون جهان اجتماعی - هویت افراد باتقوا - خلق شده برای هر نوع استفاده انسان
- (۲) تعامل ابعاد سه‌گانه نفس، بدن و نقش اجتماعی - بیرون جهان اجتماعی - هویت افراد مسلمان - خلق شده برای استفاده انسان
- (۳) تعامل ابعاد سه‌گانه نفس، بدن و نقش اجتماعی - بیرون جهان اجتماعی - هویت افراد مسلمان - موجودی زنده و نشانه خداوند
- (۴) عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های کلان - درون جهان اجتماعی - هویت افراد باتقوا - موجودی زنده و نشانه خداوند

پاسخ: گزینه ۴

(دشوار - هویت فردی و اجتماعی - خط به خط - ۱۰۰۸)

- «عوامل شکل‌گیری هویت جهان اجتماعی»: عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های کلان

- «محل شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد»: درون جهان اجتماعی

- «هویت فردی مورد تمجید اسلام»: هویت افراد باتقوا

- «طبیعت از منظر اسلام»: موجودی زنده، آیت و نشانه خداوند

طبیعت به عنوان موجودی زنده، آیت و نشانه خداوند محسوب می‌شود.

انسان در طبیعت، خلیفه خداوند است.

خلیفه خداوند براساس خواست الهی، وظیفه عمران و آبادانی طبیعت را بر عهده دارد.

انسان حق ندارد تصرفاتی را که مخالف اراده حکیمانه الهی است در جهان طبیعت و بدن خود انجام دهد.

در جهان معنوی اسلام

۴۴- در متن زیر، ویژگی‌های هویتی موارد مشخص شده به ترتیب کدام است؟

«ستایش متولد تهران است. او دانش‌آموز باهوشی است که در مدرسه استعدادهای درخشان درس می‌خواند.»

(۲) فردی - متغیر - اکتسابی

(۴) اکتسابی - متغیر - ثابت

(۱) ثابت - اکتسابی - متغیر

(۳) انتسابی - اجتماعی - فردی

پاسخ: گزینه ۳

(دشوار - مقدمه هویت - مفهومی - ۱۰۰۸)

بررسی موارد:

- متولد تهران ← انتسابی، فردی و ثابت

- دانش‌آموز ← اکتسابی، اجتماعی و متغیر

- باهوش ← انتسابی، فردی و ثابت

اکتسابی - انتسابی

فردی - اجتماعی

ثابت - متغیر

ویژگی‌های هویتی

۴۵- کدام یک در رابطه با هویت اجتماعی درست است؟

- ۱) هویت هر جهان اجتماعی براساس عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های کلان آن جهان اجتماعی شکل می‌گیرد و قواعد، هنجارها و نمادهای آن متناسب با عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌ها سامان می‌یابند.
- ۲) هر جهان اجتماعی بر اساس هویت خود، با طبیعت و بدن آدمی تعامل می‌کند. نگاه دنیوی جهان متعدد و ارزش‌های آن به گونه‌ای است که هر دخیل و تصرفی را در طبیعت مجاز نمی‌داند.
- ۳) هر جهان اجتماعی بنا به هویت خود، با نوع خاصی از هویت اخلاقی و روانی افراد سازگار است و زمینه پیدایش و رشد همان هویت و امکان پیدایش و رشد انواع دیگر را فراهم می‌آورد.
- ۴) هویت فرهنگی جهان متعدد با هویت روانی و اخلاقی معنوی ناسازگار است اما هویت اخلاقی و الهی انسان می‌تواند با هویت دنیوی جهان متعدد سازگاری داشته باشد.

(متوسط - هویت فردی و اجتماعی - خط به خط - ۱۰۰۸)

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) نگاه دنیوی جهان متعدد و ارزش‌های آن به گونه‌ای است که هر دخیل و تصرفی را در طبیعت مجاز می‌داند.
- ۳) هر جهان اجتماعی بنا به هویت خود، با نوع خاصی از هویت اخلاقی و روانی افراد سازگار است و زمینه پیدایش و رشد همان هویت را فراهم می‌آورد و امکان پیدایش و رشد انواع دیگر را تضعیف می‌کند.
- ۴) هویت اخلاقی و الهی انسان نمی‌تواند با هویت دنیوی جهان متعدد سازگاری داشته باشد.

نکته

جهان متعدد به تناسب رویکرد این جهانی خود، با آن دسته از ویژگی‌های روانی و اخلاقی سازگار است که در ارتباط با آرمان‌ها و ارزش‌های دنیوی آن شکل می‌گیرند؛ مانند فردگرایی، مال‌اندوزی و دم‌غنیمت‌شماری، تَبَرُّج، انضباط، تجمل‌گرایی، رفاه‌طلبی و با بسیاری از ویژگی‌های اخلاقی که بر اساس ارزش‌های معنوی و الهی وجود انسان شکل گرفته باشند؛ مانند قناعت، حیا، تقوا و بندگی خدا، خوف و رجای الهی، شکر و رضای الهی، توکل و ... سازگار نیست.

این مبحث حدوداً ۲ تست از ۲۰ تست کنکور را پوشش داده است.

■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۴۶ - ۵۱)

۴۶- ﴿قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ﴾:

- (۱) بگو در زمین بگردید پس بنگرید چگونه آفرینش را آغاز کرد.
- (۲) گفت در زمین گشتند پس نگرستند چطور خلقت را شروع کرد.
- (۳) بگو در زمین سیر کنید پس نگاه کنید چگونه آفرینش را آغاز شد.
- (۴) گفت در زمین سیر کنید پس نگاه کنید چطور خلقت شروع شد.

؟ پاسخ: گزینه ۱

(آسان - متن درس پنجم - خط به خط - ۱۰۰۵)

بگو در زمین بگردید پس بنگرید چگونه آفرینش را آغاز کرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

قُلْ: بگو ← رد گزینه‌های ۲ و ۴ ← فعل امر است و نباید به صورت ماضی ترجمه شود.

نکته

توجه به زمان فعل در تست ترجمه از رایج‌ترین تکنیک‌های رد گزینه است.

سیروا: بگردید ← رد گزینه ۲

الخلق: آفرینش را ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

نکته

با توجه به منصوب بودن «الخلق» متوجه می‌شویم که مفعول است و نباید به صورت فاعل ترجمه شود؛ زیرا فاعل مرفوع است.

راهنمای مسیرت

مبحث اعراب معمولاً در تست‌های قواعد و تحلیل صرفی کاربرد دارد، اما گاهی مانند این تست، اعراب یک واژه به ما نشان می‌دهد که چطور باید ترجمه شود. لذا به اعراب کلمات در تست‌های ترجمه دقت کنید.

۴۷- «لَا تَقْدِرُ الْبُومَةُ أَنْ تُحَرِّكَ عَيْنَيْهَا لَكِنَّهَا تَدِيرُ رَأْسَهَا مَثْنَيْنِ وَ سَبْعِينَ دَرَجَةً فَتُعَوِّضُ نَقْصَهَا!»:

- (۱) جغد قادر نیست چشمش را حرکت دهد ولی سرش صد و هفتاد درجه می‌چرخد پس نقص خود را جبران می‌کند!
- (۲) جغد قادر به حرکت دادن چشم‌هایش نیست ولی سرش را دویست و هفتاد درجه می‌چرخاند پس این نقصش را جبران می‌کند!
- (۳) جغد نمی‌تواند چشمان خود را حرکت دهد ولی سرش را دویست و هفتاد درجه می‌چرخاند پس نقصش را جبران می‌کند!
- (۴) جغد نمی‌تواند چشمانش را حرکت دهد پس سرش را دویست و هفتاد درجه می‌چرخاند تا نقصش جبران شود!

؟ پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - متن درس پنجم - ترکیبی - ۱۰۰۵)

جغد نمی‌تواند چشمان خود را حرکت دهد ولی سرش را دویست و هفتاد درجه می‌چرخاند پس نقصش را جبران می‌کند!

بررسی سایر گزینه‌ها:

لا تقدر: نمی‌تواند ← رد گزینه‌های ۱ و ۲

نکته

فعل را نباید به صورت اسم ترجمه کنیم.

أَنْ تُحَرِّكَ: حرکت دهد ← رد گزینه ۲

لكن: ولی ← رد گزینه ۴

مثنّين: دويست ← رد گزینه ۱

نقصها: نقصش را ← رد گزینه ۴

با توجه به منصوب بودن «نقص» متوجه می‌شویم که مفعول است و نباید به صورت فاعل ترجمه شود.

۴۸- «لهذه الحيوانات دور رئيسي في صحة المرضى الشباب لأنها قد دلت العلماء على الخواص العلاجية للنباتات حتى يستعينوا بها للوقاية من الأمراض المختلفة!»:

- (۱) این حیوانات نقشی اساسی در سلامتی بیماران جوان دارند چرا که دانشمندان را به خواص درمانی گیاهان راهنمایی کرده‌اند تا از آن برای پیشگیری از بیماری‌های مختلف یاری بجویند!
- (۲) این حیوانات نقشی اساسی در صحت بیماران جوان دارند زیرا علما را به خاصیت‌های درمانی گیاهان مختلف راهنمایی کرده‌اند تا از آن برای پیشگیری از بیماری‌ها کمک بگیرند!
- (۳) این حیوانات دارای نقشی اساسی در صحت جوانان بیمار می‌باشند چون که گاهی دانشمندان را به خاصیت‌های درمانی گیاهان راهنمایی می‌کنند تا از آن برای پیشگیری از امراض مختلف یاری بجویند!
- (۴) این حیوانات دارای نقشی اساسی در تندرستی بیماری جوانان هستند زیرا که دانشمندان را به خواص درمانی گیاهان راهنمایی کردند تا از آن برای پیشگیری از امراض مختلف کمک بگیرند!

(دشوار - متن درس پنجم - ترکیبی - ۱۰۰۵)

پاسخ: گزینه ۱

این حیوانات نقشی اساسی در سلامتی بیماران جوان دارند چرا که دانشمندان را به خواص درمانی گیاهان راهنمایی کرده‌اند تا از آن برای پیشگیری از بیماری‌های مختلف یاری بجویند!

بررسی سایر گزینه‌ها:

المرضى الشباب: بیماران جوان ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

در ترجمه ترکیب‌های «وصفی» [موصوف + صفت] و «اضافی» [مضاف + مضاف‌الیه] حواستان باشد، جای کلمات اول و دوم عوض نشود.

مثال: العلماء المسلمون: دانشمندان مسلمان ✓ مسلمانان دانشمند ✗

حواست باشه کلمات زیر رو که خیلی شبیه هم هستن، با هم اشتباه نگیری:

شماره	«مفرد»	«جمع»
۱	«مَرَض: بیماری»	«أَمْرَاض: بیماری‌ها»
۲	«مَرِيض: بیمار»	«مَرْضَى: بیماران»
۳	«مُمْرَض: پرستار»	«مُمْرَضَات: پرستاران»

بنابراین گزینه (۴) که «المَرَضی: بیماران» را به اشتباه به شکل «بیماری» ترجمه کرده، رد می‌شه. ← رد گزینه ۴

قد دلت: راهنمایی کردند، راهنمایی کرده‌اند ← رد گزینه ۳

سؤال: «ب» در انتهای فعل «قد دلت» مگه نشونه صیغه «مفرد مؤنث مخاطب = أنت» نیست؟ پس چرا به شکل مخاطب ترجمه نشده؟

جواب: سؤال خیلی خوبیه!

دقت کن که این فعل در اصل به شکل «قد دلت» از صیغه «مفرد مؤنث غائب = هي» بوده نه «أنت»! و «کسره» در انتهای آن «عارضی = موقتی» می‌باشد.

حالا به عنوان یک نکته کلی یادت باشه:

هرگاه انتهای یک فعل ساکن (ـَ) باشد و پس از آن اسم «ال» دار بیاید، برای راحتی در خواندن، یک کسره (ـِ) جایگزین علامت ساکن (ـَ) می‌شود که به این کسره، «عارضی = موقتی» گفته می‌شود. به عبارتی دیگر اگر ساختار [علامت ساکن (ـَ) + اسم «ال» دار] داشته باشیم، علامت ساکن (ـَ) به کسره (ـِ) تبدیل می‌شود.

مثال: كَتَبَتِ الطَّالِبَةُ التَّمَارِينَ ← «كَتَبَتْ» در اصل «كَتَبْتُ» فعل ماضی از صیغه «مفرد مؤنث غائب = هي» بوده، ولی چون به «ال» در «الطَّالِبَةُ» برخورد کرده، علامت ساکن (ـُ) انتهایش به کسره (ـِ) تبدیل شده.

سؤال: چرا «الخواصّ العلاجيّة للنبّاتات» در همه گزینه‌ها به شکل «خواص (خاصیت‌های) درمانی گیاهان» ترجمه شده و حرف «لِ»: برای» ترجمه نشده؟

جواب: سؤال خوبیه! بد نیست این نکته رو بدونی:

نکته

ساختار [ترکیب «وصفی» + «مِن» / «لِ» + «اسم»] می‌تواند به شکل یک «گروه اسمی» ترجمه شود. بنابراین در این عبارت، «الخواصّ العلاجيّة» (ترکیب وصفی) + «لِ» + «النبّاتات» طبق ساختار فوق ترجمه شده و صحیح است.

«المختلفة: مختلف» صفت «الأمراض: بیماری‌ها» است، نه «النبّاتات» ← رد گزینه ۲

حواستان باشد

«صفت» برای «موصوف» خود ترجمه شود، نه اسم دیگری!

۴۹- عَيْنُ الصَّحِيح:

(۱) تستطيع الحيوانات أن يساعد بعضها بعضا عند الخطر و الغراب خير مثاله: حيوانات می‌توانند به یکدیگر هنگام خطر کمک کنند و بهترین مثال برایش کلاغ است!

(۲) في كثير من المدن في كلّ العالم يستعين الشرطي بالكلاب في حفظ أمن المدينة: در بسیاری از شهرها در تمام دنیا، پلیس در حفظ امنیت شهر از سگ‌ها کمک می‌گیرد!

(۳) في عصرنا الحاضر ينبعث الجنود المسلمون إلى ميادين الحرب للدفاع عن البلاد أمام عدوان الظالمين: در عصر کنونی ما سربازان مسلمانان را برای دفاع از کشور مقابل دشمنان ستمگر به میدان‌های جنگ می‌فرستند!

(۴) لا يؤثر الماء على جسم هذا البط لأنّ له خزانات طبيعّية تحتوي زيتاً خاصاً ينتشر على جسده دائماً: بدن این اردک از آب تأثیر نمی‌پذیرد زیرا انبارهایی طبیعی دارد که روغنی خاص را در بر دارد که همواره روی بدنش پخش می‌شود!

(متوسط - تمارین درس پنجم - ترکیبی - ۱۰۰۵)

پاسخ: گزینه ۲

در بسیاری از شهرها در تمام دنیا، پلیس در حفظ امنیت شهر از سگ‌ها کمک می‌گیرد!

بررسی سایر گزینه‌ها:

ابتدا دقت کنید ترجمه «یکدیگر» درست است.

نکته

ساختار «بعض + ضمیر + بعض» به شکل‌های «یکدیگر، بعضی دیگر، همدیگر» ترجمه شود و همه موارد صحیح است.

ترجمه صحیح «الغراب خير مثاله» به شکل «کلاغ بهترین مثال آن (مثالش) است» می‌باشد. کلمه «برای» بدون دلیل به ترجمه اضافه شده است. در عبارت عربی حرف «لِ: برای» وجود ندارد.

«ينبعث: فرستاده می‌شوند» فعل «لازم» است، نه «متعدی».

نکته

تمام فعل‌هایی که از باب «إنفعال» هستند (مثل همین «ينبعث»)، «لازم» می‌باشند و نباید به شکل «متعدی» (دارای مفعول) ترجمه شوند.

«الجنود المسلمون: سربازان مسلمان» ترکیب وصفی است و «المسلمون» صفت است که باید «مفرد» ترجمه شود.

نکته

اگر یک اسم «جمع»، نقش «صفت» داشته باشد، به شکل «مفرد» ترجمه می‌شود، ولی اگر نقش «مضاف‌الیه» داشته باشد به همان شکل «جمع» ترجمه می‌شود.

جنود المسلمین: سربازان مسلمانان

مضاف‌الیه

مثال: الجنود المسلمون: سربازان مسلمان

صفت

عدوان الظالمين: دشمنی ستمگران

«عُدوان: دشمنی» مصدر و «مفرد» است. آن را با «أعداء: دشمنان» که اسم «جمع» است اشتباه نگیرید.

«عدوان الظالمين» ترکیب اضافی است و «الظالمين» به عنوان «مضاف الیه» باید به همان شکل خودش (جمع) ترجمه شود. ← «ستمگران»

۴ لا یؤثر: تأثیر نمی گذارد. ترجمه صحیح: «آب روی بدن این اردک تأثیر نمی گذارد...»

به تشابه دو فعل زیر و تفاوتشان در ترجمه که هر دو از ریشه «أثر» می باشند، دقت کنید:

شماره	«ماضی»	«مضارع»	«نوع فعل»
۱	«أثر: تأثیر گذاشت»	«يؤثر: تأثیر می گذارد»	«ثلاثی مزید» - باب «تفعیل» - «متعدی»
۲	«تأثر: تأثیر پذیرفت»	«يتأثر: تأثیر می پذیرد»	«ثلاثی مزید» - باب «تفعّل» - «لازم»

۵۰ - «دو پلیس در ابتدای میدان اول ایستادند!»:

(۲) وقفا الشرطیان فی بداية الساحة الأولى!

(۴) الشرطیان وقفا فی بداية أحد الساحات!

(۱) الشرطیان وقفا فی بداية الساحة الأولى!

(۳) وقف الشرطیین فی بداية الساحة الواحدة!

(آسان - تمارین درس ششم - خط به خط - ۱۰۰۶)

پاسخ: گزینه ۱

الشرطیان وقفا فی بداية الساحة الأولى!

بررسی سایر گزینه ها:

دو پلیس ایستادند: الشرطیان وقفا، وقف الشرطیان ← رد گزینه های ۲ و ۳

فعل اول جمله باید مفرد باشد ← رد گزینه ۲

دو پلیس در گزینه ۳ فاعل است؛ پس باید مرفوع باشد، نه منصوب.

میدان اول: الساحة الأولى ← رد گزینه های ۳ و ۴

۵۱ - عین الخطأ في المفهوم: «الحسد يأكل الحسنات، كما تأكل النار الحطب»:

(۲) الحاسد يضرب نفسه قبل أن يضرب الآخرين!

(۴) إن الأعمال الحسنة يذهبن السيئات دائماً!

(۱) الحسد حبس الروح!

(۳) ما أعدّل الحسد! يقتل صاحبه في البداية!

(آسان - جمله فعلیه و اسمیه - خط به خط - ۱۰۰۵)

پاسخ: گزینه ۴

ترجمه عبارت: «همانا حسادت نیکی ها را می خورد (از بین می برد)، همانطور که آتش هیزم را می خورد.»

بررسی گزینه ها:

عبارت صورت سوال به همراه گزینه های «۱» (حسادت زندان روح است)، «۲» (فرد حسود قبل از اینکه به دیگران زیان برساند، به خود زیان

می رساند) و «۳» (چه عدالت پیشه است حسادت! در ابتدا صاحب خود را می کشد) به مفهوم «نکوهش حسادت و بد دانستن آن» اشاره دارند،

اما گزینه «۴» با توجه به ترجمه اش (قطعاً کارهای خوب همواره بدی ها را از بین می برند) به این مفهوم اشاره ای ندارد.

■ ■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (٥٢ - ٥٥) بِمَا يَنْاسِبُ النَّصَّ:

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ: ﴿... سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ﴾. السَّيَاحَةُ وَالْمُسَافَرَةُ مِنَ الْأُمُورِ الْمُهِمَّةِ الَّتِي عَلَيْنَا أَنْ نَلْتَزِمَ بِهَا. فِي إِيرَانَ كَثِيرٌ مِنَ الْمَنَاطِقِ الْجَذِبِ السَّيَاحِي. نَرَى فِي هَمْدَانَ كَهْفَ عَلِيِّ صَدْرٍ وَهُوَ مِنْ أَطْوَلِ الْكَهُوفِ الْمَائِيَّةِ وَأَيْضاً مَرْقَدَ ابْنِ سِينَا وَفِي تَبْرِيزٍ أَكْبَرُ سَوَاقٍ مُسَقَّفَةٍ فِي الْعَالَمِ وَغَابَاتُ حَرَا فِي مُحَافَظَةِ بوشهر. تَوْجَدُ فِي كَرْمَانَ عِمَارَةٌ أَثَرِيَّةٌ بِاسْمِ «حَمَامِ كَنْجَعَلِيِّ خَانَ». هَذِهِ الْمَحَافِظَةُ مَشْهُورَةٌ بِإِنْتِاجِ الْفُسْتَقِ وَالسَّجَادِ وَتُشَجَّعُ السَّائِحِينَ إِلَى السَّفَرِ إِلَيْهَا.

ترجمه متن

خداوند بلند مرتبه در قرآن کریم فرموده است: «در زمین بگردید و بنگرید سرانجام پیشینیان چگونه بوده است». گردشگری و مسافرت از کارهای مهمی است که بر ما لازم است به آن پایبند باشیم. در ایران بسیاری از مناطق دارای جاذبه گردشگری وجود دارد. در همدان غار علی صدر را می بینیم که از بلندترین غارهای آبی است و همچنین آرامگاه ابن سینا. در تبریز بزرگترین بازار سقف دار جهان و در استان بوشهر جنگل های حرا را می بینیم. در کرمان ساختمانی تاریخی به نام «حمام گنجعلی خان» وجود دارد. این استان به تولید پسته و فرش مشهور است و گردشگران را به سفر به آن تشویق می کند.

۵۲- عَيْنُ الصَّحِيح:

- (۱) أَمَرْنَا الْقُرْآنَ بِالسَّيَاحَةِ وَرُؤْيَةِ الْمُدُنِ وَالْبِلَادِ.
- (۲) مُحَافَظَةُ هَمْدَانَ مَشْهُورَةٌ بِإِنْتِاجِ الْفُسْتَقِ.
- (۳) فِي إِيرَانَ عَدَدٌ قَلِيلٌ مِنْ مَنَاطِقِ الْجَذِبِ السَّيَاحِي.
- (۴) نَرَى الْعِمَارَاتِ الْأَثَرِيَّةَ الْمُخْتَلِفَةَ فِي إِصْفَهَانَ كَحَمَامِ كَنْجَعَلِيِّ خَانَ.

(آسان - متن درس پنجم - خط به خط - ۱۰۰۵)

پاسخ: گزینه ۱

قرآن ما را به گردش و دیدن شهرها و کشورها امر کرده است. (مطابق متن صحیح است)

بررسی سایر گزینه ها:

- (۲) استان همدان به تولید پسته مشهور است. (مطابق متن صحیح نیست و استان کرمان به تولید پسته و فرش مشهور است)
- (۳) در ایران تعداد کمی از مناطق دارای جاذبه گردشگری وجود دارد. (مطابق متن صحیح نیست؛ زیرا ایران دارای بسیاری از مناطق دارای جاذبه گردشگری است)
- (۴) ساختمان های تاریخی مختلفی در اصفهان می بینیم مانند حمام گنجعلی خان. (مطابق متن صحیح نیست و حمام گنجعلی خان در استان کرمان است)

۵۳- عَيْنُ الْخَطَأ:

- (۱) عَلَى حَسَبِ النَّصِّ يَجِبُ عَلَيْنَا أَنْ نَلْتَزِمَ بِالسَّيَاحَةِ وَالْمُسَافَرَةِ.
- (۲) كَهْفَ عَلِيِّ صَدْرٍ هُوَ أَطْوَلُ الْكَهُوفِ الْمَائِيَّةِ.
- (۳) حَمَامِ كَنْجَعَلِيِّ خَانَ يَقَعُ فِي مُحَافَظَةِ مَشْهُورَةِ إِنْتِاجِ السَّجَادِ.
- (۴) يَقَعُ مَرْقَدُ ابْنِ سِينَا وَكَهْفُ عَلِيِّ صَدْرٍ فِي مُحَافَظَةِ وَاحِدَةٍ.

(متوسط - متن درس پنجم - ترکیبی - ۱۰۰۵)

پاسخ: گزینه ۲

غار علی صدر بلندترین غارهای آبی است. (مطابق متن صحیح نیست؛ زیرا این غار از بلندترین غارهای آبی است)

بررسی سایر گزینه ها:

- (۱) بر ما لازم است که به گردشگری و مسافرت پایبند باشیم. (مطابق متن صحیح است)
- (۳) حمام گنجعلی خان در استانی قرار دارد که به تولید فرش مشهور است. (مطابق متن صحیح است)
- (۴) آرامگاه ابن سینا و غار علی صدر در یک استان قرار دارند. (مطابق متن صحیح است)

■ عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي الإِعْرَابِ وَالتَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (٥٤ و ٥٥)

٥٤ - «سوق»:

- (١) جمع تكسير - معرب / موصوف و صفته «أكبر»
- (٢) مؤنث - مبنی - جمع تكسير / مضاف إليه و مضافه «أكبر»
- (٣) اسم - مفرد - معرب / مضاف إليه و مضافه «أكبر»
- (٤) اسم - مفرد - مبنی / موصوف و صفته «أكبر»

(متوسط - متن درس پنجم - ترکیبی - ۱۰۰۵)

پاسخ: گزینه ۳

اسم - مفرد - معرب / مضاف إليه و مضافه «أكبر»

بررسی سایر گزینه‌ها:

① «جمع تكسير» و «موصوف و صفته «أكبر»» اشتباه است. این کلمه «مفرد» و «مضاف الیه برای «أكبر»» می‌باشد.

در ترکیب وصفی و اضافی در زبان عربی، همواره صفت و مضاف الیه در جایگاه دوم قرار دارند.

② «جمع تكسير» و «مبنی» اشتباه است. این کلمه «مفرد» و «معرب» است.

④ «مبنی» و «موصوف و صفته «أكبر»» اشتباه است. این کلمه «معرب» و «مضاف الیه برای «أكبر»» می‌باشد.

طبق کتاب درسی فقط ضمائر، اسامی پرسشی و اسم‌های اشاره مبنی هستند.

٥٥ - «السَّائِحِينَ»:

- (١) جمع - مذکر - مبنی - مفردة «السَّائِح» / مفعول و منصوب بالفتحة
- (٢) اسم - مثنی - معرب / مبتدأ و مرفوع بالياء
- (٣) جمع سالم - مؤنث - مبنی - مفردة «السَّائِحَة» / مبتدأ و منصوب بالياء
- (٤) اسم - جمع سالم للمذكر - معرب / مفعول و منصوب بالياء

(متوسط - متن درس پنجم - ترکیبی - ۱۰۰۵)

پاسخ: گزینه ۴

اسم - جمع سالم للمذكر - معرب / مفعول و منصوب بالياء

بررسی سایر گزینه‌ها:

① «مبنی» و «منصوب بالفتحة» اشتباه است. این اسم «معرب» است و علامت نصب آن «ياء» است.

② «مثنی» و «مبتدأ و مرفوع بالياء» اشتباه است. این اسم «جمع مذکر سالم» است و «مفعول و منصوب بالياء» می‌باشد. «ياء» علامت رفع نیست.

③ «مؤنث» و «مبنی» و «مفردة «السَّائِحَة»» اشتباه است. این اسم «مذكر» است و «معرب». مفردش نیز «السَّائِح» می‌باشد.

■ عَيْنُ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (٥٦ - ٦٠)

٥٦ - عَيْنُ الْخَطَأِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (١) الدَّنْبُ عضو في جسم الحيوان يُحَرِّكُهُ غالباً لِطَرْدِ الْحَشَرَاتِ!
- (٢) خَيْرُكُمْ، خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ و أنا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي!
- (٣) أَيُّ صِنَاعَةٍ إِيرَانِيَّةٍ تَجْذِبُ السَّائِحِينَ مِنْ كُلِّ الْعَالَمِ!
- (٤) لَا يُصَدِّقُ الْعَاقِلُ قَوْلَ الَّذِي يَكْذِبُ كَثِيراً!

(متوسط - متن درس پنجم - ترکیبی - ۱۰۰۵)

پاسخ: گزینه ۱

«الدَّنْب: دُم» صحیح است. ترجمه عبارت: «گناه، عضوی در بدن حیوان است که غالباً آن را برای راندن حشرات حرکت می‌دهد.»

«دَنْب: گناه» (جمع: «دُنُوب») را با «دَنْب: دُم» (جمع: «أَذْنَاب») اشتباه نگیرد.

۵۷- عین عبارت لیست فیها جمله اسمیه:

- (۱) الغواصون الذين ذهبوا إلى الأعماق شاهدوا المصاييح!
 (۲) في الصيف يزرع الفلاح المجدد أشجار التفاح!
 (۳) أحسن الكلام ما قل و دل!
 (۴) الغواصون ذهبوا إلى أعماق المحيط ليلاً!

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - جمله فعلیه و اسمیه - خط به خط - ۱۰۰۵)

في الصيف يزرع الفلاح المجدد أشجار التفاح!

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱ الغواصون شاهدوا
 ۳ أحسن ما
 ۴ الغواصون ذهبوا

انواع جمله

جمله در زبان عربی به دو شکل دیده می شود: ۱. جمله فعلیه ۲. جمله اسمیه
 به جمله ای که با هر نوع فعل (ماضی - مضارع - أمر - نهی و...) شروع شود و دارای دو رکن اصلی: ۱. فعل و ۲. فاعل باشد، «جمله فعلیه» گفته می شود.
 به جمله ای که با هر نوع اسمی شروع شود (ضمیر - اسم اشاره - اسم استفهامی - شرط موصول و...) «جمله اسمیه» گفته می شود که دارای دو رکن «مبتدا» و «خبر» می باشد.

توجه کنید!

اگر در ابتدای جمله جار و مجرور به کار رفته باشد، باید بررسی کنید که این جار و مجرور قید جمله و یا خبر مقدم است. اگر بعد از جار و مجرور مستقیماً فعل آمده باشد، قطعاً جمله فعلیه است.

۵۸- عین الخطأ فی تعیین نوع الخبر:

- (۱) الحسد يأكل الحسنات كما تأكل النار الحطب: جمله فعلیه
 (۲) الصين أول دولة في العالم استخدمت نقوداً ورقية: اسم
 (۳) فللغرب صوتٌ يحذرُ به بقيةُ الحيوانات: جمله فعلیه
 (۴) القائد رئيس البلاد، الذي يأمر المسؤولين وينصحهم: اسم

پاسخ: گزینه ۳

(آسان - جمله فعلیه و اسمیه - مفهومی - ۱۰۰۵)

«لِلْغَرَبِ» ← در این گزینه، خبر از نوع جمله نیست.

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱ يَأْكُلُ
 ۲ أَوَّلُ
 ۴ رَئِيسٌ

انواع خبر

(۱) خبر اسم (مفرد): یک تک اسم است که معنای مبتدا و در نهایت جمله را کامل می کند. (این تک اسم می تواند: مفرد - مثنی - جمع و مذکر یا مؤنث باشد)
 أشجارُ الحديدِ باسقةٌ. (باسقة: خبر) المجاهدةُ في سبيلِ الله محمودٌ. (محمود: خبر) هذا الكتابُ مفيدٌ جداً. (مفيد: خبر)

(۲) خبر از نوع جمله:

الف) جمله فعلیه: اگر بعد از مبتدا یک فعل به همراه فاعل خود معنای جمله را کامل کند، به مجموع آن فعل و فاعل، خبر از نوع «جمله فعلیه» گفته می شود.
 التواضعُ يرفعُ قيمةَ الإنسان. (يرفع: خبر از نوع جمله فعلیه) الطالبانِ نجحتا في دروسهما. (نجحتا: خبر از نوع جمله فعلیه)

ب) جمله اسمیه: اگر بعد از مبتدا یک جمله به عنوان خبر بیاید که خود دارای مبتدا و خبر باشد، به مجموع مبتدا و خبر دوم، خبر از نوع «جمله اسمیه» گفته می شود. (در خبر از نوع جمله اسمیه، همواره یک ضمیری [بارز یا مستتر] وجود دارد که مرجع آن مبتدای اول می باشد).

مثال:

الطالبةُ قلبُها طاهرٌ. (الطالبة: مبتدا - قلبُها طاهرٌ: خبر از نوع اسمیه (قلبُها + طاهرٌ: مبتدا + خبر))

اللسان جرْمُهُ صغِيْرٌ. (اللسان؛ مبتدا - جرْمُهُ صغِيْرٌ؛ خبر از نوع اسميّه (جرْمُهُ + صغِيْرٌ: مبتدا + خبر))

(۳) خبر از نوع جار و مجرور: هرگاه بعد از مبتدا، یک ترکیب «جار و مجرور» قرار گیرد و معنای مبتدا را کامل کند، به آن ترکیب «جار و مجرور»، خبر گفته می‌شود.

مثال:

الطَّائِرُ فِي السَّمَاءِ. (فِي السَّمَاءِ: خبر)

الطَّلَابُ فِي الْمَدْرَسَةِ. (فِي الْمَدْرَسَةِ: خبر)

۵۹- عَيْنُ الْفَاعِلِ اسْمًا مَبْنِيًّا:

- (۱) لَا يُحْسِنُ عَمَلَهُ هَذَا الْكَسُولُ فِي الْمَدْرَسَةِ!
- (۲) لَا يَحْزُنُكُمْ قَوْلُ هَؤُلَاءِ الْجَاهِلِينَ فَكُونُوا صَابِرِينَ!
- (۳) يُمِيتُ قَلْبَ الْإِنْسَانِ الْحَسَدُ فَإِنَّهُ أَخْطَرُ الدَّاءِ لِلْقَلْبِ!
- (۴) كَانَ قَدْ أُنْشِدَ هَذِهِ الْأَشْعَارَ الْخَلَابَةَ شَاعِرَانِ لَا يَعْرِفُهُمَا الْحَضَارُ!

(آسان - اعراب اجزا جمله - مفهومی - ۱۰۰۶)

پاسخ: گزینه ۱

تعبیر: «فاعل را مشخص کن که اسم مبنی باشد».

با توجه به معنای عبارت، «هذا» نقش فاعل را دارد و چون جزء اسم‌های مبنی است، همین گزینه پاسخ صحیح است: «این تنبیل در مدرسه کارش را درست انجام نمی‌دهد».

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) فاعل «لَا يَحْزُنُ»، «قول» است که معرب به حساب می‌آید: «سخن این نادانان نباید شما را ناراحت کند، پس شکیبا باشید».
- (۳) فاعل «يُمِيتُ»، «الحسد» است که معرب به حساب می‌آید. «حسادت قلب انسان را می‌میراند، زیرا آن خطرناک‌ترین بیماری برای قلب است».
- (۴) با توجه به معنای عبارت و مرفوع بودن کلمه «شاعران» متوجه می‌شویم که فاعل «أنشد»، «شاعران» است که اسم معرب است، نه مبنی و فاعل «لا يعرف» نیز «الحضار» است: «این شعرهای دلربا را دو شاعری سروده بودند که حضاران آن‌ها را نمی‌شناختند».

با توجه به اینکه «هذه» مونث است و «أنشد» برای مذکر است؛ پس نباید «هذه» را فاعل آن فعل بدانیم.

اسامی مبنی

اسم‌های مبنی کلماتی هستند که وقتی در جملات، نقش‌های مختلفی را قبول می‌کنند، علامت آخرشان ثابت می‌ماند، یعنی علامت‌شان به نقش آن‌ها ارتباطی ندارد. پس این کلمات نمی‌توانند علامت‌های رفع، نصب یا جر را بپذیرند.

اسم‌های مبنی عبارت‌اند از:

۱. تمام ضمائر
۲. اسم‌های استفهام (به جز «أی؟» (کدام))
۳. اسم‌های اشاره (به غیر از «هذان، هذین، هاتان، هاتین»)

هنگام تعیین فاعل به نکات زیر توجه داشته باشید:

۱. فعل و فاعل در جنس (مؤنث یا مذکر بودن) با هم مطابقت دارند.
۲. افعال ناقصه و فعل‌های مجهول فاعل ندارند.
۳. گاهی میان فعل و فاعل فاصله می‌افتد؛ پس کلمه‌ای که بعد از فعل قرار گرفته لزوماً فاعل نیست.

۶۰- عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي تَعْيِينِ الْمَحَلِّ الْإِعْرَابِيِّ لِلْكَلِمَاتِ الْمَعْيَنَةِ:

- (۱) اِكْتَشَفَ بَعْضُ الْغَوَاصِينَ أَمَكْنَةَ عَجِيبَةً فِي أَعْمَاقِ ظِلَامِ الْبَحْرِ! (فاعل)
- (۲) الْمُقَاتِلُونَ الَّذِينَ يَحَارِبُونَ الْكُفَّارَ فِي الْحَرْبِ الْمَفْرُوضَةِ مَحْبُوبُونَ عِنْدَ اللَّهِ! (فاعل)
- (۳) قَدْ دُرِّسَ مَعْلَمُنَا الْمَشْفِقُ الْمَوْضُوعَاتِ الْحَدِيثَةِ الَّتِي لَمْ يَكُنْ يَعْرِفُهَا بَعْضُ الطَّلَابِ! (مضاف الیه)
- (۴) عِنْدَمَا يَشَاهِدُ الْغَرَابَ بَقِيَّةَ الْحَيَوَانَاتِ فِي مَنَاطِقِ الْخَطَرِ يَخْبِرُهَا بِمَا شَاهَدَهُ! (مضاف الیه)

قد درّس معلّم المشفق الموضوعات الحديثّة الّتي لم يكن يعرفها بعض الطّلاب! (مضاف اليه)
بررسی سایر گزینه ها:

۱ «بعض» فاعل است و «الغواصين» مضاف اليه.

بعضی از اسم‌ها، «دائم الاضافه» هستند؛ یعنی خودشان «مضاف» هستند و کلمه بعدشان همواره «مضاف اليه».
مهم‌ترین این اسامی عبارت‌اند از: «كُلّ، جميع، بعض، أحد، غیر، قبل، بعد، فوق، تحت، أمام، وراء، خلف، عند، بین، حین، حول، جنب، نحو، ذو، دون، مع، خلال، أيّ»

مثال: نَجَحَ كُلُّ الطّالِبِ فِي هَذِهِ الْامْتِحَانَاتِ!

فاعل مضاف اليه

۲ «يُحاربون» فعل، ضمير بارز «واو» در انتهای آن فاعل و «الكفار» مفعول است.

سؤال: آقا وقتی این عبارت رو ترجمه می‌کنیم، اصلاً «الكفار: کافران» با «را» ترجمه نمی‌شه که بخواد «مفعول» باشه! داستان چیه؟
جواب: عجله نکن! اول بیا ترجمش کنیم:

ترجمه عبارت: «رزمندگانی که با کافران در جنگ تحمیلی می‌جنگند نزد خداوند، محبوب هستند.» حالا به نکته زیر دقت کن:

اگر در یک جمله، اسمی که مشکوک به نقش «مفعول» است با حروف اضافای ماننْد «از، به، با، بر، برای و ...» ترجمه شود، ولی معادل همان حروف اضافه در متن عربی، «حرف جر» نباشد؛ آن اسم مشکوک، مفعول است.

مثال‌ها:

- فِي حَضَةِ اللّٰغَةِ الْعَرَبِيَّةِ قَامَ صَدِيقِي وَ سَأَلَ الْمَعْلَمَ عَنِ الْامْتِحَانِ: در زنگِ زبان عربی، دوستم برخاست و از معلّم درباره امتحان پرسید.
فعل و فاعل مفعول
- أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ مَنْ يَنْفَعُ النَّاسَ بِأَعْمَالِهِ: محبوب‌ترین بندگان خداوند نزد خدا، کسی است که با کارهای خود به مردم سود برساند.
فعل و فاعل مفعول
- وَاجَبَ صَدِيقِي مَشَاكِلَ عَدِيدَةٍ فِي طَرِيقِهِ وَلَكِنَّهُ وَاصَلَ عَمَلَهُ: دوستم در مسیر خود با مشکلات بسیاری مواجه شد ولی کار خود را ادامه داد.
فعل فاعل مفعول
- الْعَاقِلُ مَنْ لَا يَسْمَحُ أَنْ يَغْلِبَ شَهْوَتُهُ عَقْلَهُ: عاقل کسی است که اجازه نمی‌دهد، شهوتش بر عقلش چیره شود.
فعل فاعل مفعول
- حَاوَلَ الْغَوَاصُونَ مَعْرِفَةَ سِرِّ تِلْكَ الْأَسْمَاكِ الْمَضِيئَةِ: غواص‌ها برای دانستن راز آن ماهی‌های نورانی تلاش کردند.
فعل فاعل مفعول

نتیجه مهم: مفعول همیشه با (را) ترجمه نمی‌شه. (گول ترجمه رو نخور؛ با تشکر!)

اگر معادل همان حرف اضافه‌ای که در ترجمه اسم مشکوک به نقش «مفعول» می‌آید، در متن عربی «حرف» بیاید، آن اسم مشکوک دیگر مفعول نیست.

مثال: سَأَلَ صَدِيقِي الْمَعْلَمَ عَنِ الْوَاجِبَاتِ: دوستم از معلّم درباره تکالیف پرسید.

فعل فاعل مفعول

همان‌طور که می‌بینید، «المعلّم» با حرف اضافه «از» ترجمه شده ولی معادلی برای «از» در متن عربی نداریم؛ پس، نقش «المعلّم» مفعول است. اما اگر معادل «از» را در متن عربی بیابیم، جمله به این شکل خواهد شد:

سأل صديقِي مِنَ الْمَعْلَمِ عَنِ الْوَاجِبَاتِ: دوستم از معلّم درباره تکالیف پرسید.

در این حالت، «المعلّم» قطعاً مفعول نیست و نقش دیگری دارد که در درس ۸ خواهیم خواند.

۴ ضمير «ها» مفعول است، نه مضاف اليه.

هریک از ضمائر متصل (ه، هُما، هُم، ها، هُما، هُنّ، ك، كُما، كُنّ، ي و نا) وقتی طبق ساختار [فعل + ضمير متصل] به انتهای یک فعل می‌چسبند، نقش «مفعول» را دارند. اسم مختصرشون که یادته؟ «هکینا»

۶۱- کدام مورد، عامل زمینه‌ساز برای فراهم آمدن تدریجی انجام کاوش‌های باستان‌شناسی در ایران است؟

- (۱) خارج شدن کاوش‌های باستانی‌شناسی از انحصار فرانسویان
- (۲) خوانده شدن خط میخی و ترجمه کتیبه بیستون
- (۳) کشفیات باستان‌شناسی و کمک به تاریخ‌نگاری
- (۴) گسترش روابط سیاسی و اقتصادی ایران و اروپا

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - مطالعه و کاوش در گذشته دور - مفهومی - ۱۰۰۷)

با گسترش روابط سیاسی و اقتصادی ایران و اروپا در دوره قاجاریه، اروپاییان بیشتری به‌عنوان جهانگرد، بازرگان، سفیر، باستان‌شناس و ... به کشور ما آمدند و روزبه‌روز بر تعداد بازدیدکنندگان خارجی از آثار و مکان‌های تاریخی به‌خصوص تخت‌جمشید، پاسارگاد و شوش افزوده شد نتیجه ← کم‌کم زمینه برای انجام کاوش‌های باستان‌شناسی در ایران فراهم آمد.

دوره صفویه ← دوچندان شدن تمایل و علاقه اروپایی‌ها برای مسافرت به ایران ← در اختیار داشتن آگاهی قابل توجه درباره سلسله‌ها و شاهان ایرانی به دلیل مطالعه نوشته‌های (۱) هرودت (۲) مورخان یونانی (۳) رومی ← جست‌وجو بناها و آثار تاریخی دوره هخامنشی به خصوص در فارس

دوره قاجار ← گسترش روابط سیاسی و اقتصادی ایران و اروپا ← آمدن جهانگردان، بازرگانان، سفیران و باستان‌شناسان اروپایی به ایران ← افزوده شدن تعداد بازدیدکنندگان خارجی به خصوص در (۱) تخت جمشید (۲) پاسارگاد (۳) شوش ← خوانده شدن خط میخی در زمان محمد شاه و بیشتر شدن علاقه اروپایی‌ها به فعالیت باستان‌شناسی در ایران ← به دست آوردن حق حفاری توسط دولت فرانسه

پیشینه تحقیقات جدید درباره تاریخ ایران باستان

در سال ۱۳۰۶ ← خارج شدن کاوش‌های باستان‌شناسی از انحصار فرانسه ← شروع فعالیت ارنست هرتسفلد آلمانی و آرتور پوپ آمریکایی ← شروع به کار باستان‌شناسان ایرانی

مشاوره

دقیقاً این سؤال، به سؤال علت - معلولیه و باید شش‌دانگ حواست جمع باشه که چی علت یا معلول چیه!

۶۲- کدام گزینه درباره دین و اعتقادات دوره ایلامیان، درست است؟

- (۱) اینشوشیناک، خدای خدایان و خالق جهان و زندگی بود.
- (۲) الهه‌های مادر ایلام باستان بسیار مقدس بودند و مقام رفیعی در سلسله‌مراتب خدایان ایلامی داشتند.
- (۳) در ایلام، کاهنان آداب و تشریفات دینی را زیر نظر پادشاه انجام می‌دادند.
- (۴) معبد چغازنبیل، به معنای خدای شهر انشان، ستایشگاه خدای اینشوشیناک بود.

پاسخ: گزینه ۲

(آسان - سپیده دم تمدن ایرانی - خط به خط - ۱۰۰۸)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) در کتاب درسی مطلبی مبنی بر این موضوع وجود ندارد جز اینکه گفته شده که اینشوشیناک خدای شهر شوش بود. به علاوه، ایلامیان مثل سایر تمدن‌های معاصر خود، خدایان متعددی را می‌پرستیدند.
- (۳) کاهنان، آداب و تشریفات دینی را زیر نظر کاهن بزرگ انجام می‌دادند.

دین و اعتقادات

ایلامیان به خدایان متعددی اعتقاد داشتند و از آنان برای پیشرفت در کار خود کمک می‌خواستند. به عقیده مردمان ایلام قدیم، خدایان دارای نیرویی ماوراءطبیعی بودند که آنان را بر انجام هر کاری توانا می‌ساخت. از جمله محبوب‌ترین خدایان ایلامی، اینشوشیناک به معنای خدای شهر شوش بود. معبد چغازنبیل، ستایشگاه این خدا محسوب می‌شد. الهه‌های مادر نیز بسیار مقدس بودند و مقام رفیعی در سلسله مراتب خدایان ایلامی داشتند. ایلامیان این الهه‌ها را به عنوان مادر خدایان می‌پرستیدند و برای آنان معابدی ساخته بودند. در کاوش‌های باستانی شوش، پیکره‌های گلی فراوانی، که به «الهه» معروف‌اند، کشف شده که دلالت بر احترام و تقدس آنها نزد مردم دارد. از دیگر مراکز تمدنی ایران نیز پیکره‌هایی از الهه‌های مادر به دست آمده که نشان می‌دهد عقیده به این الهه‌ها در ایران فراگیر بوده است. در ایلام، کاهنان آداب و تشریفات دینی را زیر نظر کاهن بزرگ به جا می‌آوردند.

۶۳- کدام عبارات دربارهٔ خدای نامه‌ها درست است؟

الف - تا حدود دو قرن پیش مورخان ایرانی بر پایهٔ ترجمهٔ خدای نامه‌ها و داستان‌های شاهنامه فردوسی، تاریخ ایران در عهد باستان را می‌نوشتند.

ب - در قرون نخستین هجری، مورخان ایرانی مانند طبری و دینوری، خدای نامه‌ها را به زبان عربی ترجمه کرده‌اند.

ج - خدای نامه‌ها، بازگوکننده تاریخ عمومی ایران از آغاز آفرینش تا اوایل حکومت ساسانی هستند.

د - محتوای خدای نامه‌ها، آمیخته با افسانه و قصه‌های کهن است و مطالب راجع به دورهٔ ساسانی در آن‌ها با واقعیات تاریخی مطابقت دارد.

۱) «الف» - «ج» ۲) «ب» - «د» ۳) «الف» - «د» ۴) «ب» - «ج»

(متوسط - مطالعه و کاوش در گذشته‌های دور - خط به خط - ۱۰۰۷)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سایر موارد:

طبری و دینوری، با استفاده از ترجمه‌ای عربی از خدای نامه‌ها، تاریخ ایران باستان را نگاشتند.

خدای نامه‌ها بازگوکننده تاریخ عمومی سرزمین و مردم ایران از آغاز آفرینش تا اواخر حکومت ساسانی هستند.

منابع تاریخ‌نگاری

در نظر داشته باشید که ما دو نوع منبع داریم:

۱. دست اول یا اصلی و ۲. دست دوم یا فرعی!

حالا هر یک ویژگی‌های منحصر به فردی دارند که قبلاً با آنها آشنا شدید و دیگر نیاز نیست مرور کنیم، اما موضوع اینجاست که هر منبع و کتابی که با آن مواجه می‌شویم، جزء کدام دسته است! قطعاً این را می‌دانید که اگر بخواهیم مثلاً دربارهٔ تاریخ ساسانیان یک کتاب دست اول داشته باشیم، باید برویم سراغ همین خدای نامه‌ها و اگر بخواهیم به منبع دست دوم رجوع کنیم، باید برویم سراغ کتاب‌هایی که براساس خدای نامه‌ها دربارهٔ تاریخ ساسانیان نوشتند! حالا یک نکته به وجود می‌آید، ممکن است یک منبع دست دوم پیرامون موضوعی مثل ساسانیان، خودش به تنهایی منبع دست اول محسوب شود. مثلاً مثلاً: تاریخ طبری پیرامون حوادث مربوط به قرن سوم قمری، یک منبع دست اول است، اما نسبت به حوادث دوران ساسانیان یک منبع دست دوم محسوب می‌شود چون براساس منابع دست اولی مثل خدای نامه‌ها نوشته شده است.

۶۴- با توجه به متن زیر، کدام گزینه می‌تواند درست‌ترین مطلب پیرامون آن باشد؟

«ساکنان نواحی غربی و جنوب غربی فلات ایران، یعنی جلگه خوزستان و کوهپایه‌های زاگرس، با توجه به ارتباطشان با مردمان بین‌النهرین که دارای خط بودند، زودتر از سایر نواحی وارد دورهٔ تاریخی شدند. آگاهی مختصری که از آغاز دوران تاریخی نواحی مذکور داریم، اغلب متکی بر منابع بین‌النهرین به‌ویژه گل‌نوشته‌های آنجاست.»

۱) مهم‌ترین مدارک باقی‌مانده از زبان فارسی باستان، سنگ‌نوشته‌های هخامنشی به خط میخی است.

۲) ماجرای فتح صلح‌آمیز بابل به فرمان کورش بر لوحی گلی و استوانه‌ای به زبان بابلی نوشته شد.

۳) برای اولین بار در قرن ۹ ق.م در سالنامه‌های آشوری به حضور هخامنشیان در ایران اشاره شده است.

۴) دوران تاریخی فلات ایران با تاریخ ایلام، که اطلاعات مکتوبی دربارهٔ آن وجود دارد، آغاز می‌شود.

میانبر

در متن صورت سؤال اگر حواست به این نکته باشه که داره درباره نواحی غربی و جنوب غربی ایران حرف می‌زنه و این منطقه در واقع همون محدوده قلمرو ایلامی‌هاست، گل رو زدی و به کلید رسیدی!

مشاوره

این سؤال می‌دونید دقیقاً شبیه چه سبک سؤال هست؟ **کاربست شواهد و مدارک در امتحانات نهایی!** یعنی به متنی به شما داده شده و با چهارتا گزینه مواجه‌اید که یکیش درست‌ترین و نزدیک‌ترین موضوع نسبت به متن صورت سؤال هست! اینجا باید و حتماً دقت و حواستون رو ببرید بالا تا گرفتار نشید! در درس چهارم می‌خوانید که دوران پیش از تاریخ به دوره‌ای گفته می‌شود که خط اختراع نشده و آگاهی ما از زندگی مردمان آن روزگار متکی بر کاوش‌های باستان‌شناسی است و حالا در اینجا متن می‌گوید بین‌النهرینی‌ها چون خط داشتند، پس زودتر وارد دوره تاریخی شدند و از طرف دیگر، اگر بخواهیم درباره ایلامی‌ها بدانیم، باید به منابع آن‌ها رجوع کنیم! این تا اینجا... از طرف دیگر کتاب درسی آورده که دوران تاریخی فلات ایران با تاریخ ایلام که اطلاعات مکتوبی درباره آن وجود دارد، آغاز می‌شود و این مؤید همان چیزی است که در صورت سؤال گفته است! پس تنها عبارتی که نزدیک به خواسته سؤال است، گزینه «۴» است.

دام تستی

ممکنه گزینه «۳» هم شما رو به اشتباه بندازه! ولی دقت کنین که اگر به‌جای هخامنشیان اومده بود مادی‌ها، شاید عبارتی درست تلقی می‌شد! چون این هم دقیقاً گویای اینه که آشوری‌ها چون خط داشتند، بنابراین می‌تونستن بنویسن و اطلاعاتی رو مکتوب کنن! ما هم از طریق اونا درباره مادی‌ها آگاه می‌شدیم؛ درست مانند آگاهی ما از ایلامی‌ها!

۶۵- هر یک از توضیحات زیر به ترتیب با کدام مورد به لحاظ تاریخی همخوانی دارد؟

- الف - در دوران فرمانروایی آنها معماری پیشرفت چشمگیری یافت و استفاده از آجر در ساختن بناها رایج شد.
 ب - این سکونتگاه‌ها از مراکز عمده تولید و صدور سنگ صابون به مناطق دور و نزدیک بوده‌اند.
 ج - کهن‌ترین نشانه و آثار حضور انسان در ایران مربوط به این منطقه است.
 د - سیمش از شهرهای این حکومت است که احتمالاً بر جای خرم‌آباد کنونی قرار داشته است.
- (۱) آشور - جیرفت کرمان - چغاگلان - بابل
 (۲) بابل - تپه زاغه قزوین - کشف رود در نزدیکی مشهد - آشور
 (۳) ایلام - شهداد کرمان - شهر سوخته سیستان - ایلام
 (۴) ایلام - تپه یحیی در استان کرمان - کشف رود در نزدیکی مشهد - ایلام

بررسی موارد:

الف) در دوره ایلام، معماری پیشرفت چشمگیری کرد و استفاده از آجر در ساختن بناها رایج شد.

ب) اشیاء و ظروف سنگ صابونی، از دیگر مصنوعات است که توسط مردم در برخی از سکونتگاه‌های کهن به ویژه جیرفت و تپه یحیی در استان کرمان، با مهارت و ظرافت تمام ساخته می‌شد.

ج) کهن‌ترین نشانه و آثاری که از حضور انسان در ایران تاکنون کشف شده، مربوط به بستر کشف رود در نزدیکی مشهد در خراسان رضوی است.

د) سیمش از دیگر شهرهای ایلام است که احتمالاً بر جای خرم‌آباد کنونی قرار داشته است.

۶۶- بر اساس کدام یک از منابع زیر، به جایگاه زنان در دوران تمدن ایلام پی می‌بریم؟

- (۱) سالنامه‌های آشوری و منابع نوشتاری بین‌النهرین
 (۲) لوح‌های گلی باقی‌مانده از معبد چغازنبیل
 (۳) اشاره مورخان یونانی به حضور زنان ایلامی در جامعه
 (۴) نقوش و پیکره‌های برجای‌مانده از این دوره

نقوش و پیکره‌های برجای مانده از دوره ایلانی نشان می‌دهد که زنان در امور اجتماعی و اقتصادی و مراسم رسمی سیاسی و دینی حضور چشمگیری داشتند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ از سالنامه‌های آشوری درباره حکومت ماد اطلاعاتی به دست می‌آوریم که مربوط به سال‌ها بعد از این قضیه است.

۲ کتاب درباره اینکه از معبد چغازنبیل لوحی به دست آمده یا خیر، اطلاعاتی ارائه نداده است.

۳ در این دوره هنوز تاریخ‌نگاری خاصی شکل نگرفته که بتوانیم از منابعشان درباره تمدن ایلام اطلاعاتی به دست بیاوریم.

نتیجه: پس وقتی دارید مطالب درسی تاریخ یا به‌طور کل مباحث تاریخی را می‌خوانید، به پیوند میان مطالب و ویژگی‌ها و ریشه هر چیزی دقت کنید.

زنان ایلام یا زنان ایران

یکی از ویژگی‌های مهم تمدن ایلامی و در واقع تمدن کهن ایرانی تا قبل از ورود آریایی‌ها، مقام و منزلت والایی است که زنان داشته‌اند. به‌طور کلی در جوامع باستانی فلات ایران، زنان موقعیت اجتماعی ممتازی داشتند و دارای قدرت و نفوذ فراوان بودند. زنان در کارهای مهم جامعه، نقش اساسی و تعیین‌کننده داشتند. این در حالی است که در همین حال و احوال، زنان یونانی خیلی اجازه بروز و ظهور نداشتند و تازه در تمدن روم، وضعیت زنان کمی از وضعیت زنان یونانی بهتر بود!

مشاوره

در کتاب دهم، به وضعیت زنان در دوره‌ها و تمدن‌های مختلف اشاره شده و باید خوب حواست رو جمع کنی تا اونا رو با هم قاطی نکنی! مثلاً گفته وضعیت زنان تو تمدن یونان و روم با هم فرقایی داشتن یا مثلاً تو دوره هخامنشی و ساسانی فلان و بهمان... نکته اینجاست که اولاً باید ویژگی وضعیت زنان تو هر دوره رو به ذهنت بسپری و دوماً سعی کنی اونا رو به‌صورت مقایسه‌ای یاد بگیری!

۶۷- شورش کوروش کوچک در آسیای صغیر، هم‌زمان با حکومت کدامیک از شاهان هخامنشی بود؟

- (۱) اردشیر دوم (۲) داریوش سوم (۳) اردشیر سوم (۴) خشایارشا

دوره اردشیر دوم هخامنشی، دوره مهمی است. حکومت هخامنشی از زمان پادشاهی او دچار تفرقه درونی شد و عامل این ادعا، دقیقاً شورش برادرش که همان کوروش کوچک است، به شمار می‌رود. در ابتدای زمامداری اردشیر دوم، کوروش کوچک در آسیای صغیر سر به شورش برداشت و با سپاهی از مزدوران یونانی راهی پایتخت شد. در جنگی که میان دو برادر رخ داد، کوروش کوچک شکست خورد و کشته شد.

مشاوره

در کتاب تاریخ دهم و یازدهم و حتی دوازدهم، مطالب و نکاتی درباره دوران حکومت شاهان هر سلسله می‌خوانید؛ درباره فراز و فرودها، ویژگی‌های اخلاقی و خصلت‌ها و حتی فتوحات و اقدامات مهمشان... اینجا باید خوب دقت کنید و به ذهن بسپارید که در دوره هر پادشاه تاریخی، چه وقایعی اتفاق افتاده و این کار رو می‌تونید با درست کردن یه جدول یا نمودار انجام بدید و مثلاً حکومت‌ها رو از ماد شروع کنید تا برسید به پهلوی... بعد جلوی هر کدام اسم شاهانی که کتاب به آن‌ها اشاره کرده رو بنویسید و جلوی هر اسم هم نکته‌ای که مربوط به اون شاه هست رو بیاورید! به همین سادگی!

۶۸- کدام مورد درباره مقایسه جنگ‌های مکرر «اشکانیان و روم» و «ساسانیان و روم» درست است؟

- (۱) دسترسی به منابع طبیعی ایران (۲) کشته شدن امپراتور روم توسط سپاه ایران (۳) تسلط بر هند و چین (۴) تسلط بر ارمنستان و سرزمین‌های مرزی

دو کشور ایران و روم بر سر تسلط بر برخی سرزمین‌های مرزی، به ویژه منطقه ارمنستان، با یکدیگر اختلاف و درگیری داشتند.

یکی از اهداف اصلی رومیان در لشکرکشی پی‌درپی به ایران، تسلط بر مسیرهای تجاری بود که به هند و چین می‌رسید. آن‌ها می‌خواستند به‌طور مستقیم با این کشورها رابطه تجاری داشته باشند، اما شاهان اشکانی و ساسانی، با آگاهی از اهمیت و منافع این مسیرهای تجاری برای ایران داشت، می‌کوشیدند مانع موفقیت رومیان شوند.

اشکانیان و روم - ساسانیان و روم

یکی از مسائل مهم در سیاست خارجی حکومت اشکانی، اختلاف و جنگ‌های مکرر با امپراتوری روم بود. در آن زمان، امپراتوری قدرتمند روم در پی گسترش قلمرو خود به سمت شرق بود و گاه‌به‌گاه سپاه بزرگی را روانه ایران می‌کرد؛ اما اشکانیان نیز مصمم بودند با تمام قوا از مرزهای غربی ایران دفاع کنند و اجازه ندهند بیگانگان بار دیگر بر کشور سلطه یابند.

رقابت، اختلاف و دشمنی میان دو قدرت بزرگ جهان آن روزگار، یعنی روم و ایران در دوران ساسانیان نیز همچنان ادامه داشت. ساسانیان بارها ناچار به جنگ با رومیان شدند. دو مورد از این جنگ‌ها در زمان شاپور یکم اتفاق افتاد در زمان خسرو پرویز نیز نبردهای بزرگی میان دو کشور رخ داد که در آغاز، ساسانیان پیروز شدند، اما در پایان، به سختی شکست خوردند.

دام تستی

گزینه ۳ به جورایی دام است! باید اینجا کمی تحلیل کنید، در واقع آن‌ها نمی‌خواستند بر خود کشور هند و چین تسلط پیدا کنند بلکه می‌خواستند به مسیرهای تجاری که به هند و چین می‌رسد مسلط شوند. **پس حواستون باشه!**

۶۹- کدام یک از عبارات زیر مربوط به موقعیت آشوریان در آستانه تأسیس حکومت ماد است؟

- (۱) حکومت نسبتاً نیرومندی در شمال بین‌النهرین بود که برای به دست آوردن ملزومات خود به سرزمین‌های همسایه لشکرکشی می‌کرد.
- (۲) حکومت تقریباً ضعیفی در جنوب ایلام بود که برای شکست دادن دشمنان خود از مادها حمایت می‌کرد.
- (۳) حکومت نیمه‌مستقلی در شرق فلات ایران بود که برای توسعه قلمرو خود ناچار بود که به مناطق غربی دست‌درازی کند.
- (۴) حکومت مقتدر و مستقلی در غرب بین‌النهرین بود که برای تأمین آسایش و نیازهای خود با مادها متحد شد.

پاسخ: گزینه ۱

آشور هم‌زمان با تأسیس حکومت ماد، حکومت نسبتاً نیرومندی در شمال بین‌النهرین بود که برای به دست آوردن فلزات، سنگ‌های قیمتی و غنائم دیگر، دائماً به سرزمین‌های همسایه، از جمله نواحی غربی ایران هجوم می‌آورد.

در شمال بین‌النهرین	آشوریان
درگیری با حکومت‌های بابل و ماد	
پس از حکومت بابل قدیم به قدرت رسیدند.	
قوم جنگجو که مدام به سرزمین‌های اطراف دست‌درازی می‌کردند.	
فراهم شدن اتحاد قبایل پراکنده ماد به دلیل یورش و غارتگری پیاپی آشوریان	

مشاوره

برخی حکومت‌ها هم‌زمان با هم به سر می‌برن و ممکنه ویژگی‌های هر کدام رو با هم قاطی کنی! سعی کنین موارد هر کدام رو به ذهن بسپارین.

۷۰- نوع حکومت ساسانی در کدام گزینه به‌درستی مطرح شده است؟

- (۱) متمرکز و قدرتمند (۲) ملوک‌طوایفی (۳) جمهوری (۴) نیمه‌متمرکز

پاسخ: گزینه ۱

ساسانیان مصمم بودند به‌جای حکومت ملوک‌طوایفی اشکانی، حکومتی متمرکز و قدرتمند ایجاد کنند که دستورات آن در سرتاسر ایران اطاعت شود.

انواع حکومت‌ها

اینجا دقت کنید که می‌خواهم مطالبی را ترکیبی از مباحث داخل کتاب و خارج از کتاب مواردی بگویم تا بهتر متوجه قضیه شوید و آن فرق بین مدل حکومت‌هاست!

جمهوری	ملوک‌طوایفی و نیمه‌متمرکز	متمرکز
• حکومتی که مشارکتی و از طریق رأی افراد برقرار می‌شود. یونان چنین چیزی را در آتن تجربه کرد! چرا راه دور برویم، حکومت کشورهای امروزی من جمله کشور خودمان!	• مثل حکومت اشکانیان! حکومتی که علاوه بر قدرت اصلی و مرکزی، ما شاهد خرده حکومت‌های نیمه-مستقلی هستیم که به دربار شاه مالیات و سرباز می‌فرستد؛ ولی درنهایت این حکومت نیمه‌متمرکز است. شاهد مثال اینکه ساسانیان از دل همین حکومت ملوک‌طوایفی اشکانیان، برخاستند و حکومت اصلی را کنار زدند.	• حکومت متمرکز، حکومتی است که در آن، قدرت، ثروت و سیاست در مرکز حکومت تجمع شده و هیچ کس دیگری جز فرمانروا و شاه در آن سهم نیست! شاه است که حرف اول و آخر را می‌زند و مابقی افراد و قبایل و هر کس دیگر باید از او پیروی کنند. حکومت ساسانیان از این مدل است.

مشاوره

به‌طور کلی تو تاریخ با چند نوع حکومت آشنا شدید: جمهوری که تو یونان بود! سلطنتی که اکثر حکومت‌ها داشتن! ملوک‌طوایفی که اشکانیان داشتن و اما متمرکز و اینجا نکته هست و اون اینه که باید بلد باشی که اصلاً متمرکز و اینا چیه؟

۷۱- با بررسی موارد «الف» و «ب»، کدام گزینه با شرایط شکل‌گیری و جغرافیای بارش‌ها در کشور ما مطابقت دارد؟

الف - جهت رشته‌کوه‌های بلند کشور، در پراکندگی جغرافیایی بارش‌ها اثر دارد.

ب - اقیانوس‌ها، دریاها و دریاچه‌ها منبع رطوبت لازم برای تشکیل ابر و وقوع بارش هستند.

۱) اگر «الف» زاگرس و «ب» دریای مدیترانه باشد، وقوع بارش‌های بیشتر در شرق «الف» مورد انتظار است.

۲) اگر «الف» زاگرس و «ب» دریای مدیترانه باشد، وقوع بارش‌های بیشتر در غرب «الف» مورد انتظار است.

۳) اگر «الف» البرز و «ب» خلیج فارس باشد، وقوع بارش‌های بیشتر در جنوب «الف» مورد انتظار است.

۴) اگر «الف» البرز و «ب» دریای خزر باشد، وقوع بارش‌های بیشتر در جنوب «الف» مورد انتظار است.

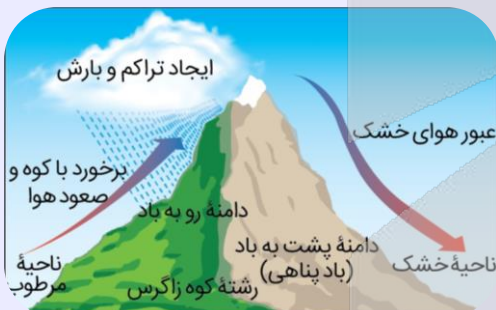
پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - هواشناسی و عوامل مؤثر بر آب و هوا - مفهومی - ۱۰۰۵)

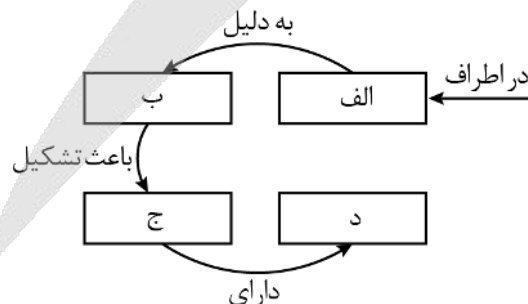
جهت رشته‌کوه‌های بلند مانند البرز و زاگرس در پراکندگی جغرافیایی بارش کشور اثر دارد. این عامل موجب بارش‌های بیشتر در دامنه‌های شمالی البرز و دامنه‌های غربی زاگرس می‌شود. از طرفی می‌دانیم که در شمال منطقه کوهستانی البرز، دریای خزر واقع شده است و منبع رطوبت لازم برای بارش‌های این منطقه است. توده‌های مرطوب غربی نیز رطوبت خود را از دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس تأمین می‌کند.

بارش

در شکل زیر، شرایط لازم برای وقوع بارش نشان داده شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود، یکی از مکانیزم‌های وقوع بارش به این صورت است که رطوبت هوا پس از برخورد به کوه (مانند زاگرس و البرز در کشور) صعود کرده و به دلیل کاهش دما با افزایش ارتفاع، دمای آن کاهش یافته و متراکم می‌شود. در این صورت ابر تشکیل می‌شود. تراکم بیشتر ابرها زمینه‌ساز ایجاد بارندگی می‌شود.

۷۲- کدام عبارت، موارد «الف»، «ب»، «ج»، «د» در تصویر زیر را به ترتیب، کامل می‌کند؟

۱) خط استوا - صعود هوا - کمربند پرفشار - آب‌وهوای گرم و مرطوب

۲) خط استوا - فرونشینی هوا - کمربند کم‌فشار - آب‌وهوای گرم و خشک

۳) مدار رأس‌السرطان - صعود هوا - کمربند کم‌فشار - آب‌وهوای گرم و مرطوب

۴) مدار رأس‌الجدی - فرونشینی هوا - کمربند پرفشار - آب‌وهوای گرم و خشک

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - هواشناسی و عوامل مؤثر بر آب و هوا - مفهومی - ۱۰۰۵)

در اطراف خط استوا به دلیل گرم بودن و صعود هوا (رد گزینه «۲»)، کمربند کم فشار حاره‌ای (رد گزینه «۱») تشکیل می‌شود و دارای آب‌وهوای گرم و مرطوب است.

در اطراف مدار رأس‌السرطان و رأس‌الجدی، به دلیل سنگینی و فرونشینی هوا (رد گزینه «۳»)، کمربند پرفشار جنب حاره‌ای تشکیل می‌شود و دارای آب‌وهوای گرم و خشک است که مانع از صعود هوا و تشکیل ابر و بارندگی می‌شود.

قرار گرفتن ایران در کمربند پرفشار جنب حاره‌ای

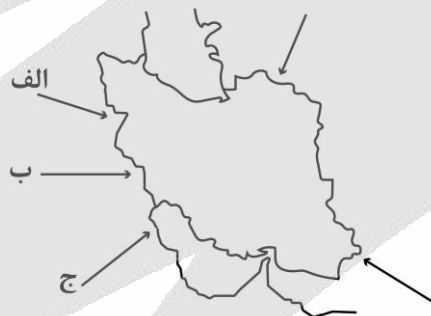
شکل زیر گردش عمومی هوا را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود در اطراف خط استوا، کمربند کم فشار حاره‌ای قرار دارد و در اطراف مدارهای رأس‌السرطان و رأس‌الجدی کمربند پرفشار جنب حاره‌ای قرار دارد. مهم‌ترین کمربندهای خشک و بیابانی کره زمین در اثر عامل پرفشار جنب حاره‌ای به وجود آمده است که کشور ما هم در داخل این کمربند خشک قرار دارد. عامل پرفشار جنب حاره‌ای در تابستان به داخل کشور پیشروی می‌کند و مانع ریزش بارش در دوره گرم سال در کشور می‌شود. در مناطق جنوبی کشور، باوجوداینکه در نزدیک آب‌های خلیج فارس و دریای عمان قرار دارد، کمربند پرفشار جنب حاره‌ای سبب بارش بسیار کم می‌شود.

نام کمربند	عامل تشکیل	تأثیر بر اقلیم منطقه	موقعیت
کم فشار حاره‌ای	گرم بودن و صعود هوا	آب‌وهوای گرم و مرطوب	اطراف خط استوا
پرفشار جنب حاره‌ای	سنگینی و فرونشینی هوا	آب‌وهوای گرم و خشک	اطراف مدار رأس‌الجدی اطراف مدار رأس‌السرطان

۷۳- با توجه به شکل زیر که انواع توده‌های هوایی که به ایران وارد می‌شود را نشان می‌دهد، کدام عبارت درست است؟

- (۱) «الف» همانند «ب» در دوره سرد سال وارد کشور می‌شود و «ج» رطوبت دریای سرخ را وارد کشور ما می‌کند.
- (۲) «ب» برخلاف «الف» در دوره گرم سال وارد کشور می‌شود و «ج» رطوبت اقیانوس اطلس را وارد ایران می‌کند.
- (۳) «ج» برخلاف «ب» در دوره گرم سال وارد کشور می‌شود و «الف» مهم‌ترین سامانه بارشی در ایران است.
- (۴) «ج» همانند «الف» در دوره سرد سال وارد کشور می‌شود و «ب» هوای گرم را از عربستان وارد کشور می‌کند.

پاسخ: گزینه ۳

(دشوار - هواشناسی و عوامل مؤثر بر آب و هوا - خط به خط - ۱۰۰۵)

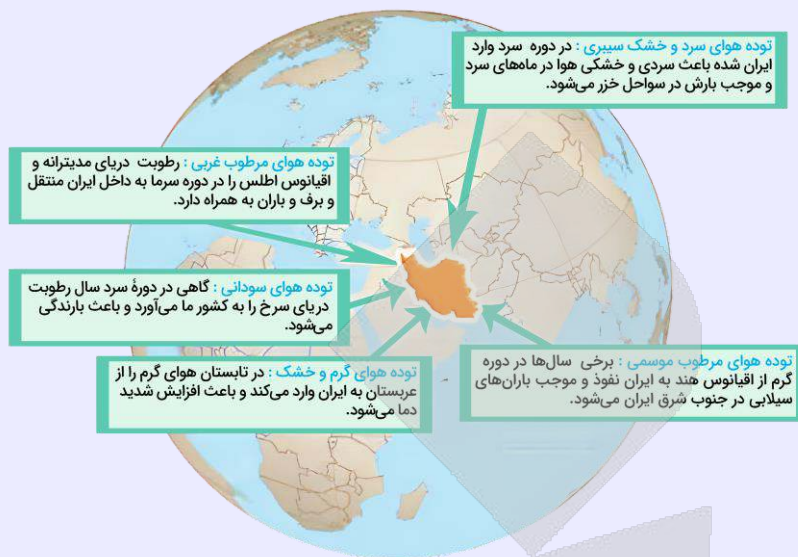
بر اساس شکل کتاب درسی، «الف» توده‌های مرطوب غربی، «ب» توده‌های سودانی و «ج» توده‌های گرم و خشک است. توده‌های مرطوب غربی: رطوبت دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس را در دوره سرما به داخل ایران منتقل و برف و باران به همراه دارد. مهم‌ترین سامانه بارشی در ایران توده‌های مرطوب غربی است. (تأیید گزینه «۳»)

توده‌های سودانی: گاهی در دوره سرد سال رطوبت دریای سرخ را به کشور ما می‌آورد و باعث بارندگی می‌شود. (رد گزینه «۲»)
توده‌های گرم و خشک: در تابستان هوای گرم را از عربستان به ایران وارد می‌کند و باعث افزایش شدید دما می‌شود. (رد گزینه‌های «۱» و «۴»)

توده هوای کشور

برای فهم بهتر موضوع این سؤال، لازم است تا به تصویر زیر با دقت توجه کنید:

۷۴- زمانی که توده هوای وارد کشور می شود، احتمال وقوع پدیده کاهش می یابد.

(۲) سودانی - ریزگردها در شرق کشور

(۴) غربی - ریزگردها در غرب کشور

(۱) موسمی - وارونگی دما در جنوب غرب کشور

(۳) سودانی - وارونگی دما در شمال شرق کشور

(آسان - هواشناسی و عوامل مؤثر بر آب و هوا - مفهومی - ۱۰۰۵)

پاسخ: گزینه ۴

توده های هوایی مرطوب موسمی، سودانی و غربی هر سه سبب بارندگی در کشور می شوند. چون کاهش ریزش های جوی یکی از عوامل تأثیرگذار در وقوع ریزگردها است؛ بنابراین، ورود این توده های هوایی می تواند سبب ایجاد بارندگی و کاهش احتمال وقوع پدیده ریزگردها در منطقه تحت تأثیر خود شوند.

بررسی سایر گزینه ها:

۱) توده هوای مرطوب موسمی، جنوب شرق کشور را تحت تأثیر قرار می دهد.

۲) توده هوای سودانی از جنوب غرب وارد کشور شده و این منطقه را تحت تأثیر قرار می دهد.

۳) توده هوای سودانی از جنوب غرب وارد کشور می شود و همچنین ارتباط مشخصی را نمی توان بین این پدیده و کاهش احتمال وقوع وارونگی دما (با توجه به مطالب کتاب درسی) برقرار کرد.

خصوصیات توده های هوایی ورودی به کشور

نام توده هوا	زمان ورود به کشور	منشا	تأثیر بر آب و هوا
سرد و خشک سیبری	دوره سرد سال	منطقه سیبری	سردی و خشکی هوا - بارش در سواحل خزر
نام توده هوا	زمان ورود به کشور	منشا	تأثیر بر آب و هوا
مرطوب غربی	دوره سرما	- دریای مدیترانه - اقیانوس اطلس	بارش برف و باران
نام توده هوا	زمان ورود به کشور	منشا	تأثیر بر آب و هوا
سودانی	دوره سرد سال	دریای سرخ	بارندگی
نام توده هوا	زمان ورود به کشور	منشا	تأثیر بر آب و هوا
گرم و خشک	تابستان	عربستان	افزایش شدید دما
نام توده هوا	زمان ورود به کشور	منشا	تأثیر بر آب و هوا
مرطوب موسمی	دوره گرم سال	اقیانوس هند	باران های سیلابی در جنوب شرق ایران

۷۵- کدام گزینه دلیل مناسبی برای پرسش زیر ارائه می دهد؟

«چرا در نواحی جنوبی کشور ما که نزدیک آب های خلیج فارس و دریای عمان قرار دارد، بارش بسیار کم است؟»

- (۱) مجاورت با مدارهای رأس السرطان و رأس الجدی
- (۲) شکل گیری کمربند پرفشار جنب حاره در این نواحی
- (۳) عدم صعود هوا و تشکیل ابرها به دلیل کمبود رطوبت
- (۴) شکل گیری کمربند کم فشار حاره ای در این نواحی

پاسخ: گزینه ۲

(آسان - هواشناسی و عوامل مؤثر بر آب و هوا - خط به خط - ۱۰۰۵)

دلیل اینکه در نواحی جنوبی کشور ما که نزدیک آب های خلیج فارس و دریای عمان قرار دارد، بارش بسیار کم است عملکرد کمربند پرفشار جنب حاره است. بنابراین مجاورت با مدار رأس الجدی، کمبود رطوبت و عملکرد کم فشار حاره ای مطلقاً نادرست هستند. دلیل اصلی، مجاورت با مرکز پرفشار جنب حاره است که باعث عدم صعود هوای مرطوب می شود.

بیان یه بار ویژگی های جغرافیایی سواحل جنوبی کشور و تأثیر اون ها رو بررسی کنیم

به علت قرارگیری در عرض های پایین جغرافیایی (نزدیک به خط استوا) زاویه تابش خورشید هنگام ظهر، نزدیک به عمود است و به همین دلیل در این نواحی، مقدار تابش بیش تر و هوا گرم تر است.	عرض جغرافیایی
مانعی برای صعود هوا و تشکیل ابر و بارندگی و به وجود آمدن آب و هوای گرم و خشک.	نزدیکی به منطقه پرفشار جنب حاره ای
به دلیل عدم امکان صعود هوای مرطوب، در بارش سواحل جنوبی کشور، نقش چندانی ندارند و موجب شرجی شدن هوا می شوند.	قرارگیری در نزدیکی منابع رطوبتی و دریاها
توده هوای گرم و خشک: باعث افزایش شدید دما در تابستان می شود. توده هوای موسمی: برخی سال ها در دوره گرم موجب بارش های سیلابی در جنوب شرقی کشور می شود.	ورود توده های هوا

۷۶- بر اساس متن زیر کدام عبارت درست است؟

«در شمال و جنوب کشورمان دریاهای مهمی قرار دارد. در شمال «الف» و در جنوب «ب» و «ج». دریاها از این نظر که ما را به سایر نقاط جهان متصل می کنند اهمیت دارند، به گونه ای که ما در جنوب کشور از طریق «ب» با اقیانوس هند ارتباط داریم.»

- (۱) «الف» باقیمانده یک دریای قدیمی است و «ب» در اثر پیشروی آب های آزاد از طریق «ج» ایجاد شده است.
- (۲) «ب» دارای عمق مناسب برای عبور کشتی های عظیم است و گستردگی طولی و عرضی «ج» کمتر از «الف» است.
- (۳) «ج» همانند «ب» هم سطح با تراز آب دریاهای آزاد است و سطح آب دریاهای آزاد پایین تر از «الف» است.
- (۴) «الف» همانند «ج» دارای امتداد شمالی - جنوبی است و تنها بندر اقیانوسی ایران در شمال «ب» قرار دارد.

پاسخ: گزینه ۲

(دشوار - دریاها و دریاچه های ایران - مفهومی - ۱۰۰۶)

در شمال و جنوب کشورمان دریاهای مهمی قرار دارد. در شمال، دریای خزر و در جنوب، خلیج فارس و دریای عمان. دریاها از این نظر، که ما را به سایر نقاط جهان متصل می کنند، بسیار اهمیت دارند، به گونه ای که ما در جنوب کشور از طریق دریای عمان با اقیانوس هند ارتباط داریم و در شمال، دریای خزر از طریق کانال دن - ولگا به دریای سیاه ارتباط پیدا کرده است. بنابراین، موارد «الف»، «ب» و «ج» به ترتیب شامل دریای خزر، دریای عمان و خلیج فارس هستند. پیشروی آب اقیانوس هند از طریق دریای عمان و تنگه هرمز به دره های زاگرس، خلیج فارس را به وجود آورده است.

بررسی گزینه ها:

۱) دریای خزر باقیمانده یک دریای قدیمی (دریای عظیم تتیس) است (تا اینجا درست است) و خلیج فارس در اثر پیشروی آب های اقیانوس هند از طریق دریای عمان ایجاد شده است (درحالی که در سؤال، برعکس این مورد گفته شده است) (پس این گزینه نادرست است).

۲) دریای عمان دارای عمق مناسب برای عبور کشتی های عظیم است (درست) و گستردگی طولی و عرضی (منظور همان طول و عرض) خلیج فارس کمتر از دریای خزر است (درست) (پس این گزینه کلاً درست است).

۳) خلیج فارس به واسطه دریای عمان با آب‌های آزاد اقیانوس هند ارتباط دارد؛ بنابراین این دو پهنه آبی کشور ما هم‌سطح با تراز آب دریا‌های آزاد هستند (تا اینجا درست است) اما سطح آب دریای خزر، ۲۸ متر پایین‌تر از سطح آب دریا‌های آزاد است (نادرست) (پس این گزینه نادرست است).

۴) دریای خزر دارای امتداد شمالی - جنوبی است اما خلیج فارس دارای امتداد شرقی - غربی است (نادرستی جمله مطرح شده در سؤال) و تنها بندر اقیانوسی ایران در شمال دریای عمان قرار دارد (این بخش درست است) (پس این گزینه نادرست است).

پهنه آبی	خصوصیات
دریای خزر	- در شمال کشور قرار دارد و از طریق کانال دن - ولگا به دریای سیاه ارتباط پیدا کرده است. - در امتداد شمال به جنوب کشیده شده است. - از بقایای دریای عظیم تتیس است که از حدود ۶۰ میلیون سال پیش از بقیه آب‌های قدیمی جدا ماند و به شکل بزرگ‌ترین دریاچه جهان درآمد. - با وجود اینکه دریاچه است، به دلیل وسعت زیاد، نام دریا را بر آن نهاده‌اند. - این دریا به نام‌های دیگری همچون دریای مازندران، کاسپین، قزوین، گرگان، طبرستان، هیرکانی و دریای دیلم شناخته می‌شود. در حال حاضر نام آن، دریای خزر است و در نقشه‌های خارجی کاسپین نامیده می‌شود. - طول این دریا حدود ۱۲۰۰ کیلومتر و عرض متوسط آن ۳۰۰ کیلومتر است. مساحت آن با توجه به تغییرات سطح آب، متفاوت است. سطح آب این دریا از سطح آب‌های آزاد حدود ۲۸ متر پایین‌تر است. - رود ولگا و اورال از شمال، سفید رود و هراز از جنوب، رود اترک و گرگان از جنوب شرق و رود کورا و ارس از سمت جنوب غرب، طولانی‌ترین رودهایی هستند که به این دریا می‌ریزند. - از جمله دلایل اهمیت این دریا می‌توان به تجارت دریایی، بهره‌برداری از منابع نفت و گاز، ویژگی‌های خاص محیط زیست، گردشگری و صید ماهی اشاره کرد. انواع ماهیان خاویاری جهان فقط در این دریا زندگی می‌کنند (تأمین ۹۰ درصد از خاویار جهان). بعضی از تالاب‌های حاشیه این دریا، محل توقف پرندگان مهاجر است. - این دریا به دلیل دسترسی به بازار مصرف ۳۰۰ میلیون نفری کشورهای آسیای میانه از موقعیت نسبی بالایی برخوردار است.
خلیج فارس	- پیشروی آب اقیانوس هند از طریق دریای عمان و تنگه هرمز به دره‌های زاگرس سبب شکل‌گیری آن شده است. - خلیجی هلالی شکل در جهت شرقی - غربی است. - طول آن حدود ۹۰۰ کیلومتر و عرض متوسط آن ۲۵۰ کیلومتر است. - هشت کشور شامل ایران، کویت، عراق، عربستان، امارات، قطر، بحرین و عمان در اطراف خلیج فارس قرار دارند. - مهم‌ترین رودهایی که به خلیج فارس می‌ریزد عبارت‌اند از: کارون، کرخه و دالکی و مند. کارون پرآب‌ترین، طویل‌ترین و تنها رود قابل کشتیرانی ایران است. - به خلیج‌های کوچک سواحل خلیج فارس خور می‌گویند مثل خور موسی. - قشم، خارک، کیش، فرور، بوموسی، تنب بزرگ، تنب کوچک، لاوان، هنگام، لارک، هرمز و... جزایر مهم خلیج فارس هستند که برخی از آنها مسکونی است. قشم بزرگ‌ترین جزیره خلیج فارس است. - از جمله دلایل اهمیت این خلیج، تجارت دریایی و وجود منابع عظیم نفت و گاز در بستر آن (بزرگ‌ترین منبع انرژی جهان) و انواع ماهی و میگو است. خلیج فارس از مهم‌ترین مراکز صید و پرورش مرورید است. تنگه هرمز که محل اتصال این خلیج به دریای عمان است یکی از مهم‌ترین مکان‌های استراتژیک جهان است. این خلیج از ارزش و نقش ارتباطی بین سه قاره آفریقا، اروپا و آسیا برخوردار است. این منطقه، دارای ارزش فرهنگی و سیاسی است؛ زیرا در مرکز و قلب ناحیه جغرافیایی و سیاسی جهان اسلام قرار دارد.
دریای عمان	- در گذشته نام آن مکران بود. - این دریا بین ایران، عمان و پاکستان مشترک است. - چابهار تنها بندر اقیانوسی ایران است که در شمال دریای عمان قرار دارد. - تنها دریای آزاد ایران است که از طریق آن می‌توان به آب‌های همه دریاهای جهان دسترسی داشت. - بخشی از آب‌های اقیانوس هند است که از طریق تنگه مهم هرمز از خلیج فارس جدا می‌شود. - عمق این دریا گاهی تا ۲۰۰۰ متر هم می‌رسد، از این نظر برای عبور کشتی‌های تجاری و نفت‌کش‌های غول‌پیکر بسیار مناسب است. - ویژگی‌ها و قابلیت‌های منحصر به فرد این دریا از جمله جنس ساحل، عمق مناسب دریا و عدم نیاز به استفاده از آبراه و کانال‌های دریانوردی در سواحل مکران، امکان ساخت و توسعه بدون محدودیت بنادر، به ویژه جهت پهلوگیری کشتی‌های اقیانوسی را فراهم ساخته است. - از جمله دلایل اهمیت این دریا، امکان دسترسی به همه آب‌های آزاد جهان، حمل و نقل کالا و مسافر از طریق راه‌های دریایی است. همچنین این دریا بر زندگی مردم ساحل‌نشین تأثیر بسیاری دارد و مشاغل گوناگونی از جمله صیادی و پرورش ماهی و میگو را به وجود آورده است.

۷۷- با توجه به موارد زیر در رابطه با دریاها و دریاچه‌های ایران کدام گزینه درست است؟

الف - طول آن حدود ۹۰۰ کیلومتر و عرض متوسط آن ۲۵۰ کیلومتر می‌باشد.

ب - طول آن حدود ۱۲۰۰ کیلومتر و عرض متوسط آن ۳۰۰ کیلومتر است.

۱) رود کورا و اترک از جنوب شرق به «ب» می‌ریزد و به خلیج‌های کوچک در اطراف سواحل «الف» خور گفته می‌شود.

۲) «ب» از طریق کانال دن - ولگا به آب‌های آزاد راه پیدا کرده است و رود اورال و دالکی از مهم‌ترین رودهای «الف» می‌باشند.

۳) تنها رود قابل کشتی‌رانی ایران به «الف» می‌ریزد و «ب» از بقایای دریای عظیم تتیس از حدود ۶۰ میلیون سال پیش می‌باشد.

۴) سطح آب «الف» از دریای آزاد حدود ۲۸ متر پایین‌تر است و «ب» از مهم‌ترین مراکز صید و پرورش مروارید جهان می‌باشد.

پاسخ: گزینه ۳

(دشوار - دریاها و دریاچه‌های ایران - ترکیبی - ۱۰۰۶)

دریای خزر: طول این دریا حدود ۱۲۰۰ کیلومتر و عرض متوسط آن ۳۰۰ کیلومتر است. رودهای ولگا و اورال از شمال، اترک و گرگان از جنوب شرق و ارس و کورا از جنوب غرب به آن می‌ریزند. (رد گزینه‌های ۱ و ۲) این دریاچه از طریق کانال دن - ولگا به دریای سیاه راه پیدا کرده است و از بقایای دریای عظیم تتیس از حدود ۶۰ میلیون سال پیش باقی مانده است. همچنین سطح آب آن از دریای آزاد حدود ۲۸ متر پایین‌تر است. (رد گزینه «۴»)

خلیج فارس: طول آن حدود ۹۰۰ کیلومتر و عرض متوسط آن ۲۵۰ کیلومتر می‌باشد. به خلیج‌های کوچک در اطراف سواحل خلیج فارس خور گفته می‌شود. کارون تنها رود قابل کشتی‌رانی ایران و پرآب‌ترین و طولی‌ترین رود ایران به خلیج فارس می‌ریزد. همچنین از مهم‌ترین مراکز صید و پرورش مروارید جهان می‌باشد. (تأیید گزینه «۳» و رد گزینه «۴»)

دریای خزر و خلیج فارس

در اثر پیشروی آب اقیانوس هند از طریق دریای عمان و تنگه هرمز به دره‌های زاگرس شکل گرفته است.	ویژگی‌های خلیج فارس: در ارتباط با خلیج فارس می‌توان گفت
خلیجی هلالی شکل در جهت شرقی - غربی است.	
صدها سال نام آن خلیج فارس یا دریای پارس بوده است.	
حدود ۹۰۰ کیلومتر طول و ۲۵۰ کیلومتر به طور متوسط عرض دارد و هشت کشور در اطراف آن قرار دارند.	
به خلیج‌های کوچک سواحل خلیج فارس خور می‌گویند؛ مثل خور موسی.	دریای خزر، دریای مشترک با همسایگان
پهنه آبی بزرگی است که در امتداد شمال به جنوب کشیده شده است. از بقایای دریای عظیم تتیس است که زمانی بخش اعظم نیمکره شمالی را پوشانده بود. بزرگ‌ترین دریاچه جهان است و به دلیل همین وسعت زیاد، «دریا» نامیده می‌شود.	
نام‌های مختلفی دارد: دریای مازندران، کاسپین، قزوین، گرگان، طبرستان، هیرکانی و دریای دیلم. در حال حاضر نام آن دریای خزر است.	
در نقشه‌های خارجی، کاسپین نام دارد.	
طول آن ۱۲۰۰۰ کیلومتر و عرض آن ۳۰۰ کیلومتر است. حدود ۲۸ متر پایین‌تر از سطح دریاهای آزاد است.	
طولانی‌ترین رودهایی که به این دریا می‌ریزند عبارت‌اند از:	
۱) از شمال، رود ولگا و اورال	
۲) از جنوب شرق، رود اترک و گرگان	
۳) از جنوب غرب، رود کورا و ارس	
۴) از جنوب سفیدرود و هراز	

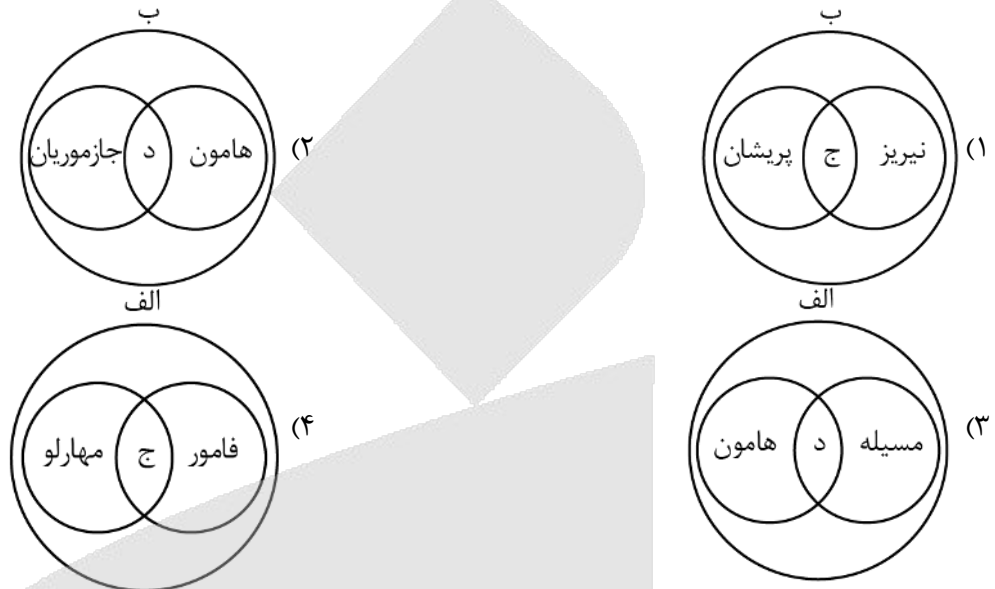
۷۸- با توجه به خصوصیات دریاچه‌های ایران و موارد زیر، کدام تصویر به درستی ترسیم شده است؟

الف - در دسته دریاچه‌های دائمی جای می‌گیرد.

ب - در دسته دریاچه‌های فصلی جای می‌گیرد.

ج - در داخل مرزهای اداری استان فارس واقع شده است.

د - در داخل مرزهای اداری استان سیستان و بلوچستان واقع شده است.

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - دریاها و دریاچه‌های ایران - خط به خط - ۱۰۰۶)

دریاچه‌های پریشان (یا فامور) و مهارلو از دریاچه‌های دائمی کشور هستند که در استان فارس واقع شده‌اند.

دریاچه‌های هامون و جزموریان هر دو از دریاچه‌های فصلی کشور هستند اما توجه شود که دریاچه جزموریان در داخل مرزهای اداری سیستان و بلوچستان واقع نشده است، بلکه بین دو استان کرمان و سیستان و بلوچستان قرار دارد.

تقسیم‌بندی زمانی دریاچه‌های ایران به صورت جدول زیر است

انواع دریاچه‌ها	خصوصیات	نمونه‌ها
دائمی	- اغلب در نیمه غربی کشور قرار دارند. - در نواحی مرطوب و نیمه مرطوب کشور قرار دارند. - بعضی از دریاچه‌ها آب شور و برخی آب شیرین دارند. - دریاچه سبلان در قله کوه آتشفشانی سبلان قرار دارد که به دلیل سرما اغلب مواقع سال یخ بسته است و در اثر ذوب برف آب این دریاچه تأمین می‌شود.	- دریاچه ارومیه ✓ - زریبار یا زریوار (کردستان) ✓ - پریشان یا فامور (فارس) ✓ - مهارلو (فارس) ✓
فصلی	- در فصول پر بارش، وسعت بیشتری پیدا می‌کنند. - در ماه‌های گرم و یا در سال‌های کم بارش به دلیل تبخیر، آب آنها خشک شده یا به شکل باتلاق و شوره‌زار در می‌آیند.	- دریاچه مسيله (قم) ✓ - نیریز (فارس) ✓ - هامون (سیستان و بلوچستان) ✓ - جزموریان (کرمان و سیستان و بلوچستان) ✓

۷۹- موارد «الف»، «ب» و «ج» به ترتیب به کدام یک از مشخصات دریاهای مرزی کشورمان اشاره دارد؟

- الف - مهم ترین رودهایی که به این پهنه آبی وارد می شوند، عبارتند از: کرخه، دالکی، مند و ...
 ب - از جمله دلایل اهمیت این دریا، وجود مراکز صید و پرورش مروارید و میگو و تجارت دریایی آن است.
 ج - طولانی ترین رودهایی که به ترتیب از سمت شمال و جنوب به این دریا وارد می شود، عبارتند از: رود اورال و هراز
 (۱) دریای عمان - دریای خزر - خلیج فارس
 (۲) خلیج فارس - خلیج فارس - دریای خزر
 (۳) دریای عمان - خلیج فارس - دریای خزر
 (۴) خلیج فارس - دریای خزر - دریای عمان

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - دریاها و دریاچه های ایران - خط به خط - ۱۰۰۶)

هر کدام از دریاهای مرزی کشور ما یعنی خلیج فارس، دریای عمان و دریای خزر، از نظر موقعیت مطلق (طول و عرض جغرافیایی و پدیده های ثابت) و موقعیت نسبی (مجاورت با یک پدیده انسانی یا طبیعی که ممکن است در طی زمان، دچار تغییر شوند). دارای مشخصات منحصر به فرد هستند و ممکن است در برخی موارد مشابهت هایی داشته باشند (مانند داشتن منابع نفت و گاز دریای خزر و خلیج فارس). براساس این سؤال مورد «الف» رودهای ورودی خلیج فارس را نشان می دهد. مورد «ب» از ویژگی هایی صید آبزیان خلیج فارس است که سایر دریاها فاقد آن هستند و مورد «ج» بیانگر رودهای ورودی به دریای خزر است.

۸۰- مهم ترین دلایل کاهش آب دریاچه ارومیه کدامند؟

- الف - تغییر اقلیم و هجوم ریزگردها
 ب - افزایش شوری آب و افت تراز دریاچه
 ج - تخلیه مواد شیمیایی، معدنی و رادیواکتیو
 د - افزایش جمعیت شهرها و روستاهای اطراف
 ه - فقدان یک برنامه آمایش و مدیریت یکپارچه
 (۱) «الف» و «ب»
 (۲) «د» و «ه»
 (۳) «الف»، «ج» و «د»
 (۴) «ب»، «د» و «ه»

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - دریاها و دریاچه های ایران - خط به خط - ۱۰۰۶)

مهم ترین دلایل کاهش آب دریاچه ارومیه:

- فقدان برنامه آمایش و مدیریت یکپارچه در کل حوضه آبریز دریاچه
- توسعه سطح زیر کشت و بهره برداری مفرط از آب
- افزایش جمعیت شهرها و روستاهای حوضه آبریز دریاچه ارومیه و افزایش نیاز به آب
- تغییر اقلیم و پدیده خشک سالی
- تخریب مراتع و پوشش گیاهی در حوضه آبریز دریاچه ارومیه
- احداث فزاینده سد روی رودخانه های حوضه آبریز دریاچه

برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخنامه ویدئویی آزمون

منطق: درس پنجم (اقسام استدلال استقرایی) / درس ششم (قضیه حملی)

صفحه‌های ۳۹ تا ۶۱

بودجه‌بندی
این آزمون

درس‌های پنجم و ششم، در مجموع ۲ تست از ۲۰ تست کنکور را پوشش داده‌اند.

سهم در
کنکور

۸۱- بر اساس حمایت مقدمات از نتیجه کدام استدلال با دیگر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) در یکی از سفرهای خارجی، دوستم را دیدم، او هم باید مانند من پاسپورت گرفته باشد.
- (۲) چون کد ملی‌ام را فراموش کرده بودم، نمی‌توانستم در سایت برای کلاس ثبت‌نام کنم.
- (۳) از تخفیف بیمه امسال و سال آینده هم می‌توانم استفاده کنم، چون تصادف نخواهم کرد.
- (۴) چون اینترنت قطع بود، نتوانستم برای دوستم ایمیل بفرستم و با او در ارتباط باشم.

(دشوار - استقرای تمثیلی - ترکیبی - ۱۰۰۵)

پاسخ: گزینه ۳

استدلال موجود در گزینه «۳» احتمالی است؛ درحالی‌که سایر گزینه‌ها به استدلالی قطعی اشاره کرده‌اند.

بازنویسی گزینه «۳» به صورت استقرای تعمیمی:

مقدمه ← من در این سال‌ها تصادف نکرده و از تخفیف بیمه استفاده کرده‌ام.

نتیجه ← از این پس نیز تصادف نخواهم کرد و می‌توانم از تخفیف بیمه استفاده کنم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

① داشتن پاسپورت برای سفر خارجی ضرورت دارد؛ پس این گزینه نوعی استدلال قیاسی است.

بازنویسی گزینه «۱» به صورت قیاس:

مقدمه ۱ ← هر کس به سفر خارجی می‌رود، دارای پاسپورت است.

مقدمه ۲ ← دوستم نیز مانند من در سفر خارجی است.

نتیجه ← پس دوستم نیز مانند من دارای پاسپورت است.

② داشتن کد ملی برای ثبت‌نام در سایت ضرورت دارد؛ پس این گزینه نوعی استدلال قیاسی است.

بازنویسی گزینه «۲» به صورت قیاس:

مقدمه ۱ ← برای ثبت‌نام، داشتن کد ملی ضرورت دارد.

مقدمه ۲ ← من کد ملی خود را فراموش کرده‌ام.

نتیجه ← پس نمی‌توانم در سایت ثبت‌نام کنم.

④ برای فرستادن ایمیل وصل بودن اینترنت ضروری است؛ پس این گزینه نوعی استدلال قیاسی است.

بازنویسی گزینه «۴» به صورت قیاس:

مقدمه ۱ ← برای ارسال ایمیل، وصل بودن اینترنت ضروری است.

مقدمه ۲ ← اینترنت من قطع بود.

نتیجه ← پس نمی‌توانم برای دوستم ایمیل ارسال کنم.

کنکورشناسی

تست‌های اخیر کنکور از مبحث استدلال‌ها، به نحوی است که باید بتوانید آن‌ها را به صورت استاندارد بازنویسی کنید. در آزمون‌های ماز به این موضوع توجه شده است؛ پس حتماً پاسخنامه این تست و شیوه استانداردسازی استدلال‌ها را به خوبی مطالعه و تحلیل کنید.

مشابه سؤال اخیر (با بیانی دیگر) در کنکور سراسری داخل ۱۴۰۰ طرح شده بود.

در کدام استدلال، مقدمات از نتیجه، حمایت مطلق می‌کنند؟

- (۱) در سایت مدرسه آمده بود معلمان این مدرسه دارای مدرک دکترا هستند؛ پس دبیر ما هم دکترا دارد.
- (۲) دبیران دارای سابقهٔ بالا، مانند قطعات فرسودهٔ یک دستگاه هستند؛ باید کنار گذاشته شوند تا بتوان از نیروهای جدید و تازه‌نفس استفاده کرد.
- (۳) با چند نفر از مدرسان این مؤسسه که صحبت می‌کردم، در تیزهوشان درس خوانده بودند؛ پس همهٔ مدرسان آن فارغ‌التحصیل مدارس خاص‌اند.
- (۴) دیروز از جلوی مدرسه‌ای عبور می‌کردم، درهایش بسته بود، جمعه یا روز تعطیل هم نبود، هوا هم که آلوده نیست؛ حتماً برای تعمیرات تعطیل کرده‌اند.

پاسخ: گزینه ۱

اصلی‌ترین تفاوت میان قیاس و استقراء در «ارتباط میان مقدمات و نتیجهٔ آن‌ها» است که به ۲ صورت بیان می‌شود:

در قیاس، مقدمات از نتیجه حمایت مطلق می‌کنند؛ درحالی حمایت مقدمات از نتیجه در استقراء به‌صورت نسبی است.

تفاوت قیاس و
استقراء

نتیجهٔ قیاس، قطعی و نتیجهٔ استقراء احتمالی است.

۸۲- در کدام یک از بیت‌های زیر از استقرای تمثیلی استفاده نشده است؟

- (۱) غم عشق آمد و غم‌های دگر پاک برد / سوزنی باید کز پای برآرد خاری
- (۲) عیب پاکان زود بر مردم هویدا می‌شود / در میان شیر خالص موی رسوا می‌شود
- (۳) در سخن گفتن خطای جاهلان پیدا شود / تیر کج چون از کمان بیرون رود رسوا شود
- (۴) من اگر کامروا گشتم و خوشدل نه عجب / مستحق بودم و این‌ها به زکاتم دادند

(متوسط - استقرای تمثیلی - مفهومی - ۱۰۰۵)

پاسخ: گزینه ۴

بیت موجود در گزینه «۴» فاقد تشبیه بوده و در نتیجه برای رسیدن به نتیجه از شباهت میان دو امر جزئی استفاده نکرده و فاقد استقرای تمثیلی است.

بازنویسی بیت گزینه ۴ به زبان ساده:

من اگر خوشبخت و خوشدل شدم، عجیب نیست؛ زیرا مستحق آن بودم و این موارد برای پاداش به من داده شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) حکم «نیاز به سوزن برای خروج خار از پا» به «خروج غم‌های دیگر از انسان با غم عشق» سرایت داده شده؛ پس دارای استقرای تمثیلی است.
- (۲) حکم «زود پیدا شدن موی در شیر خالص» به «زود آشکار شدن عیب در انسان‌های پاک» سرایت داده شده؛ پس دارای استقرای تمثیلی است.
- (۳) حکم «رسوا شدن تیر کج در هنگام خروج از کمان» به «رسوا شدن جاهلان در هنگام سخن» سرایت داده شده؛ پس دارای استقرای تمثیلی است.

کنکورشناسی

در کنکور سراسری ۱۴۰۱ و ۱۴۰۳ به تشخیص استقرای تمثیلی در شعر اشاره شده بود.

از آنجا که تشخیص استقرای تمثیلی در ابیات بسیار مورد توجه است؛ در ذیل به اشعاری اشاره می‌شود که دارای استقرای تمثیلی هستند:

- عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را / دزد دانا می‌کشد اول چراغ خانه را (زیب‌النساء بیگم)
- افتادگی آموز اگر طالب فیضی / هرگز نخورد آب، زمینی که بلند است (بیدل دهلوی)
- آن را که بود مغز و خرد، خاموش است / از کاسهٔ پر، صدا نیاید بیرون (کلیم کاشانی)
- دل چو شد غافل ز حق، فرمانپذیر تن بُود / می‌برد هر جا که خواهد اسب، خواب‌آلوده را (صائب)
- انتقام هرزه‌گویان را به خاموشی گذار / تیغ می‌گوید جواب مرغ بی‌هنگام را (صائب)
- این حدیث از سرِ دردِیست که من می‌گویم / تا بر آتش نهی بوی نیاید ز عبیر (سعدی)

- تا رنج تحمل نکنی گنج نبینی/ تا شب نرود صبح پدیدار نباشد (سعدی)
- دود اگر بالا نشیند کسر شأن شعله نیست/ جای چشم ابرو نگیرد گرچه او بالاتر است (صائب)
- جز سرکشی از آدم بی درد چه خیزد؟ / از خاک فرومایه به جز گرد چه خیزد؟ (صائب)
- صبر بر جور فلک کن تا برآیی رو سفید/ دانه چون در آسیاب افتد تحمل بایدش (صائب)
- سینه عاشق نمی باشد تهی از درد و داغ/ خانه اهل کرم خالی ز مهمان کی شود؟ (صائب)
- زشت در سلک نکویان می نماید زشت تر/ پای طاووس از پر طاووس رسوا می شود (صائب)
- نیست ممکن برنگرداند ورق، عشق غیور/ عاقبت یوسف خریدار زلیخا می شود (صائب)
- در نگیرد صحبت پیر و جوان با یکدگر/ تا به هم پیوست، شد تیر و کمان از هم جدا (صائب)
- می شوند از سرد مهری دوستان از هم جدا/ برگ ها را می کند باد خزان از هم جدا (صائب)
- تا تو را از دور دیدم، رفت عقل و هوش من/ می شود نزدیک منزل کاروان از هم جدا (صائب)
- دل رمیده به تدبیر بر نمی گردد/ شرر به آتش سوزان چگونه گردد باز؟ (صائب)
- از خسیسان منت احسان کشیدن مشکل است/ ناز ماه مصر از اخوان کشیدن مشکل است (صائب)
- دل به آسانی ز میزگان بتان نثوان گرفت/ طعمه از سر پنجه شیران کشیدن مشکل است (صائب)
- زود می باشد ز هم جمعیت بی نسبتان/ دانه را از کاه در خرمن کند دهقان جدا (صائب)
- می توان از عالم افسرده، دل برداشت زود/ از تنور سرد می گردد به گرمی نان جدا (صائب)
- از علایق نیست پروایی دل بی تاب را/ هیچ دامی مانع از جولان نگردد آب را (صائب)
- عشق در کار دل سرگشته ما عاجزست/ بحر، نثواند گشودن عقده گرداب را (صائب)
- نیست درمان، مردم کج بحث را جز خامشی/ ماهی لب بسته، خون در دل کند قلاب را (صائب)

۸۳- کدام گزینه استقرای تعمیمی بوده و از سایرین قوی تر است؟

- ۱) با اندازه گرفتن قد همه دانش آموزان مدرسه روستا به این نتیجه رسیدیم که میانگین قدی مردم روستای مذکور خوب است.
- ۲) در پوش بطری های نوشابه در حال سوختن و آب شدن است؛ با قطعیت می توان گفت که جنس آن ها نمی تواند فلزی باشد.
- ۳) حداقل ۷۰ درصد خوابگاه برای اخراج حسن، امضا جمع کرده اند؛ می توان گفت که خوابگاهیان رابطه خوبی با او ندارند.
- ۴) بارش باران در آبان ماه امسال نشان می دهد سال بسیار خوبی از نظر میزان بارش در انتظار مردم ایران خواهد بود.

(متوسط - استقرای تعمیمی و استنتاج بهترین تبیین - مفهومی - ۱۰۰۵)

پاسخ: گزینه ۳

استدلال موجود در گزینه ۳ نوعی استقرای تعمیمی بوده که نسبت به سایر گزینه ها قوی تر است. در واقع بیش از ۷۰ درصد از جامعه آماری، ارتباط خوبی با حسن ندارند؛ پس می توان حکم ۷۰ درصد از آن ها را به ۳۰ درصد باقی مانده تعمیم داد و با احتمال زیادی گفت که ساکنین خوابگاه چنین نظری نسبت به حسن دارند.

بررسی سایر گزینه ها:

۱) تعداد نمونه های آماری (دانش آموزان روستا) نسبت به جامعه آماری (کل مردم روستا) مناسب نیست و نمونه نیز بیانگر همه طیف ها نبوده و صرفاً شامل دانش آموزان است.

۲) استدلال مذکور در گزینه ۲ به دلیل قطعی بودن، قیاس است؛ چرا که مشخصاً اگر جنس در پوش ها فلزی باشد، آتش نمی گیرند.

۴) تعداد نمونه های آماری (یک ماه) نسبت به جامعه آماری (۱۲ ماه) مناسب نیست و نمونه نیز بیانگر همه طیف ها نبوده و صرفاً شامل یک ماه در پاییز است.

یادآوری

شرایط استقرای تعمیمی قوی

نمونه ها باید تصادفی باشند.

نمونه ها باید متفاوت و بیانگر همه طیف های مختلف جامعه آماری باشند.

تعداد نمونه ها باید نسبت به کل جامعه آماری نسبت مناسبی داشته باشد.

۸۴- نوع کدام استدلال مشابه عبارت زیر است؟

«آب در دمای ۱۰۰ درجه می جوشد؛ این قانون در همه جا صادق است»

- (۱) گیاهان مانند همه جانداران، برای ادامه حیات نیازمند تنفس هستند؛ پس اگر هوا به آن‌ها نرسد، خشک می‌شوند.
- (۲) فاطمه زهرا از منظم و با قاعده بودن جهان هستی به این پی برد که این نظم، از ناظمی حکیم، عاقل و متعالی نشأت گرفته است.
- (۳) معلم فلسفه و منطق مدرسه ما، هیچ وقت این مقدار تأخیر نداشته است؛ پس یا دچار بیماری سختی شده یا در ترافیک تهران مانده است.
- (۴) در بازی فوتبال، تیم رئال مادرید گل اول را خورده است؛ اما محمد گفت: «مگر گل زدن همیشگی راموس در دقایق پایانی را فراموش کرده‌اید؟»

پاسخ: گزینه ۴

(دشوار - استقرای تعمیمی و استنتاج بهترین تبیین - مفهومی - ۱۰۰۵)

کلام اول

بررسی عبارت صورت سؤال:

استدلال صورت سؤال نوعی **استقرای تعمیمی** است که از بررسی موارد جزئی، به یک حکم کلی رسیده است.

مقدمه ← آب‌های الف و ب و ... در ۱۰۰ درجه به جوش می‌آید (بررسی موارد جزئی)

نتیجه ← پس به صورت کلی آب در ۱۰۰ درجه به جوش می‌آید (حکم کلی)

بسیاری از قوانین علوم تجربی، بر مبنای استقرای تعمیمی است.

استدلال صورت سؤال را با «قیاس» اشتباه نگیرید؛ چرا که در قیاس، از مقدمات کلی به نتیجه جزئی می‌رسیم.

کلام دوم

به دنبال استقرای تعمیمی می‌گردیم:

عبارت موجود در گزینه «۴»، نوعی استقرای تعمیمی است؛ زیرا حکم موارد جزئی که سرخیو راموس، در دقایق پایانی گل زده است را به این بار نیز تعمیم داده و آن را به صورت یک قانون کلی بیان کرده است.

بازنویسی استدلال موجود در گزینه «۴»

مقدمه ← بارها رئال مادرید عقب افتاده؛ اما در دقایق پایانی توسط راموس به گل رسیده است.

نتیجه ← پس این بار هم راموس گل می‌زند.

پیش‌بینی آینده در اغلب اوقات مربوط به استقرای تعمیمی است.

بازنویسی استدلال موجود در گزینه «۱»

مقدمه اول ← گیاه جاندار است.

مقدمه دوم ← هر جاندار برای ادامه حیات نیازمند تنفس است.

نتیجه ← پس گیاه برای حیات نیازمند تنفس است.

دام تستی

اینگونه نیست که هرکجا کلمه «مانند» باشد، استقرای تمثیلی داشته باشیم.

بازنویسی استدلال موجود در گزینه «۲»

مقدمه اول ← جهان دارای نظم است.

مقدمه دوم ← هر نظم دارای ناظم است.

نتیجه ← پس جهان دارای ناظم است.

این استدلال، استنتاج بهترین تبیین است.

بازنویسی استدلال موجود در گزینه «۳»

مسئله ← معلم نیامده است.

تبیین‌ها ← بعید است کلاس را فراموش کرده باشد - مدرسه هم که تعطیل نیست - اصلاً شخص بی‌نظمی هم نیست.
نتیجه ← پس یا بیمار شده یا در ترافیک مانده است.

یادآوری

نام استدلال	نوع نتیجه	مبنای استدلال	مثال
قیاس	قطعی	از مقدمات کلی به نتیجه جزئی	حمید دانشجو است. هر دانشجویی دیپلم دارد. پس حمید دیپلم دارد.
تمثیلی	احتمالی	از مقدمه جزئی به نتیجه جزئی	گوشی جدید بازار از لحاظ ظاهری شبیه گوشی من است؛ پس امکانات گوشی من را دارد.
تعمیمی	احتمالی	از مقدمات جزئی به نتیجه کلی	در ده سال گذشته در آبان باران باریده است؛ پس هر ساله در آبان باران می‌بارد.
استنتاج بهترین تبیین	احتمالی	از بررسی فرضیه‌های احتمالی به بهترین فرضیه موجود	خیابان بعدی بسته است؛ پس احتمالاً دعوا شده است.

۸۵ - کدام گزینه استنتاج بهترین تبیین است؟

- چهارده روز گذشته در شهرستان ما باران آمد؛ به نظر می‌رسد که سیل در راه باشد.
- برگه امتحانی این دو دانش‌آموز شبیه به یکدیگر است؛ به نظر می‌رسد که تقلب کرده باشند.
- برای ثبت‌نام یا کارت ملی نیاز است یا شناسنامه؛ کارت ملی که ندارم. پس باید از شناسنامه استفاده کنم.
- در این شهر از هر کس که آدرس می‌پرسم، جواب من را نمی‌دهد؛ به نظر می‌رسد که مردم مهمان‌نوازی نباشند.

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - استقرای تعمیمی و استنتاج بهترین تبیین - مفهومی - ۱۰۰۵)

عبارت موجود در گزینه «۲» نوعی استنتاج بهترین تبیین است که با حذف حالت‌های دور از ذهن، به بهترین نتیجه رسیده است.

بازنویسی استدلال موجود در گزینه «۲»

- برگه امتحانی این دو دانش‌آموز شبیه به یکدیگر است.
- سؤال کاملاً مفهومی است و اینگونه نیست که فقط یک پاسخ داشته باشد.
 - این دو نفر که دور از هم ننشسته بودند که قضیه تقلب منتفی باشد.
 - در کتاب درسی هم پاسخ مستقیمی برای این سؤال نیست که هردو بر اساس آن نوشته باشند.
 - + پس به نظر می‌رسد که آن‌ها تقلب کرده باشند.

دام تستی

اگر با دیدن عبارت «شبیه به یکدیگر» گمان کردید که این گزینه استقرای تمثیلی است، در دام طراح افتاده‌اید.

چرا استدلال موجود در گزینه ۲ قیاس نیست؟

از صدق مقدمات، رسیدن به نتیجه قطعی نیست. همچنین در قیاس، مقدمات کلی هستند و نتیجه جزئی؛ اما در اینجا اینگونه نیست.

چرا استدلال موجود در گزینه ۲ استقرای تمثیلی نیست؟

در استقرای تمثیلی، حکم یک طرف را می‌دانیم و حکم طرف دیگر را نمی‌دانیم. به همین دلیل حکم یکی را به دیگری تسری می‌دهیم. در اینجا حکم هیچ‌کدام را نمی‌دانیم و تقلب کردن را به هردو نفر نسبت می‌دهیم.

چرا استدلال موجود در گزینه ۲ استقرای تعمیمی نیست؟

زیرا هیچ اثری از بررسی چند نمونه آماری و نسبت دادن آن به کل جامعه آماری وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ این عبارت می‌تواند نوعی قیاس باشد که یک مقدمه آن حذف شده (جلوتر بازنویسی می‌شود) یا یک استقرای تعمیمی باشد که حکم گذشته را به آینده سرایت داده است؛ یا اینکه استقرای تمثیلی باشد که حکم وقوع سیل در شهری دیگر را به شهرستان ما سرایت داده است. در هر صورت استدلال مذکور، نمی‌تواند استنتاج بهترین تبیین باشد؛ چرا که اثری از حذف حالت‌های اشتباه و رسیدن به بهترین نتیجه در آن وجود ندارد.

بازنویسی استدلال موجود در گزینه «۱» به صورت قیاس

مقدمه اول ← بارش طولانی مدت باران، سبب سیل می‌شود.
مقدمه دوم ← چهارده روز گذشته (که مدتی طولانی محسوب می‌شود) در شهرستان ما باران آمد.
نتیجه ← پس در شهرستان ما، سیل خواهد آمد.

بازنویسی استدلال موجود در گزینه «۱» به صورت استقرای تعمیمی

مقدمه اول ← در چند سال قبل، هر بار که طولانی مدت در شهرستان ما باران باریده، سیل آمده است.
مقدمه دوم ← این بار در چهارده روز گذشته (که مدتی طولانی محسوب می‌شود) در شهرستان ما باران آمد.
نتیجه ← پس در شهرستان ما، سیل خواهد آمد.

بازنویسی استدلال موجود در گزینه «۱» به صورت استقرای تمثیلی

مقدمه اول ← در شهرستان مجاور که باران طولانی مدت بارید، سیل آمد.
مقدمه دوم ← چهارده روز گذشته (که مدتی طولانی محسوب می‌شود) در شهرستان ما باران آمد.
نتیجه ← پس در شهرستان ما نیز سیل خواهد آمد.

۳ این عبارت قیاس است و نتیجه قطعی دارد؛ چرا که به هر حال یک قانون کلی برای شرایط ثبت نام بیان شده است.

۴ این عبارت استقرای تعمیمی است که حکم افراد مشاهده شده، به همه اهالی آن شهر تعمیم داده شده است.

۸۶ - چرا صرفاً جملات خبری در دانش منطق بررسی می‌شوند؟

- ۱) لزوماً مطابق با واقعیت خارجی هستند.
- ۲) دارای نسبت ایجابی یا سلبی هستند.
- ۳) امکان وقوع مغالطه در آنها وجود دارد.
- ۴) فقط جملات خبری دارای معنا هستند.

(متوسط - قضیه حملی - مفهومی - ۱۰۰۶)

پاسخ: گزینه ۳

هدف علم منطق جلوگیری از خطای اندیشه است و خطای اندیشه (مغالطه) نیز فقط در جملات خبری رخ می‌دهد؛ به همین دلیل است که فقط جملات خبری در دانش منطق بررسی می‌شوند.

در جملات انشایی (امر، نهی، پرسشی، احساسی، دعایی، تمنایی و...) خطای اندیشه رخ نمی‌دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ جملات خبری، ممکن است صادق (دارای مطابقت با واقعیت خارجی) یا کاذب (عدم مطابقت با واقعیت خارجی) باشند.

جملات خبری، قابلیت صدق و کذب دارند؛ یعنی ممکن است صادق یا کاذب باشند.

۲ این گزاره از نظر محتوا درست است؛ اما ارتباطی با صورت سؤال ندارد و دلیل اینکه جملات خبری در دانش منطق بررسی می‌شوند، محسوب نمی‌شود.

جملات انشایی نیز ممکن است ایجابی یا سلبی باشند. مثلاً: «کاش دیروز به پارک نرفته بودم»

۴ جملات انشایی نیز دارای معنا هستند؛ مثلاً می‌توانید معنای یک عبارت پرسشی را بفهمید.

تست مذکور مشابه کنکور خارج ۱۴۰۰ است.

- مناسبترین پاسخ برای این پرسش که «چرا جملات انشایی در منطق بررسی نمی‌شوند.» کدام است؟
- (۱) با واقعیت مطابقت ندارند.
- (۲) خطای اندیشه شامل آن‌ها نمی‌شود.
- (۳) فقط از احساسات و تمایلات ما خبر می‌دهند.
- (۴) به شکل سؤالی، امری یا عاطفی بیان می‌شوند.

پاسخ: گزینه ۲

چند لحظه با ما...

می‌دونستید توی آزمون‌های ما، گاهی سؤالات کنکور رو از دریچه دیگه‌ای نگاه کرده و ارزش تست طرح می‌کنیم؟ مثلاً این تست، مشابه کنکور خارج ۱۴۰۰ هست؛ اما از زاویه دیگه‌ای طرح شده و اینجوری نیست که عیناً همون نکته تکراری کنکور رو استفاده کرده باشیم.

۸۷ - کدام عبارت قضیه بوده و قابلیت بررسی در دانش منطق را دارد؟

- (۱) می‌باش به عمر خود سحر خیز / وز خواب سحر گهان بپرهیز
- (۲) آی خط خوردگی صفحه پیشانی / این همه خط خطا را به که باید گفت؟
- (۳) به نام ایزد چنان شده‌ست هیبت او / که نیست کس را کردن خلاف او یارا
- (۴) چه عجیب است به این محفل تنهایی من دل دادی! / چه عجیب است به این شام غریبانه من نان دادی!

(متوسط - قضیه حملی - مفهومی - ۱۰۰۶)

پاسخ: گزینه ۳

صرفاً جملات خبری و بامعنا در دانش منطق بررسی می‌شوند.

بیت موجود در گزینه ۳ به صورت یک جمله خبری و بامعنا بازنویسی می‌شود و از آنجا که قضیه محسوب می‌شود؛ پس قابلیت بررسی در دانش منطق را دارد.

بازنویسی بیت گزینه «۳»

به خواست خداوند، هیبت او چنان عظیم شده است که کسی نمی‌تواند با او مخالف کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ جملات امری قضیه نیستند.
- ۲ جملات پرسشی و منادا قضیه نیستند.
- ۴ جملات تعجبی قضیه نیستند.

چرا صرفاً جملات خبری در دانش منطق بررسی می‌شوند؟

زیرا صرفاً در این جملات خطای اندیشه رخ می‌دهد و از آنجا که وظیفه منطق، جلوگیری از خطای اندیشه است، پس آن‌ها را بررسی می‌کند.

کنکورشناسی

این موضوع که چرا جملات انشایی در دانش منطق بررسی نمی‌شوند، قبلاً در کنکور خارج ۱۴۰۰ مورد توجه طراح بوده است؛ اما تیپ تستی که بخواهد قضایا را از جملات انشایی تشخیص دهید، تاکنون مستقیماً مورد توجه طراح نبوده است. با این حال، دانستن این موضوع و تسلط بر آن، برای پاسخگویی به سایر تست‌های این درس اهمیت دارد. مثلاً در کنکور تیرماه ۱۴۰۳ تستی درباره تشخیص قضیه محصوره طرح شده بود و گزینه ۱ آن ظاهری مشابه با قضایای محصوره داشت؛ اما به دلیل امری بودن، اصلاً قضیه نبود و نمی‌توانست پاسخ تست باشد؛ این درحالی است که بسیاری از داوطلبین در دام طراح افتاده و همین گزینه را انتخاب کردند.

۸۸ - کدام قضیه شخصی نیست؟

- (۱) برج میلاد، بلند است.
- (۲) امروز، هوای شهر تهران آلوده است.
- (۳) او ناگهان وارد اتاق شد.
- (۴) کتاب‌های کتابخانه، دو هزار جلد است.

موضوع قضیه موجود در گزینه «۲» «هوای تهران» است که کلی می‌باشد؛ پس قضیه محصوره است.

دام تستی

مفهوم «امروز» قید است؛ نه موضوع قضیه. پس اگر آن را موضوع قضیه و جزئی محسوب کرده‌اید، در دام طراح افتاده‌اید.
اجزای قضیه ← امروز هوای تهران آلوده است.
قید موضوع محمول رابطه

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) مفهوم «برج میلاد» اسم خاص و جزئی است؛ پس قضیه مذکور، شخصیه محسوب می‌شود.
۳) موضوع قضیه، ضمیر «او» است و از آنجا که ضمائر، جزئی هستند؛ پس قضیه مذکور شخصیه است.

نکته

گاهی نسبت یا موضوع قضیه به قرینه حذف می‌شود که باید آن را لحاظ کنیم.

مثال برای حذف فعل:

هر که بامش بیش، برفش بیشتر ← هر که بامش بیشتر است، برفش بیشتر است.

مثال برای حذف موضوع:

از کار دست کشید ← او از کار دست کشید.

۴) مطابق میانبر مذکور در کادر زیر، قضیه موجود در گزینه «۴»، شخصیه است.

میانبر تستی برای تشخیص قضایای «شخصیه» و «محصوره»

- مرحله یک ← موضوع قضیه را تشخیص می‌دهیم.
مرحله دو ← افراد موضوع را مشخص می‌کنیم.
مرحله سه ← محمول را بر تک تک افراد موضوع حمل می‌کنیم.
اگر معنا داد ← قضیه محصوره است.
اگر معنا نداد ← قضیه شخصیه است.

مثال شخصیه برای میانبر مذکور (گزینه ۴)

- قضیه «کتاب‌های کتابخانه، دو هزار جلد است»
مرحله یک ← تشخیص موضوع قضیه ← کتاب‌های کتابخانه
مرحله دو ← تشخیص افراد موضوع ← کتاب سعدی، کتاب حافظ، کتاب مولانا و...
مرحله سه ← محمول را بر تک تک افراد موضوع حمل می‌کنیم ← کتاب سعدی، دو هزار جلد است - کتاب حافظ، دو هزار جلد است و...
معنا نداد ← قضیه شخصیه است.

مثال محصوره برای میانبر مذکور

- قضیه «انسان، شجاع است»
مرحله یک ← تشخیص موضوع قضیه ← انسان
مرحله دو ← تشخیص افراد موضوع ← علی، محمد، فاطمه، زهرا
مرحله سه ← محمول را بر تک تک افراد موضوع حمل می‌کنیم ← علی شجاع است، محمد شجاع است، فاطمه شجاع است، زهرا شجاع است
معنا داد ← قضیه محصوره است.

نکته

هر جا عدد در محمول بود، در اغلب موارد قضیه شخصیه است؛ پس ابتدا به بررسی سایر گزینه‌ها بپردازید.

بررسی موضوعی

انواع قضیه

موضوع آن، مفهومی جزئی است ← مثال: محمد درس خوان است.

محمول دربارهٔ لفظ موضوع است ← مثال: زاغ برعکس غاز است.

محمول قابل حمل بر تک تک مصادیق موضوع نیست ← مثال: مردم ایران ۸۵ میلیون نفرند.

تست مذکور مشابه کنکور تیرماه ۱۴۰۳ است.

کدام عبارت یک قضیهٔ محصوره است؟

- (۱) مؤمنان در کارهای خود خدا را در نظر بگیرند.
(۲) دارندگان دفترچهٔ بیمه، رایگان ویزیت می‌شوند.
(۳) خانوادهٔ دوستم برخلاف خانوادهٔ ما، کم جمعیت است.
(۴) صاحبان مشاغل آزاد، بیش از دارندگان مشاغل دولتی‌اند.

پاسخ: گزینه ۲

۸۹- کدام یک از گزاره‌های زیر یک قضیهٔ «سالبهٔ جزئی» محسوب می‌شود؟

- (۱) ای کاش بعضی‌ها بی دلیل از زندگی نمی‌رنجیدند.
(۲) من، با برخی از رویاهای بی‌ریشهٔ پدرم کنار نیامدم.
(۳) هیچ استادی شوق دانستن را از دانشجو نمی‌گیرد.
(۴) خرد هر انسانی پاسخگوی مشکلات نیست.

(متوسط - قضیهٔ حملی - مفهومی - ۱۰۰۶)

پاسخ: گزینه ۴

قضیهٔ موجود در گزینهٔ چهار به صورت دو قضیهٔ «خرد برخی انسان‌ها پاسخگوی مشکلات است» و «خرد برخی انسان‌ها پاسخگوی مشکلات نیست» بازنویسی می‌شود؛ یعنی عبارت مذکور تبدیل به یک قضیهٔ موجبهٔ جزئی و یک قضیهٔ سالبهٔ جزئی می‌شود.

چرا قضیهٔ «خرد هر انسانی پاسخگوی مشکلات نیست» رو تبدیل به دو قضیهٔ موجبهٔ جزئی و سالبهٔ جزئی کردیم؟

سور «هر» + نسبت «نیست» = دو قضیهٔ سالبهٔ جزئی و موجبهٔ جزئی

بررسی سایر گزینه‌ها:

عبارت مذکور به دلیل انشایی بودن (آرزویی بودن) اصلاً قضیه نیست که بخواهد سالبهٔ جزئی باشد.

دام تستی

اگر این گزینه را انتخاب کردید، در دام طراح افتاده‌اید.

عبارت مذکور به دلیل شخصی بودن، دارای سور نیست که بخواهد سالبهٔ جزئی باشد.

تذکر!

از آنجا که منظور از «من» در عبارت مذکور، کاملاً مشخص است، پس جزئی محسوب شده و قضیهٔ مذکور شخصی است.

عبارت مذکور سالبهٔ کلیه است و لفظ «هیچ استادی» حاکی از کلی بودن قضیه است.

۹۰- کدام عبارت درست است؟

- (۱) عبارت «بسوخت حافظ و در شرط عشق بازی او / هنوز به سر عهد وفای خویشان است» یک قضیهٔ شرطی به کار رفته است.
(۲) در بیت «استاده‌اند بر سر پا شعله‌ها تمام / امشب کدام سوخته مهمان آتش است؟» هیچ قضیهٔ منطقی به کار نرفته است.
(۳) در بیت «شیرینی فراق کم از شور وصل نیست / گر عشق مقصد است، خوش لذت مسیر» تنها یک قضیهٔ منطقی موجبه وجود دارد.
(۴) در بیت «آن کس که در این زمانه او را غم نیست / یا آدم نیست یا در این عالم نیست» تنها یک قضیه با حکم مشروط وجود دارد.

(دشوار - قضیه حملی - ترکیبی - ۱۰۰۶)

پاسخ: گزینه ۴

بیت موجود در گزینه ۴ شامل یک قضیهٔ منطقی با حکم مشروط است که در آن، حکم «آدم نبودن یا در عالم نبودن» مشروط به «نداشتن غم» است.

بازنویسی گزینه «۴»

اگر کسی غم نداشته باشد، یا آدم نیست یا در عالم نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ بیت مذکور، قضیه شرطی ندارد و قضیه موجود در آن، حملی است.

دام تستی

لفظ «شرط» در اینجا به معنای «عهد و پیمان» است و معنای شرطی نمی‌دهد.

نکته

قضیه شرطی باید دلالت و محتوای شرطی داشته باشد، صرف استفاده از ادات شرط و حرف شرط نشان‌دهنده شرطی بودن قضیه نیست.

۲ بیت مذکور شامل یک قضیه حملی در مصراع اول است.

بازنویسی گزینه «۲»

شعله‌ها همگی ایستاده‌اند. امشب کدام شخص سوخته‌ای مهمان آتش است؟

دام تستی

جمله دوم، پرسشی است؛ اما جمله اول خبری و بامعناست، پس قضیه محسوب می‌شود.

۳ بیت مذکور، شامل یک قضیه حملی و یک قضیه شرطی است.

بازنویسی گزینه «۳»

قضیه حملی: شیرینی فراق و دوری، کمتر از شور وصال و نزدیکی نیست.

قضیه شرطی: اگر عشق مقصد است، آنگاه مسیر لذت‌بخش است.

تست مذکور مشابه کنکور سراسری نوبت اول ۱۴۰۲ است.

کدام عبارت درست است؟

۱) در عبارت «نقش ما گو ننگارند به دیباچه عقل / هر کجا نامه عشق است نشان من و توست»، فقط یک قضیه به کار رفته است.

۲) در عبارت «چون نیک نظر کرد پر خویش در آن دید / گفتا ز که نالیم که از ماست که بر ماست» دو قضیه شرطی و دو قضیه حملی به کار رفته است.

۳) در عبارت «چرخ نبندد گرهی بر سرت / تا نگشاید گرهی دیگر»، یک‌بار «گره بر سر بستن» از چرخ سلب شده و بار دیگر «گشودن گره» به آن نسبت داده شده است.

۴) در قضیه «در طلب دانش همت می‌کنم» به ثبوت «همت» برای «طلب دانش» حکم شده است.

پاسخ: گزینه ۱

درس‌های هشتم و نهم، در مجموع ۳ تست از ۱۵ تست کنکور را پوشش داده‌اند.

۹۱- به ترتیب هریک از عبارات زیر به کدام نوع از بیکاری اشاره دارد؟

«این نوع بیکاری کوتاه‌مدت است و در همه کشورها وجود دارد.» «نیروی کار ساده در اقتصاد وجود دارد؛ ولی نیروی کار متخصص مورد نیاز است.» «بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد.» «بیکاری برخی کارگران ساختمانی و کشاورزان در فصل زمستان»

 (۲) اصطکاکی - ساختاری - دوره‌ای - فصلی
(۴) ساختاری - دوره‌ای - فصلی - اصطکاکی

 (۱) اصطکاکی - دوره‌ای - فصلی - ساختاری
(۳) ساختاری - فصلی - اصطکاکی - دوره‌ای

پاسخ: گزینه ۲

(آسان - رکود، بیکاری وفقر - حفظی - ۱۰۰۸)

تعریف	نوع بیکاری
این نوع بیکاری شامل کسانی می‌شود که شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جست‌وجو هستند. همچنین شامل کسانی است که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند. این نوع بیکاری کوتاه‌مدت است و در همه کشورها وجود دارد.	بیکاری اصطکاکی
زمانی اتفاق می‌افتد که کارگران به دلیل تغییرات فصلی شغل خود را از دست می‌دهند. مانند برخی کارگران ساختمانی و کشاورزان در فصل زمستان	بیکاری فصلی
بیکاری‌ای که ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود به دلایلی از جمله عدم تطابق مهارت‌هاست. مثلاً نیروی کار ساده در اقتصاد وجود دارد؛ ولی نیروی کار متخصص مورد نیاز است.	بیکاری ساختاری
بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد. در دوره رکود، تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند.	بیکاری دوره‌ای

۹۲- اطلاعات جمعیتی زیر مربوط به جامعه X با ۳۶ میلیون نفر جمعیت و نرخ اشتغال ۷۶ درصد است:

جمعیت افراد زیر ۱۵ سال: ۱۱ میلیون نفر

مجموع افراد شاغل و بیکار: ۶۰ درصد جمعیت کل کشور

با توجه به اطلاعات فوق:

الف - جمعیت بیکار این جامعه چند نفر است؟

ب - جمعیت افراد غیرفعال در این جامعه کدام است؟

ج - چه تعداد از افراد بیکار این جامعه باید شاغل شوند تا نرخ بیکاری ۵ درصد کاهش یابد؟

(۱) الف: ۱۴/۴۱۶ میلیون نفر ب: ۴/۳ میلیون نفر ج: ۱/۸ میلیون نفر

(۲) الف: ۵/۱۸۴ میلیون نفر ب: ۴/۳ میلیون نفر ج: ۱/۰۸ میلیون نفر

(۳) الف: ۵/۱۸۴ میلیون نفر ب: ۳/۴ میلیون نفر ج: ۱/۰۸ میلیون نفر

(۴) الف: ۱۴/۴۱۶ میلیون نفر ب: ۳/۴ میلیون نفر ج: ۱/۸ میلیون نفر

پاسخ: گزینه ۳

(دشوار - رکود، بیکاری و فقر - محاسباتی - ۱۰۰۸)

مجموع جمعیت شاغل و بیکار، همان جمعیت فعال است.

با توجه به اطلاعات، موارد مجهول را محاسبه می‌کنیم:

میلیون نفر $25 = 36 - 11 \Rightarrow$ جمعیت زیر ۱۵ سال - جمعیت کل = جمعیت بالای ۱۵ سال

میلیون نفر $21/6 = 36 \times \frac{60}{100} =$ جمعیت کل کشور $\times \frac{60}{100} =$ جمعیت فعال

میلیون نفر $3/4 = 25 - 21/6 \Rightarrow$ جمعیت فعال - جمعیت بالای ۱۵ سال = جمعیت غیرفعال

نرخ اشتغال ۷۶ درصد است، پس نرخ بیکاری برابر است با: ۲۴ درصد ($100 - 76 = 24$)

با توجه به فرمول نرخ بیکاری داریم:

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100 \Rightarrow \frac{24}{100} = \frac{x}{21/6} \Rightarrow 100x = 518/4$$

$$x = \frac{518/4}{100} = 5/184 \text{ میلیون نفر}$$

برای کاهش نرخ بیکاری از ۲۴ درصد به ۱۹ درصد باید میزان افراد بیکار (به میزان x واحد) کاهش پیدا کند، در نتیجه خواهیم داشت:

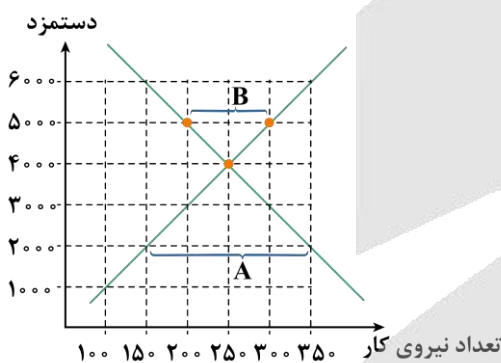
$$\frac{19}{100} = \frac{5/184 - x}{21/6} \Rightarrow 0/19 = \frac{5/184 - x}{21/6}$$

$$\Rightarrow 0/19 \times 21/6 = 5/184 - x \Rightarrow 4/104 = 5/184 - x \Rightarrow x = 5/184 - 4/104 = 1/08 = 1,080,000 \text{ نفر}$$

بنابراین با شاغل شدن ۱/۰۸ میلیون نفر دیگر، نرخ بیکاری ۵ درصد کاهش می‌یابد و برابر با ۱۹ درصد می‌شود.

۹۳- نمودار مقابل وضعیت نیروی کار را در یک جامعه فرضی نشان می‌دهد. با توجه به آن، پاسخ صحیح سؤالات زیر کدام است.

الف - تولیدکنندگان چه سطحی از دستمزد را باید پیشنهاد بدهند تا بازار

نیروی کار به تعادل برسد؟

ب - در سطح دستمزد ۳۰۰۰، حداکثر چه تعداد نیروی کار حاضر به کار

می‌شوند؟

ج - در محدوده A چه وضعیتی در بازار وجود دارد و چه عاملی می‌تواند آن را

به سمت تعادل بکشاند؟

(۱) ۴۰۰۰ - ۲۰۰۰ - کمبود عرضه (مازاد تقاضا) / ۲۰۰۰ واحد پولی افزایش دستمزد

(۲) ۶۰۰۰ - ۳۰۰۰ - کمبود تقاضا (مازاد عرضه) / ۲۰۰۰ واحد پولی کاهش دستمزد

(۳) ۴۰۰۰ - ۳۰۰۰ - کمبود تقاضا (مازاد عرضه) / ۴۰۰۰ واحد پولی کاهش دستمزد

(۴) ۶۰۰۰ - ۲۰۰۰ - کمبود عرضه (مازاد تقاضا) / ۴۰۰۰ واحد پولی افزایش دستمزد

(متوسط - رکود، بیکاری و فقر - مفهومی - ۱۰۰۸)

پاسخ: گزینه ۱

بررسی موارد:

الف) در نقطه‌ای که مقدار عرضه و تقاضا برابر باشد، بازار نیروی کار به تعادل می‌رسد. دستمزد تعادلی = ۴۰۰۰ / مقدار تعادلی نیروی کار = ۲۵۰

ب) سطح دستمزد ۳۰۰۰ از دستمزد تعادلی (۴۰۰۰) پایین‌تر است. در این نقطه به علت دستمزد پایین مقدار تقاضا ۳۰۰ می‌باشد،

با اینکه مقدار عرضه ۲۰۰ نیرو می‌باشد. در نتیجه در این سطح از دستمزد حداکثر ۲۰۰ نفر از نیروی کار حاضر به کار می‌شوند.

ج) نقطه A در زیر وضعیت تعادلی قرار دارد. در سطح دستمزد پایین‌تر از دستمزد تعادلی (دستمزد ۲۰۰۰) بازار با مازاد تقاضا (کمبود

عرضه) روبه‌رو است. در این سطح از دستمزد به دلیل پایین بودن آن، مؤسسات و بنگاه‌ها تمایل زیادی به استخدام نیروی کار دارند

ولی نیروی کار زیادی حاضر به استخدام با این سطح از دستمزد نیست.

دانشگاه رایگان تمام آزمون های آزمایشی

در کانال تلگرام ما :

آزمون ها آزمایشی

t.me/Azmoonha_Azmayeshi

سازمان نشر آموزش شور

حکایت
سنجی

گزینه دو
موسسه آموزشی فرهنگی

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

آکا

زبختار

خبریه
آزمون

کانون
فرهنگی
آموزش
قلم چی

آزمون های سراسری
گاج

join us ...

WWW.ArefOnline.ir

در صورت ادامه این روند کارفرمایان مجبور می‌شوند سطح دستمزد را افزایش دهند و در این حالت تمایل افراد برای استخدام نیز افزایش می‌یابد. دستمزد تا رسیدن به سطح دستمزد تعادلی افزایش می‌یابد. (دستمزد باید ۲۰۰۰ واحد پولی افزایش یابد تا به سطح دستمزد تعادلی برسیم).

۹۴- کدام گزینه از جمله اقداماتی است که دولت‌ها برای مبارزه با فقر و بیکاری به کار می‌برند؟

- (۱) تأسیس صندوق‌های قرض الحسنه - ایجاد نهادهای توانمند سازی
- (۲) حمایت از شرکت‌های تولیدی - مبارزه با فساد
- (۳) فعالیت‌های جهادی - خیریه‌ها و کمک‌های مردمی
- (۴) ایجاد نهادهای توانمندسازی - حمایت از شرکت‌های تولیدی

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - رکود، بیکاری و فقر - خط به خط - ۱۰۰۸)

دولت‌ها موظف‌اند از طریق حمایت از شرکت‌های تولیدی و مبارزه با فساد، با فقر و بیکاری مبارزه کنند.

ایجاد نهادهای توانمندسازی، خیریه و کمک‌های مردمی، تأسیس صندوق‌های قرض الحسنه و فعالیت‌های جهادی از جمله مسئولیت‌های اجتماعی مردم هستند که می‌توانند از طریق آن‌ها از یکدیگر در برابر خط فقر و نابرابری محافظت کنند.

۱. اجرای سیاست‌های فقرزدایی
۲. برقرار کردن عدالت

از وظایف دولت‌ها در هر کشوری:

۱. حمایت از شرکت‌های تولیدی
۲. مبارزه با فساد

دولت‌ها موظف‌اند از طریق:

با فقر و بیکاری مبارزه کنند.

۱. ایجاد نهادهای توانمندسازی
۲. خیریه و کمک‌های مردمی
۳. تأسیس صندوق‌های قرض الحسنه
۴. فعالیت‌های جهادی

مردم می‌توانند از طریق:

از یکدیگر در برابر خطر فقر و نابرابری محافظت کنند.

مردم برای حفاظت از پیشرفت‌های اقتصادی خود در مقابل ویروس فقر، مسئولیت دارند.

مسئولیت اجتماعی مردم

۹۵- کدام گزینه مبین پاسخ درست پرسش‌های زیر است؟

الف - در روسیه و تبت به ترتیب کدام‌یک از کالاها به‌عنوان پول مورد استفاده قرار می‌گرفت؟

ب - انتخاب به‌عنوان پول موجب گسترش و رونق شد.

ج - مطابق علم اقتصاد چه کسی شاغل محسوب می‌شود؟

- (۱) پوست سمور، چای - فلزات، حمل و نقل - کسانی که بالاتر از ۱۵ سال دارند و در ازای کاری که انجام می‌دهند دستمزد یا حقوق می‌گیرند.
- (۲) چای، صدف - رسیده‌ها، حمل و نقل - کسانی که بالاتر از ۱۵ سال دارند و در ازای کاری که انجام می‌دهند دستمزد یا حقوق می‌گیرند.
- (۳) چای، صدف - فلزات، تجارت - تمام کسانی که بیکار نیستند و کاری برای انجام دادن دارند.
- (۴) پوست سمور، چای - رسیده‌ها، تجارت - افرادی که در سن کار (بالای ۱۵ سال) قرار دارند؛ مانند دانش‌آموزان بالای ۱۵ سال، دانشجویان، بازنشستگان و خانه‌دارها.

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - پول و نقدینگی / رکود، بیکاری و فقر - خط به خط - ۱۰۰۸ و ۱۰۰۹)

بررسی موارد:

الف) بشر برای مبادلات خود، از کالاهایی بادوام و فاسدشدنی و قابل تقسیم به تکه‌های کوچک و پرتعداد استفاده کرد. البته در هر منطقه، کالایی خاص پرتعداد بود.

مثلاً در ایران، غلات؛ در هندوستان، صدف؛ در تبت، چای و در روسیه، پوست سمور خواهان بیشتری داشت.

ایران	هندوستان	تبت	روسیه
غلات	صدف	چای	پوست سمور
			

ساکنان این مناطق حاضر بودند کالاهای اضافی خود را با این کالاها معاوضه کنند؛ زیرا اطمینان داشتند که با دادن این کالاها می‌توانند کالاهای موردنیاز خود را دریافت کنند.

استفاده از فلزات موجب گسترش تجارت در داخل کشورها و بین ملت‌ها شد و فعالیت‌هایی از قبیل دریانوردی و حمل و نقل را نیز رونق بخشید.

اصطلاح اقتصادی	توضیحات
شاغل	کسانی که در ازای کاری که انجام می‌دهند دستمزد یا حقوق می‌گیرند. (این شغل می‌تواند تمام وقت یا پاره‌وقت باشد).
بیکار	کسی است که بالاتر از ۱۵ سال دارد و در جست‌وجوی کار است؛ اما کاری برای خود پیدا نمی‌کند. (این افراد از جست‌وجوی شغل دلسرد نشده‌اند).
جمعیت فعال (شاغل)	مجموع افراد بالای ۱۵ سال که یا شاغل هستند و یا در جست‌وجوی شغل هستند ولی کاری پیدا نمی‌کنند. (تعداد افراد بیکار + تعداد افراد شاغل)
جمعیت غیرفعال	افرادی که در سن کار (بالای ۱۵ سال) قرار دارند ولی شاغل یا بیکار نیستند. مانند دانش‌آموزان بالای ۱۵ سال، دانشجویان، بازنشستگان و خانه‌دارهایی که دنبال کار نمی‌گردند.

۹۶- کدام گزینه دربردارنده پاسخ درست پرسش‌های زیر است؟

الف - کدام گزینه تعریفی درست در خصوص نرخ تورم ارائه داده است؟

ب - کدام گزینه، به علت بروز تورم در کشورها اشاره ندارد؟

ج - در بازار نیروی کار، عرضه‌کننده و تقاضاکننده هستند.

۱) تغییر در سطح عمومی قیمت‌ها - فزونی تقاضا بر عرضه که به صورت افزایش قیمت‌ها بروز می‌کند. - کارفرمایان، کارگران

۲) درصد افزایش سالانه سطح عمومی قیمت‌ها - عدم هماهنگی افزایش نقدینگی با افزایش تولید - کارفرمایان، کارگران

۳) تغییر در سطح عمومی قیمت‌ها - بروز شرایط خاص در کشورها مانند جنگ، سیل و ... که تولید و عرضه محصولات را کم می‌کند. - کارگران، کارفرمایان

۴) درصد افزایش سالانه سطح عمومی قیمت‌ها - افزایش واردات کالاهای خارجی - کارگران، کارفرمایان

(دشوار - تورم - مفهومی - ۱۰۰۹)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی موارد:

الف) به درصد افزایش سالانه سطح عمومی قیمت‌ها، نرخ تورم می‌گویند.

تغییر در سطح عمومی قیمت‌ها، تعریف تورم است نه نرخ تورم!

پ) تمامی موارد به جز مورد گزینه «۴» از دلایل و علت‌های بروز تورم است.

علل به وجود آمدن تورم در جامعه

ناابرابری عرضه و تقاضای کل در اقتصاد (فزونی تقاضا بر عرضه) فرض کنید در بازار خودرو با مازاد تقاضا روبه‌رو هستیم. (تقاضا زیاد، اما خودرو به اندازه تقاضاکنندگان وجود ندارد.) در این حالت تنها عده محدودی از تقاضاکنندگان (آن‌هایی که قیمت بالاتری برای خودرو حاضرند بپردازند.) می‌توانند صاحب خودرو شوند. در نتیجه قیمت خودرو افزایش می‌یابد. اگر سایر کالاها نیز مشابه بازار خودرو، افزایش قیمت داشته باشند، کم‌کم سطح عمومی قیمت‌ها در جامعه افزایش و نرخ تورم کل کشور نیز افزایش می‌یابد. در این شرایط دولت برای مقابله و کنترل تورم باید میزان عرضه کالاها را افزایش دهد. روش‌های دولت برای افزایش عرضه کالاها: ۱. ظرفیت‌های تولیدی را افزایش می‌دهد. (این روش زمان‌بر است.) ۲. از طریق افزایش واردات، بازار را تنظیم کنند. (روش ترجیحی دولت) جنگ، سیل یا زلزله ممکن است تولید و عرضه محصولات را کم نماید. نقدینگی ناهماهنگ با تولید (ناهماهنگ بودن افزایش نقدینگی در کشور با افزایش تولید می‌تواند سبب تورم شود.) در این شرایط دولت موظف است تا با کنترل میزان نقدینگی در کشور، تورم را کنترل کند. در کشور ما افزایش درآمدهای نفتی هرچند گاهی به افزایش ظرفیت‌های تولیدی کمک کرده است؛ اما باعث رشد درآمدهای اقتصادی و رشد حجم نقدینگی در کشور می‌شود که تورم‌زا است. در کشور ما نوسانات نرخ ارز هم می‌تواند اثر منفی بر ارزش پول ملی ما بگذارد و باعث کاهش قدرت خرید پول ملی و در نتیجه تورم شود.

ج نیروی کار در اقتصاد دارای بازار است. همان‌طور که در بازار کالا، مقدار عرضه یا تقاضای کالا با قیمت آن ارتباط دارد، در بازار کار نیز قیمت نیروی کار که همان دستمزد است، با میزان تقاضا یا عرضه نیروی کار ارتباط دارد.

عرضه‌کننده نیروی کار: همان کارگرانی هستند که با نیروی بدنی و یا فکری خود، محصول یا خدمتی را تولید می‌کنند و حاضرند کار خود را در اختیار تقاضاکنندگان کار قرار دهند.

تقاضاکنندگان نیروی کار: صاحبان شرکت‌ها و کارخانه‌ها یا سرمایه‌گذارانی هستند که نیروی کار را استخدام می‌کنند. (گاهی در اقتصاد به تقاضاکنندگان نیروی کار، کارفرما هم می‌گویند.)

۹۷- پاسخ درست پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

الف - چگونه نقدینگی در جامعه موجب بروز تورم می‌شود؟

ب - «رد و بدل کردن حواله‌های بانکی»، مربوط به کدام وظیفه پول است؟

- ۱) افزایش نقدینگی با افزایش تولید هماهنگ نباشد. - وسیله سنجش ارزش
- ۲) کاهش نقدینگی با افزایش تولید هماهنگ نباشد. - وسیله پرداخت‌های آینده
- ۳) کاهش نقدینگی با افزایش تولید هماهنگ نباشد. - وسیله سنجش ارزش
- ۴) افزایش نقدینگی با افزایش تولید هماهنگ نباشد. - وسیله پرداخت‌های آینده

(آسان - پول و نقدینگی - خط به خط - ۱۰۰۹)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی موارد:

الف یکی از علل مهم تورم، نقدینگی ناهماهنگ با تولید است. اگر افزایش نقدینگی در کشور با افزایش تولید هماهنگ نباشد، می‌تواند سبب تورم شود.

پ پول در صورتی می‌تواند وسیله مناسبی برای پرداخت‌های آینده باشد که ارزش خود را حفظ کند. امروزه بیشتر معاملات تجاری در مقابل پرداخت‌های آینده صورت می‌گیرد که خرید اقساطی و رد و بدل کردن حواله‌های بانکی نیز از همین نوع است.

وظایف پول

۱. وسیله پرداخت در مبادلات:	- شما در مبادلات خود، پول را می‌پذیرید؛ زیرا می‌دانید که دیگران نیز هنگام فروش کالاها یا خدمات خود، آن را خواهند پذیرفت. - نقش اصلی پول در مبادلات = آسان‌سازی مبادله
۲. وسیله سنجش ارزش:	- با پول می‌توان ارزش کالاها را مشخص کرد و سپس ارزش نسبی آن‌ها را با هم سنجید. - عملاً پول، کار خرید و فروش کالاهای مختلف و تبدیل قیمت‌ها را به یکدیگر آسان می‌کند. - هر کشور دارای واحد ارزش خاص خود است؛ مانند یورو در اتحادیه اروپا، دلار در آمریکا و ریال (تومان) در ایران
۳. وسیله پس‌انداز و حفظ ارزش:	- شما با پرداخت پول می‌توانید نیازهای گوناگون خود را برطرف کنید. بعضی نیازها هر روزه و بعضی در طول زمان پیش می‌آید و فرد همواره باید مقداری پول را برای رفع نیازهای آینده خود نگهداری کند. - علاوه بر هزینه‌های روزمره، برخی هزینه‌های غیرقابل پیش‌بینی‌ای نیز هست که در موقعیت‌های خاص پیش می‌آید. - همچنین برخی اوقات افراد تمایل دارند بخشی از ثروت و دارایی خود را به شکل پول نگه دارند.
۴. وسیله پرداخت‌های آینده:	- در صورتی که پول بتواند حفظ ارزش کند، می‌تواند وسیله مناسبی برای پرداخت‌های آینده نیز باشد. - این وظیفه پول در روزگار ما کاملاً محسوس است؛ زیرا اکثر معاملات تجاری در مقابل پرداخت‌های آینده صورت می‌گیرد. - خریدهای اقساطی و رد و بدل کردن حواله‌های بانکی نیز از همین نوع است.

۹۸- با توجه به ارقام مندرج در جدول روبه‌رو:

الف - حجم پول چقدر است؟

ب - شبه پول کدام است؟

ج - نقدینگی چقدر است؟

د - نسبت اسکناس به نقدینگی چند درصد است؟

(۱) ۹۰۰ - ۳۰۰ - ۱۲۰۰ - ۲۰ درصد

(۲) ۱۲۰۰ - ۲۰۰ - ۱۹۰۰ - ۲۰ درصد

(۳) ۹۰۰ - ۳۰۰ - ۱۲۰۰ - ۲۵ درصد

(۴) ۱۲۰۰ - ۲۰۰ - ۱۹۰۰ - ۲۵ درصد

ردیف	بخش	میزان آن (میلیارد تومان)
۱	اسکناس	۳۰۰
۲	مسکوکات	نصف اسکناس
۳	سپرده‌های دیداری	دو برابر مسکوکات
۴	چک پول	نصف سپرده‌های دیداری
۵	سپرده‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت	۱۰۰
۶	سپرده‌های پس‌انداز بلندمدت	۱۰۰ واحد کمتر از ردیف ۳

(دشوار - پول و نقدینگی - مفهومی / محاسباتی - ۱۰۰۹)

پاسخ: گزینه ۳

برای محاسبات لازم است از فرمول‌های زیر استفاده شود!

شبه پول + حجم پول = نقدینگی

چک پول + سپرده دیداری + مسکوکات + اسکناس = حجم پول

سپرده کوتاه‌مدت + سپرده بلندمدت = شبه پول

بررسی موارد:

مشاهده می‌شود مطابق فرمول فوق برای به‌دست آوردن نقدینگی، ابتدا باید حجم پول و شبه پول را به‌دست آوریم؛ بنابراین ابتدا قسمت‌های «الف» و «ب» را حل می‌کنیم و بعد به سراغ قسمت «ج» می‌رویم. بنابراین ابتدا اجزای حجم پول را حساب می‌کنیم:

مسکوکات = نصف اسکناس	→	$300 \div 2 = 150$
دیداری = دو برابر مسکوکات	→	$150 \times 2 = 300$
چک پول = نصف دیداری	→	$300 \div 2 = 150$
حجم پول = مسکوکات + اسکناس + سپرده‌های دیداری + چک پول	→	$150 + 300 + 300 + 150 = 900$

پس گزینه‌های ۲ و ۴ حذف می‌شوند.

بعد از محاسبه حجم پول، شبه پول محاسبه می‌شود.

پس‌انداز بلندمدت = ۱۰۰ واحد کمتر از ردیف ۳	→	$300 - 100 = 200$
پس‌انداز کوتاه‌مدت + پس‌انداز بلندمدت = شبه پول	→	$200 + 100 = 300$

ج بعد از محاسبه شبه پول، می توان نقدینگی را محاسبه کرد.

نقدینگی = شبه پول + حجم پول $\rightarrow 900 + 300 = 1200$

د پس از محاسبه نقدینگی، می توان نسبت اسکناس به نقدینگی را محاسبه کرد.

نسبت اسکناس به نقدینگی $\rightarrow \left(\frac{300}{1200}\right) \times 100 = 25\%$

بنابراین گزینه ۱ هم حذف می شود.

سؤالات مربوط به نقدینگی یکی از مهم ترین سؤالات محاسباتی کنکور است؛ در نتیجه سعی کنید با استفاده از فرمول های یاد شده به آن ها پاسخ دهید.

۹۹- کدام یک از موارد زیر نادرست است؟

الف - در حالت رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش می یابد، بانک مرکزی می تواند با خرید اوراق مشارکت در دست مردم به طور مستقیم نقدینگی بیشتری را به جامعه تزریق کند.

ب - میزان تورم با قدرت خرید پول، رابطه مستقیم دارد.

ج - افزایش مقدار نقدینگی کشورها حاصل عملکرد مردم

د - مطابق معیار بانک جهانی، افرادی که زیر ۱/۹ دلار در روز درآمد دارند فقیر مطلق اند.

ه - وجود منابع بیکار باعث می شود، کشور خارج از مرز امکانات تولید قرار بگیرد.

۲) «ب» - «ج» - «د»

۱) «الف» - «ج»

۴) «ب» - «ج» - «ه»

۳) «الف» - «ب»

(متوسط - تورم - مفهومی - ۱۰۰۹)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی موارد نادرست:

پ میزان تورم با قدرت خرید پول رابطه عکس (غیرمستقیم) دارد. هرچه میزان تورم افزایش پیدا کند، قدرت خرید پول کاهش پیدا می کند.

ج افزایش مقدار نقدینگی، ناشی از عملکرد بانک ها است.

د وجود منابع بیکار باعث می شود، کشور در زیر مرز امکانات تولید قرار بگیرد؛ زیرا از تمام منابع خود به خوبی استفاده نکرده است.

۱۰۰- با توجه به اطلاعات ارائه شده پیرامون سطح عمومی قیمت ها در یک سال مشخص برای ۳ کشور A، B و C، سطح عمومی قیمت ها در انتهای سال برای کشور A و سطح عمومی قیمت ها در ابتدای سال برای کشور B، به ترتیب از راست به چپ چند واحد پولی است؟

کشور	قیمت	ابتدای سال (واحد پولی)	انتهای سال (واحد پولی)	نرخ تورم
A	۶۰۰	؟	۵۰ درصد نرخ تورم کشور C	
B	؟	۴۲۰	۲ برابر نرخ تورم کشور C	
C	۳۵۰	۴۶۹	؟	

۲) ۷۰۴ - ۲۵۰

۱) ۷۰۲ - ۲۵۰

۴) ۷۰۴ - ۵۲۰

۳) ۷۰۲ - ۵۲۰

$$\text{نرخ تورم} = \frac{\text{سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال} - \text{سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال}}{\text{سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال}} \times ۱۰۰$$

$$\text{نرخ تورم کشور C} = \frac{۴۶۹ - ۳۵۰}{۳۵۰} \times ۱۰۰ = ۳۴ \text{ درصد}$$

$$\text{نرخ تورم کشور A} = \frac{۵۰}{۱۰۰} \times ۳۴ = ۱۷ \text{ درصد}$$

$$\text{نرخ تورم کشور A} = \frac{۱۷}{۱۰۰} = \frac{x - ۶۰۰}{۶۰۰} \Rightarrow ۰/۱۷ \times ۶۰۰ = x - ۶۰۰ \Rightarrow ۱۰۲ = x - ۶۰۰ \Rightarrow x = ۷۰۲$$

$$\text{نرخ تورم کشور B} = ۲ \times \text{نرخ تورم کشور C} = ۲ \times ۳۴ = ۶۸ \text{ درصد}$$

$$\text{نرخ تورم کشور B} = \frac{۶۸}{۱۰۰} = \frac{۴۲۰ - y}{y} \Rightarrow ۰/۶۸ y = ۴۲۰ - y \Rightarrow ۱/۶۸ y = ۴۲۰ \Rightarrow y = \frac{۴۲۰}{۱/۶۸} = ۲۵۰$$

ابتدا باید عدد نرخ تورم را به صورت اعشاری بنویسیم و سپس آن را با عدد ۱ جمع کنیم:

یعنی اگر نرخ تورم برابر با ۱۷ درصد است می‌شود: ۰/۱۷ و سپس با یک جمع می‌کنیم و برابر می‌شود با: ۱/۱۷

حال دو تا حالت پیش می‌آید:

حالت اول: (مانند کشور A) : قیمت ابتدای سال را داریم و باید قیمت انتهای سال را به دست بیاوریم. در این حالت باید قیمت ابتدای سال را در عدد به دست آمده (۱/۱۷) ضرب کنیم:

$$۱/۱۷ \times ۶۰۰ = ۷۰۲$$

حالت دوم: (مانند کشور B) : ابتدا باید عدد تورم را به صورت اعشاری بنویسیم و سپس آن را با عدد ۱ جمع کنیم:

یعنی اگر نرخ تورم برابر با ۶۸ درصد است می‌شود: ۰/۶۸ و سپس با یک جمع می‌کنیم و برابر می‌شود با: ۱/۶۸

قیمت انتهای سال را داریم و باید قیمت ابتدای سال را به دست بیاوریم. در این حالت باید قیمت انتهای سال را بر عدد به دست آمده (۱/۶۸) تقسیم کنیم:

$$\frac{۴۲۰}{۱/۶۸} = ۲۵۰$$

آزمون یه امتحان نیست، یه راهنماست که راه رو نشونت میده!

**بعضی‌ها فکر میکنن آزمون فقط یه نمره‌ست
که بگه خوب بودی یا نه...**

ولی آزمون درست یه چرخه می‌سازه:
برنامه‌ریزی می‌کنی، اجرا می‌کنی، نتیجتو می‌سنجی، اشتباه‌تو می‌فهمی و اصلاح می‌کنی
و این روند هی تکرار می‌کنی و دوباره ادامه میدی تا مدام بهتر بشی...

بعد از هر آزمون باید چکار کنید؟

- ۱ باید برید سراغ تحلیل آزمون و بررسی سوالات غلط. چرا این سوال غلط زدی؟
برای هر سوال یه پاسخ پیدا کن، تا نقص‌های مطالعاتیت رو پیدا کنی.
- ۲ حالا وقت بررسی سوالات نزده و سوالاتی هست که درست زدی! آیا راه‌حل تو درست بوده یا
شانسی به پاسخ رسیدی؟ اگر اون سوال جواب ندادم علتش چی بوده؟
- ۳ با توجه به بررسی‌هایی که انجام دادی یه برنامه درست و اصولی بریز برای دوهفته بعدی که
دیگه این اشتباهات نداشته باشی و رفعشون کنی!

اشتراک الماس در این چرخه چه نقشی داره؟

- کلاس‌های آنلاین با اساتید رتبه‌ساز (آموزش اصولی از پایه و فهمیدن نواقص مطالعاتی)
- آزمون‌های استاندارد ۲ هفته‌ای یکبار (شبیه‌ساز کنکورهای سال قبل بررسی مدام مسیر)
- پوشش نهایی و کنکور با کلاس‌ها و آزمون‌های متفاوت

نظر رتبه یک کنکور ۱۴۰۳ درمورد **اشتراک الماس**

صبا معصوم نیا

الماس واقعا فوق العاده و کامل بود و هربار که محصول جدیدی قرار داده میشد
میگفتم آخه چرا تا همین الانم بیشتر از هزینه‌ای که کردیم خدمات گرفتیم

اشتراک الماس همون یار و دوستی هست که تا آخر همراهت فرصت طلایی تابستان را از دست ندهید

همین امروز اقدام کنید

مشاوره رایگان: ۰۲۱۱۴۰۲

الماس موفقیت شما اینجا تراشیده می‌شود

WWW.ArefOnline.ir

گروه آزمایشی علوم انسانی

آزمون ماز | پایه یازدهم

پیش خوانی پایه یازدهم

ویژه دانش آموزان پایه یازدهم

دفترچه پاسخ

پنجشنبه ۳۰ مرداد ماه ۱۴۰۴

- ✓ پاسخنامه سریع؛ برای بررسی فوری بعد از آزمون
- ✓ تحلیل تمام گزینه های هر سؤال؛ برای بررسی سؤالاتی که پاسخ نادرست داده اید
- ✓ نکات و درسنامه های آموزشی؛ برای یادگیری کامل مباحث هر سؤال
- ✓ مشاوره تستی؛ برای یادگیری انواع روش های حل تست
- ✓ استراتژی آزمون؛ برای یادگیری مدیریت زمان و مدیریت جلسه آزمون

دیس	مسئول درس	طراحان	ویراستاران
ریاضی	محمد نوربخش	محمد نوربخش - سعید عزیزخانی امیر زراندوز - محمد یگانه حمیدرضا سجودی	ریحانه تک - نرجس تیمناک داوود بوالحسنی - علی فلاح
زبان و ادبیات فارسی	حسن وسکری	حسن وسکری - مهدی ضیایی - علی امیرسلیمانی افشین محی الدین - مجتبی بلاغتی ابوالفضل غلامی - مهران قندی - فاطمه حمیدی	فاطمه عباسی - اعظم نوری نیا محمد رزمی - محمدجواد بانسی
زبان عربی	هاله کریمی	هاله کریمی - کاظم غلامی - محمدعلی تابانفر محمدعلی کاظمی نصرآبادی - روح الله گلشن	مریم آقایی - کیارش پورمهدی سید دانیال محمدی نیا
فلسفه	امیرمحمد نصیری	امیرمحمد نصیری - حسن صدری - کیمیا طهماسبی الهه فاضلی - محمد قربانی - محمد کشوری	کیمیا طهماسبی - حسن صدری ساناز نامداری

تیم اجرایی و تولید آزمون

آتنا عبدالرحیم زاده
سرپرست آزمون: فائزه زارع

یگانه پورابراهیم

مرضیه بنیانی

یک تیم با بیش از ۵۰۰ نفر در حال کار هستند تا آزمون‌های ماز با حداکثر کیفیت حاضر بشن و به شما کمک کنن و مسیر موفقیت رو براتون ساده‌تر کنن. همیشه از نظرات و کامنت‌های خوبتون انرژی می‌گیریم. مرسی که همراهمون هستین.

راستی! حتماً در نظرسنجی آزمون شرکت کنین و نظرات و پیشنهاداتتون رو برامون بنویسین.

دکتر رسول خنجری - واحد آزمون ماز

توی مقاله قبلی یاد گرفتیم چطور زمان آزمون رو بین درس‌ها تقسیم کنی و سؤالات رو توی دو دور جواب بدی. حالا وقتشه یک مهارت دیگه یاد بگیریم: **اولویت‌بندی حرفه‌ای سؤال‌ها**. یعنی بدونی کدوم سؤال‌ها رو اول بزنی تا با همون زمان و انرژی، درصد بیشتری بگیریم.

یک باور اشتباه درباره سؤال‌های سخت

بعضیا فکر می‌کنن اگه به یک سؤال خیلی سخت و وقت‌گیر جواب بدن، خیلی از بقیه جلو می‌افتن. ولی واقعیت اینه که توی کنکور، سخت یا آسون بودن سؤال، هیچ تأثیری روی درصد نداره.

مثلاً اگه یک درس ۲۰ سؤال داشته باشه و تو ۱۴ تا رو جواب بدی که ۳ تا غلط باشه، یکی از درست‌ها حریف می‌شه و درصدت همیشه:

$$50\% = 20 \div 40$$

فرقی نمی‌کنه سؤال سخت زده باشی یا آسون؛ آخرش تعداد درست‌ها مهمه. پس باید دنبال سؤال‌های آسون‌تر و سریع‌تر بگردی تا بیشترین درست رو توی کمترین زمان بزنی.

چطور سؤال‌های سریع‌تر رو پیدا کنیم؟

این مهارت یک شبه به دست نیامد، اما با تمرین و چند تا نکته می‌تونیم زودتر یادش بگیریم:

■ سؤالات محاسباتی یا غیرمحاسباتی؟

سؤالای محاسباتی معمولاً وقت بیشتری می‌گیرن. البته گاهی ظاهر سؤال محاسباتیه ولی جواب‌ها عدد نیستن یا راه‌حل کوتاهیه، اینا رو سریع‌تر همیشه زد.

■ طول سؤال و گزینه‌ها

سؤالای کوتاه و تعریفی رو یا می‌دونیم یا نمی‌دونیم؛ تکلیفشون تو همون چند ثانیه مشخص می‌شه. اما سؤالای بلند با متن پیچیده یا گزینه‌های طولانی، معمولاً وقت‌گیر ترن.

■ سؤالای تحلیلی

سؤالایی که باید چند مورد رو مقایسه یا بررسی کنی، زمان بیشتری می‌خوان. اگه دیدی باید چند بار برگردی و اطلاعات رو تطبیق بدی، بذارش برای دور دوم.

■ گیر نکن!

وقتی سؤال رو می‌خونی، اگه راه‌حل واضح و سریع تو ذهنت اومد، احتمالاً سؤال سریعه. ولی اگه توی ۳۰-۴۵ ثانیه حس کردی داری گیر می‌کنی یا زمان می‌پره، ردش کن و علامت بزن برای بعد.

■ اسکن سریع

وقتی وقتت محدوده، اول سؤالای یک درس رو سریع با چشم اسکن کن. سؤالای کوتاه و ساده‌تر رو علامت بزن تا توی دور اول به سراغشون بری.

یادت باشه:

«سؤال سریع» لزوماً «آسون» نیست! ممکنه یک سؤال مفهومی عمیق باشه ولی سریع جواب بدی، و یک سؤال ساده رو به خاطر محاسبات طولانی دیر حل کنی. سرعت فقط به سؤال ربط نداره، به تمرکز و دقت هم بستگی داره.

تمرین کن تا چشم‌هات تیز بشه!

بهترین راه برای قوی شدن توی این مهارت، تمرینه. موقع تست زدن توی خونه یا آزمون‌های آزمایشی:

■ با زمان واقعی تمرین کن:

وقتی توی خونه تست میزنی، تایمر بذار. برای هر سؤال، مثل جلسه آزمون، ۴۵-۵۰ ثانیه برای دروس خوندنی و ۶۰-۷۰ ثانیه برای دروس محاسباتی وقت داشته باش. این کار باعث میشه ذهنت یاد بگیره سرعت لازم رو پیدا کنه و بفهمی کدوم سؤال ارزش وقت گذاشتن داره.

■ بعد از آزمون، تحلیل کن:

فقط درست یا غلط بودن رو نگاه نکن. از خودت پرس:

چرا این سؤال رو سریع حل کردم؟

چرا روی این سؤال وقت تلف شد؟

آیا سؤال وقت گیر رو اشتباهی در دور اول انتخاب کردم؟

چه نشونه‌هایی باعث شد سؤالی رو سریعی تشخیص بدم؟

■ دفترچه نشونه‌ها بساز:

تو یه دفتر جداگانه، نشونه‌های سؤالات سریع تر رو بنویس. مثلاً:

سؤالات کوتاه + گزینه‌های مشخص = سریع تر

سؤالات تحلیلی + متن طولانی = وقت گیر

سؤال محاسباتی ساده با اعداد راحت = سریع تر

این دفترچه کم کم تبدیل به مرجع شخصی تو میشه و چشمت رو تیزتر می کنه.

با تکرار این کار، کم کم چشم‌هات تیز میشه و توی جلسه کنکور می تونی سؤالات سریع تر رو شکار کنی و زمانت رو برای سؤالات وقت گیرتر نگه داری.

جمع بندی آخر...

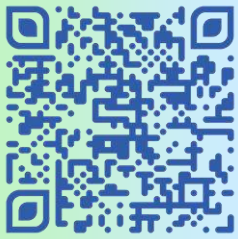
● همه سؤال‌ها ارزش پکسانی دارن، پس دنبال سختی و سخت تر بودن نرو.

● سؤالاتی رو اول جواب بده که سریع تر می تونی حل کنی.

● سؤالاتی وقت گیر رو برای دور دوم بذارتا چیزی از دستت درنره.

● با قدرین زیاد، سرعت تشخیصت بالا میره و استرس توی جلسه کمتر میشه.

هر آزمون آزمایشی فرصتیه برای قوی تر شدن توی این مهارت. آله پارها و پارها قدر بش کنی، روژ لکوره می تونی بدون استرس، بهترین درصد ممکن رو بگیری.

برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخنامه ویدئویی آزمون

آشنایی با منطق و استدلال ریاضی: گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها تا پایان «ترکیب دو شرطی»
صفحه‌های ۱ تا ۱۱

بودجه‌بندی
این آزمون

گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها ۱ تست از ۲۰ تست کنکور را پوشش داده‌اند.

سهم در
کنکور

۱- کدام یک از گزینه‌های زیر در مورد ترکیب فصلی دو گزاره درست است؟

(۱) ترکیب فصلی دو گزاره p و q زمانی نادرست است که حداقل یکی از آن‌ها نادرست باشد.

(۲) ترکیب فصلی دو گزاره p و q زمانی درست است که هر دوی آن‌ها نادرست باشند.

(۳) ترکیب فصلی دو گزاره p و q زمانی درست است که حداقل یکی از آن‌ها درست باشد.

(۴) جدول ارزشی ترکیب فصلی دو گزاره p و q در دو حالت، نتیجه نادرست و در دو حالت، نتیجه درست دارد.

پاسخ: گزینه ۳

(آسان - ترکیب فصلی - حفظی / مفهومی - ۱۱۰)

ترکیب دو گزاره p و q با لفظ «یا» را به صورت « $p \vee q$ » نمایش داده و می‌خوانیم « p یا q » که به این ترکیب فصلی می‌گوییم. ارزش ترکیب فصلی گزاره‌های p و q مطابق جدول زیر است:

p	q	$p \vee q$
د	د	د
د	ن	د
ن	د	د
ن	ن	ن

با توجه به جدول، گزاره « $p \vee q$ » فقط زمانی نادرست است که هر دو گزاره p و q نادرست باشند و زمانی درست است که حداقل یکی از گزاره‌های p یا q درست باشند.

با توجه به درسنامه گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ نادرست هستند. جدول ارزشی ترکیب فصلی گزاره‌های p و q در سه حالت درست و در یک حالت نادرست است.

۲- اگر درستی یک گزاره را با T (True) و نادرستی آن را با F (False) نمایش دهیم، کدام گزینه درست است؟

(۴) $p \vee T \equiv p$

(۳) $p \vee F \equiv F$

(۲) $p \wedge F \equiv F$

(۱) $p \wedge T \equiv T$

پاسخ: گزینه ۲

(آسان - ترکیب عطفی و فصلی - محاسباتی - ۱۱۰)

اگر درست بودن گزاره‌ای را با T (True) و نادرست بودن آن را با F (False) نمایش دهیم، جدول زیر را به عنوان ویژگی‌های ترکیب‌های عطفی و فصلی داریم:

خواص ترکیب عطفی	خواص ترکیب فصلی
ترکیب عطفی هر گزاره با خودش برابر خودش است. $p \wedge p \equiv p$	ترکیب فصلی هر گزاره با خودش برابر خودش است. $p \vee p \equiv p$
ترکیب عطفی خاصیت جابجایی دارد. $p \wedge q \equiv q \wedge p$	ترکیب فصلی خاصیت جابجایی دارد. $p \vee q \equiv q \vee p$
ترکیب عطفی هر گزاره‌ای با T ، همان گزاره است. $p \wedge T \equiv p$	ترکیب فصلی هر گزاره‌ای با T ، درست است. $p \vee T \equiv T$
ترکیب عطفی هر گزاره‌ای با F ، نادرست است. $p \wedge F \equiv F$	ترکیب فصلی هر گزاره‌ای با F ، همان گزاره است. $p \vee F \equiv p$
ترکیب عطفی هر گزاره با نقیضش نادرست است. $p \wedge \sim p \equiv F$	ترکیب فصلی هر گزاره با نقیضش درست است. $p \vee \sim p \equiv T$

با توجه به درسنامه و بررسی گزینه‌ها، گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ نادرست هستند.

۳- در کدام گزینه نقیض گزاره به درستی نوشته نشده است؟

- (۱) گزاره: هر لوزی یک مربع است. نقیض گزاره: هر لوزی یک مربع نیست.
 (۲) گزاره: تمام اعداد اول فرد هستند. نقیض گزاره: تمام اعداد اول فرد نیستند.
 (۳) گزاره: $7 \times 5 + 2 - 1 > 20$ نقیض گزاره: $7 \times 5 + 2 - 1 \leq 20$
 (۴) گزاره: a عددی مرکب است. نقیض گزاره: a عددی اول است.

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - گزاره‌ها - مفهومی - ۱۱۰۱)

نقیض یک گزاره دارای ارزشی مخالف با ارزش گزاره داده شده است و برای نوشتن نقیض گزاره کافی است که فعل آن را نفی کنیم البته در مواردی می‌توان نقیض گزاره را به صورتی نوشت که ارزش مخالف گزاره داشته باشد و نقیض گزاره به حساب آید مثلاً هر عدد طبیعی زوج یا فرد است. پس نقیض گزاره «عدد طبیعی a فرد است» را می‌توان به صورت «عدد طبیعی a زوج است» نیز نوشت.

در گزینه ۴ هر عدد طبیعی اول یا مرکب یا عدد ۱ است. دقت کنید که عدد ۱ نه اول و نه مرکب است، پس نقیض گزاره « a عددی مرکب است» به صورت « a عددی مرکب نیست» درست است.

۴- ارزش گزاره $(p \vee q) \wedge (r \wedge \sim r)$ ، و ارزش گزاره $p \Rightarrow (r \vee \sim r)$ است.

- (۱) درست - نادرست
 (۲) نادرست - درست
 (۳) به r بستگی دارد - درست
 (۴) به p و q بستگی دارد - نادرست

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - ترکیب شرطی - استدلالی - ۱۱۰۱)

به سه نکته زیر توجه کنید:

نکته ۱: ترکیب فصلی هر گزاره با نقیض خود همواره درست است.

نکته ۲: ترکیب عطفی هر گزاره با نقیض خود همواره نادرست است.

نکته ۳: در گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ اگر ارزش q (تالی) درست باشد، ارزش گزاره شرطی درست است.

$$p \vee \sim p \equiv T$$

$$r \wedge \sim r \equiv F$$

$$(p \vee \sim q) \wedge (\underbrace{r \wedge \sim r}_F) \equiv (p \vee \sim q) \wedge F \equiv F$$

ترکیب عطفی یک گزاره نادرست با هر گزاره‌ای ارزش نادرست دارد.

$$p \Rightarrow (r \vee \sim r) \equiv p \Rightarrow T \equiv T$$

در گزاره شرطی از هر گزاره‌ای دلخواه به نتیجه درست برسیم ارزش گزاره شرطی درست است.

۵- اگر p گزاره‌ای درست، q گزاره‌ای نادرست و r گزاره دلخواهی باشد، ارزش کدام گزاره با $\sim r$ هم‌ارزش است؟

- (۱) $(p \vee r) \Rightarrow q$
 (۲) $(p \wedge r) \Rightarrow \sim q$
 (۳) $(p \wedge \sim q) \Rightarrow r$
 (۴) $(\sim p \Rightarrow \sim q) \Rightarrow \sim r$

پاسخ: گزینه ۴

(دشوار - ترکیب شرطی - استدلالی - ۱۱۰۱)

بررسی گزینه‌ها:

① $(p \vee r) \Rightarrow q \equiv (T \vee r) \Rightarrow F \equiv T \Rightarrow F \equiv F$

② $(p \wedge r) \Rightarrow \sim q \equiv (T \wedge r) \Rightarrow T \equiv r \Rightarrow T \equiv T$

③ $(p \wedge \sim q) \Rightarrow r \equiv (\underbrace{T \wedge T}_T) \Rightarrow r \equiv r$

④ $(\sim p \Rightarrow \sim q) \Rightarrow \sim r \equiv (\underbrace{F \Rightarrow T}_T) \Rightarrow \sim r \equiv T \Rightarrow \sim r \equiv \sim r$

توجه: برای درک بهتر گزینه‌های ۳ و ۴ می‌توان به جدول زیر توجه کرد:

T	r	$\sim r$	$T \Rightarrow r$	$T \Rightarrow \sim r$
د	د	ن	د	ن
د	ن	د	ن	د

بنابراین: $T \Rightarrow r \equiv r$ و $T \Rightarrow \sim r \equiv \sim r$ است.

دام تستی

اگر به جای هم‌ارزش بودن گزاره با $\sim r$ تنها بستگی داشتن به گزاره r را در نظر بگیرید، ممکن است به دام گزینه ۳ بیفتید.

۶- اگر گزاره $p: (\frac{1}{3})^2 < (\frac{1}{3})^3$ و گزاره $q: ۹$ مربع کامل است. باشند، کدام گزاره زیر درست است؟

- (۱) $p \Leftrightarrow q$ (۲) $\sim q \Rightarrow p$ (۳) $p \vee \sim q$ (۴) $p \wedge \sim q$

(متوسط - ترکیب دو شرطی - استدلالی - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۲

ابتدا ارزش گزاره‌های p و q را مشخص می‌کنیم. سپس به بررسی گزینه‌ها می‌پردازیم.

نادرست $p: (\frac{1}{3})^2 < (\frac{1}{3})^3$

عدد $۰ < \frac{1}{3} < ۱$ است و هرچه توان بزرگ‌تری داشته باشد، کوچک‌تر می‌شود؛ پس $(\frac{1}{3})^2 > (\frac{1}{3})^3$ است.

(درست) $q: ۹$ مربع کامل است

مربع کامل است. $\Rightarrow ۹ = ۳^2$

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ $p \Leftrightarrow q \equiv F \Leftrightarrow T \equiv F$
- ۲ $\sim q \Rightarrow p \equiv F \Rightarrow F \equiv T$ (گزاره شرطی به انتقای مقدم درست است.)
- ۳ $p \vee \sim q \equiv F \vee F \equiv F$
- ۴ $p \wedge \sim q \equiv F \wedge F \equiv F$

تذکره!

در گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ اگر فقط بدانیم که p (مقدم) نادرست است، می‌گوییم که گزاره شرطی به انتقای مقدم درست است. همچنین در گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ اگر فقط بدانیم q (تالی) درست است، می‌توان نتیجه گرفت که گزاره شرطی درست است.

۷- چند تا از هم‌ارزی‌های زیر درست است؟ (T: همواره درست، F: همواره نادرست)

- الف: $\sim(p \Leftrightarrow q) \equiv \sim p \Leftrightarrow q$ ب: $p \vee (p \wedge q) \equiv p$ ج: $(p \Rightarrow q) \equiv \sim q \Rightarrow p$ د: $(p \wedge \sim p) \vee (q \vee \sim q) \equiv F$
- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

(دشوار - ترکیب دو شرطی - استدلالی - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی موارد:

الف) درست است. نقیض گزاره دو شرطی $p \Leftrightarrow q$ به یکی از دو صورت $\sim p \Leftrightarrow q$ یا $p \Leftrightarrow \sim q$ نوشته می‌شود. (کافی است یکی از

دو گزاره نقیض شود.)

پ درست است. به این هم‌ارزی قانون جذب می‌گویند. قانون جذب به صورت‌های زیر نوشته می‌شود:

$$p \vee (p \wedge q) \equiv p$$

$$p \wedge (p \vee q) \equiv p$$

ج نادرست است. گزاره شرطی با عکس نقیض گزاره شرطی هم‌ارز است و هم‌ارزی به صورت زیر درست است:

$$p \Rightarrow q \equiv \sim q \Rightarrow \sim p$$

د نادرست است. ترکیب فصلی هر گزاره با نقیض خود یک گزاره درست است؛ یعنی $q \vee \sim q \equiv T$ و ترکیب عطفی یک گزاره با نقیض خود نادرست است؛ یعنی: $p \wedge \sim p \equiv F$ در نتیجه گزاره داده شده به صورت زیر درست است:

$$F \vee T \equiv T$$

۸- اگر p گزاره‌ای درست، q گزاره‌ای نادرست و r گزاره‌ای دلخواه باشد، ارزش کدام گزاره همواره درست است؟

$$(p \wedge \sim q) \Leftrightarrow r \quad (۲)$$

$$(p \vee q) \Rightarrow r \quad (۱)$$

$$(p \Rightarrow q) \Rightarrow r \quad (۴)$$

$$(p \Rightarrow r) \Rightarrow q \quad (۳)$$

(آسان - ترکیب دو شرطی - استدلالی - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی گزینه‌ها:

۱ با گزاره r هم‌ارز است. $(p \vee q) \Rightarrow r \equiv (T \vee F) \Rightarrow r \equiv T \Rightarrow r \equiv r$

۲ با گزاره r هم‌ارز است. $(p \wedge \sim q) \Leftrightarrow r \equiv (T \wedge T) \Leftrightarrow r \equiv T \Leftrightarrow r \equiv r$

۳ با گزاره $\sim r$ هم‌ارز است. $(p \Rightarrow r) \Rightarrow q \equiv (T \Rightarrow r) \Rightarrow F \equiv r \Rightarrow F \equiv \sim r$

۴ به انتهای مقدم درست است. $(p \Rightarrow q) \Rightarrow r \equiv (T \Rightarrow F) \Rightarrow r \equiv F \Rightarrow r \equiv T$

۹- کدام یک از گزاره‌های زیر درست است؟

(۱) اگر ۲ فرد است آنگاه ۸ عددی اول است و برعکس.

(۲) یک چهارضلعی مربع است، اگر و تنها اگر آن چهارضلعی لوزی باشد.

(۳) اگر دو عدد فرد باشند آنگاه مجموع آنها زوج است و برعکس.

(۴) $\sqrt{2}$ عددی گنگ است، اگر و تنها اگر معادله $x + 1 = 0$ ریشه نداشته باشد.

(آسان - ترکیب دو شرطی - مفهومی - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۱

بررسی گزینه‌ها:

با توجه به درسنامه سؤالات ۱ و ۲ می‌توانیم پاسخ درست سؤال را به دست بیاوریم. گزینه‌ها را جداگانه بررسی می‌کنیم:

۱ اگر ۲ فرد است آن گاه ۸ عددی اول است و برعکس. گزاره‌های p و q هر دو نادرست هستند؛ بنابراین ترکیب دو شرطی آن‌ها درست است.

۲ یک چهارضلعی مربع است، اگر و تنها اگر آن چهارضلعی لوزی باشد.

در گزاره داده شده ارزش گزاره‌های p و q قابل تشخیص نیست، بنابراین گزاره را به صورت زیر در نظر می‌گیریم:

اگر یک چهارضلعی مربع باشد آن گاه لوزی است و اگر یک چهارضلعی لوزی باشد آن گاه مربع است.

$$q \Rightarrow p$$

$$p \Rightarrow q$$

در گزاره $p \Rightarrow q$ فرض می‌کنیم گزاره p درست باشد. در این صورت گزاره q نیز درست است و کل گزاره $p \Rightarrow q$ درست خواهد بود.
در گزاره $q \Rightarrow p$ فرض می‌کنیم گزاره q درست باشد در این صورت گزاره p نادرست است و کل گزاره $q \Rightarrow p$ نادرست خواهد بود.
در نهایت ترکیب عطفی $(p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow p)$ نادرست خواهد شد.

❸ اگر دو عدد فرد باشند آن‌گاه مجموع آن‌ها زوج است و برعکس.

در گزاره داده شده ارزش گزاره‌های p و q قابل تشخیص نیست بنابراین گزاره را به صورت زیر در نظر می‌گیریم:
اگر دو عدد فرد باشند آن‌گاه مجموع آن‌ها زوج است و اگر مجموع دو عدد زوج باشد آن‌گاه هر دو عدد فرد هستند.

$$q \Rightarrow p$$

$$p \Rightarrow q$$

در گزاره $p \Rightarrow q$ فرض می‌کنیم گزاره p درست باشد در این صورت گزاره q نیز درست است و کل گزاره $p \Rightarrow q$ درست خواهد بود.
در گزاره $q \Rightarrow p$ فرض می‌کنیم گزاره q درست باشد در این صورت گزاره p نادرست است و کل گزاره $q \Rightarrow p$ نادرست خواهد بود.
در نهایت ترکیب عطفی $(p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow p)$ نادرست خواهد شد.

❹ $\sqrt{2}$ عددی گنگ است، اگر و تنها اگر معادله $x+1=0$ ریشه نداشته باشد.

گزاره p درست و گزاره q نادرست است، بنابراین ترکیب دو شرطی آن‌ها نادرست است.

۱۰- اگر p و q هر دو درست باشند، کدام یک از گزاره‌های زیر دارای ارزش نادرست است؟

$$(\sim p \vee q) \Leftrightarrow (p \vee \sim q) \quad (۲)$$

$$(\sim p \wedge q) \Leftrightarrow (p \wedge \sim q) \quad (۱)$$

$$\sim (p \wedge \sim q) \Leftrightarrow (\sim p \vee q) \quad (۴)$$

$$(\sim p \vee \sim q) \Leftrightarrow \sim (p \wedge q) \quad (۳)$$

(متوسط - ترکیب دو شرطی - محاسباتی - ۱۱۰)

پاسخ: گزینه ۳

گزینه‌ها را جداگانه بررسی می‌کنیم. با توجه به اینکه $p \equiv T$ و $q \equiv T$ ، پس آن $\sim p = F$ و $\sim q = F$ هستند داریم:
بررسی گزینه‌ها:

$$❶ (\sim p \wedge q) \Leftrightarrow (p \wedge \sim q) \equiv \underbrace{(F \wedge T)}_F \Leftrightarrow \underbrace{(T \wedge F)}_F \equiv F \Leftrightarrow F \equiv T$$

$$❷ (\sim p \vee q) \Leftrightarrow (p \vee \sim q) \equiv \underbrace{(F \vee T)}_T \Leftrightarrow \underbrace{(T \vee F)}_T \equiv T \Leftrightarrow T \equiv T$$

$$❸ (\sim p \vee \sim q) \Leftrightarrow \sim (p \wedge q) \equiv \underbrace{(F \vee F)}_F \Leftrightarrow \sim \underbrace{(F \wedge T)}_F \equiv F \Leftrightarrow T \equiv F$$

$$❹ \sim (p \wedge \sim q) \Leftrightarrow (\sim p \vee q) \equiv \sim \underbrace{(T \wedge F)}_F \Leftrightarrow \underbrace{(F \vee T)}_T \equiv T \Leftrightarrow T \equiv T$$

بنابراین با توجه به اطلاعات مسئله فقط گزینه ۳ دارای ارزش نادرست است.

برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخنامه ویدئویی آزمون

تاریخ ادبیات فارسی در قرن‌های هفتم، هشتم و نهم / پایه‌های آوایی
صفحه‌های ۱۰ تا ۲۵

بودجه‌بندی
این آزمون

این مبحث حدوداً ۱ الی ۲ تست از ۳۰ تست کنکور را پوشش داده است.

سهم در
کنکور

۱۱- چند مورد از گزاره‌های زیر در ارتباط با «سبک عراقی» نادرست است؟

- سبک عراقی از اوایل قرن هفتم تا اواسط قرن دهم به مدت ۳۰۰ سال، سبک غالب متون ادب فارسی بود.
- شعر این عصر نرم و دلنشین و برخوردار از معانی عمیق زمینی و آسمانی شد.
- برخی از عوامل فرهنگی و اجتماعی، زمینه‌های تغییر سبک را در متون زبان فارسی پدید آورد.
- دلیل نام‌گذاری این سبک به عراقی، انتقال کانون‌های فرهنگی از خراسان به عراق عجم بود.
- در این دوره، اکثر شاعران از حاکمان روی بر تافتند.

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

(متوسط - تاریخ ادبیات قرون هفتم تا نهم - خط به خط - ۱۱۰)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی موارد نادرست:

- سبک عراقی از اوایل قرن هفتم تا اوایل قرن دهم به مدت ۳۰۰ سال، سبک غالب متون ادب فارسی بود.
- شعر این عصر نرم و دلنشین و برخوردار از معانی عمیق انسانی و آسمانی شد.
- برخی از عوامل سیاسی و اجتماعی زمینه‌های تغییر سبک را در متون زبان فارسی پدید آورد.

راه نجات سریع: سبک عراقی

سبک خراسانی ← سبک بنیابین / آذربایجانی ← سبک عراقی

روی کار آمدن حکومت‌های غزنوی و سلجوقی
تغییر مرکز ادبی و سیاسی از خراسان به عراق عجم

عوامل سیاسی و اجتماعی پدید آمدن زمینه تغییر سبک

یورش مغول در آغاز

نابودی خلافت عباسی در آخر قرن هفتم

نابودی خراسان ← انتقال مرکز ادبی به عراق عجم

گسترش زبان فارسی در مناطق مرکزی ایران

رویدادهای مهم این دوره

نرم، دل‌نشین، معانی عمیق آسمانی

در ستایش شاعران از حاکمان ← کم‌رنگ شدن قصیده

گسترش غزل و مثنوی

ویژگی کلی شعر

ساده‌نویسی مثل طبقات ناصری و مرصعالعباد

پیچیده‌نویسی مثل تاریخ وصاف و تاریخ جهانگشای جوینی

ویژگی کلی نثر ← دو جریان

شناسنامه سبک عراقی
مدت: ۳۰۰ سال از قرن هفتم تا
قرن دهم

۱۲- از دیدگاه تاریخ ادبیات، در متن زیر چند خطا دیده می‌شود؟

«فخرالدین عراقی از شاعران نام‌آور قرن هشتم و صاحب غزل‌های عرفانی زیبا است. او در هر فصل از مثنوی عشاق‌نامه به یکی از مباحث اخلاقی پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان رسانده است. همچنین در کتاب لمعات خود سیر و سلوک عارفانه را در قالب نظم بیان کرده است.»

(۴) چهار

(۳) سه

(۲) دو

(۱) یک

(دشوار - تاریخ ادبیات قرون هفتم تا نهم - خط به خط - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی موارد نادرست:

۱. فخرالدین عراقی از شاعران قرن **هفتم** است.

۲. او در هر فصل از مثنوی عشاق‌نامه به یکی از مباحث **عرفانی** پرداخته است.

۳. او در کتاب لمعات خود سیر و سلوک عارفانه را در قالب **نظم و نثر** بیان کرده است.

فخرالدین عراقی

شاعر نام‌آور

صاحب غزل‌های عرفانی

لمعات: نظم و نثر، سیر و سلوک عارفانه

آثار در ادبیات

عشاق‌نامه: مثنوی، مباحث عرفانی همراه با تمثیل و حکایت

۱۳- هریک از موارد زیر کدام شاعر یا نویسنده را معرفی می‌کند؟

الف: قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است.

ب: در غزل او، فرهنگ گذشته ایران با همه کمال ایرانی - اسلامی خود رخ می‌نماید.

ج: در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته است.

د: وی وزیر مقتدر غازان خان و اولجایتو بود.

(۱) سلمان ساوجی - سعدی - ابن یمین - عطاملک جوینی

(۲) ابن یمین - سعدی - سلمان ساوجی - عطاملک جوینی

(۳) سلمان ساوجی - حافظ - ابن یمین - خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی

(۴) ابن یمین - حافظ - سلمان ساوجی - خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی

(دشوار - تاریخ ادبیات قرون هفتم تا نهم - خط به خط - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی موارد:

الف: ابن یمین: شاعر عصر سربداران، مردی دهقان‌پیشه بود که قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است. وی در

شعر خود قناعت‌پیشگی و بی‌اعتباری دنیا را مورد تأکید قرار می‌دهد.

ب: حافظ: در غزل او، فرهنگ گذشته ایران با همه کمال ایرانی - اسلامی خود رخ می‌نماید و شعرش به قول خود او «همه بیت‌الغزل

معرفت» است.

ج: سلمان ساوجی: در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته و دارای قصایدی نیز در سبک عراقی است.

❶ **خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی:** از چهره‌های علمی و سیاسی در عصر ایلخانان به‌شمار می‌رود. وی **وزیر مقتدر غازان خان** و **اولجایتو** بود.

خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی

چهره علمی و سیاسی عصر ایلخانان

وزیر غازان خان و اولجایتو ← اقدام فرهنگی ← تأسیس عمارت ربع رشیدی

مهم‌ترین اثر: جامع‌التواریخ

ویژگی: نثر عالمانه و پخته

ابن یمین

شاعر عصر سربداران

دهقان پیشه

مشهور برای ← قطعات اخلاقی

فناعت پیشگی

موضوعات: بی‌اعتباری دنیا

سعدی

لقب: فرمانروای ملک سخن

زندگی: ۳۵ سال گشتن دور جهان و تجربه اندوختن

تعلیمی: سخنگوی ضمیر خودآگاه ایرانی

عاشقانه: سرآمد غزل‌سرایان عاشقانه‌سرا

طبع‌آزمایی در بیش‌تر قالب‌ها

آثار در ادبیات

نثر مسجع

گلستان

بوستان

درس اخلاق و حکمت

مثنوی

درس اخلاق و حکمت

۱۴- علائم هجایی مربوط به کدام مصراع درست نیست؟

- ۱) لشکر عشق سعدیا غارت عقل می‌کند: - UU - / - U - U - / UU -
- ۲) نه مرا طاقت غربت نه تو را خاطر قربت: UU - / - UU - / - UU - / - UU -
- ۳) سرو روان ندیده‌ام جز تو به هیچ کشوری: - UU - / - UU - / UU - / - U -
- ۴) رفتیش دل می‌رباید گفتنش جان می‌فزاید: - U - / - - U - / - - U - / - - U -

(متوسط - پایه‌های آوایی - خط به خط - ۱۱۰۲)

❷ پاسخ: گزینه ۳

تقطیع هجایی و وزن مصراع:

سَ رَ وِ رَ وَا نَ	دِ اَ مَ	جُ زَ تَ بَ هِ یَ	چَ کِ شَ وِ رِ یَ
- U U -	- U -	- U U -	- U -
مفععلن	مفاععلن	مفععلن	مفاععلن

بررسی سایر گزینه‌ها:

❸

لَ شَ کَ رَ عِ شَ	قَ سَ عَ دِ یَا	غَا رَ تَ عَقَ	لَ مِ یَ کَ نَدَ
- U U -	- U -	- U U -	- U -
مفععلن	مفاععلن	مفععلن	مفاععلن

❹

نَ مَ رَا طَا	قَ تَ غُرَ بَتَ	نَ تَ رَا خَا	طَ رَ قَرَبَتَ
- U U -	- U -	- U U -	- U -
فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن

رَف تَ نَش دِل	مِ رُ با يَد	گُف تَ نَش جان	مِ فَا زَا يَد
- U -	- U -	- U -	- U -
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن

۱۵- با توجه به وزن بیت و نظم پایه‌های آوایی، کدام واژه‌ها برای کامل کردن جاهای خالی مناسب است؟

- «هر که را با عیش می‌افتد»
 (۱) دلبری - صباچی - گاه‌گاه
 (۲) دوستانی - دو روزی - گاه‌گاهی
 (۳) معشوقی - روزگاری - زود زود
 (۴) دلستانی - زمانی - دیر دیر

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - پایه‌های آوایی - خط به خط - ۱۱۰۲)

تقطیع هجایی و وزن بیت:

هَر کِ را با	دِل سِ تا نی	عِی شِ می اُف	تَد زَ ما نی
- U -	- U -	- U -	- U -
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن
گو غَ نی مَت	دان کِ دی گَر	دی رِ دی رُف	تَد شِ کا ری
- U -	- U -	- U -	- U -
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن

۱۶- در همه گزینه‌ها تقطیع هجایی واژه‌ها تماماً با استفاده از اختیارات زبانی صورت گرفته است، به جز:

- (۱) (راحت جان ← - U -)، (پُرآتشم ← U - U -)، (همه‌کس ← - U -)، (سر مویی ← - U - -)
 (۲) (سوخته ← - U -)، (خم‌چوگان ← - UU -)، (بلای عشق ← U - - - U)، (اندام تو ← - U - -)
 (۳) (آهوی دشت ← U - U U -)، (برگ گل ← - - -)، (صبر از دلم ← - U -)، (ز آب روان ← - UU -)
 (۴) (باده و گل ← - U -)، (روز فراق ← U - U -)، (حریم عشق ← U - - - U)، (نه تخت جم ← - U - -)

پاسخ: گزینه ۲

(بسیار دشوار - پایه‌های آوایی - خط به خط - ۱۱۰۲)

واژه‌هایی که با اختیارات شاعری تقطیع شده‌اند:

- سوخته: - U - ← UU -
 بلای عشق: U - - - U ← U - U - U
 اندام تو: - U - - ← UU -
 واژه‌ای که بدون اختیارات زبانی تقطیع شده است: خَم چوگان ← UU - -
 [تقطیع آن با اختیارات زبانی چنین است: U - - - اختیارات: بلند تلفظ کردن کسرۀ اضافه]

بررسی سایر گزینه‌ها:

(بدون اعمال اختیارات شاعری)

- (۱) راحت جان: - UU -
 پر آتش: - U - -
 همه‌کس: - UU -
 سر مویی: - UU -
 (۳) آهوی دشت: - U - U -
 برگ گل: - U -
 صبر از دلم: - U - U -
 ز آب روان: - UU - U -
 (۴) باده و گل: - UU -
 روز فراق: - UU - U
 حریم عشق: - U - U - U
 نه تخت جم: - U - U -

۱۷- تعداد پایه‌های آوایی کدام مصراع به درستی در مقابل آن نوشته شده است؟

- (۱) که تو را نزد غریبان گذر افتاد (۴)
 (۲) بنی آدم اعضای یکدیگرند (۳)
 (۳) نه بلندبست به صورت که تو معلوم کنی (۴)
 (۴) جانا چنین بیگانگی با ما مکن (۴)

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - پایه‌های آوایی - خط به خط - ۱۱۰۲)

ن ب ل ن دی | ست ب صورت | ک ت مَع لو | م ک نی

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱	ک ت ر ا ن ز	د غ ر ی بان	گ د ر ف تاد	۳ پایه آوایی
۲	ب نی آ	د مَع ضا	ی یک دی	۴ پایه آوایی
۴	جا نا چ نین	بی گا نِ گی	با ما م کُن	۳ پایه آوایی

۱۸- کدام گزینه برای تکمیل پایه‌های آوایی بیت زیر با توجه به وزن آن، مناسب نیست؟

«نیست باک از دل به آفت بسته را»

- (۲) لب خندان - شعله شمع
(۴) زین شبستان - هر دو عالم

- (۱) موج دریا - خصم عاجز
(۳) حُسن یکتا - رنگ مژگان

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - پایه‌های آوایی - خط به خط - ۱۱۰۲)

شکل کامل بیت:

«نیست باک از برق آفت دل به آفت بسته را زخم خنجر فارغ از تشویش دارد دسته را»

بَر	ق	آ	فَت	زَخ	م	خَن	جَر
-	U	-	-	-	U	-	-

با توجه به «وزن شعر و نوع پایه‌های آوایی» فقط واژگان گزینه «۲» برای جاهای خالی بیت صورت سؤال مناسب نیست.

ل	ب	خَن	دان	شُع	ل	ی	شَم	ع
U	U	-	-	-	U	U	-	U

۱۹- مفهوم کدام گزینه با عبارت «آتش خشم اول در خداوند خشم افتد؛ پس آنگه زبانه به خصم رسد یا نرسد» تناسب دارد؟

- (۱) فروخور آتش خشم سبکسر را که هر خاری
(۲) گر شرار خشم تو بر ابر و باران درفتد
(۳) کارفرمای غضب را خشم می‌سوزد نخست
(۴) هر که بر خشم و آز قاهرتر

- (۱) که در دل بشکنی از چشم دشمن سر برون آرد
از تف آن ابر آتش گردد و باران شرار
بعد از آن در دیگران گرمی سرایت می‌کند
اوست بر خصم خویش قاردرتر

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - پایه‌های آوایی - مفهومی - ۱۱۰۲)

در این بیت همانند صورت سوال، شاعر در **نکوهش خشم** می‌گوید که خشم مانند آتشی است که ابتدا خود فرد خشمگین را می‌سوزاند و سپس دیگران را.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ آتش خشم درون خود را خاموش کن؛ زیرا هر خاری را که در درون خود از بین می‌بری، در چشم دشمنان تو سر برمی‌آرد.
۲ هنگامی که خشم بر ابر و باران بیفتد، از تاثیر خشم، ابرها تبدیل به آتش می‌شود و باران آتش می‌بارد.
۴ هر کس بتواند بر خشم و حرص خود غلبه یابد، بر دشمنان خود تسلط بیش‌تری دارد.

۲۰- مفهوم کدام گزینه با بیت «گاهی که سنگ حادثه از آسمان رسد / اول بلا به مرغ بلندآشیان رسد» متناسب است؟

- (۱) آنچه روزی در تنم دل داشت نام
(۲) بلا از آسمان گردید بر اهل زمین نازل
(۳) دعوی عشق نشاید که کند آن بدعهد
(۴) لاجرم هر کس که بالاتر نشست

- (۱) بس که سختی دید، امروز آهن است
زمین بگذاشتند آن‌ها چو حکم آسمانی را
که چو سختی رسدش سست کند پیمان را
استخوانش سخت‌تر خواهد شکست

مفهوم این بیت همانند صورت سؤال، این است که هرکس بلندپرواز و جاه‌طلب باشد، آسیب بیشتر می‌بیند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) دل نرم من در اثر تحمل سختی‌ها تبدیل به آهن سفت و محکم شد.

۲) چون احکام آسمانی را ترک کردند بلا از آسمان بر زمین نازل شد.

نکته

فعل «بگذاشتن» در این بیت به معنای رها کردن و ترک کردن است.

۳) کسی که تحمل سختی‌ها را ندارد، نباید ادعای عاشقی کند.

نکته

می‌توان صورت سؤال را به مفهوم «گاهی بلای تقدیر ابتدا به کسی که جایگاه بالاتری دارد آسیب می‌زند» نیز تعبیر کرد. یکی از پنج اصل مهم پاسخ‌گویی به سوالات قرابت معنایی، بازگردانی بیت به زبان امروزی است که با این روش می‌توانیم به مفهوم کلی بیت برسیم.

■ عین الأنسب للجواب عن التَّرْجَمَةِ أو المفهوم من أو إلى العربية (۲۱ - ۲۳)

۲۱- ﴿فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ﴾: پس ...

- ۱) خدا آرامش را بر پیامبرش و بر مؤمنان نازل کرد!
- ۲) خداوند آرامش را بر پیامبر و بر مؤمنانش فرو می‌فرستد!
- ۳) آرامش خداوند بر پیامبرش و بر مؤمنان فرو فرستاده شد!
- ۴) خدا آرامش خود را بر پیامبرش و بر مؤمنان فرو فرستاد!

پاسخ: گزینه ۴

(آسان - تمرین درس اول - خط به خط - ۱۱۰۱)

خدا آرامش خود را بر پیامبرش و بر مؤمنان فرو فرستاد!

بررسی سایر گزینه‌ها:

أَنْزَلَ: فرو فرستاد، نازل کرد ← رد گزینه‌های ۲ و ۳

سَكِينَتَهُ: آرامش خود ← رد سایر گزینه‌ها

رَسُولُهُ: پیامبرش ← رد گزینه ۲

الْمُؤْمِنِينَ: مؤمنان ← رد گزینه ۲

ترجمه کردن «ضمیر» که در عبارت عربی نیست و برعکس ترجمه نکردن «ضمیر» که در عبارت عربی وجود دارد، باعث رد گزینه می‌شود.

۲۲- عین الصَّحیح:

- ۱) لیس شیء أثقل في الميزان من الخلق الحسن! چیز سنگین‌تری از اخلاق نیکو در ترازو، نبوده است!
- ۲) کانت هذه المكتبة من أكبر المكاتب في العالم! این کتابخانه بزرگ‌ترین کتابخانه در جهان بوده است!
- ۳) لا تتكبر لأن الحكمة لا تعمُر في قلب المتكبر! تَکَبَّرَ نورز؛ چرا که دانش در دل [انسان] تَکَبَّرَکننده ماندگار نمی‌شود!
- ۴) الله لا يُحِب من يمشي في الأرض مَرَحاً و فخوراً! خداوند کسی را که در زمین با ناز و خودپسندی و زورگویی قدم می‌زند، دوست نخواهد داشت!

پاسخ: گزینه ۳

(دشوار - تمرین درس اول - ترکیبی - ۱۱۰۱)

تَکَبَّرَ نورز؛ چرا که دانش در دل [انسان] تَکَبَّرَکننده ماندگار نمی‌شود!

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «لیس» اشتباه ترجمه شده و ابتدای جمله ترتیب به هم خورده است: «چیزی سنگین‌تر از اخلاق نیکو در ترازو نیست.»

۲) «من» ترجمه نشده و «المکاتب» جمع اسم مکان «المکتبة» مفرد ترجمه شده: «این کتابخانه از بزرگ‌ترین کتابخانه‌ها در جهان بوده است.»

۴) «فخور» اشتباه ترجمه شده و زمان فعل «لا يُحِبُّ» (مضارع)، آینده آمده: «خداوند کسی را که در زمین با ناز و خودپسندی و فخر فروشی

قدم می‌زند، دوست ندارد.»

راهنمای مسیرت: تست‌های چهار به چهار یا چهارتایی:

معمولاً بیشتر دانش‌آموزان با این تست ترجمه مشکل دارند! قبول داریم که یکم از تست‌های تک عبارتی مشکل‌تره، ولی هیچ مشکلی بدون راه حل نیست! برای حل بهتر و سریع‌تر این تست‌ها اول به عنوان دقت کن: «عین الخطأ» یا «عین الصحیح» بودن این سؤال، در نگاهی که برای حلش باید داشته باشی، تأثیرگذاره!

اگر «عَيْن الصَّحِيح» بود...

در هر گزینه بین عبارت عربی و فارسی سریع رفت و آمد می‌کنی (نکات ترجمه‌ای کلمات رو بررسی می‌کنی) تا یک غلط پیدا کنی! با اولین غلطی که پیدا کردی، می‌تونی گزینه رو رد کنی و بری بعدی!

اگر دیدی گزینه‌ای غلط نداده و با بررسی دوباره مطمئن شدی، احتمالاً همون جوابه!

اگر «عَيْن الخَطَأ» بود ...

بازم مثل حالت قبلی بین عبارت عربی و فارسی هر گزینه سریع رفت و آمد می‌کنی تا یک غلط پیدا کنی! منتها با اولین غلط و اطمینان از غلط بودنش، کار تست تمومه و گزینه پاسخ به دست اومده!

۲۳- «محبوب‌ترین بندگان خدا، سودمندترینشان برای مردم است!»:

(۲) أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ!

(۴) أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ نَافِعُهُمْ لِلنَّاسِ!

(۱) مَحْبُوبُ عِبَادِ اللَّهِ أَنْفَعُ النَّاسِ لَهُمْ!

(۳) أَحَبُّ عَبْدِ اللَّهِ أَنْفَعُ لَهُمْ لِلنَّاسِ!

(آسان - تمارین درس اول - ترکیبی - ۱۱۰)

پاسخ: گزینه ۲

أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ!

بررسی سایر گزینه‌ها:

محبوب‌ترین (اسم تفضیل است): أَحَبُّ ← رد گزینه ۱

عِبَاد (جمع «عبد» است): بندگان ← رد گزینه ۳

سودمندترینشان: أَنْفَعُهُمْ ← رد سایر گزینه‌ها

برای مردم: لِلنَّاسِ ← رد گزینه ۱

■ ■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۲۴ - ۲۷) بِمَا يَنْسَبُ النَّصِّ:

كَثِيرٌ مِنْكُمْ ذَهَبْتُمْ إِلَى السُّوقِ حَتَّى الْآنَ وَاشْتَرَيْتُمْ مَا قَدْ طَلَبْتُمْ. فِي السُّوقِ تَوْجَدُ مَتَاجِرَ مُخْتَلِفَةً وَكَثِيرَةً. فِي بَعْضِهَا تَوْجَدُ أَلْبَسَةً بِالْوَانِ مُخْتَلِفَةً وَفِي بَعْضِهَا تَوْجَدُ فَوَاكِهَ وَغَيْرَ ذَلِكَ. الْيَوْمَ نَرَى فِي الْمَدْنِ بَعْضَ الْمَتَاجِرِ الْكَبِيرَةِ جَدًّا وَفِيهَا تَوْجَدُ أَنْوَاعَ مُخْتَلِفَةً مِنَ الْأَشْيَاءِ الَّتِي يَحْتَاجُ النَّاسُ إِلَيْهَا. أَنْتُمْ تَدْخُلُونَ فِيهَا وَتَشْتَرُونَ كُلَّ مَا تَحْتَاجُونَ إِلَيْهِ فِي شَهْرٍ وَاحِدٍ مَثَلًا. نَحْنُ غَالِبًا نُرْجِعُ أَنْ نَشْتَرِيَ مِنَ الْمَتَاجِرِ الْكَبِيرَةِ لِأَنَّهَا تُعْطِي كُلَّ مَا نَحْتَاجُ وَهَكَذَا نَسْتَطِيعُ أَنْ نَسْتَفِيدَ مِنْ وَقْتِنَا أَكْثَرَ. فَقَطِّعْنَا أَلَيْنَا أَنْ نَنْتَبِهَ إِلَى بَعْضِ الْمَتَاجِرِ الصَّغِيرَةِ الَّتِي تَوْجَدُ فِي بَعْضِ الشُّوَارِعِ وَنَشْتَرِيَ مِنْهَا لِأَنَّ صَاحِبَهَا يَرْتَقِزُ مِنْ ذَلِكَ الْمَتَجَرِّ وَغَلِينَا أَنْ نَنْفَعِ الْآخَرِينَ.

ترجمه متن

بسیاری از شما تا الآن به بازار رفته‌اید و آنچه را خواستید، خریده‌اید. در بازار مغازه‌های مختلف و زیادی وجود دارد. در برخی از آن‌ها لباس‌هایی با رنگ‌های مختلف و در برخی از آن‌ها میوه‌ها و غیره وجود دارد. امروزه در شهرها برخی مغازه‌های واقعاً بزرگ را می‌بینیم و در آن‌ها انواع مختلفی از چیزهایی که مردم به آن‌ها نیاز دارند، وجود دارد. شما در آن‌ها وارد می‌شوید و همه آنچه را که به طور مثال در یک ماه به آن نیاز دارید، می‌خرید. ما معمولاً ترجیح می‌دهیم که از مغازه‌های بزرگ خرید کنیم زیرا آن‌ها همه آنچه را نیاز داریم، [به ما] می‌دهند و اینگونه می‌توانیم از وقتمان بیشتر استفاده کنیم. فقط باید به برخی مغازه‌های کوچکی که در برخی خیابان‌ها وجود دارد، توجه کنیم و از آن‌ها خرید کنیم زیرا صاحب آن‌ها از آن مغازه روزی می‌خورد و ما باید به دیگران سود برسانیم.

۲۴- عَيْن الصَّحِيح:

(۱) نَشْتَرِي مِنْ مَتَجَرِّ صَغِيرٍ كُلَّ مَا نَحْتَاجُ إِلَيْهِ فِي شَهْرٍ وَاحِدٍ!

(۲) غَلِينَا أَنْ نَشْتَرِيَ مِنَ الْمَتَاجِرِ الْكَبِيرَةِ دَائِمًا!

(۳) الْإِتْبَاهُ إِلَى الْآخَرِينَ وَإِلَى مَعِيشَتِهِمْ لَازِمٌ غَلِينَا!

(۴) نَسْتَطِيعُ أَنْ نَسْتَفِيدَ مِنْ وَقْتِنَا أَكْثَرَ بِالشَّرَاءِ مِنَ الْمَتَاجِرِ الصَّغِيرَةِ!

(متوسط - تمارین درس اول - مفهومی - ۱۱۰)

پاسخ: گزینه ۳

توجه به دیگران و زندگی ایشان بر ما لازم است (مطابق متن صحیح است).

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) از یک مغازه کوچک همه آنچه را در یک ماه به آن نیاز داریم، می‌خریم. (مطابق متن صحیح نیست؛ زیرا این مطلب در ویژگی‌های یک مغازه بزرگ گفته شده است.)
- ۲) ما باید همیشه از مغازه‌های بزرگ خرید کنیم. (مطابق متن صحیح نیست و چنین چیزی گفته نشده است.)
- ۳) می‌توانیم با خرید از مغازه‌های کوچک در وقتمان صرفه‌جویی کنیم. (مطابق متن صحیح نیست؛ زیرا صرفه‌جویی در وقت با خرید از فروشگاه‌های بزرگ رخ می‌دهد.)

۲۵- عَيْن سؤالا لیس جوابه فی النص:

- ۱) ماذا توجَد فی السُّوق؟
 ۲) من أين تُرَجَّح أن نشتري غالباً؟
 ۳) لماذا توجد متاجر كبيرة فی المَدَن؟
 ۴) ماذا توجَد فی المتاجر الكبيرة؟

(آسان - تمرین درس اول - ترکیبی - ۱۱۰)

پاسخ: گزینه ۳

چرا مغازه‌های بزرگی در شهرها وجود دارد؟

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) در بازار چه چیزی وجود دارد؟
 ۲) غالباً ترجیح می‌دهیم از کجا خرید کنیم؟
 ۳) چه چیزی در مغازه‌های بزرگ یافت می‌شود؟

■ عَيْن الخطأ فی التحليل الصرفي و المحل الإعرابي (۲۶ و ۲۷)

۲۶- «كثير - السوق - بعض - متاجر»

- ۱) كثير: اسم - مفرد - مذکر - معرب / مبتدأ و مرفوع
 ۲) السوق: اسم مکان - مفرد - معرب / مجرور بحرف الجر
 ۳) بعض: اسم - مذکر - مفرد - معرب / مفعول و مضاف للمضاف إليه «المتاجر»
 ۴) متاجر: اسم - جمع تکسیر و مفرد «متجر» و اسم مکان - مذکر - معرب / نائب فاعل و مرفوع

(متوسط - تمرین درس اول - خط به خط - ۱۱۰)

پاسخ: گزینه ۲

السُّوق: اسم مکان - مفرد - معرب / مجرور بحرف الجر

شرط اسم مکان بودن، داشتن «وزن خاص + معنای مکان» است.

بنابراین کلماتی مانند «السُّوق، بَیت، طَهران و ...» اسم مکان نیستند. همچنین کلماتی مانند «مَسْئَلَة، مَنفَعَة و ...» نیز اسم مکان نیستند. وزن خاص اسم مکان، «مَفْعَل، مَفْعِل، مَفْعَلَة» در مفرد و «مَفَاعِل» در جمع است.

۲۷- «الآخرين - ننتبه - الشوارع - نرجح»

- ۱) الآخرين: اسم تفضیل - جمع سالم للمذکر - معرب / مفعول و منصوب
 ۲) ننتبه: فعل مضارع - للمتكلم الجمع - له حرفان زائدان من باب «انفعال»
 ۳) الشوارع: اسم - جمع تکسیر و مفرد «الشَّارِع» - مذکر - معرب / مضاف إليه و مجرور
 ۴) نرجح: فعل - له حرف زائد - للمتكلم مع الغير - من باب «تفعیل» و مصدره «ترجیح»

(متوسط - تمرین درس اول - خط به خط - ۱۱۰)

پاسخ: گزینه ۲

ننتبه: فعل مضارع - للمتكلم الجمع - له حرفان زائدان من باب «انفعال»

به طور کلی هرگاه در فعل یا مصدری دو حرف «نت» پشت سر هم قرار گرفت و شما بین «إنفعال» یا «إفتعال» شک کردید، از باب «إفتعال» خواهد بود. «انتباه، انتشار، انتظار، انتخاب، انتقال» همگی از باب «إفتعال» هستند.

■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (۲۸ - ۳۰)

۲۸- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- (۱) عَلَيكُمْ بِالْاِقْتِصَادِ فِي اسْتِهْلَاكِ الْمَاءِ وَالْكَهْرَبَاءِ!
(۲) هَذَا نَمُودَجٌ تَرْبَوِيٌّ لِيَهْتَدِيَ بِهِ الشَّبَابُ!
(۳) أَحْسَنُ زِينَةِ الرَّجُلِ السَّكِينَةُ مَعَ الْإِيمَانِ!
(۴) ذَلِكَ الْمُصْنَعُ مِنْ أَكْبَرِ الْمَصْنَعِ فِي الْمَدِينَةِ!

پاسخ: گزینه ۴

(دشوار - تمرین درس اول - ترکیبی - ۱۱۰۱)

دو خطای حرکت گذاری در این گزینه به چشم می خورد:

- ۱- «المَصْنَع» درست است؛ زیرا اسم مکان بر وزن «مَفْعَل» می آید.
۲- «أكبر» درست است؛ زیرا اسم تفضیل بر وزن «أَفْعَل» می آید.

۲۹- عین ما ليس فيه اسم التفضيل:

- (۱) يَا صَدِيقِي مَا عَلِمْتُ أَنَّنِي أَصْغَرُ مِنْكَ سَنًا!
(۲) إِنَّ اللَّهَ يُرِيدُ الْخَيْرَ لِعِبَادِهِ الصَّالِحِينَ!
(۳) شَرُّ النَّاسِ مَنْ لَا يَعْتَقِدُ الْأَمَانَةَ!
(۴) قَالَ الْأُسْتَاذُ: مَنْ هُوَ أَحْسَنُكُمْ فِي الصَّفِّ دَرْسًا!

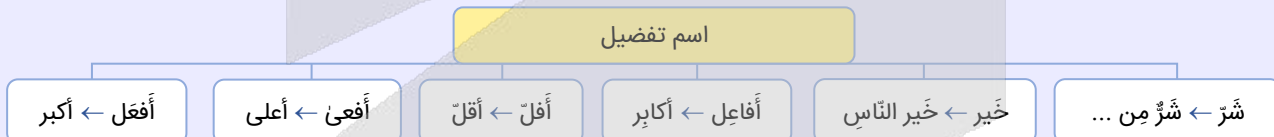
پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - تمرین درس اول - ترکیبی - ۱۱۰۱)

در این گزینه «الخير» معنای «خوبی» می دهد و اسم تفضیل نیست: «خداوند برای بندگان درستکارش خوبی را می خواهد».

تشخیص اسم تفضيل

اسم تفضیل دو وزن اصلی برای مذکر و مؤنث دارد. مؤنث آن بر وزن «فُعْلَى» می آید که البته خیلی هم با این وزن کار نداریم. بیشترین وزن هایی که ممکن است با آن مواجه شوید این موارد است:

فقط توجه داشته باشید که «خير و شَرٌّ» زمانی اسم تفضیل هستند که معنای برتری (بهتر، بهترین، بدتر، بدترین) بدهند، نه «خوب و بد» یا «خوبی و بدی». اگر «شَرٌّ، خَيْرٌ + مِنْ» در عبارتی بیابند، بدون بررسی اسم تفضیل هستند. اگر «الْخَيْرُ، الشَّرُّ» در عبارتی بیابند، بدون بررسی اسم تفضیل نخواهند بود.

بررسی سایر گزینه ها:

در سایر گزینه ها به ترتیب «أَصْغَرُ: کوچک تر - شَرٌّ: بدتر - أَحْسَنُ: بهتر» اسم تفضیل هستند.

۳۰- عین ما فيه اسم المكان و اسم التفضيل معاً:

- (۱) لِأَكْثَرِ الْعُمَالِ مَوَانِعَ كَثِيرَةٍ لَا يَقْدِرُونَ عَلَى حَلِّهَا بِوَحْدِهِمْ!
(۲) مَلَاعِبُ هَذِهِ الْمُحَافِظَةِ كَبِيرَةٌ وَ يَذْهَبُ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ إِلَيْهَا!
(۳) فِي مَكْتَبَتِنَا الْوَاسِعَةِ نَجِدُ أَفْضَلَ الْكُتُبِ الْعِلْمِيَّةِ حَقًّا!
(۴) أَسْعَارُ هَذِهِ السُّوقِ أَرْخَصُ مِنْ جَمِيعِ الْأَسْوَاقِ!

پاسخ: گزینه ۳

(دشوار - تمرین درس اول - ترکیبی - ۱۱۰۱)

در این گزینه «مَكْتَبَةٌ: کتابخانه» اسم مکان و «أَفْضَلُ: بهترین» اسم تفضیل است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ «أَكْثَر» اسم تفضیل است، ولی «مَوَانِع» جمع «مَانَع» اسم مکان نیست.
- ۲ «مَلَاعِب» جمع «مَلْعَب» اسم مکان است، ولی در این عبارت اسم تفضیل نیامده است.
- ۴ «أَرْحَص» اسم تفضیل است، ولی در این عبارت اسم مکان نیامده است.

حواستان به کلمه‌هایی باشد که معنای مکان دارند، ولی وزن مکان ندارند. این‌ها را اسم مکان به حساب نمی‌آوریم.

عُرْفَة، حُجْرَة ← اتاق قَرْیَة ← روستا سَوْق ← بازار و ...

رازهای پشت سوال: دقت به «مَعاً»، «أَوْ» و «و» در عنوان سؤال

اگر انتهای عنوان سؤال کلمه «مَعاً» رو بیارن، یعنی چیزهایی که ابتدای عبارت سؤال گفتیم، همه با هم توی گزینه وجود داشته باشه! مثلاً در همین سؤال گزینه‌ای رو باید انتخاب کنیم که اسم تفضیل و اسم مکان با هم توی اون اومده باشن و اگر فقط یکی از اینا توی گزینه باشه، اون گزینه رد می‌شه!

وقتی بین دو کلمه حرف «أَوْ» میاد، یعنی یکی از اون دوتا؛ مثلاً:

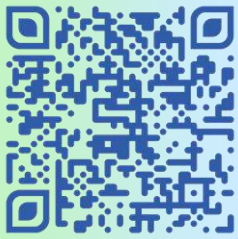
عَيْن ما فيه اسم المكان أَوْ اسم التَّفْضِيل: گزینه‌ای را مشخص کن که در آن اسم مکان یا اسم تفضیل باشد!

وقتی بین دو کلمه حرف «و» میاد، یعنی هر دو با هم؛ مثلاً:

عَيْن ما فيه اسم المكان و اسم التَّفْضِيل: گزینه‌ای را مشخص کن که در آن اسم مکان و اسم تفضیل باشد!

که توی سؤالاتی که حرف «و» بین دو مورد میاد، معمولاً «مَعاً» هم انتهای جمله میارن که تأکید بشه روی با هم بودن!

برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخنامه ویدئویی آزمون

فلسفه یازدهم: چیستی فلسفه (درس اول) / ریشه و شاخه‌های فلسفه (درس دوم تا قبل از فلسفه‌های مضاف و علوم) / صفحه‌های ۱ تا ۱۵

**بودجه‌بندی
این آزمون**

درس اول و دوم فلسفه یازدهم، در مجموع ۱ تست از ۲۰ تست کنکور را پوشش داده‌اند.

**سهم در
کنکور**

۳۱- با توجه به دیدگاه‌های ملاصدرا، کدام گزینه میان فطرت اول و فطرت ثانی مشترک است؟

- (۱) استفاده از روش عقلی و قیاسی در آن‌ها لازم است.
(۲) شروع هردو در نتیجه برخورد با مجهولات است.
(۳) موضوعات به کار رفته در آن‌ها مشترک است.
(۴) مباحث فکری هردو اساسی و بنیادی است.

(آسان - چیستی فلسفه - ترکیبی - ۱۱۰)

پاسخ: گزینه ۲

در فطرت ثانی و فطرت اول (تفکر فلسفی و تفکر غیرفلسفی) هردو ابتدا با مجهولات برخورد می‌شود و سپس تفکر آغاز می‌شود.

مثال برای مجهولات در فطرت اول

امروز چه غذایی بخورم؟ - امروز چه لباسی بپوشم؟ - شهریه باشگاه چقدر است؟

مثال برای مجهولات در فطرت ثانی

آغاز و پایان جهان چگونه است؟ - چرا جهان به خدا نیاز دارد؟ - اصل علیت چرا عقلی است؟

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) موضوعات مربوط به فطرت اول، با روش‌های غیرعقلی نیز قابل بررسی است.
(۳) موضوعات فطرت اول سطحی و موضوعات فطرت ثانی بنیادین هستند؛ پس با یکدیگر تفاوت دارند.
(۴) مباحث فکری در فطرت ثانی، بنیادین نبوده و سطحی هستند.

۳۲- به ترتیب هر یک از موارد زیر مربوط به کدام مرتبه از تفکر است؟

- الف - مسائل پیچیده ریاضی
ب - مسائل پیچیده علوم تجربی
ج - مسائل پیچیده فلسفی
(۱) فطرت اول - فطرت اول - فطرت اول
(۲) فطرت اول - فطرت اول - فطرت ثانی
(۳) فطرت ثانی - فطرت ثانی - فطرت ثانی
(۴) فطرت ثانی - فطرت اول - فطرت ثانی

(آسان - چیستی فلسفه - ترکیبی - ۱۱۰)

پاسخ: گزینه ۲

مسائل پیچیده ریاضی و علوم تجربی مربوط به محدوده خاص همان علم بوده و شامل موضوعات اساسی و بنیادین نیست؛ پس به فطرت اول مربوط است.

مسائل پیچیده دانش فلسفه مربوط به عام‌ترین موضوعات در جهان و شامل مسائل اساسی و بنیادین است؛ پس به فطرت ثانی مربوط است.

قلقش رو یاد بگیر!

هر اندیشه و تفکری که مربوط به هر شاخه‌ای از علم و دانش بشری بوده و خارج از حوزه اصل وجود باشد ← فطرت اول
هر مسئله‌ای که مربوط به حوزه فلسفه باشد (اعم از پیچیده و ساده) ← فطرت ثانی

نکته

موضوعات غیرفلسفی
موضوعات اساسی و بنیادین

اول
ثانی

تفاوت

۳۳- کدام گزینه دربارهٔ سرگذشت واژهٔ فلسفه درست است؟

- (۱) با گذشت زمان و پیشرفت دانش‌های مختلف، فلسفه به تدریج در معنای «مطلق دانش» به کار رفت.
- (۲) رفته‌رفته کلمهٔ فلسفه به مفهوم «دانشمند» ارتقا پیدا کرد و کلمهٔ فیلسوف نیز مترادف با «دانش» شد.
- (۳) واژهٔ فلسفه در زمان گذشته، همهٔ دانش‌ها را شامل می‌شد و شاید اولین بار فیثاغورس آن را به کار برد.
- (۴) واژهٔ «فیلسوف» عربی‌شدهٔ کلمهٔ «فیلسوفیا» است که به معنی دوستداری دانایی به کار می‌رود.

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - چستی فلسفه - خط به خط - ۱۱۰۱)

در گذشته، واژهٔ فلسفه اختصاص به یک دانش خاص نداشت و همهٔ دانش‌ها را شامل می‌شد. شاید نخستین شخصی که آن را به کار برد، فیثاغورس بود؛ هرچند که در زمان سقراط این واژه بیشتر به کار برده شد.

مشاوره

اگر فکر کردید که هیچ کدام از پاورقی‌های کتاب، توی کنکور نیاید، سخت در اشتباهید. ☺

بررسی سایر گزینه‌ها:

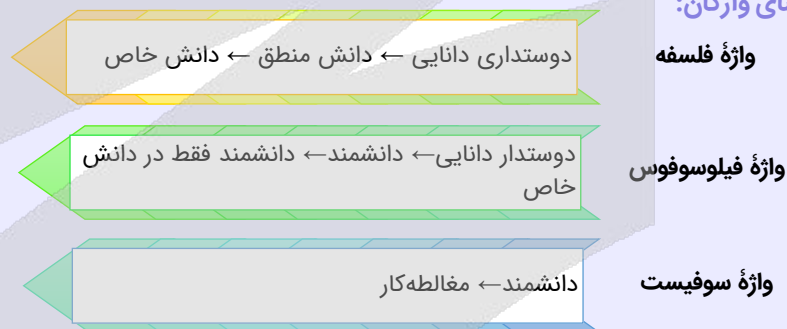
- (۱) با گذشت زمان و پیشرفت دانش‌های مختلف، واژهٔ فلسفه فقط برای «همین دانش خاص» به کار رفت؛ نه مطلق دانش.
- (۲) معانی واژگان برعکس ذکر شده است. رفته‌رفته کلمهٔ فیلسوف به مفهوم «دانشمند» ارتقا پیدا کرد و کلمهٔ فلسفه نیز مترادف با «دانش» شد.

- (۴) «فلسفه» عربی‌شدهٔ کلمهٔ «فیلسوفیا» است که به معنی دوستداری دانایی می‌باشد؛ درحالی‌که در این گزینه «فیلسوف» ذکر شده است.

دام تستی

بی‌دقتی، اصلی‌ترین عامل اشتباه شما در این تست می‌تواند باشد.

نمودار تغییر معنای واژگان:

واژهٔ فلسفه

واژهٔ فیلسوفوس

واژهٔ سوفیست

۳۴- معنای ابتدایی هریک از واژگان زیر به ترتیب در کدام گزینه مشخص شده است؟

فیلسوفیا - سوفیست - فیلسوفوس

- (۱) دوستداری دانایی - مغالطه‌کار - دانشمند
- (۲) دوستداری دانایی - دانشمند - دوستدار دانش
- (۳) دوستدار دانش - دانشمند - دوستدار دانایی
- (۴) دوستدار دانش - مغالطه‌کار - دانشمند

پاسخ: گزینه ۲

(آسان - چستی فلسفه - خط به خط - ۱۱۰۱)

فیلسوفیا: مرکب از دو کلمهٔ «فیلو» به معنای دوستداری و «سوفیا» به معنای دانایی است.

نکته

فیلسوفیا، واژه‌ای یونانی است.

سوفیست: معنای اصلی و اولیهٔ سوفیست، «دانشمند» بود که بعدها به مغالطه‌کار تنزل پیدا کرد.

دام تستی

صورت سؤال، معنای ابتدایی «سوفیست» را می‌خواهد؛ نه معنای واپسین آن را.

فیلسوفسوس: سقراط خود را فیلسوفسوس به معنای «دوست‌دار دانش» نامید.

دام تستی

«دوست‌دار دانش» و «دوست‌داری دانش» با یکدیگر فرق دارند؛ اولی «فیلسوف» و دومی «فلسفه» است.

۳۵- کدام گزاره نمی‌تواند عقیده یک سوفیست باشد؟

- (۱) حقیقتی واحد در جهان هستی وجود ندارد.
(۲) حق و باطل مفاهیمی قراردادی هستند.
(۳) درک انسان‌ها از حقیقت واحد، خطاپذیر است.
(۴) حقیقت در جهان هستی، دارای تکثر است.

(متوسط - چستی فلسفه - مفهومی - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۳

سوفیست‌ها، کلاً حقیقت و واقعیت را انکار می‌کردند؛ نه اینکه بگویند حقیقتی واحد در جهان هست که درک انسان از آن، ممکن است با خطا همراه باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۴ از نظر سوفیست‌ها، هرکس هرچه بفهمد، حقیقت است. پس حقیقت واحدی در جهان وجود ندارد و حقیقت، امری متکثر و متعدد است.

سوفیست‌ها معتقدند هرچه انسان بفهمد، حقیقت است؛ پس به نظر آن‌ها به تعداد انسان‌ها حقیقت وجود دارد و حقیقت، مفهومی متکثر است.

۲ واقعیت و حقیقت از منظر سوفیست‌ها، مفاهیمی اعتباری و قراردادی هستند و هرچه انسان بفهمد، همان حقیقت است.

در کتاب درسی، مطالب مختلفی درباره سوفیست‌ها بیان شده؛ در نمودار زیر همه آن‌ها را به صورت یکجا بررسی می‌کنیم:

۳۶- کدام یک از عبارات‌های زیر درست هستند؟

- الف - فلسفه در موضوع با سایر دانش‌ها مشترک است.
ب - هر علمی در مورد موضوع خاصی بحث می‌کند و فلسفه نیز چنین است.
ج - فلسفه روش انحصاری خود را دارد که در سایر دانش‌ها نمی‌تواند کاربرد داشته باشد.
د - فلسفه به بررسی ویژگی‌هایی از موجودات می‌پردازد که مربوط به حقیقت وجود آن‌ها است.
- (۱) «ب» - «د» (۲) «ج» - «د» (۳) «الف» - «ب» (۴) «الف» - «ج»

(متوسط - چستی فلسفه - ترکیبی - ۱۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۱

عبارات‌های «ب» و «د» درست هستند.

بررسی موارد:

الف فلسفه در موضوع با هیچ دانشی مشترک نیست.

نکته

اصلی‌ترین تفاوت دانش فلسفه با سایر دانش‌ها در موضوعش است.

پ هر علمی در مورد موضوع خاصی بحث می‌کند. به عنوان مثال روان‌شناسی به تحلیل عوامل اثرگذار بر احساسات و تفکر و فرایندهای شناخت می‌پردازد، یا جامعه‌شناسی به بررسی رفتار اجتماعی انسان می‌پردازد؛ فلسفه نیز دربارهٔ اصل وجود و حقیقت جهان، طبیعت و انسان بحث می‌کند.

تذکره!

فلسفه دربارهٔ «موجودی خاص» بحث نمی‌کند؛ اما دربارهٔ «موضوعی خاص» بحث می‌کند.

ج روش فلسفه، عقلی است که در دانش ریاضی نیز کاربرد دارد.

د فیلسوف دربارهٔ آن دسته از ویژگی‌های موجودات صحبت می‌کند که مربوط به هستی و موجودیت آنهاست.

۳۷- اصلی‌ترین دلیلی که فیلسوفان می‌خواهند بدانند بشر چگونه و با چه ابزاری می‌تواند به شناخت هستی بپردازد در کدام گزینه بیان شده است؟

- (۱) می‌خواهند توانایی انسان در شناخت هستی را نیز بررسی کنند.
- (۲) «انسان و توانایی‌های آن» مهم‌ترین موضوع اندیشهٔ آنان است.
- (۳) معرفت به هستی و وجود، فرع بر امکان شناخت آن است.
- (۴) فلسفه از بخش‌های فرعی متعددی تشکیل شده است.

(متوسط - ریشه و شاخه‌های فلسفه - مفهومی - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۳

از آنجا که معرفت به وجود، فرع بر امکان شناخت آن است، فیلسوفان می‌خواهند توانایی انسان در شناخت هستی را هم بررسی کنند و بدانند که بشر چگونه و با چه ابزاری می‌تواند به شناخت هستی بپردازد.

راز طراح

گزینه ۱ نیز بخشی از عبارت موجود در کتاب می‌باشد؛ اما به این دلیل گزینه ۳ نسبت به گزینه ۱ اولویت دارد که به عنوان اصلی‌ترین دلیل در گزارهٔ مذکور آمده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ این گزینه در نتیجهٔ این است که «معرفت به وجود، فرع بر امکان شناخت آن است» و پس از آن مطرح می‌شود؛ پس نمی‌تواند علت اصلی باشد.

۲ «انسان و توانایی‌های آن» یکی از موضوعات مهم در اندیشهٔ فیلسوفان است؛ نه مهم‌ترین موضوع.

۴ این گزاره محتوای درستی دارد؛ اما ارتباطی با صورت سؤال و علت اصلی توجه فیلسوفان به معرفت‌شناسی ندارد.

یک برش از صفحه ۱۳ کتاب درسی:

علت اصلی

معلول ۱

البته از آنجا که معرفت به وجود، فرع بر امکان شناخت آن است، آنان می‌خواهند توانایی انسان در شناخت هستی را هم بررسی کنند و بدانند که بشر چگونه و با چه ابزاری می‌تواند به شناخت هستی بپردازد؛ مثلاً می‌خواهند بدانند که آیا انسان می‌تواند قانون علیت را دریابد و به وجود چنین قانونی در جهان مطمئن باشد؟ از این رو بخش اصلی و ریشه‌ای فلسفه را به دو بخش تقسیم می‌کنیم:

معلول ۲

۳۸- همه پرسش‌های زیر در بخش ریشه‌ای فلسفه قرار دارند؛ حیطة کدام یک متفاوت است؟

- (۱) حواس انسان در مراحل شناخت جهان، خطاپذیر است. (۲) میان سلسله علت و معلول‌های جهان، نظم برقرار است.
(۳) برای رسیدن به علم از استقراء و قیاس استفاده می‌شود. (۴) درک واقعیت‌های هستی به کمک شهود امکان‌پذیر است.

پاسخ: گزینه ۲

(آسان - ریشه و شاخه‌های فلسفه - مفهومی - ۱۱۰۲)

عبارت بیان‌شده در گزینه ۲ مربوط به «هستی‌شناسی» است؛ زیرا درباره وجود نظم در میان سلسله علت و معلول‌های جهان بحث می‌کند.
بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) گزاره مذکور به خطاپذیر بودن حواس در مسیر کسب معرفت و شناخت اشاره دارد؛ پس مربوط به معرفت‌شناسی است.

توجه!

کلیدواژه «شناخت» در این گزینه، حاکی از معرفت‌شناسی است.

۳) گزاره مذکور پیرامون روش‌های شناخت صحبت می‌کند؛ پس به بخش معرفت‌شناسی فلسفه مربوط می‌شود.

توجه!

کلیدواژه «رسیدن به علم» در این گزینه، حاکی از معرفت‌شناسی است.

۴) این گزینه در رابطه با امکان‌پذیر بودن و توانایی شناخت جهان به واسطه شهود بحث می‌کند؛ پس مربوط به بخش معرفت‌شناسی فلسفه است.

توجه!

کلیدواژه «درک واقعیت‌های هستی» در این گزینه، حاکی از معرفت‌شناسی است.

۳۹- کدام عبارت درست است؟

- (۱) فیلسوف ابتدا باید وضعیت اعتقاد خودش را به امکان شناخت مشخص کند و سپس به مطالعه و تبیین هستی و وجود بپردازد.
(۲) در طول تاریخ، تلاش فیلسوفان همواره این بوده است که قوانین و احکامی را که مربوط به ویژگی‌های طبیعت است، به دست آورند.
(۳) کسی که در انسان‌شناسی، معتقد به دو بعد مادی و مجرد برای انسان باشد، در وجودشناسی نیز قائل به دو بعد مادی و مجرد خواهد بود.
(۴) هر رشته از علم و دانش، دارای شاخه‌ای از فلسفه نیز هست که قوانین بنیادی هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی را به دست آورده و تحلیل می‌کند.

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - ریشه و شاخه‌های فلسفه - ترکیبی - ۱۱۰۲)

فیلسوفان می‌خواهند توانایی انسان در شناخت هستی را بررسی کنند و بدانند که بشر چگونه و با چه ابزاری می‌تواند به شناخت هستی بپردازد (پس ابتدا وضعیت اعتقادشان به امکان شناخت را مشخص می‌کنند)؛ سپس پس از مشخص شدن پاسخ سوالات مذکور، به شناخت اصل هستی می‌پردازند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) فلاسفه در پی بررسی احکام و قواعد مربوط هستی و وجود بوده‌اند؛ نه «ویژگی‌های طبیعت».

نکته

بررسی ویژگی‌های جهان طبیعت، بر عهده دانشمندان علوم تجربی است.

۳) گزاره مذکور برعکس ذکر شده است. کسی که در وجودشناسی پذیرفته باشد که «وجود بر دو قسم مادی و مجرد از ماده است» چنین کسی در انسان‌شناسی فلسفی خود می‌تواند بگوید که انسان دارای دو بعد مادی و مجرد است.

نکته

وجودشناسی و بخش ریشه‌ای فلسفه بر بخش فرعی فلسفه مقدم است.

آزمون

کارنامه رتبه‌های برتر

رتبه‌های ۱ تا ۳۰۰۰

جزوه

فیلم

مشاوره

[www.
arefonline.ir](http://www.arefonline.ir)

مرکز مشاوره عارف

شاخه‌های فلسفه، قوانین بنیادی هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی را به دست نمی‌آورند؛ بلکه آن‌ها را از بخش ریشه‌ای فلسفه گرفته و به محدوده‌های خاص منتقل می‌کنند.

به روند شکل‌گیری فلسفه‌های مضاف توجه کنید:

۴۰- کدام گزینه درباره بخش ریشه‌ای و شاخه‌های فلسفه درست است؟

- (۱) بخش ریشه‌ای شامل هستی‌شناسی است؛ اما معرفت‌شناسی از شاخه‌های فلسفه محسوب می‌شود.
- (۲) هستی‌شناسی به عنوان بخش اصلی و ریشه‌ای فلسفه، درباره قوانین و احکام موجودات طبیعی بحث می‌کند.
- (۳) با تأمل فیلسوفانه در حوزه‌هایی مانند فلسفه اخلاق و فلسفه دین و فلسفه طبیعت، شاخه‌های فلسفه شکل می‌گیرند.
- (۴) فلسفه‌های مضاف همواره ناظر به رشته‌های تخصصی علمی نیستند و می‌توانند ناظر به یک پدیده خاص شکل بگیرند.

(متوسط - ریشه و شاخه‌های فلسفه - مفهومی - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۴

شاخه‌های فلسفه یا همان فلسفه‌های مضاف می‌توانند ناظر به رشته‌های علمی باشند؛ مانند فلسفه اخلاق و فلسفه تاریخ و فلسفه فیزیک و همچنین می‌توانند ناظر به پدیده‌های خاص باشند؛ مانند فلسفه تکنولوژی، فلسفه محیط زیست، فلسفه هوش مصنوعی، فلسفه درد، فلسفه عشق و

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) معرفت‌شناسی و هستی‌شناسی هر دو در بخش ریشه‌ای فلسفه قرار دارند.

۲) هستی‌شناسی درباره قوانین و احکام کلی و عام حاکم بر وجود صحبت می‌کند، نه قوانین و احکام موجودات طبیعی.

آنچه درباره قوانین و احکام موجودات طبیعی صحبت می‌کند، شاخه‌های مختلف علمی از جمله فیزیک و شیمی و ... است، نه فلسفه.

۳) با تأمل فیلسوفانه در حوزه‌هایی مانند اخلاق، دین، تاریخ و طبیعت، شاخه‌هایی از فلسفه مانند فلسفه اخلاق، فلسفه دین، فلسفه تاریخ و فلسفه طبیعت شکل می‌گیرد.

جرعه ذهنی

انگار گزینه ۳ دارد می‌گوید که با تأمل در شاخه‌های فلسفه، شاخه‌های فلسفه شکل می‌گیرد! چنین چیزی نادرست است.

کنکورشناسی

مشابه گزینه ۳ در این تست، پیش از این در گزینه ۱ تستی از کنکور نوبت اول ۱۴۰۲ نیز آمده و آنجا نیز نادرست شناخته شده بود.

گزینه ۱ آن تست در کنکور - با تأمل فیلسوفانه در شاخه‌هایی از فلسفه مانند فلسفه تاریخ و فلسفه حقوق، دانش‌هایی چون تاریخ و حقوق شکل می‌گیرد. *

